T.C.
HATAY MUSTAFA KEMAL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İLETİŞİM BİLİMLERİ ANA BİLİM DALI

YANKI ODASI KURAMI BAĞLAMINDA İSRAİL-FİLİSTİN ÇATIŞMASININ SOSYAL MEDYADA YANSIMASI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hazırlayan

Deniz ALANKA

Tez Danışmanı

Dr. Öğr. Üyesi Tülay ATAY

Hatay- 2025

T.C.
HATAY MUSTAFA KEMAL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İLETİŞİM BİLİMLERİ ANA BİLİM DALI

YANKI ODASI KURAMI BAĞLAMINDA İSRAİL-FİLİSTİN ÇATIŞMASININ SOSYAL MEDYADA YANSIMASI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hazırlayan

Deniz ALANKA

Tez Danışmanı

Dr. Öğr. Üyesi Tülay ATAY

Hatay-2025

ONAY

DENİZ ALANKA tarafından hazırlanan "***YANKI ODASI KURAMI BAĞLAMINDA İSRAİL-FİLİSTİN ÇATIŞMASININ SOSYAL MEDYADA YANSIMASI***" adlı bu çalışma jüri tarafından Lisansüstü Öğretim Yönetmeliği'nin ilgili maddelerine göre değerlendirilip oybirliği/ oyçokluğu ile ***İLETİŞİM BİLİMLERİ ANA BİLİM DALINDA YÜKSEK LİSANS TEZİ*** olarak kabul edilmiştir.

23.09.2025

JÜRİ ÜYELERİ	**İMZA**
Dr. Öğretim Üyesi Tülay ATAY (Tez Danışmanı-Başkan)	
Dr. Öğretim Üyesi Burak ÖZYAL – (Üye)	
Doç. Dr.Ülhak ÇİMEN (Üye)	

Denız ALANKA tarafından hazırlanan **"Yankı Odası Kuramı Bağlamında İsrail-Filistin Çatışmasının Sosyal Medyada Yansıması "** adlı tez çalışmasının yukarıda imzaları bulunan jüri üyelerince kabul edildiğini ***onaylarım***.

Doç. Dr. Sinan ERDOĞAN

Enstitü Müdürü

TÜRKİYE CUMHURİYETİ

HATAY MUSTAFA KEMAL ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Bu belge ile bu tezde yer alan bilgilerin tamamının akademik kurallara ve etik ilkelerine uygun olarak toplanıp sunulduğunu beyan ederim. Söz konusu kural ve ilkelerin gereği olarak tezde yararlandığım eserlerin tamamına uygun bir şekilde atıfta bulunarak kaynak gösterdiğimi ayrıca beyan ederim. (23/09/2025)

Deniz ALANKA

ÖNSÖZ

Tez çalışması süresince yardımlarını, bilgilerini, tavsiyelerini, fikir ve önerilerini benimle paylaşan ve zamanını esirgemeyen değerli danışman hocam sayın Dr. Öğr. Üyesi Tülay ATAY'a sonsuz teşekkürlerimi sunarım. Tez izleme komitemde yer alan ve tez yazım sürecinde beni bilgilendirip yönlendiren değerli hocalarım Doç. Dr. Ülhak ÇİMEN'e ve Dr. Öğr. Üyesi Burak ÖZYAL'a teşekkür ederim. Bununla birlikte öğrenim hayatım boyunca maddi ve manevi desteklerini esirgemeyen çok değerli aileme ve varlığı ile bana her zaman güç veren kıymetli eşime ve sevgili çocuklarıma yürekten teşekkür ederim.

YANKI ODASI KURAMI BAĞLAMINDA İSRAİL-FİLİSTİN ÇATIŞMASININ SOSYAL MEDYADA YANSIMASI

Deniz ALANKA

İletişim Bilimleri Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, 2025

Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Tülay ATAY

ÖZET

Yankı odası kavramı kişilerin belli bir ortamda kendi düşüncelerinin hapsolduğu, tek tip görüşün hâkim olduğu ve farklı düşüncelere yer vermediği ortamlar olarak tanımlanır. İnternetin gelişmesiyle birlikte yankı odası daha da kullanılır hale gelmiş her grup kendi düşünce ortamını üretmiştir. Bu ortamda bir grup kurup kişileri yönlendirmek daha kolay bir hal almış daha sonrasında kitleleri yönlendirmek daha hızlı bir şekilde olmuştur. Tabi bu durum daha çok siyaset üzerinde etkili olmuştur. Siyasi partiler çoğunlukla kendi düşüncelerini savunup kitlelerinde bu düşünceler etrafında toplanmasını ister. Ve bu görüş dışında başka görüşleri reddeder. Kendi görüşlerinin yayılmasını sağlamak için internet ortamında algoritma öncelikle bu görüşün yayılması için bir ortam kurar ve bunun yayılmasını sağlar. Belli bir düşünce etrafında sadece kendi düşüncelerine inanan ve kendi düşüncelerini destekleyen kişileri belirledikleri alanın içine hapseden yankı odası kavramının avantajı haricinde bir de dezavantajı bulunmaktadır. Tez çalışmasında İsrail-Filistin çatışmalarının sosyal medyadaki yansımaları yankı odası kuramı çerçevesinde ele alınmıştır. Yapılan analizler neticesinde sosyal medyada bu çatışmaların yansıması yankı odası kuramının öngördüğü bir biçimde taraflı olarak ele alındığı tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler

Yankı odası kuramı, İsrail-Filistin Çatışması, Sosyal medya, Yeni Medya.

REFLECTION OF THE ISRAEL-PALESTINE CONFLICT IN SOCIAL MEDIA IN THE CONTEXT OF THE ECHO CHAMBER THEORY

Deniz ALANKA

Department of Communication Sciences, Master Thesis, 2025

Advisor: Assist. Prof. Dr. Tülay ATAY

ABSTRACT

The concept of an echo chamber is defined as environments where people's own thoughts are trapped in a certain environment, where a uniform view prevails and does not give place to different thoughts. With the development of the Internet, the echo chamber has become even more used, each group has produced its own thought environment. In this environment, it has become easier to set up a group and direct people, and then it has become faster to direct the masses. Of course, this situation has had more of an impact on politics. Political parties often want to defend their own thoughts and rally their masses around these thoughts. And he rejects other opinions besides this one. In order to ensure the dissemination of its own opinions, the algorithm in the Internet environment first of all establishes an environment for the dissemination of this opinion and ensures its dissemination. Apart from the advantage of the echo chamber concept, which confines only people who believe in their own thoughts and support their own thoughts around a certain thought into the space they have determined, there is also a disadvantage. In his thesis, the reflections of the Israeli-Palestinian conflicts on social media were considered within the framework of the echo chamber theory. As a result of the analyses conducted, it has been determined that these conflicts are dealt with in social media in a way that is predicted by the reflection echo chamber theory.

Key Words

Echo chamber theory, Israeli-Palestinian Conflict, Social media, New media.

KISALTMALAR DİZİNİ

BM : Birleşmiş Milletler

BMGK: Birleşmiş Millet Güvenlik Konseyi

BTGD : Beden Terbiyesi Genel Direktörlüğü

CDA : Critical Discourse Analysis

C.I.O. : Uluslararası Olimpiyat Komitesi

FKÖ : Filistin Kurtuluş Örgütü

SSCB : Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği

TİCİ : Türkiye İdman Cemiyetleri İttifakı

TSK : Türkiye Spor Kurumu

YSA : Yapay Sinir Ağları

vb. : Ve benzeri

GÖRSELLER DİZİNİ

Görsel 1: 27 Ekim 1933'te Yafa'da Yahudi göçünü protesto eden Arap gösterileri, Jawhariyyeh Album 2, IPS Beirut. (Nassar, vd., 2022:151) **27**

Görsel 2: Birinci Aliya ile 1880'lerde Filistin'e göç eden Yahudiler (teachmiddleeast.lib.uchicago.edu) **28**

Görsel 3: 1919 ile 2020 yılları arasındaki yüzyıllık süreçte Aliya dalgasının zaman çizelgesi, **(** Wikipedia) **29**

Görsel 4: Theodor Herzl ve Birinci Siyonist Kongresi (Wikipedia) **30**

Görsel 5: David Ben-Gurion tarafından İsrail Devleti'nin kurulmasının ilan edilmesi, 1948 (Wikipedia) **31**

Görsel 6: İsrail Kara Kuvvetlerinin Sina Yarımadası'ndaki ilerleyişi. (Kaynak: Department of History, U.S. Military Academy) **41**

Görsel 7: Filistin, İsrail ve İsrail işgali altındaki bölgeler. (Peretz, 1983) **44**

Görsel 8: 1993 Oslo Anlaşması İmza Töreni. **48**

Görsel 9: Dairesel bir süreç olarak eleştirel söylem çalışmaları (Wodak, Meyer, 2016) **63**

Görsel 10: Ampirik araştırma süreçleri (Titscher, Meyer ve Mayrhofer, 2008, Aktaran: Wodak ve Meyer, 2015:15) **65**

Görsel 11: Analiz edilen IDF ve Palestine State Tweetlerinin metriklerinin karşılaştırılması **75**

TABLOLAR DİZİNİ

Tablo 1: İsrail Devletinin Kuruluşunda Önemli olan Tarihler **29**

Tablo 2: Ruth Wodak'ın Söylemsel Stratejileri **62**

Tablo 3: Analizde Kullanılan IDF X Hesabının 7 Ekim 2023-7 Kasım 2023 Tarihleri Arasındaki Paylaşımlarına Verilen Etkileşimler **70**

Tablo 4: Analizde Kullanılan Palestine State X Hesabının 7 Ekim 2023-7 Kasım 2023 Tarihleri arasındaki Paylaşımlarına Verilen Etkileşimler **73**

İÇİNDEKİLER

ÖZET ..... **I**
ABSTRACT ..... **II**
KISALTMALAR DİZİNİ ..... **III**
GÖRSELLER DİZİNİ ..... **IV**
TABLOLAR DİZİNİ ..... **V**
GİRİŞ **1**

BİRİNCİ BÖLÜM
YANKI ODASI KURAMI: TEORİK BİR ÇERÇEVE

1.1. Yankı Odalarının Ortaya Çıkmasına Neden Olan Faktörler **6**
1.1.1. Yapay zeka algoritmaları 7
1.1.2. Seçici maruz kalma 10
1.1.3. Homofili 12
1.2. Yankı Odasının Olumsuz Yönleri **12**
1.3. Yankı Odasının Olumsuz Etkilerinden Kurtulma Yöntemleri **14**
1.3.1. Sosyal Medya Okuryazarlığı ve Algoritmalara Dayanan İşleyişin Kavranması 14
1.3.2. Medyada ve Enformasyon Kaynaklarında Fikir Türlerinin Sağlanması 15
1.3.3. Gerçeklik Kontrolü Becerisi ve Anlayışının Sağlanması 16
1.3.4. Hüküm ve Savunmacılık Yerine Akılcı Seçimler Geliştirme 17
1.3.5. Ahlaki Yargıları ve Kuralları Dikkate Almak 17
1.3.6. Tanınmışlığa Dayalı Yapının Negatif Yönlerinden Sakınma 18
1.3.7. Eleştiriden Sakınma- Şüphe İklimini Güçsüzleştirme 18
1.4. Algoritma **19**
1.5. Filtre Balonu **20**

İKİNCİ BÖLÜM
İSRAİL-FİLİSTİN ÇATIŞMALARININ TARİHSEL ARDALANI

2.1. Çatışmanın Kökenleri ve Tarihsel Arka Planı 23
2.2. 1948 Öncesi ve Sonrası: Devletlerin Doğuşu ve Mülteci Krizi 35
2.3. 1967 Savaşı ve İşgal Politikalarının Yansımaları 39
2.4. İntifadalar: Halk Direnişi ve Şiddetin Yükselişi 42
2.5. Günümüzde İsrail-Filistin Çatışması ve Küresel Etkiler 49

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
KURAMSAL ÇERÇEVE VE YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Amacı 52
3.2. Önceki Çalışmalar ve Araştırmanın Önemi 54
3.3. Araştırma Soruları 58
3.4. Kuramsal Çerçeve 58
3.5. Araştırmanın Kapsamı 61
3.6. Yöntem 61
3.7. Araştırmanın Evren ve Örneklem 66

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
SOSYAL MEDYA HESAPLARININ SÖYLEM ÇÖZÜMLEMESİ

4.1.Sosyal Medya Hesaplarının Söylem Çözümlemesi 68
4.2.Nicel Bulgular 69
4.2.1. IDF X Hesabına İlişkin Nicel Bulgular 69
4.2.2. Palestine State X Hesabına İlişkin Nicel Bulgular 72
4.3.Nitel Bulgular 76
4.3.1. IDF X Hesabının Eleştirel Söylem Çözümlemesi 77
4.3.2. Palestine State Hesabının Eleştirel Söylem Çözümlemesi 124
SONUÇ VE DEĞERLENDİRME 184
KAYNAKÇA 191

GİRİŞ

Sosyal medya, günümüzde bilginin ve iletişimin en önemli kanallarından biri haline gelmiştir. Bu kanalın yaygınlaşmasıyla birlikte, şiddet görüntülerinin sosyal medyada paylaşılması da giderek artmaktadır. Bu görüntülerin, yankı odası etkisiyle birlikte, bireylerin bakış açılarını ve davranışlarını olumsuz yönde etkileme potansiyeli bulunmaktadır. Yankı odası etkisi, bireylerin kendi görüşlerini destekleyen bilgileri daha fazla gördükleri ve bu bilgilerin etkisiyle kendi görüşlerini daha da güçlendirdikleri bir duruma işaret etmektedir. Sosyal medyada, algoritmalar bireylerin ilgi alanlarına ve etkileşimlerine göre içerikleri kişiselleştirmektedir. Bu durum, bireylerin kendi görüşlerini destekleyen içeriklere maruz kalma olasılığını artırmaktadır. Sosyal medyadaki şiddet görüntüleri, yankı odası etkisiyle birlikte, bireylerin şiddeti daha normal ve kabul edilebilir görmelerine neden olabilmektedir. Bu durum, yapılan araştırmalara göre şiddete karşı duyarsızlaşmaya ve şiddet eğilimlerinin artmasına yol açmaktadır. Bu çalışmada, sosyal medyadaki şiddet içerikleri ve yankı odası etkisi arasındaki ilişki incelenmektedir. Tezde ilk olarak yankı odası kuramı ve yankı odası kuramının etkilerinin azaltılması yöntemlerinin nasıl olacağına ilişkin kuramsal bir çerçeve çizilmektedir. Sonrasında tezin ana eksenlerinden olan İsrail- Filistin çatışmasının tarihsel ardalanı nesnel bir biçimde tartışılmaktadır. Yöntem ve kuramsal çerçevenin çizildiği üçüncü bölümden sonra dördüncü bölümde analizler yapılmaktadır. Tezin araştırma kısmında sosyal medyadaki şiddet içeriklerinin özellikleri ve yayılma biçimleri ele alınmaktadır. Analizler çerçevesinde yankı odası etkisi kavramı ve sosyal medya üzerindeki etkileri tartışılmaktadır. Ayrıca, sosyal medyadaki şiddet içeriklerinin azaltılması için öneriler sunulmaktadır.

Sosyal medyada paylaşılan şiddet içerikleri, farklı türlere ayrılabilmektedir. Bu içerikler, gerçek şiddet olaylarından, kurgu şiddet içeriklerinden veya şiddeti teşvik eden propagandalardan oluşmaktadır. Gerçek şiddet paylaşımları, savaş, terör, suç ve yıkım içeren protestolar gibi olaylardan elde edilmektedir. Kurgu şiddet paylaşımları, film, dizi, oyun veya video gibi medya ürünlerinde yer alan şiddet sahnelerinden oluşabilmektedir. Şiddet propagandaları ise, şiddeti meşrulaştırmak veya teşvik etmek amacıyla üretilen içeriklerdir. Sosyal medyadaki şiddet paylaşımları, genellikle kısa ve çarpıcı şekilde

hazırlanmaktadır. Bu paylaşımların dikkat çekmesi ve paylaşılması amaçlanmaktadır. Paylaşımlarda, şiddetin gerçekçi bir şekilde tasvir edilmesi, bu amaca hizmet etmektedir. Sosyal medyadaki şiddet paylaşımları, farklı şekillerde yayılmaktadır. Bu içerikler, kullanıcılar tarafından kendi hesaplarından paylaşılabilir veya haber siteleri, sosyal medya fenomenleri veya diğer medya kuruluşları tarafından yayınlanmaktadır. Şiddet paylaşımları, sosyal medya platformlarının algoritmaları tarafından da desteklenerek yayılmaktadır. Bu algoritmalar, kullanıcıların ilgi alanlarına ve etkileşimlerine göre içerikleri kişiselleştirmektedir. Bu durum, şiddet paylaşımlarının, şiddete ilgi duyan kullanıcılara daha fazla gösterilmesine neden olmaktadır. Bu bağlamda yankı odası etkisi ile sosyal medya arasında yakın bir ilişki bulunmaktadır. Sosyal bir olgu olan yankı odaları kişilerin sadece kendi dünya görüşlerini yansıtan enformasyonlarla karşılaştığı ve zıt görüşlerden yalıtıldığı fiziksel ya da dijital ortamları tanımlamaktadır. Sosyal medya algoritmaları bu süreçte çok önemli bir paya sahiptir. Ayrıca geleneksel (konvansiyonel) kitle iletişim araçlarında seçici yayınlar yankı odaların oluşmasında önemli roller oynamaktadır. Yankı odası etkisi, sosyal medyadaki şiddet temalarının yayılmasını ve etkisini artırmaktadır. Bu etkiyle birlikte, bireylerin kendi görüşlerini destekleyen bilgilere maruz kalma olasılığı artmaktadır. Bu durum, bireylerin şiddeti daha normal ve kabul edilebilir görmelerine neden olabilmektedir. Yankı odası etkisi, sosyal medyadaki şiddet görüntülerinin bireyler üzerinde bazı etkilere sebebiyet verdiğini vurgulamaktadır. Bu etkilerden ilki, bu paylaşımlarda şiddet normalleştirilmektedir. Yankı odası etkisi, bireylerin şiddeti daha normal ve kabul edilebilir görmelerine neden olmaktadır. Bu durum, şiddete karşı duyarsızlaşmaya ve şiddet eğilimlerinin artmasına yol açmaktadır. İkinci olarak, şiddet eğilimleri kuvvetle muhtemel artmaktadır. Yankı odası etkisi, şiddete karşı duyarlılığı azaltarak şiddet eğilimlerinin artmasına neden olabilmektedir. Bu bağlamda şiddete başvurma olasılığı yükselmektedir. Bir başka etki olarak şiddet propagandasının yayıldığını söylemek mümkündür. Yankı odası etkisi, şiddeti meşrulaştırmak veya teşvik etmek amacıyla üretilen içeriklerin daha fazla yayılmasını sağlayabilmektedir. Böylelikle şiddeti destekleyen ve şiddete başvurmayı teşvik eden grupların sayısı artmaktadır.

Bu çalışmada ele alınan İsrail'in Gazze saldırıları 1947'ye kadar uzanmakla birlikte 7 Ekim 2023'ten beri Gazze Şeridi'nde artarak devam etmektedir. Çalışmanın

hazırlandığı dönemde Yahudi saldırıları artarak devam etmektedir. Çalışmada ele alınan 2023 yılındaki Gazze olayları, İsrail ve Hamas arasındaki çatışmanın bir parçası olarak meydana gelmiştir. Olaylar, 7 Ekim'de Hamas'ın süpernova isimli bir konser alanını basmasıyla gerçekleşmiştir. Bu durum yaklaşık 11 gün sürmüş ve 250'den fazla Filistinli ve 13'ten fazla İsraillinin ölümüne neden olmuştur. Olaylar, uluslararası toplumda büyük tepkiyle karşılanmıştır.

Anadolu Ajansı'nın verilerine göre (Temmuz 2025 itibariyle) 7 Ekim 2023 tarihinden bu yana İsrail'in Gazze Şeridi'ne yönelik saldırıları, bölgede büyük bir can kaybı ve insani felaketle sonuçlanmıştır. Filistin Sağlık Bakanlığı'nın verilerine göre, 16 Temmuz 2025 itibarıyla saldırılarda hayatını kaybedenlerin sayısı 50.912'ye, yaralı sayısı ise 115.981'e ulaşmıştır. Ayrıca enkaz altında hala binlerce kişinin olduğu tahmin edilmektedir. Birleşmiş Milletler Yakın Doğu'daki Filistinli Mültecilere Yardım ve Bayındırlık Ajansı (UNRWA), ateşkesin çökmesinin ardından Gazze'de yaklaşık 400.000 kişinin yerinden edildiğini tahmin etmektedir (www.aa.com.tr, Anadolu Ajansı, Erişim Tarihi:16.07.2025). Bu insanlık trajedisinde internet ve sosyal medya paylaşım siteleri önemli bir haber ve bilgi kaynağı olarak kullanılmaktadır. Çatışmaların başladığı 7 Ekim 2023 tarihinden bu yana İsrail'in Gazze'ye Saldırılarında insanlık dramı yaşanmaktadır. Bu saldırılar, İsrail'in Gazze Şeridi'ne yönelik sistematik bir baskı ve zulmün devam ettiğini bir kez daha gözler önüne sermektedir. İsrail, Gazze Şeridi'ni adeta bir açık hava hapishanesine çevirmiş durumdadır. İsrail'in saldırıları, uluslararası hukukun açık bir ihlali niteliğindedir. Bu saldırılar, Filistin halkının temel insan haklarını ve uluslararası hukuku hiçe saymaktadır. İsrail'in bu saldırıları, uluslararası toplumun vicdanını harekete geçirmeli ve bir an önce sona erdirilmelidir. Yaşanan bu gelişmeler bağlamında sosyal medya, Gazze'de yaşanan vahşet olaylarının yayılmasında ve algılanmasında önemli bir rol oynamıştır. Olaylar sırasında, sosyal medyada hem İsrail hem de Filistin tarafından şiddet görüntüleri paylaşılmıştır. Bu paylaşımlar, yankı odası etkisiyle birlikte, bireylerde şiddete karşı duyarsızlaşmaya ve şiddet eğilimlerinin artmasına neden olmaktadır. Olayların medyadaki temsili, yankı odası etkisini güçlendirmektedir. Birçok medya kuruluşu, Gazze'deki sivil katliamları olaylarına taraflı bir şekilde yaklaşmaktadır. Bu durum, bireylerde olaylar hakkında farklı bakış açılarını görme ve değerlendirme şansını azaltmaktadır. Olayların siyasi ve toplumsal etkileri, yankı odası etkisiyle birlikte daha

da derinleşmektedir. Yaşanan olaylar, İsrail ve Filistin arasındaki gerilimi daha da artırmakta ve bölgedeki barış sürecini olumsuz etkilemektedir. Bu bağlamda çalışmada, Gazze'de yaşanan insanlık dramının @IDF (Israel Defense Forces-İsrail Savunma Kuvvetleri) X hesabı ve @Palestine_UN (The Permanent Observer Mission of the State of Palestine to the United Nations- Filistin Devleti'nin Birleşmiş Milletler Nezdindeki Daimi Gözlemci Misyonu) X hesabının 7 Ekim 2023 ile 7 Kasım 2023 tarihleri arasındaki paylaşımları incelenmekte ve kuramsal kısımda belirtilen noktalar çerçevesinde incelenmektedir.

BİRİNCİ BÖLÜM

YANKI ODASI KURAMI: TEORİK BİR ÇERÇEVE

Bu bölümde yankı odası kuramının teorik çerçevesi incelenmekte ve bu kuramın görünürlük biçimlerine değinilmektedir. Yankı odaları insanların durmaksızın benzer dünya görüşleri ya da ideolojileri ile karşılaştıkları gerçek veya sanal ortamlardır. Bu uzamlar demokratik diyaloğun zayıflamasında işlev gören kişileştirilmiş bilgi filtreleridir (Sunstein, 2017:15). Sosyal medyanın ve yankı odaları üzerine etkilerini araştıran Sunstein'e göre (2017:20-40), bireyler yankı odalarında sürekli kendi görüşlerine benzer bilgilerle karşılaştıkları için farklı görüşlerden uzaklaşırlar. Bu durum demokratik toplumlar için ciddi bir tehdit ve tehlikeyi barındırmaktadır. Bu tehdidin temelinde toplumsal kutuplaşma yatmaktadır. Bireyler sosyal medyada veya dijital uzamda kendi dünya görüşlerini destekleyen içeriklere daha fazla ilgi gösterdikleri için bilgisayar algoritmaları bir süre sonra insanların görüşlerine uygun içerikler önermektedir. Bu algoritmik durum beraberinde sosyal kutuplaşmanın zeminini oluşturmaktadır. Örneğin yankı odaları ve bazı sosyal medya içerikleri nedeniyle birçok insan ABD Başkanı Barack Obama'nın Amerika'da doğmadığına inanmaktadır (Sunstein, 2017:11). Bu ve buna benzer örnekler yankı odalarının toplumsal kutuplaşmasına neden olmaktadır. Benzer bir etkiyi yine önemli bir sosyal medya platformu olan Facebook'ta görmek mümkündür. Facebook'un geliştirdiği algoritmalar kullanıcıların davranışlarını ve ilgi alanlarını analiz ederek önceki beğenilerinden ve paylaşımlarından hareketle kullanıcılarına benzer içerikler önermektedir. Bu çalışmada Bakshy ve arkadaşları 10,1 milyon ABD'li Facebook kullanıcısının verilerini incelemiş ve bu kullanıcıların sosyal medya davranışlarını ideolojik eğilimleri bağlamında analiz etmişlerdir. Çalışmanın sonucunda Facebook algoritmaları nedeniyle kullanıcıların benzer ideolojik içerikleri tercih ettikleri bulgulanmıştır. Araştırma bulguları neredeyse algoritmaların kullanıcıların özgür iradeleri ile tercih ettikleri içeriklerden daha fazla paylaşımı görüntülemelerine sebebiyet verdiğini ortaya koymaktadır (Bakshy vd., 2015). Bu durum ciddi bir yankı odasının oluşmasına neden olmaktadır. Araştırmada yankı odaların oluşmasında algoritmaların rolünün yanısıra kullanıcı tercihleri, çapraz ideolojik maruz kalma ve arkadaş ağlarının

etkisinin de belirleyici parametreler olduğunu göstermektedir. Araştırmacılar bu açıdan sosyal medya platformlarının kullanıcılara farklı dünya görüşlerini sunan bir yazılım ile yeniden tasarlanmalarının gerektiğini önermektedir (Bakshy, vd., 2015). Bu durum sosyal medya kullanıcı bireylerin "filtre balonlarına" hapsolmalarına neden olmaktadır (Pariser, 2011). Filtre balonlarını genel olarak internetin, spesifik olarak da sosyal medyanın kişiselleştirilmiş algortimalar vasıtasıyla bireylere önceki davranışlarına ve kendi ilgi alanlarına uygun içerikler sunması olarak tanımlayan Pariser'e göre (2011) filtre balonları nedeniyle bireylerin farklı düşüncelere ve bakış açılarına maruz kalma ihtimalleri azalmaktadır. Google arama motoru ya da Facebook gibi sosyal medya siteleri kullandıkları filtre balonları sayesinde insanları kendi dünya görüşlerini pekiştiren bilgiler paylaşmaktadır. Bu durum demokratik toplumun önünde ciddi bir engel olarak durmaktadır.

1.1. Yankı Odalarının Ortaya Çıkmasına Neden Olan Faktörler

Dijitalleşen dünyamızda bilgiye erişim son derece kolaylaşırken bu durum bir dizi sorunu beraberinde getirmektedir. Sayısallaşan hayatımızda insanların kendi inançlarını ve fikirlerini paylaşmaları farklılaşmaktadır. Dijital yaşamı tanımlayan en önemli olgulardan birini paylaşım kültürü oluşturmaktadır. Dijital paylaşım kültürü aynı zamanda bireylerin sadece kendi görüşlerini dile getirdikleri ve yankı odası olarak isimlendirilen bir olguyu da ortaya çıkarmaktadır. Sosyal medya platformlarının sahip olduğu algoritmalar sayesinde bireyler yankı odalarına girerek çoğunlukla kendi inanç ve düşünce sistemlerine benzer içeriklerle muhatap olmaktadır. Sosyal medya platformları kullanıcılarını sürekli olarak sistemde tutabilmek için insanların düşüncelerine uygun ve çoğu zaman zıt görüşleri görmezden gelen içerikler önermek yoluyla toplumsal kutuplaşmayı artırmaktadır. Bu durum farklı fikirlerin ve düşüncelerin gelişmesine imkân sağlayan demokratik ortamların azalmasına sebebiyet vermektedir (Sunstein, 2017: 45). Yankı odalarının oluşumunda hem teknolojik gelişmeler hem de insanların psikolojik özellikleri ve sosyal etkileşim dinamikleri etkili olmaktadır. Kişiselleştirilmiş içerikler öneren algoritmalar yankı odalarının artmasına neden olmaktadır (Pariser, 2011:62). Bu durumun neden olduğu en önemli sorun ise bireylerin farklı dünya görüşlerine maruz kalma ihtimalinin azalmasıdır. Unutulmamalıdır ki farklı fikirler ve inançlar ile karşılaşmak demokrasinin gelişmesi ve toplumsal barışın güçlenmesi için elzem bir

durumu dile getirmektedir. Bu bölümde yankı odalarının meydana gelmesine neden olan faktörler incelenmektedir.

1.1.1. Yapay Zeka Algoritmaları

İnsan benzeri düşünme ve karar verme yetilerinin simüle edildiği yapay zeka (AI-Artificial Intelligence), bunu yaparken bazı teknikleri ve algoritmaları kullanmaktadır. Yapay zeka algoritmalarının alt alanlarında makine öğrenmesi (machine learning), derin öğrenme (deep learning), doğal dil işleme (natural language processing) ve bilgisayarlı görü (computer vision) vb. süreçler yer almaktadır. İnsan performansını aşmaya çalışan yapay zeka algoritmaları veri analizi, örüntü tanıma ve tahminleme gibi işlemleri yerine getirmektedir (Russell, Norvig, 2020:45). Buna göre yapay zeka algoritmaları geniş bir çalışma alanını kapsayan işlemlerde faaliyet göstermektedir. Alt alanlar arasında makine öğrenmesi, doğal dil işleme, bilgisayarlı görü ve derin öğrenme gibi alt disiplinler bulunmaktadır. Yapay zeka algoritmaları karmaşık örüntüleri tanıma, büyük veri setlerinden anlamlı sonuçlar çıkarma ve gelecek vizyonu ile ilgili tahminlerde bulunma gibi görevleri başarıyla yerine getirebilmektedir. Yapay zeka günlük yaşamda ve endüstriyel alanlarda giderek fazla kendine yer bulmaktadır. Yapay zeka algoritmalarını Russell ve Norvig (2020:45) temel olarak denetimli öğrenme, denetimsiz öğrenme ve pekiştirmeli öğrenme olarak üçe kategoriye ayırmaktadır. Denetimli öğrenmede, algoritmalara etiketlenmiş veri setleri öğretilmektedir. Bu işlemleri yapabilmeleri için doğrusal regresyon ve destek vektör makineleri (SVM) kullanılmaktadır. Bu sayede denetimli öğrenme algoritmaları işlemleri başarılı bir şekilde gerçekleştirmektedir. Goodfellow, vd. (2016:112) araştırmalarında makine öğrenmesinin özel bir türü olan derin öğrenmeyi açıklarken doğrusal regresyon algoritmasının önemine değinmektedir. Doğrusal regresyon algoritmaları sayesinde uzun ve karmaşık fonksiyonlar istatistiksel olarak doğru tahmin edilebilir hale gelmektedir. Denetimsiz öğrenme ise etiketlenmemiş verilerdeki örüntüleri keşfetmek için kullanılan makine öğrenmesi türüdür. Bunun en önemli örnekleri ise K-means kümeleme ve temel bileşen analizi (PCA) olmaktadır. Her iki yöntem de veri analizinde çoğunlukla kullanılan araçlar olmaktadır. K-means Kümelemede benzer veriler biraraya getirilerek gruplandırma yapılmakta ve karmaşık veri kümelerinden anlamlı bulgular elde edilmesi amaçlanmaktadır. Temel bileşen analizinde ise yüksek boyutlu verilerin daha düşük boyuta indirgenmesi

hedeflenmektedir. Bu işlem yapılırken verilerdeki en önemli nokta korunmakta ve verinin boyutu düşürülmektedir. Böylelikle verilerin analiz işlemi daha kolay ve hızlı bir şekilde gerçekleştirilmektedir. Özellikle gürültünün azaltılması ve verinin görselleştirilmesi için bu işlemin yapıldığını söylemek mümkündür. Makine öğrenmesinde kullanılan bir başka kategori ise pekiştirmeli öğrenmedir. Ödül ve ceza tekniğinin kullanıldığı bu yöntemde belirli bir amaca ulaşmak hedeflenmektedir. Q-öğrenme ve derin pekiştirmeli öğrenme türleri bu kategori içerisinde yer almaktadır (Sutton ve Barto, 2018:95). Q-öğrenme pekiştirmeli bir öğrenme modelidir ve yapacağı eylemlerle ödülü en fazla hale getirmeye çalışmaktadır. Burada öğrenme sürecini gerçekleştiren yapay zeka bileşeni olan ajan, deneme-yanılma yoluyla en iyi stratejeyi belirleyerek ödülü maksimize etmeye çalışmaktadır. Derin pekiştirmeli öğrenmede ise Q-öğrenme gibi pekiştirmeli öğrenme yöntemleri ile derin sinir ağları birleştirilmektedir. Böylelikle daha sofistike derin öğrenme süreçleri gerçekleşirken karmaşık ve yüksek boyutlu durumlarda en doğru veriler sunmaya çalışmaktadır. Bu kategorilere birer örnek vermek gerekirse Q-öğrenmede bir robot (ajan), labirentten çıkmaya çalışırken (eylem) çıkmaz duvarlara çarpar ve ceza (negatif ödül) alır. Öte yandan doğru eylemlerinde pozitif ödül alır. Böylelikle labirentten çıkmaya yarayacak en kısa yolu bulur. Derin pekiştirmeli öğrenmede ise örneğin bir bilgisayar oyununda düşmanlardan ve engellerden kaçan bir karakter (ajan) doğru eylemleri gerçekleştirerek en yüksek puanı toplamayı öğrenerek zamanla en iyi stratejiyi belirler. Bu iki örnek pekiştirmeli öğrenme yöntemlerinin somutlaştırılmış halini göstermektedir.

Yapay zekanın kullandığı bir diğer algoritma ise derin öğrenme algoritmalarıdır. Makine öğrenmesinin bir alt dalı olan derin öğrenme, yapay sinir ağları kullanılarak hayata geçirilmektedir. Bu öğrenme türü bilhassa büyük veri setlerinde yüksek performans sağlamaktadır (LeCun, Bengio, Hinton, 2015:436). Derin öğrenmeyi basit bir örnekle anlatmak gerekirse fotoğraftaki nesneleri tanıma işlemini ele alalım. Derin öğrenme ile fotoğraftaki nesneler veya kedi, köpek, kuş gibi hayvanlar ayırt edilebilmektedir. Binlerce farklı hayvan fotoğrafları ile eğitilen bir model karşısına çıkan yeni bir fotoğrafta yer alan hayvanı yüksek doğrulukta ayırt edebimektedir. Görüntü işleme, doğal dil işleme ya da ses tanıma gibi eylemlerde bu modellerin kullanıldığını söylemek mümkündür. Bilgisayarların fotoğraf, video gibi görsel verileri işleyerek

anlamlı bilgiler çıkarmasını sağlayan yapay zeka alanı bilgisayarlı görü (computer vision) olarak tanımlanmaktadır. Bu uygulamalar görsel veriyi işleyerek anlamlandırmakta, sınıflandırmakta, izlemektedir. Temel prensip olarak insan gözünün taklidine dayanan bilgisayarlı görü makine öğrenmesi, derin öğrenme ve görüntü işleme tekniklerinin kullanılması prensibine dayanmaktadır. Yüz tanıma, otonom araçlar, tıbbi görüntüleme, güvenlik sistemleri ve endüstriyel otomasyon gibi alanlarda kullanılan bilgisayarlı görü görsel verilerden elde ettiği enformasyon sayesinde ve çeşitli algoritmalar yardımıyla hızlı karar alma işlemlerini büyük bir doğruluk oranıyla yerine getirmektedir. Derin öğrenme algoritmaları makine öğrenmesinin alt alanlarıdır ve yapay sinir ağları (YSA) kullanılarak hayata geçirilmektedir. Büyük veri setlerinde kullanıldığında yüksek performans sergileyen derin öğrenme olgusu günümüzde birçok alanda kullanılmaktadır (LeCun, vd., 2015: 436). Bu noktada büyük veri setleri kavramı önem arz etmektedir. Basitçe gündelik yaşamda örneğin bir alışveriş sitesinde (amazon.com örneği verilebilir) milyonlarca insanın satın alma davranışlarını inceler. Bu süreçte arama geçmişleri, satın alma işlemleri, sitede geçirdikleri zaman gibi verileri kayıt altına alır. Bu veriler analiz edilerek kullanıcılara özel olarak kişiselleştirilmiş tercihler sunabilir. Bu durum hem alışveriş işlemlerini hem de stok yönetiminin optimize edilmesini sağlamaktadır. Bu bağlamda büyük veri setleri karmaşık ve büyük yapılarından dolayı bilgisayar programları ya da geleneksel veri işleme teknikleri ile analiz edilemez hacimdedir. Bu bakımdan büyük veri setlerinin işlenip anlamlı sonuçlar elde edilmesi için özel yazılımlara ve algoritmalara ihtiyaç vardır. Ayrıca büyük veri setleri sağlıktan teknolojiye, bilimden iş hayatına değin birçok alanda kullanılmaktadır. Derin öğrenme algoritmalarından bir diğeri evrişimli sinir ağlarıdır (CNN- Convolutional Neural Networks). Görüntü işleme ve bilgisayarlı görü alanlarda kullanılan evrişimli sinir ağları görüntülerdeki özellikleri otomatik bir şekilde öğrenmekte ve böylelikle nesneleri tanıyabilmektedir (Goodfellow vd., 2016: 321). Derin öğrenme algoritmalarının bir başka örneği ise tekrarlayan sinir ağlarıdır. Verilerde yer alan zamansal bağımlılıkları modelleme yeteneğine sahip olan tekrarlayan sinir ağları (RNN- Recurrent Neural Networks), zaman serisi verilerini ve doğal dil işleme (NLP-Natural Language Processing) alanlarda sıklıkla kullanılmaktadır (Graves, 2012:58). Doğal dil işleme süreci ise bilgisayarların insan dilini anlama, yorumlama ve yeniden üretmesi süreçlerine

odaklanmaktadır.

Pek çok sosyal ağ, arama motoru ve haber toplayıcı filtreleme kararlarını sunmak için algoritmalara tabidir. Bu algoritmalar, bireyin internetteki dönüştürme geçmişi, ayarları ve bireysel verileri tabanında ürün, haber, hizmet ve arkadaşlık isteklerine en çok benzeyen içerikleri sunan bireyselleştirilmiş internet alanını oluşturmaktadır. Diğer yandan, Guess ve arkadaşlarına göre (2019), kişilerin kendi istek ve yatkınlıklarına uygun arama sonuçlarına ve haberlere rastlamaları durumu, dünyayı kendi perspektifinden algılama, kendi fikirlerini daha yanlı bir biçimde analiz etme ve değişik verilere önemi azaltma tehlikesi oluşturmaktadır. Algoritmaların kullanımı ticari odaklıdır. Chapman'a (2019: 47-49) göre, teknoloji şirketleri ve sosyal medya mecraları, kullanıcının karşılaşmak istemediğini hissettikleri içerikleri filtrelemektedir. Ona göre, teknoloji şirketlerinin bilgi akışının kontrolünü ele geçirmesi, yanlış bilginin yayılması riskini artırmaktadır. Ayrıca Chapman, teknoloji şirketlerinin internet üzerinden bilgi paylaşımını ve erişimini kontrol etme kapasitesine sahip olduğunu vurgulamaktadır. Teknoloji şirketlerinin bilgi akışını kontrolünü ele geçirmesi yanlış bilginin yayılması riskini artırmaktadır. Pariser'e (2011) göre, özellikle sosyal medya şirketleri filtre balonlarını katılımcı rakamını ve reklam sermayesini fazlalaştırmak için kullanmaktadır. Kullanıcılar ise arkadaşlık ya da sitenin sundukları veya görmek isteyecekleri tasarlanan içerikleri kişilere öneren filtreler yoluyla şekillendirilmektedir. Bu sebeple, dijital algoritmalar bireyin karşılaşmak istemeyeceği hissedilen şeyleri saf dışı bırakan filtre balonları oluştururken bir taraftan da yankı odalarının kurulmasına katkı sağlamaktadır. Çünkü bir dönüşüm geçmişine dayalı olarak sunulan siteler, bireyin fikirlerine ve ilgilerine benzer durumdaki Facebook arkadaşları, bloglar ve diğer sanal alanlar oluşturmaktadır. Ortak özellikleri sağlayan bu yakınlık aynı anda değişik seslerin safdışı bırakılması ve birbirine yakın fikirlerin sağlamlaşması anlamını ifade etmektedir. Dijital algoritmaların filtre balonları aracılığıyla yankı odaları oluşturduğu bu süreci Geschke ve arkadaşları (2019), yankı odalarını, etkileşime giren bireylerin filtre balonlarının güçlü bir şekilde örtüştüğü sosyal bir olgu olarak tanımlamaktadır.

1.1.2. Seçici Maruz Kalma

İnsanlar her daim kendi düşüncelerine ve isteklerine uygun alanlarda iletişim

sağlamak ister. Festinger (1957), insanların uyumsuzluktan uzaklaşma yatkınlığında olduğunu daha 1950'li senelerde ortaya çıkarmış ve bu yatkınlığı “bilişsel çelişki” kavramıyla açıklamıştır. Festinger'e göre, insanlar kendi düşünceleriyle çakışan fikirlerden uzaklaşma eğilimindedir ve bu durum sebebiyle kendi fikirlerini onaylayan bilgi kaynaklarına tabi olmayı seçer. Festinger, bu durumu "seçici maruz kalma" olarak isimlendirmiştir. Paul Lazarsfeld ve arkadaşları (1960) yaptıkları bir araştırmada, insanların kendi fikirlerine benzer politik gereçlere tabi olmayı seçtiğine dikkat çekerek "seçici dikkat" kavramını kullanmıştır. Görüldüğü gibi, seçici tabi olma konusundaki çalışmalar internetin olmadığı zamana uzanmaktadır. Bu çalışmalarda, seçici tabi olma kavramıyla insanların mevcut fikir ve isteklerine katkı sağlayan bilgi kaynaklarına yöneldiği ve zıt fikirlerden uzaklaştığı ortaya çıkmıştır. "Doğrulama yanlılığı” olarak da dile getirilen bu durum, bireyin mevcut fikirlerinin doğruluğunu devamlı yeniden tasdik etmesi anlamına gelmekte, değişik düşüncelerle karşı karşıya gelme durumunda oluşabilecek sorgulama olasılığını azaltmaktadır. İnternetle beraber, seçici tabi olma yatkınlığı farklı olana kendini tamamıyla kapatma biçiminde gerçekleşmektedir. Araştırmalar, internet kullanıcılarının okuyacakları blogları, Facebook içeriklerini ve başka sosyal medya alanlarını tercih ederken sadece kendi fikir ve ilgi ortamlarıyla benzeşen içeriklere erişmeyi seçtiğini göstermektedir. Bu yanıyla, seçici tabi olma, yankı odalarının sosyal medyada ne şekilde basitçe var olup devam ettirildiğini bir nebzede olsa açıklamaktadır. Diğer yandan, seçici tabi olma olgusu geleneksel medya ya da yeni medya alanları dışında da yaşanmaktadır. İnsanlar kendi politik fikir, kültür ve tercihlerine benzer bireylerle iletişim kurma yönündedir. Bu durum ise bireylerarası iletişim zamanlarında tabii olunan düşüncelerin bağdaşlığını artırmaktadır. Aynı zamanda bu durum, insanların okudukları gazeteleri, izledikleri/dinledikleri televizyon ve radyo kanallarını da kendi fikir ve isteklerine göre tercih ettiklerini göstermektedir. Fakat Munson ve arkadaşlarının da (2010) söylediği gibi, geleneksel medyada tercihler daha az olduğu için insanların internetteki gibi seçim yapma fırsatı yoktur. Böylelikle, minimum sayıda medya kanalının olduğu bir alanda, ana akım kanallar haberleri çoğunlukla faklılık içerecek biçimde yayınlayabilmekte, bu ise izleyici kitlesinin kendisine uymayan fikirleri içeren programlara tabi kalmasına sebep olmaktadır. İnternet alanında çok miktarda alternatif olması ise bireylerin interneti kendi ihtiyaçlarına uygun biçimde

bireyselleştirmelerini mümkün hale getirmektedir. Bireyselleştirme aşaması, aynı zamanda, internetin birçok zıt fikre tabi olmadan kullanılabilmesini olanaklı kılmaktadır. Walter ve arkadaşlarının (2017) söylemiyle, kişileri konuşmaya ve eleştirel fikre değil, mevcut düşünceleri sağlamlaştırmaya yönlendirmek yankı odalarını güçlendirmektedir.

1.1.3. Homofili

Yankı odalarının oluşmasına sebep olan etkenlerden biri de seçici maruz kalmayla ilişkili bir durum olan homofilidir. Homofili, insanların bir tarafıyla kendine benzeyen bireylerle sosyal ilişkiler kurma eğilimlerini ifade etmektedir. Bu terim, bir takım ekonomik, sosyolojik, genetik ya da başka doğrultuda benzerlik gösteren kişilerin iletişime geçme ya da sosyal bağlantılar oluşturma ihtimalinin daha fazla olduğunu dile getirmektedir. McPherson ve arkadaşları (2011), homofilinin iki durumda görülebileceğini anlatmıştır. Bunlardan ilki, yaş, ırk, cinsiyet gibi demografik özelliklere ya da eğitim ve din gibi kazanılmış özelliklere vurgu yapan homofili, diğeri ise insanların önem, tutum ve fikirlerine odaklanan homofilidir. Bu iki homofili türü de bireylerin hem fiziksel hem de sanal ortamdaki sosyal alanlarının biçimlenmesinde önemli görev üstlenmektedir. Çünkü sosyal medya kullanıcıları seçici maruz kalma yatkınlıkları sebebiyle kendi fikir düzenlerini kanıtlayan sitelere doğru yönelirken, aynı sırada da kendi fikirlerini sunan bireylere doğru gitmekte ve bu sitelerdeki bireylerle homofilik gruplar oluşturmaktadır. Bireyin vaktini en fazla sosyal fayda sağlayacak biçimde kullanmasını mutlak kılan bu eğilim, tartışmalı konular söz konusu olduğunda yankı odaları kurulabilmektedir. Özellikle politik ortamlardaki homofilik yatkınlıklar ideolojik yankı odalarının temeli olarak karşımıza çıkmaktadır. Böylelikle, homofiliği yankı odalarının yapıtaşları olarak değerlendirmek mümkün olmaktadır (Varol, 2022: 461-463). Bu bağlamda bireyler arasındaki benzer sesler homofiliyi ve yankı odalarını artırmaktadır.

1.2. Yankı Odasının Olumsuz Yönleri

Kullanıcılarda bilişsel taraflılığa neden olan yankı odaları, aynı zamanda yanlış bilgi ve yalan haberlerin üretim ve yayılımını çoğaltan etkenlerden biridir. Psikolojide, "*genel bir kalıp ya da belirli bir şekilde düşünme eğilimi*" olarak nitelenen bilişsel yanlılık; literatürde önyargı, sapma, yanlılık gibi kavramlarla adlandırılmaktadır. Bilişsel

yanlılıklar çeşitli şekillerde karşımıza çıkmaktadır. Kişinin başarılarını kendisinden, başarısızlıklarını başka kişilerden bilmesi ise olguları yanlı bir biçimde tanımlamasına neden olmaktadır. Kişinin karşılaştığı olumsuz bilgilere rağmen aynı görüşünde diretmesi, bağlılık gösterme yanılgısı ve aşırı güven yanılgısı olarak nitelendirilmektedir. Kişinin seçimleriyle uymayan bilgileri görmüyormuş gibi yapması ve daha önce sahip olduğu bilgi haricindeki yeni bilgilere kapalı olması ise doğrulama yanlılığı olarak tanımlanmaktadır. Bu tanımlamalardan anlaşılan bilişsel yanlılık hayatın her alanında düşüncelerimizi etkilemektedir. Yeni medya araçları muhalif seslerin internet aracılığıyla paylaşıma açıldığı, enformasyonun küresel platformlarda paylaşıldığı araçlar olarak zıt fikirleri yöneten kişilerle ve içeriklerle karşılaşma olanağı sunmaktadır. Fakat başka yönden filtreleme özelliği ile kişilerin tutumlarıyla örtüşmeyen her şeyi görmezden gelmesine sebebiyet vermektedir. Kullanıcıların bilişsel yanlılıkları sadece kabul görmeyen içerikleri karşı koyma noktasında etkili değildir. Kabul görmeyen içerik ve yahut yanlış bilgi paylaşımı olduğunda, paylaşımı yapan bireyi karşı koyma noktasında da bilişsel yanlılıklar araya girmektedir. Medyada gösterilen metinlerin çelişkili olduğunu dile getiren Van Dijk (2008), metin çözümlemesinde alıcının bilişsel yapısının etkili olduğunu belirtmektedir. Sosyal medya kullanıcıları karşılaştıkları içeriklerin edindikleri bilgi ve inançlarla örtüşmediği takdirde, aktarılan mesajı istememekte ve inançlarından alıkoyulmayı reddetmektedir. Doğrulama yanlılığı ya da onaylama önyargısı olarak adlandırılan bu durum kişilerin sosyal medyada fikirleriyle örtüşmeyen paylaşımları filtreleyerek görmek istememeleri ve yahut görmezlikten gelmelerine sebep olmaktadır. Doğrulama yanlılığı; bilgiyi ararken, seçerken ya da yorumlarken devreye girmektedir.

Medyada yer alan haber ve bilgilerin değerlendirilmesinde birçok bilişsel faktör etkili olmakla birlikte kullanıcıların siyasi görüşleri önem kazanmaktadır. Kişilerin siyasal kimlikleri kullanılan medya aracını, haber kanalını ve haber seçimini etkilemektedir. Sosyal medya kullanıcıları, yalan bilgileri paylaşan aynı siyasi fikirdeki arkadaşlarına izin verirken, siyasi anlamda kendi düşüncelerine uymayan arkadaşlarını sosyal medyada yalan bilgi paylaştıklarında onları engelleme ya da takipleşmeme durumu göstermektedir. Sosyal medyada sunulan bilgi, kullanıcıların siyasi görüşlerine göre alımlanmaktadır. Eksik ve hatalı bilgiler yeni medya mecralarında bilinçli bir şekilde dolaşıma girmektedir. Bu sayede kişilerin algılarının manipüle edilmesi ve toplumsal

eleştiriler oluşturulması amaçlanmaktadır. Kullanıcılar sosyal medyada hatalı bilgilerle sürekli karşılaşmaktadır. Bu durumda medya okuryazarlığın önemi ortaya çıkmaktadır. Diğer yandan iletişim teknolojilerindeki gelişmelerle birlikte internetin günümüzde önemli bir kitle iletişim aracı haline geldiğini söylemek mümkündür. Ancak isteyen her kullanıcının içerik oluşturabilmesi ve enformasyon akışındaki denetimsizliği bilgi çarpıtma yani dezenformasyona yol açabildiği görülmektedir (Bekar, 2024:42). Bu bağlamda sosyal medyada hatalı bilgilerin sunulmasına ilişkin yapılan çalışmalarda; X'de yalan haberlerin gerçek haberlerden 6 kat daha çabuk yayıldığı bulgulanmıştır. Özellikle analitik düşünme düzeyi ve dijital okuryazarlık seviyesi düşük olan bireylerin yalan haberlere daha çabuk inandığı görülmüştür. Bireyselleştirilen ve sosyal medya platformunun algoritması tarafından zorla kabul edilen içerikler, hatalı bilgilerin kullanıcılar tarafından doğru olarak algılanmasına sebebiyet vermektedir (Akyüz, Akpınar, 2023:161-163). Bu açıdan geleneksel medya okuryazarlığı ve dijital okuryazarlık eğitimleri önem kazanmaktadır.

1.3. Yankı Odasının Olumsuz Etkilerinden Kurtulma Yöntemleri

Yankı odası kavramına ilişkin yapılan çalışmaların önemli sorularından birisi "Yankı odası etkisinden nasıl kaçınılır?" olmuştur. Sorunun yanıtı ise bir yandan, oluşan olumsuz yansımaların her birini küçültmeye yönelik mücadelenin bütünü olarak dile getirilmektedir. Yankı odasının sebep olduğu negatif yansımalardan kaçmak için yapılacak hususlar, hem sosyal alanların sistemsel yapılarını bilmeyi, hem de yankı odasında hangi negatif yansımaların ortaya çıkabileceğinin farkında olmasını gerektirmektedir. Yankı odası etkisinin zararlı olabilecek taraflarının azaltılması için kişisel sorumluluk ve uğraşların yanı sıra, sosyal medya yönetimlerinin, devletlerin de demokratik seviyesini koruma ve fazlalaştırmayı sağlayacak çözümlerin geliştirilmesi olmuştur. Yankı odasının olumsuz etkilerinin azaltılması yönündeki birtakım hususlar aşağıda belirtilmektedir.

1.3.1. Sosyal Medya Okuryazarlığı ve Algoritmalara Dayanan İşleyişin Kavranması

Algoritmaların neden olduğu negatif etkiler arasında, filtreleme ile meydana gelen sınırlandırılma durumu ve neticesinde seçici maruz kalma gösterilebilmektedir. Filtre

balonları ve filtre süzgeçleri insanların farklı inanç ve düşüncelere kapanmasına neden olmaktadır (Resnick, vd., 2013:96). Sosyal medyada yankı odası bağlamında belli yerlere dikkat çekilmesi durumu sosyal medya araçlarının bireyselleştirilmesini sağlayan algoritmaları oluşturmuştur. Bunlar arasında şu durumlar öne çıkmaktadır:

- Kişiselleştirme ve filtreleme işlemleri kullanıcıların işlerini kolaylaştırmaktadır. Kullanıcılar, tek taraflılığın negatif yansımalarını azaltmak için algoritmaların göstermediği alternatif düşünceleri araştırabilir. Bireylerin kişiselleştirilmiş sosyal medya hesapları ideolojik karşılaşmaları engellemektedir (Ertürk, 2022:137).

- Algoritmalar genel anlamıyla bireylerin bir sonraki adımlarını gösteren öneri yollarıdır. Bu algoritmalar içerik tüketimi bağlamında homofilik etkiler oluşturabilmektedir.

- Algoritmalar öte yandan gevşek kodlardır. Birçok kullanıcı sosyal medya ortamında içerik filtreleme özelliklerini kendi istekleriyle uygulayabilmektedir.

1.3.2. Medyada ve Enformasyon Kaynaklarında Fikir Türlerinin Sağlanması

Yankı odalarındaki en önemli problemlerden birisi de tek taraflılık ve bu düzlemde sürekli işleyen enformasyon birikimidir. Potansiyel yankı odalarının etkisinde medya rejimi veya medya seçimlerinin önemli bir etken olduğuna dikkat çeken Dubois ve Blank (2018), medya içeriklerinin artışı ile yankı odası etkisine yakalanma ihtimalinin bağlantılı olduğunu vurgulamaktadır. Bu nedenle farklı medya seçimlerinin alternatif bilgi ve perspektif sağladığını, bu durumun da önyargıya kapılma ihtimalini azaltabileceğini vurgulamaktadır. Dijital medyada algoritmaların etkisiyle ideolojik çeşitliliğin azalabileceği belirtilmektedir. Özellikle sosyal medya platformlarında (Facebook, YouTube, X gibi) ve arama motorlarında kullanıcılar, genellikle kendi görüşlerini destekleyen bilgilere yönlendirilmektedir. Bu durum, aşırı sağ eğilimli bir kullanıcının sol siyasetle ilgili haberleri gözden kaçırmasına veya tam tersinin yaşanmasına neden olabilmektedir. Pariser (2011: 8) bu durumun yalnızca çoğulculuğu değil, demokrasiyi de olumsuz etkilediğini vurgulamaktadır. Dijital medya ekosisteminde algoritmaların belirleyici rolü, ideolojik çeşitliliğin daralmasına yol açabilmektedir. Kullanıcıların arama motorları ve önde gelen sosyal medya platformları aracılığıyla kişiselleştirilmiş enformasyon akışlarına maruz kalması, bireylerin mevcut inanç

sistemlerini pekiştiren içeriklerle daha fazla karşılaşmasına neden olmaktadır. Bu durum, özellikle siyasi spektrumda, aşırı sağ ideolojiye sahip bir kullanıcının sol siyasetle ilgili haber ve perspektifleri göz ardı etmesiyle veya bunun tersi bir durumun ortaya çıkmasıyla somutlaşır. Bu durum filtrelenmiş gerçekliklerin yalnızca toplumsal çoğulculuğu değil, aynı zamanda demokratik süreçlerin sağlığını da tehdit etmektedir. Öte yandan arama motorları günlük yaşamda her yerde bulunmakta; dünyayla ilgili gördüğümüz bilgileri sunmakta ve yapılandırmaktadır. Yaygınlıkları nedeniyle, onlara ne kadar bağımlı olduğumuzun çoğu zaman farkına bile varmayabiliriz ve bu da onları günlük yaşamlarımızda bir anlamda "görünmez" hale getirmektedir (Haider ve Sundin, 2019). Bu açıdan gündelik yaşamımızın çoğunda arama motorları kullanarak birçok işimizi halletmekteyiz ve filtreleme balonları kendi algoritmaları ile kişiselleştirilmiş aramalar sunmaktadır. Bu durum çoğu durumda farklı olanla dijital ekosistem içerisinde karşılaşmama ihtimalini artırmaktadır.

1.3.3. Gerçeklik Kontrolü Becerisi ve Anlayışının Sağlanması

Bireyler, hükümetler ve medya kuruluşları, doğrulama fikrinin (fact-checking) yaygınlaşmasında etkin roller oynamalıdır. İnternetteki yanlış bilgilerin etkilerini azaltmak için bireyler, öncelikle sosyal medya platformlarının algoritmalarını ve bu platformlarda oluşan ağların yapısını anlamalıdır. Sosyal medya okuryazarlığı önemli bir etken olmakla birlikte, hükümet yetkililerinin, sosyal medya platformlarının eşitlik ilkesini sağlamlaştırmak ve geliştirmek için uluslararası hukuka uygun düzenlemeler yapması, eğitim programları ve kurumsal altyapıyı bu doğrultuda oluşturması gerekmektedir. Diğer yandan, gazeteciler ve toplumdaki olumlu kanaat önderleri de peşin hüküm ve kutuplaşmaya neden olan yanlış bilgiler hakkında, hakkaniyet derecesinde gerekli hassasiyeti göstermeli ve bu konuda bilinçli olmalıdırlar. Son olarak, sosyal medya platformları yanlış bilgilere karşı savaş veren ve kâr amacı gütmeyen organizasyonlara destek vermesi gerekmektedir. Böylelikle yeni medya kuruluşları yanlış bilgilerin etkilerini azaltma noktasında diğer paydaşlara yardımcı olabilirler.

Dezenformasyonun özellikle kimlik odaklı tartışmalara gömülü "düşmanca anlatılar" olarak yayıldığını vurgulayan Ruiz ve Nilsson'a göre (2022) yaptıkları bir yankı odası örneğinde, yankı odası etkisinde olan grupların bilimsel kanıtlara rağmen kendi

görüşlerini pekiştirdiklerini ve gerçeklik kontrolüne direndiklerini bulgulamıştır. Yapılan bu araştırma, bireylerin kendi inanç sistemlerini sorgulama ve dışarıdan gelen bilgiyi eleştirel bir şekilde değerlendirme becerilerini geliştirmelerinin ne kadar önemli olduğunu ortaya koymuştur. Argümanların "şikâyetler (patos) ve grup kimliği (etos) yoluyla kimlik çalışmasının çelişkilerini körükleyerek" gerçeklik kontrolüne direndiği belirtmişlerdir. Ayrıca Ruiz ve Nilsson'un araştırmaları dezenformasyonun yayılmasını açıklayan "tohumlama" (kötü niyetli aktörlerin aldatmacaları stratejik olarak yerleştirmesi) ve "yankılanma" (katılımcıların tartışmalı anlatıları birlikte oluşturması) aşamalarının izlerini verirken, gerçeklik kontrolü süreçlerinin ne zaman ve nasıl devreye girmesi gerektiğine dair önemli ipuçları sunmuştur. Bu araştırmada bulgulanan bir diğer husus ise sadece yanlışların değil aynı zamanda yarı doğruların ve incelikli manipülasyonların da en az dezenformasyon kadar önemli olduğu meselesidir. Bu bağlamda yankı odalarıyla oluşan dezenformasyon ve misenformasyonun tespit edilmesi ve gerçeklerin ayırt edilmesi titiz bir araştırmayı gerektirmektedir. Ayrıca politikacıların ve yasa yapıcıların dezenformasyonu ve yankı odalarını engelemek için yasal çerçeveler tesis etmeleri hayati öneme sahiptir.

1.3.4. Hüküm ve Savunmacılık Yerine Akılcı Seçimler Geliştirme

Hüküm ve savunmacılık, kendi görüşlerinin doğru olduğuna inanma ve farklı görüşlere karşı kapalı olma durumudur. Bu durum, yankı odasında daha da güçlenebilmektedir. Çünkü yankı odasında, yalnızca kendi görüşlerini destekleyen bilgilere maruz kalınmaktadır. Bu da bireylerin kendi görüşlerinin doğru olduğuna inanma olasılığını artırmakta ve farklı görüşlere karşı daha kapalı olmalarını sağlamaktadır. Pariser'e (2011) göre, bireyselleştirilmiş filtre baloncukları rastlantıları azalttığı için içgörü ve öğrenmeyi güçleştirmektedir. Bu durumda, önyargıya dayalı hükümlere meydan okuyacak yeni düşünceler ve deneyimlerle karşılaşma olasılığı azalmaktadır. Önyargıya dayalı hüküm sürmenin bir başka nedeni de, bir şeye bağlanıp "dava savunmacılığı" yapmaktır.

1.3.5. Ahlaki Yargıları ve Kuralları Dikkate Almak

Yankı odası etkisinden kaçınmak için bireyler, ahlaki yargılarını ve bunların gerektirdiği kuralları dikkate alabilmektedir. Bunu gerçekleştirmek için güçlü bir empati

yeteneğine ihtiyaç duyulmaktadır. Zira farklı fikirleri dinleyip anlamak için farklı fikirleri empati yoluyla anlamak gerekmektedir. Bu açıdan yankı odası etkisinden kaçınmak için bireyler, farklı deneyimler ve dünya görüşleri hakkında bilgi edinmeleri, kitap okumaları ve karşı düşünceleri dinleme eylemlerini gerçekleştirmeleri gerekmektedir. Özetle, yankı odasından kaçınmak için ahlaki yargıları ve kuralları dikkate almak önemli bir adımdır. Bu adım, daha doğru bilgilere erişmeyi, farklı bakış açılarını anlamayı ve yankı odalarında bulunduğunun fark edilmesini sağlamaktadır.

1.3.6. Tanınmışlığa Dayalı Yapının Negatif Yönlerinden Sakınma

Sosyal medyanın işleyiş mantığında nitelikten çok nicelik önem taşımaktadır. Sosyal ağlar şöhret olma adına kurulmuş araçlardır. Çevrimiçi alanlarda sosyalleşme bağlamında niceliğin önemine dikkat çeken Göker'e (2015) göre, bu durum niceliğin niteliğe olan üstünlüğünü göstermektedir. Ona göre beğenilme, paylaşım, takipçi sayısının çokluğu, retweetlenme ve yorum sayısının fazla olması durumları şöhret kavramına verilen değeri göstermektedir. Bu bağlamda niceliğin en temel özelliklerinden biri olan "*mümkün olduğu kadar çok ve mümkün olduğu kadar çabuk*" cümlesi sosyal medyanın ruhunu dile getirmektedir.

1.3.7. Eleştiriden Sakınma- Şüphe İklimini Güçsüzleştirme

Yankı odasının en önemli etkenlerinden birisini grup içindeki birlik ve güven duygusu, grup dışı üyelere karşı ise duyulan güvensizlik oluşturmaktadır. Bundan dolayı, sosyal medyanın yapısal özellikleri de göz önüne alındığında, bu alanlardaki tartışmaların daha çok ideolojik düşünceleri daha fazla yerleşik bir duruma getirmesi ihtimaldir (Karadağ, Banar, 2022:25-30). Yankı odası, sadece kendi görüşlerini destekleyen bilgilere maruz kalınan bir ortamdır. Bu durum, eleştiriden sakınma ve şüphe iklimini güçsüzleştirme gibi olumsuz sonuçlara yol açabilmektedir. Eleştiriden sakınma, kendi görüşlerinin yanlış olabileceği fikrinden korkma durumudur. Bu durum, yankı odasında daha da güçlenebilmektedir. Çünkü yankı odasında, yalnızca kendi görüşlerini destekleyen bilgilere maruz kalınmaktadır. Bu da, bireylerin kendi görüşlerinin yanlış olabileceği fikrinden korkma olasılığını artırmakta ve eleştirilere kapalı olmalarını sağlamaktadır. Şüphe iklimini güçsüzleştirme, farklı görüşlere ve fikirlere karşı hoşgörüsüzlük durumunu dile getirmektedir. Bu durum, yankı odasında daha da

güçlenebilmektedir. Çünkü yankı odasında, yalnızca kendi görüşlerini destekleyen iletilir alınmaktadır. Bu durum ise bireylerin değişik inançlara ve fikirlere karşı hoşgörüsüz olma ihtimalini artırmakta ve eleştirileri reddetmelerine imkân vermektedir.

1.4. Algoritma

Algoritmalar, kişilerin verileri arasında sayısal bağlantılar oluşturarak alakalı sayfaları ya da bireyleri karşılıklı birbirine bağlar. Bu beceri, teknolojik araçların ve uygulamaların daha çok bireysel veri toplama alanında geliştirilmesiyle yukarı seviyeye çıkarmaktadır. Örnek verecek olursak 2021 Şubat ayında sosyal paylaşım sitesi Twitter, "Süper Takipçi" (Super Follows) olarak adlandırılan yeni özelliğiyle belli bir para karşılığında üstün bir grubuna ulaşım, aboneliği gösteren bir rozete sahip olma ya da ilgi yerlerine göre topluluk kurmaya ve bu alanlara girmeye izninin oduğunu söylemiştir. Goffman (1986), toplumsal enformasyonun beyinsel haritalar yardımıyla şekillendiğini dile getirmektedir. Goffman, resim çerçevesinden yararlanarak söylediği çerçeveleme sentezinde, enformasyonun harmanlanmasında kullanılan bu yapısal çerçevelemeyle bireylerin toplum içindeki farkındalıklarının oluşumuna önem vermektedir. Goffman'ın bu çözümlemesi, sosyal ağ mecralarında yankı odalarının oluşmasındaki beyinsel toplanmanın ne şekilde oluştuğuna dair bir iz vermektedir. Algoritmalar, kişilerin dijital ortamlarda bıraktıkları ipuçlarının veriye aktarılmasıyla birtakım hareketlerle öngörü sağlamaktadır. İnsanın ruh haliyle daha çok alakalı olan sosyal ağ mecraları, bu ileriyi görmeyle beynin fark edilmeyen bölümlerini işleyerek davranışları etkileyebilmektedir. Facebook'un kurucusu Mark Zuckerberg'in, 2016 ABD başkanlık seçimlerinde kullanıcı bilgilerini Trump adına çalışan Cambridge Analytica ile paylaşarak neticeleri etkilemesi bu durumun en önemli örneğidir. Çalışma kurallarına daha tam anlamda açıklık getirilmeyen algoritmalar, Google ve Facebook şirketleri tarafından aktif bir şekilde kullanılmaktadır. Bu tür şirketler dijital ortamların gücünü kullanarak, psikoloji biliminden faydalanmakta ve bir çeşit yönlendirme görevi almaktadır.

Algoritmaların bu tarafındaki düşüncesi yirmi birinci yüzyılın yankı odalarını gerçekleştiren tek taraflı görüşler oluşturmaktadır. Schünemann, Steiger ve Kliche, yankı odalarının iki temel unsurla gerçekleştiğini dile getirmektedir. Birincisi; kullanıcıların gözetimiyle toplanan bilgiler ve hareketlerden başlayarak yapılan ağlarla, diğeri ise; haber kaynaklarına ve içeriklerine göz atarak doğrudan seçime mecbur kalmalarıyla

oluşmaktadır. Algoritmik hesaplamalarla gerçekleştirilen görüşler, şirketlerin arzuları yönünde tasarlanmaktadır. Dolayısıyla kullanıcıya burada seçimler göstererek demokratik bir alan farkındalığı oluşturarak seçimlerin kuralın dışına gidilmeyecek biçimde tasarlanmasıyla hür irade pasif hale getirilmektedir (Akt. Yılmaz, 2022:59). O'Neil, algoritmik değerlendirmelere dayanan birbiriyle zıt olan sistemi, insan beyniyle tam anlamda açıklığa kavuşamayacağı dile getirilen matematiğin gerçekliğine sualsizce kabullenmeye benzetmektedir. Sosyal ağ mecralarında algoritmik filtreleme özelliği ve bireylerini seçim yapma konusunda etkilemesi, yol göstemesi ideolojik peşin hüküm oluşturabilmektedir (Akt. Yılmaz, 2022:60). Bunun sebebi; sosyal ağ mecralarında sürekli hareket halinde olan enformasyonun, "kullanıcıların yaptığı seçimler" yönünde sadece bireysel ilgi ortamlarına ve beğenilerine göre kurulan kişiselleştirilmiş odaların içinde gösterilmesidir.

1.5. Filtre Balonu

Filtre balonu terimi ilk defa Eli Pariser tarafından kullanılmıştır. Pariser (2011), "The Filter Bubble: What The Internet is Hiding From You" isimli çalışmasında internet kullanıcılarının bireyselleştirme aşamaları neticesinde hapsedildiği içeriklerdeki taraflılığa vurgu yapmıştır. İnternetin bireyselleşmeye katkı veren yapısı, kullanıcıların internette geçmişe dönük aramalarına uygun içeriklerle karşılaşmalarına sebep olmaktadır. Örnek verecek olursak, kişisel verilerin yazılmasını mecburi tutan siteler ve dijital alanlardaki seçimler kişinin bir sonraki durumda hapsolduğu içerikleri işlemektedir. Bensalah ve arkadaşlarının (2019) "*bir marketin her müşterisine önceki faturalarında aldığı belirtilen malları teklif etmesine*" benzetilen bu kanı aynı yankı odalarındaki gibi, değişik olanlarla karşılaşma olasılığını azaltmakta, bireyin var olan eğilim ve ilgilerini sağlamlaştırmaktadır. Pariser'in (2011) söylemiyle, internetteki filtre uygulamaları bir taraftan bireyselleştirme fırsatı sunarken diğer taraftan insanların yanlı içeriklere hapsolmasına neden olmaktadır. Bunun neticesinde, filtre balonlarından giderek kişiye ulaşan veriler nesnellikten uzak ve yanlı bilgiler olmaktadır. Bireyselleştirilmiş arama motorları ve algoritmik filtreler ışığında meydana gelen filtre balonları, kişilerin belli bir açıya hapsolduğu aydın bir yalıtılma durumunu işaret etmektedir. Bu aydın yalıtılma durumu, Pariser'in (2011) söylemiyle, her birey için kendine özgü birer bilgi alanı kurmaktadır.

Bireyselleştirilmiş haber akışına yapılan diğer bir eleştiri ise “filtre balonu” kavramı ile gündeme gelmektedir. Pariser (2011), çevrimiçi bireyselleştirmenin insanları farklı görüş açıları ya da içeriklerden etkili bir biçimde ayırt etme gücünü adlandırmak için kullanmıştır. Filtre balonu, Facebook ve X gibi sosyal paylaşım mecraları kullanan kişilerin kendi siyasi eğilimlerinin tekrarlanması durumunu anlatmaktadır. Bu kavram, fazlaca bireyselleştirilmiş içeriğin muhtemel zararlarına dikkat çekmektedir. Hayali alanda bireyselleştirme filtreleri, profillerimizle bağdaşmayan içerikleri uzaklaştıran gözle görünmeyen setler oluşturmaktadır. Eleştirmenler kendi filtre baloncukları çerçevesinde yaşayan kişilerin değişik düşüncelerden gizlenmiş olmalarından ve bunun neticesinde doğabilecek yanlış inançların doğrulanmasının kolay olmadığı yönünde endişelenmektedir. Bunun yanı sıra kullanıcılar filtrelerini nadiren açık bir şekilde kendileri seçer. Diğer bir kısmını ise gözden kaçırabilmektedir. Başka bir deyişle kişiler şahısların adına oluşturulan bireyselleştirilmiş filtrelemeden haberdar olmayabilir. Bu sebeple insanlar neleri görmediklerinden ya da diğer insanların neleri gördüklerinden haberdar olmayabilir. Dolayısıyla arama motorlarının bireyselleştirme özellikleri açık değildir. Örnek olarak ünlü arama motoru Google, kendimize kim olduğumuzu dikte etmektedir. Bu durum ise aramalarımıza yansımakta ve sanal ortamdaki aramalarımızda kendi tasarladığı benliğimize ilişkin bize iletiler göstermektedir. Makine öğrenimi ve yapay zekanın artan önemiyle bağlantılı olarak, arama motorları ve özellikle Google, giderek "öneri motorları" haline gelmeye başlamıştır. Burada sistem bir kullanıcının ne istediğini veya neye ihtiyacı olduğunu, en azından bir kişinin sorgu girmesi anlamında, bir arama yapmaya gerek kalmadan tahmin etmeye çalışmaktadır (Haider, Sundin, 2019:5). Kullanıcılar kendilerine yönelik ihtimallerin doğru ya da yanlış olup olmadığını anlamadıkları gibi kendilerine yönelik olasılıklar oluşturulduğunun farkına dahi varmayabilir. Bu anlamda filtre balonu, kullanıcı özgünlüğünü, öğrenmeyi ve ilişki kurmayı zayıflatan ve görüş açısını küçülten bir kavram olarak yorumlanabilecektir.

Filtre balonlarının neden olacağı olası etkilere şu olay örnek verilebilir. Bir kitapçıdan kitap aldığınızı hayal edin. Kapağının ilginizi çeken bir kitap olmasına dikkat edersiniz ve o bölümlerde dolaşırsınız. Bir anda ilginizi çeken bir kitap bulmanız tesadüfi değildir. Filtre balonları da tıpkı bu örnekteki gibi sizin ilginizi çekecek iletiler tasarlar. Böylelikle tesadüfi şeyler izale edilmektedir. Filtre balonu özellikle Amerika Birleşik

Devletleri'nde 2016 senesinde Donald Trump'ın başkan olmasından sonra tartışılan bir konu haline gelmiştir. Ana akım medya filtre balonlarının demokrasiye ciddi zararlar verdiğine dair birçok haber ve yorum yayınlamıştır. Sistem merkezli haberlerin kişiselleştirilmesi ile insanlar alternatif içeriklerden çoğu zaman haberdar olamamaktadır. Van Dijk (2008), filtre balonu olgusunu "öz-seçimli enformasyon hapishanesi" şeklinde tanımlamaktadır. Özetle filtre balonları, kullanıcıların doğruların taraflı ve yanlış aksettirildiği küçük ortamlara bilinçli ya da bilinçsiz şekilde maruz kalmasına ve kıt dünya bakış açısına sebep olması nedeniyle eleştirilmektedir. Filtre balonları bu bakımdan toplumsal söylemin farklılığı önünde bir set olarak görülmektedir (Narin, 2018:241-242). Demokrasiler, farklı görüşlerin özgürce ifade edildiği ve tartışıldığı sistemlerdir. Farklı görüşlere açık olmayan bireyler, diğer görüşleri anlamak ve bunlara saygı duymak için daha az istekli olmaktadır. Bu durum ise fikir alışverişini ve uzlaşmayı zorlaştırmaktadır. Bu bağlamda filtre balonları, demokrasi için ciddi bir tehdit oluşturmaktadır. Bu tehdidi azaltmak için eğitim, yasa ve düzenlemeler ve kişisel çabalar gibi önlemler alınmalıdır.

İKİNCİ BÖLÜM

İSRAİL-FİLİSTİN ÇATIŞMALARININ TARİHSEL ARDALANI

İsrail-Filistin çatışması, Ortadoğu'nun en uzun süren ve karmaşık sorunlarından biridir. Bu çatışmanın kökenleri, yüzyıllar öncesine dayanan derin tarihsel, dini ve siyasi faktörlere dayanmaktadır. Bu çalışmada, çatışmanın tarihsel arka planı, ana aktörleri ve gelişimi, akademik kaynaklar ışığında detaylı bir şekilde incelenmektedir.

2.1. Çatışmanın Kökenleri ve Tarihsel Arka Planı

İsrail-Filistin çatışmasının kökenleri, bölgenin dini ve tarihi önemine dayanmaktadır. Hem Yahudiler hem de Araplar için kutsal sayılan topraklar üzerinde yaşanan hak iddiaları, yüzyıllar boyunca çatışmalara neden olmuştur. Osmanlı İmparatorluğu'nun bölgedeki hâkimiyeti döneminde farklı din ve etnik grupların bir arada yaşaması, nispeten barışçıl bir ortamın oluşmasına katkı sağlamıştır. Ancak, 19. yüzyılda artan milliyetçilik akımları ve Avrupa'daki siyasi gelişmeler, bölgede yeni bir dönemin başlangıcını işaret etmiştir. Siyonist hareketin ortaya çıkışı ve Yahudilere ait ulusal bir devlet kurma amacı, bölgedeki gerilimleri artıran önemli bir faktör olmuştur (Harms, Ferry, 2008). Aynı dönemde, Arap milliyetçiliği de yükselişe geçerek, bölgenin geleceği konusunda farklı hedeflere sahip iki hareketin karşı karşıya gelmesine neden olmuştur. Birinci Dünya Savaşı sonrasında Osmanlı İmparatorluğu'nun çöküşüyle birlikte Ortadoğu'da yeni bir düzen kurulmaya çalışılmıştır. İngilizlerin bölgedeki mandası ve 1917 yılında yayınlanan Balfour Deklarasyonu ile Filistin'de bir Yahudi yurdu kurulmasına yönelik hamleler bölgedeki gerilimleri daha da tırmandırmıştır.

İsrail Devleti, Orta Doğu'da Akdeniz'in güneydoğu kıyısında ve Kızıldeniz'in kuzeyinde stratejik bir konumda yer alan bir ülkedir. 1948'de Birleşmiş Milletler'in bölgeye ilişkin kararının ardından kurulmuştur. Ülke, kuzeyinde Lübnan, kuzeydoğusunda Suriye, doğusunda Ürdün ve güneybatısında Mısır gibi Arap ülkeleriyle komşudur. Filistin toprakları üzerindeki egemenlik iddiaları nedeniyle bölgede uzun süredir süregelen bir çatışmanın merkezinde yer almaktadır (Harms, Ferry, 2008). İsrail'in başkenti olarak ilan ettiği Kudüs, uluslararası toplum tarafından geniş çapta

tanınmamakla birlikte, ülkenin siyasi, kültürel ve dini merkezi konumundadır. Coğrafi olarak çeşitlilik gösteren ülkede, ekonomik ve teknolojik gelişmişlik düzeyi oldukça yüksektir. Tel Aviv, ülkenin ekonomik ve teknolojik merkezi olarak öne çıkarken, Kudüs şehri ise siyasi ve dini merkez olarak kabul görmektedir. İsrail Devleti özellikle 19. Yüzyıl sonlarında Siyonist hareketin doğması ile devletleşme sürecine girmiş ve bu süreç oldukça sancılı ve tartışmalı olmuştur (Pendergast, vd., 2010). Yahudilerin Filistin topraklarına dönüşüne bakıldığında bugün halen devam eden İsrail-Filistin çatışmalarının daha sarih anlaşılması mümkün olacaktır. İsrail Devleti'nin oluşumunda Yahudilerin ikinci dünya savaşı sonrasında Filistin topraklarına dönüş hareketi oldukça etkili olmuştur. Bu bağlamda 1932-1939 yılları arasında gerçekleşen Beşinci Aliya (Yahudilerin İsrail topraklarına göç etmesi) döneminde, 200.000'den fazla yeni göçmen Filistin'e gelmiştir. Çoğu üst ve orta sınıf ailelere mensup bu grup içerisinde doktor, avukat, üniversite profesörü gibi yüksek eğitimli Yahudiler yer almıştır. Aliya olarak adlandırılan bu göç hareketinin yaklaşık beşte birini Adolf Hitler'in iktidara yükselişinden korkarak Almanya'dan kaçan insanlar oluşturmuştur. Almanlar, Yahudi topluluğu içindeki kültürel ve sosyal hayata büyük bir etki yapmıştır. Ayrıca nispeten müreffeh olan bu grup getirdikleri ekonomik varlıkla birlikte Yahudi topluluğunun ekonomisini güçlendirmiştir. Bu yoğun göç, Filistin'deki Yahudi nüfusunu önemli ölçüde artırmıştır. 1882'de yaklaşık yirmi dört bin olan nüfus, 1948'e kadar altı yüz bini aşmıştır. Bu süreçte Siyonizm hareketi önemli bir ateşleycici güç olmuştur. Özellikle siyasi Siyonizm, Filistin merkezli bir Yahudi anavatanının yeniden inşası için bireysel katılımı artırmayı ve göç eden herkesi bu planlanan ulus devletin bir üyesi yapmayı amaçlamaktadır (Köse, 2021:127). Bu hızlı nüfus artışı ve büyüme Filistin'de bir Yahudi vatanı kurulmasını destekleyen Siyonistleri oldukça memnun etmiştir. Ancak bu hızlı Yahudi nüfus artışı Arapları alarma geçirmiştir. Araplar zamanla barışçıl protestolardan Yahudilere karşı terör, isyan ve protesto kampanyasına geçiş yapmıştır. İngiliz Mandası döneminde Arapları yatıştırmak için İngilizler, Filistin'e olan Yahudi göçünü tekrar tekrar kısıtlamıştır. İngilizlerin bölgeyi kontrol ettiği dönemde göçe getirilen kısıtlamalar, *Aliyah Bet* olarak bilinen gizli, yasadışı göçü başlatmıştır. İbranice kökenli "Aliyah" terimi (kelime anlamıyla "yükseliş"), genellikle İsrail Toprakları'na yönelik göçü ifade etmektedir; "bet" (İbranice'de "B" harfi) ise bu bağlamda resmi olmayan veya gizli bir

eylemi işaret etmektedir. Aliyah Bet ifadesi, özellikle Holokost'tan kurtulan ve İngiliz mandası altındaki Filistin'e girişleri İngiliz yetkililerce engellenen Yahudi mültecilerin organize hareketini tanımlamaktadır. Yahudilerin Avrupa'dan ayrılma aciliyetinin artmasıyla Siyonist aktivistler tarafından organize edilen bu süreç, İngiliz otoritelerince "yasadışı" göç olarak nitelendirilmiştir. 1948 yılına gelindiğinde, 70.000'den fazlası Holokost mağduru olmak üzere, 100.000'den fazla birey bu yolla bölgeye ulaşmıştır (encyclopedia.ushmm.org). İsrail Dışişleri Bakanlığı'na göre, gizli göç dönemi, Filistin'de bağımsız bir Yahudi devleti için verilen mücadelenin tarihinde en kritik dönemlerden birini oluşturmuştur. Bu dönem, Nazi Holokost'undan kaçan Yahudiler için kurtuluş olmuştur. 1934 ile 1948 yılları arasında yüz binlerce Yahudi ülkeye yasadışı olarak getirilmiştir. O zamana kadar İsrail'e gelen en büyük göçmen akını - 688.000 kişi - ülkenin ilk üç yılı olan 1948-1951 arasında gerçekleşmiştir. Bu olaya müteakip olarak yüz binlerce kişi daha gelmiş ve İsrail Devletini yeniden şekillendirmiştir. 1980'lerin sonlarında yaklaşık bir milyon eski SSCB vatandaşı İsrail'e akın etti, bunların önemli bir kısmı dini kanunlara göre Yahudi değildir. Bununla birlikte, 1990'ların ortalarına kadar, dünyadaki herhangi bir ülkeden daha fazla Yahudi, eski Sovyetler Birliği'nden İsrail'e göç etmiştir. Ruslar ile birlikte binlerce Etiyopyalı da ülkeye girmeye başlamıştır (Immel, 2010: 6-7). Filistin'de İsrail Devleti'nin kuruluşu tarihsel olarak On dokuzuncu yüzyılın son çeyreği ile Yirminci yüzyılın ortalarına kadar devam etmiştir. Bununla birlikte günümüze kadar Yahudi Devleti'nin genişlemesi sürmüş ve bu genişleme beraberinde Filistin'in neredeyse haritadan silinecek kadar az bir toprağa gerilemesine sebebiyet vermiştir.

Filistin'de uzun süre Osmanlı İmparatorluğu hüküm sürmüştür (1516-1917). Ancak I. Dünya Savaşı'ndan sonra İngilizler bölgeyi ele geçirmiştir. Bu dönemde, Avrupa'daki Yahudiler için Filistin'de bir devlet kurma fikri ortaya çıkmıştır. Siyonist hareketin liderleri, İngiliz hükümetini etkileyerek 1917 yılında Balfour Deklarasyonu'nu kaleme almayı başarmıştır. Bu deklarasyon, Filistin'de Yahudilere bir "ulusal vatan" kurulması sözünü içermiştir. Bu durum, Filistin'deki Arap-Yahudi çatışmasının başlangıcı olarak kabul edilmektedir (Issa, 2024:37-38). I. Dünya Savaşı sonrası İngiliz Mandası döneminde, özellikle II. Dünya Savaşı sırasında Nazi zulmünden kaçan Yahudilerin Filistin'e göçleri hızlanmıştır. Bu dönemde Yahudi nüfusu önemli ölçüde

artmıştır (6% ila 33%). Bu artış, Filistinliler ile Yahudiler arasında gerilimi tırmandırmıştır. 1936-1939 yılları arasında yaşanan şiddet olayları, İsrail-Filistin çatışmasının temelini oluşturmuştur. Filistinliler, artan Yahudi nüfusunu bir tehdit olarak görmüştür. Bu gerilimler nedeniyle İngiltere, Filistin sorununu çözme sorumluluğunu Birleşmiş Milletler'e devretmiştir. BM, 1947 yılında Filistin'in bölünmesi önerisini içeren 181 sayılı kararı kabul etmiştir (Ben-Dror, 2008). Birleşmiş Milletler Filistin Paylaşım Planı çerçevesinde I. Dünya Savaşı ertesinde İngiliz Mandası hâkimiyetinde bulunan Filistin'in geleceğini belirlemek amacıyla 1947 yılında BM Genel Kurulu tarafından kabul edilen bir karardır. Bu plan, Filistin topraklarının Yahudi ve Arap devletlerine bölünmesini ve Kudüs'ün uluslararası bir yönetim altında kalmasını öngörmüştür.

Filistin tarihi, bölgeyi yöneten çeşitli medeniyetlerin izlerini taşımaktadır. Bu medeniyetlerden en önemlisi olan Osmanlı İmparatorluğu, 1516'dan I. Dünya Savaşı sonrası 1917'de İngilizlerin bölge üzerindeki mandası dönemine kadar Ortadoğu'yu, özellikle Filistin'i yönetmiştir. Bu dönemden sonra bölgede kritik olaylar yaşanmıştır. Bu olaylardan en önemlisi Arap milliyetçiliği fikirlerinin bölgede birçok ülkede yükselmesi olmuştur. Sonuç olarak, birçok grup Osmanlı İmparatorluğu'ndan bağımsız olmak için çözümler aramaya yönelmiştir. 1880'lerden itibaren İngiltere'den Yahudiler Filistin'e yerleşmeye başladı, ancak bu göçler organize değildi; daha çok deneme niteliğindeydi. Daha sonra, 1891 yılında gazeteci Theodor Herzl, Avrupa'daki Yahudilere karşı yapılan ayrımcılık sonucunda, yaşamak için kendi kurdukları bir devlete ihtiyaçları olduğunu savundu (Laqueur, 2009: 84).

Görsel 1.
27 Ekim 1933'te Yafa'da Yahudi göçünü protesto eden Arap gösterileri, Jawhariyyeh Album 2, IPS Beirut. (Nassar, vd., 2022:151)

I. Dünya savaşı Filistin'in geleceğini etkileyen en önemli olaylardan biri olmuştur. 1918-1947 yılları arasında Filistin'e gerçekleşen büyük çaplı ve organize bir Yahudi göç dalgasından bahsetmek mümkündür. Nazizm'in yükselişi ve Avrupa'daki Yahudilere yönelik zulüm nedeniyle, çok sayıda Yahudi Filistin'e göç etmiştir. Al Jazeera raporuna göre, bu dönemde Filistin'deki Yahudi nüfusu %6'dan %33'e yükselmiştir (Haddad ve Chughtai, 2023). 1918 ile 1947 yılları arasında Beşinci Aliya olarak isimlendirilen ve Filistin Devleti'ne gerçekleştirilen büyük Yahudi göçü ile bir İsrail Devleti'nin kurulması için önemli bir hamle yapılmıştır. Bu dönemde İngiliz mandası kontrolünde olan Filistin'e doğru gerçekleştirilen Yahudi göçünü İngilizler kısıtlamaya çalışmıştır. Fakat Nazi Almanya'sında yaşanan Yahudilere yönelik zulümden dolayı bu göçlerin kısıtlanması durumu gevşetilmiştir. Yahudi nüfusunun Filistin'de ciddi bir şekilde artması nedeniyle bir Arap-Yahudi düşmanlığı da başlamıştır.

II. Dünya Savaşının hemen bitiminde 1945'te *Yahudi Yürütme Ajansı* İngiliz Devletine Filistin'i bir Yahudi Devleti olarak ilan etmesi için bir dilekçe sunmuştur. Bunun yanı sıra Birleşmiş Milletler San Francisco Konferansı'na özgür ve demokratik bir Yahudi Cumhuriyeti için bir program önerdiler. İngiltere'ye yapılan bu çağrı, kuşkusuz

kayıtlara geçmek amacıyla yapılmıştır. Nitekim bu çağrıdan olumlu bir yanıt alma şansının olmadığı açıktır. Bunun üzerine İngiliz-Siyonist ilişkileri en düşük noktasına ulaşmıştır. İşçi Partisi hükümetinin iktidara gelmesi, Siyonizm için yeni ve umut verici ufuklar açan dünya çapında önem taşıyan bir dönüm noktası olarak kabul edilmiştir (Laqueur, 1972:564). İsrail Devleti'nin kuruluş süreci oldukça uzun, karmaşık ve çetrefilli bir sürecin sonucunda gerçekleşmiştir. Kuruluş sürecinde sosyal, politik ve teolojik parametreler etkili olmuştur. İsrail Devleti'nin kuruluş aşamasında 19. Yüzyıl önemli bir tarihsel momenti göstermektedir. Bu süreç aynı zamanda 19. Yüzyılda Siyonizm düşüncesinin doğuşuna da tanıklık etmiştir. 1882 yılında Birinci Aliya olarak adlandırılan tarihsel vaka gerçekleşmiştir. Aliya (İbranice: עלייה, çoğulu עליות, aliyot), Yahudilerin İsrail topraklarına göçü anlamına gelen İbranice bir kelimedir. Tarih boyunca birçok Aliya dalgası yaşanmıştır. Bu göçler İsrail Devleti'nin kurulmasında ve gelişiminde önemli bir rol oynamıştır. 1882-1903 yılları arasında Doğu Avrupa'dan özellikle Rusya'dan kaçan Yahudiler Filistin'e göç etmiştir. Bu olayda Doğu Avrupa'dan Filistin'e ilk büyük Yahudi göçü yaşanmıştır. Böylelikle tarım kolonilerinin kurulması mümkün olmuştur. Tarım kolonilerini kuran Yahudiler Filistin'e yerleşmeye başlamışlardır.

Görsel 2.
Birinci Aliya ile 1880'lerde Filistin'e göç eden Yahudiler (teachmiddleeast.lib.uchicago.edu)

1904 ile 1914 yılların arasında yaşanan ve İkinci Aliya olarak adlandırılan olaylarda sanayi ve ticaret sektöründe çalışan Yahudiler Filistin'e göç etmiştir (Laqueur, 1972:218). Böylelikle Siyonist hareket de güçlenmeye başlamıştır. 1919 ile 1923 tarihleri arasında Balfour Deklarasyonu'nun ardından Filistin'e göçler artmış ve bu olaylar da

üçüncü Aliya olarak adlandırılmıştır. Dördüncü Aliya ise 1924-1939 yılları arasında gerçekleşmiştir. Özellikle Nazi Almanya'sındaki Yahudi soykırımından kaçan Yahudiler Filistin'e bir anlamda zorunlu göç etmiştir. 1932 ile 1939 seneleri arasında da yine Hitler'den kaçan Yahudiler beşinci Aliya ile Filistin'e yine göç etmiştir. 1948-1951 yılları arasında İsrail Devleti'nin kurulması ile altıncı Aliya dalgası gerçekleşmiş ve yüzbinlerce Yahudi İsrail'e göç etmiş ve nüfusu artırmıştır (Laqueur, 1972:268).

Görsel 3.
1919 ile 2020 yılları arasındaki yüzyıllık süreçte Aliya dalgasının zaman çizelgesi, (Wikipedia)

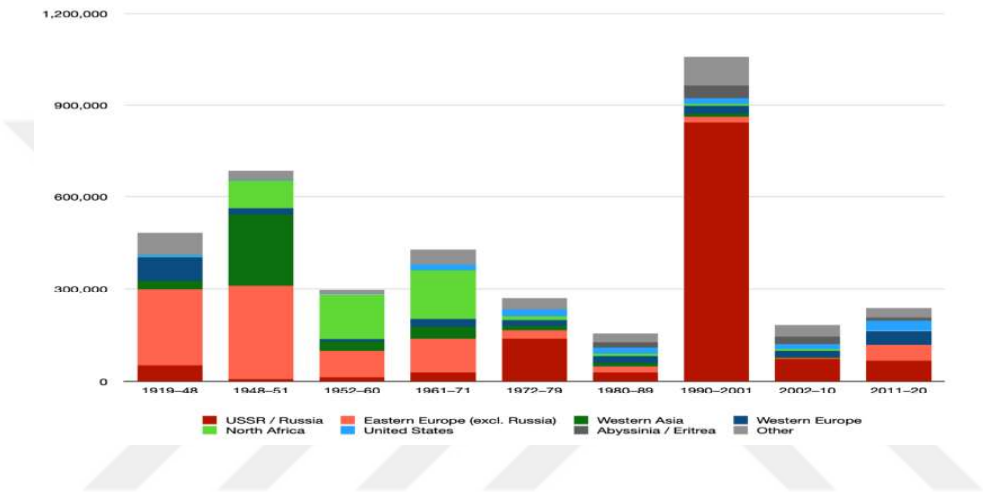

Tablo 1.
İsrail Devletinin Kuruluşunda Önemli olan Tarihler

Tarih	**Olay**
1882	Birinci Aliya
1897	Birinci Siyonist Kongresi
1917	Balfour Deklarasyonu
1947	BM'nin Bölünme Kararı
1948	İsrail Devleti'nin Kuruluşu

Öte yandan Theodor Herzl tarafından Viyana'da 1897 tarihinde düzenlenen kongrede Siyonist hareket resmen kurulmuştur. Bu kongrede Filistin topraklarında büyük bir Yahudi Devleti kurma hedefi belirlenmiştir.

Görsel 4.
Theodor Herzl ve Birinci Siyonist Kongresi (Wikipedia)

Yirminci yüzyılın başlarında Siyonist hareketin güçlenmesi özellikle Balfour Deklarasyonu (1917) ile mümkün olmuştur. İngiliz Dışişleri Bakanı Arthur Balfour, Yahudiler için Filistin'de bir ulusal devlet kurulmasını destekleyen bir bildiri yayınlamıştır. Bu olaydan sonra Filistin'e Yahudi göçleri yaşanmakla birlikte asıl can alıcı olay İkinci Dünya Savaşı sonrasında gerçekleşmiştir. Nitekim Nazi Almanya'sında yaşanan Yahudi soykırımı ile milyonlarca Yahudi öldürülmüştür. Almanların Yahudilere karşı gerçekleştirdiği soykırım neticesinde dünya ve özellikle Avrupa kamuoyunda Yahudilere karşı büyük bir sempati oluşmuş ve Avrupa'dan Filistin'e doğru yaşanan Yahudi göçü hızlanmıştır. Yaşanan Beşinci Aliya ile Filistin'deki Yahudi nüfusu giderek artmaya başlamıştır. Bunun üzerine BM 1947 yılında Filistin'i Yahudi ve Arap devletleri olarak bölen bir karara imza atmıştır. 14 Mayıs 1948 tarihinde İsrail Devleti'ni kuruluşu David Ben-Gurion tarafından ilan edilmiştir.

Görsel 5.
David Ben-Gurion tarafından İsrail Devleti'nin kurulmasının ilan edilmesi, 1948 (Wikipedia)

İsrail Devleti'nin kurulmasına müteakip Arap ülkeleri İsrail'e saldırmıştır. Savaşı 1948'de kazanan İsrail bu sayede topraklarını da genişletmiştir. 1880'lerde Filistin'e Yahudi yerleşimcilerin ilk girişinden, 1948'de Siyonist Yahudiler tarafından İsrail Devleti'nin kuruluşuna kadar olan sürece ilişkin farklı bir yaklaşımı Arap perspektifi yansıtmaktadır. Araplara göre "Siyonist" Yahudiler, İsrail Devleti'nin kuruluşu hedeflerine yalnızca Büyük Britanya ve Amerika Birleşik Devletleri'nin desteğiyle ulaşabilmişlerdir. Bu bağlamda "Yahudi" bir İsrail Devleti esasında yabancı emperyalizmin ve neo-kolonyalizmin yapay bir ürünüdür. Ayrıca yabancı ülkelerin gücü olmadan asla kurulamayacak olan ve hatta kurulmaması gereken bir oluşumdur (Harkabi,1974). Bu açıdan İsrail Devleti'nin kuruluşu bir "ilahi vaadin" ya da Yahudi halkının farklı ülkelerde uğradıkları haksızlıkların uygun ve hakkaniyetli bir karşılığı değildir. Aksine İsrail Devleti'nin kuruluşu, milliyetçi Yahudiler olan Siyonistlerin bin yıldan uzun süre orada yaşayan Arapların pahasına Filistin'de bir Yahudi devleti kurma yönündeki acımasız ve kasıtlı politikaların sonucunda gerçekleşmiştir. Bunun yanı sıra Arap halkının bağımsız bir Filistin Arap devleti kurma hayalleri Siyonistler, İngiliz hükümetleri ve Amerika Birleşik Devletleri tarafından engellenmiştir. İsrailliler, Filistin hareketinin Filistin'i özgürleştirme hedefini İsrail'i tasfiye etme niyetiyle eş tutmuşlardır. Filistinliler ise 1948'de İsrail'in kuruluşunu ve 1967'de Batı Şeria ile Gazze'nin işgalini,

Siyonist projenin Filistin varlığını topraklardan yok etme adımları olarak görmüşlerdir. Taraflar toprak tavizine dayalı bir barış anlaşmasına doğru ilerliyor gibi görünseler bile, diğerinin kendilerini yok etme projesini gerçekten terk ettiğine ve iddia ettikleri topraklarda iki bağımsız devletin barış içinde bir arada yaşamasına gerçekten bağlı olduğuna ikna olmamıştır (Kelman, 1999:589). Arap dünyasının İsrail'e karşı tutumu farklı katmanlardan oluştuğunu belirten Harkabi'ye göre (1972:439-440) siyasi, tarihsel, kültürel ve dini argümanlar bu farklı katmanların oluşumunu tarih içerisinde tesis etmiştir. Bu bağlamda siyasal argümana göre İsrail Devleti, adaletsizlik ilkesine dayanan pragmatik bir politik tutuma sahiptir. İsrail Devleti emperyalist bir üst hüviyetindedir ve Siyonizm ideolojisi bir açgözlülük ve sömürgecilik faaliyetinin tezahürüdür. Tarihsel ve kültürel argümanlara bakıldığında Siyonizm, Arapları feda etmeye hazır ırkçı bir harekettir. Bu düşünce/iddia tarihsel olarak Yahudilerin Mısır'dan çıkışı (Exodus) ve günümüzde İsrail, Lübnan, Ürdün ve Suriye'nin bir bölümünü kapsayan Kenan'a yerleşmeleri ile ilişkilendirilmektedir. Kenanlılar, bölgede yaşayan çeşitli Sami kabilelerden oluşan topluluklara verilen isim olmuştur. MS. 1. Yüzyılda Romalıların bölgeyi işgal etmesi ve Yahudi savaşları neticesinde birçok Yahudi başka topraklara dağılmıştır (Diaspora). İsraillilerin kendilerine hiçbir kötülük yapmamış Kenanlılara saldırma izni ile hiçbir zaman Yahudilere zulmetmemiş Araplara rağmen Filistin'de yerleşme hakkını savunan Siyonistler arasında bir benzerlik kurulmuştur. Atalarının Kenan halkına yaptıkları ile İsrail Devleti'nin Araplara yaptıklarının aynı olduğu ileri sürülmektedir. Meselenin dinsel ve kültürel argümanında ise İsrail halkının seçilmiş olduğu iddiası yer almaktadır. Zira "seçilmiş halk" fikri ile emperyalizmdeki egosantrizm arasında yakın bir benzerlik bulunmaktadır. Bir yanda İslam dininin evrenselliği yer alırken diğer yanda Yahudiliğin dar, özelci, kabileci, kıskanç ve bencil tutumu arasındaki karşıtlığın altı çizilmektedir (Harkabi, 1972:439-440). Harkabi'nin altını çizdiği Yahudilerin Arap düşmanlığının teolojik temelleri Tevrat'ta farklı bölümlerinde yer almaktadır. Yahudilerin Kenan düşmanlığına bazı örnekler vermek gerekirse (bible.com):

> "Tesniye7/16: "*Ve Allahın RABBİN sana teslim edeceği bütün kavmları bitireceksin; gözün onlara acımıyacak; ve onların ilâhlarına kulluk etmiyeceksin; çünkü o sana tuzak olacaktır."*, Tesniye 13:15: "*O şehrin ahalisini mutlaka kılıçtan geçireceksin, onu ve onda olan her şeyi, hayvanlarını tamamen yok edeceksin.*", Tsefanya 2:5: "*Deniz kıyısında oturanların, Keretîler milletinin vay başına! Ey Kenân, Filistîler diyarı, RABBİN sözü size karşıdır; seni yok edeceğim, öyle ki, artık sende oturan kimse olmıyacak."*, Yeşu 8:24-26: "*Ve vaki oldu ki,*

> *İsrail, kırda, kendilerini kovalamış oldukları çölde Ay ahalisinin hepsini öldürmeği bitirdiği, ve bitinciye kadar onların hepsi kılıçtan geçirildiği zaman, bütün İsrail Aya döndüler, ve onu kılıçtan geçirdiler. Ve o gün erkeklerden, ve kadınlardan düşenlerin hepsi, bütün Ay ahalisi on iki bin kişi idi. Çünkü bütün Ay ahalisini tamamen yok edinciye kadar Yeşu kargıyı uzatmış olan elini geri çekmedi."*

Tevrat'ta bu ayetlerin dışında yine Kenan düşmanlığına ilişkin birçok örnek vermek mümkündür. Bu bağlamda Yahudilerin Arap ve genel olarak Yahudi olmayanlara karşı duydukları kin, öfke ve düşmanlığının teolojik bir temele sahip olduğunu söylemek mümkündür. Nitekim Siyonistler, Filistin topraklarının Yahudilere ait olduğu iddiasını M.Ö. 1800'lerde Hz. İbrahim'in Filistin'e göçünden başlatarak Yahudilerin Filistin'e olan tarihsel bağlarının kökenini dini ve duygusal bir temele dayandırmaktadır. Siyonistler bu bağların temelinde birleşik bir Yahudi Krallığı'nın varlığı ve Kudüs'te "*Süleyman Mabedi*" olarak bilinen ilk Yahudi tapınağın inşa edilmesini göstermektedir. Bu açıdan Siyonistler, Filistin'in tarihsel bakımdan asıl sahipleri oldukları iddiasını taşımaktadır. Öte yandan Arap halklarına göre Siyonistlerin bu iddiası, uzun zaman önce kısa bir süre hüküm sürmüş olan İbranilerin hak iddiası üzerine kuruludur. Diğer yandan bu bölgede sadece Yahudiler değil sonrasında birçok farklı topluluklarda yaşamıştır. Örneğin bu bölgede M.Ö. 732-539 yılları arasında Asur, Babil, Pers medeniyeti hüküm sürmüştür. Ayrıca M.Ö. 63'te Roma İmparatorluğu Kudüs'ü ele geçirmiştir. M.S. 70'te Yahudilerin Roma'ya karşı isyan etmesi üzerine Roma Yahudilerin ikinci tapınağını yıkmıştır. M.S. 135 yılında Yahudilerin tekrardan Roma'ya isyan etmesi üzerine (Bar Kokhba Ayaklanması) Romalılar Kudüs'ü yıkmış ve Yahudileri sürgüne göndermiştir. Bu bağlamda Siyonistlerin, Filistin'in asıl sahiplerinin kendileri olduğu iddiası tarihsel gerçeklikten uzak bir iddiadır. Bu açıdan aynı hak iddiaları Filistin'de hüküm sürmüş birçok başka halk tarafından da yapılabilir.

Öte yandan "Semitik" kavramı, kökenini İncil'deki milletler tablosunda (Tekvin 10) Nuh'un oğlu Sam'in Araplar, Babilliler, Asurlular, Aramiler ve İbranilerin atası olarak belirtilmesinden alır. Tarihsel süreçte hem dilbilimsel hem de kültürel bir terim olarak kullanılmıştır. Dilbilimsel açıdan bakıldığında, Orta Doğu'da konuşulan belirli bir dil ailesindeki belirgin benzerlikleri oldukça iyi ifade eder. Semitik diller, Afro-Asya dil ailesinin bir dalı olup, Akkadian, Fenikece, İbranice, Aramice, Habeşçe ve Arapça gibi (tarihsel sırayla) çeşitli dilleri kapsamaktadır. Bunlara Ugaritçe ve Proto-Sinaitik gibi daha az bilinen ve antik diller de dâhildir. İbranice, Habeşçe ve Arapça'nın akraba diller

olduğu düşüncesi ilk bakışta şaşırtıcı gelse de, aralarındaki farklara rağmen dilbilgisi, sözdizimi, yazı sistemi (örneğin sağdan sola yazım), sesler ve hatta bazı kökler ile kelimeler ortak özellikler taşımaktadır. Ancak, kültürel bir terim olarak "Semitik" kullanımı uygun değildir. Bunun temel nedeni, "Semitik" olarak adlandırılan kültürlerin son derece çeşitli olmasıdır. Benzer dilleri konuşsalar da, bu halklar kültürel olarak büyük farklılıklar gösterir. Zaman zaman bu terim, özellikle Yahudileri aşağılayıcı bir bağlamda tanımlamak için kullanılmıştır ki bu da terimi bir halkı ve kültürü nitelemek için işlevsiz kılar. Bu tür yanlış anlaşılmaları önlemek adına, "Semitik" teriminin yalnızca dilbilimsel bir kategori olarak kullanılması ve her bir farklı grubun kendi tercih ettiği isimle anılması en doğru yaklaşımdır (Harms, Ferry, 2008:7). Bu tarihsel bilgiler ışığında İsrail Devleti'nin kuruluşunda hem geçmişe dayanan bir hak talebinin hem de on dokuzuncu yüzyılın sonlarında ve yirminci yüzyılın başlarında Filistin'e yapılan kitlesel Yahudi göçlerinin önemli rolü olduğunu söylemek mümkündür. Adelman'a (2008) göre İsrail Devleti'nin kuruluşunda ve başarısında etkili olan devrimci faktörlerin başında göç, eğitim ve siyasi kurumlar (parti ve hükümet) yer almıştır. Bu açıdan büyük ölçekli göçler İsrail'in başarısında kritik bir öneme sahip olmuştur. İsrail'e gelen göçmenlerin yeni fikirler ve beceriler getirmesi, toplumsal dönüşümü tetiklemiştir. Bu olguya Amerika Birleşik Devletleri, Kanada, Avustralya, Yeni Zelanda, Singapur ve Hong Kong gibi başarılı göçmen toplumlar örnek olarak gösterilmiştir. Yahudiler tarih boyunca göçe yatkınlıkları ile bilinmektedir. Bu bağlamda İsrail'e yapılan göçler devrimci bir eylem olarak gösterilmektedir. 1900'lü yılların başında dünya Yahudilerinin %1'inden azı İsrail'de yaşarken, 2007'de bu oran %40'a yükselmiştir. İsrail'e özellikle Doğu Avrupa ve Rusya'dan sosyalizm, Batı Avrupa'dan ise milliyetçilik akımları taşınmıştır. Tarım Bakanı Pinchas Lavon ise göçü "kansız bir devrim" olarak tanımlamıştır. Bu açıdan 1900-1948 yılları arasında 500.000'den fazla Yahudi İsrail'e göç etmiştir ve bu durum İsrail'in kuruluşu için hayati bir önem taşımıştır. 1929'da Filistin'de 170.000 Yahudi varken, 1948'de bu sayı 650.000'e yükselmiştir. 1948'den sonra ise 2,5 milyondan fazla Yahudi İsrail'e göç etmiştir. Özellikle 1989-2007 yılları arasında eski Sovyetler Birliği'nden bir milyondan fazla Yahudi göç etmiştir. Sonuç olarak, büyük ölçekli göç, İsrail'in oluşumu ve gelişimi için vazgeçilmez bir faktör olmuştur (Adelman, 2008:166). Rotenstreich'a (2001) göre, İsrail Devleti'nin kuruluşunu ve bununla ilgili bazı iddiaları ele almaktadır.

Buna göre İsrail'in kuruluşu, beraberinde felaketler, zorluklar, stresler, demografik ve uluslararası sorunlar getirmiştir. Yani, kolay ve sorunsuz bir süreç olmamıştır. Ayrıca İsrail Devleti, Yahudilerin bilinçli kararları sonucunda ortaya çıkmıştır. Yani, kendiliğinden gelişen bir durum değildir, Yahudilerin baştan beri yaratmak ve kurmak istedikleri bir gerçekliktir. Yine yazara göre, İsrail'in "yapay" bir şekilde inşa edildiği iddiasına karşı çıkılmaktadır. Yazar, "yapay" kelimesinin zıttının "özsel" (essential) olduğunu vurgulayarak, İsrail'in kuruluşunun aslında Yahudi halkının özünden gelen bir arzu ve irade sonucu olduğunu belirtmektedir. Yani, İsrail'in "yapay" değil, tam tersi, Yahudi kimliğinin ve ideallerinin "özsel" bir sonucu olduğunu savunmaktadır. Kısacası Rotenstreich (2001), İsrail devleti'nin kuruluşunun zorlu bir süreç olduğunu ancak bunun Yahudilerin bilinçli bir tercihi ve özsel bir arzusu sonucu gerçekleştiğini, dolayısıyla "yapay" bir oluşum olmadığını vurgulamaktadır.

2.2. 1948 Öncesi ve Sonrası: Devletlerin Doğuşu ve Mülteci Krizi

İlk olarak BM'nin Paylaşım Planı çerçevesinde İsrail ve Arap halkının tepkilerinin üzerinde durmakta fayda vardır. Bu bağlamda II. Dünya Savaşı sonrasında İngiltere'nin Filistin'deki manda yönetimi sona ermiş ve oluşan bu ortamda İsrail-Filistin çatışmalarının büyümesine neden olmuştur. 1947 yılında kabul edilen Birleşmiş Milletler Paylaşım planı sorunun çözülmesine dönük bir adım gibi görülse de esasında ortaya çıkan bu kaotik ortamı daha şiddetlendirmiştir. Bu kaotik şiddet ortamının çözümüne dönük BM, Filistin Özel Komitesi'ni (UNSCOP) kurarak Filistin'in geleceğine ilişkin bir plan hazırlama yoluna gitmiştir. BM tarafından önerilen bu paylaşım planı ile Filistin topraklarında İsrail ve Filistin devletleri olmak üzere iki devletli bir yapının tesis edilmesi öngörülmüştür. II. Dünya Savaşı sonrasında bölgeye gerçekleşen Yahudi göçleri giderek artmış ve bu planın oluşmasında gerekli olan zemini sağlamıştır. Bölgede yaşanan Yahudi göçü etnik ve dini çatışmalarının artmasına neden olmuştur. 29 Kasım 1947 senesinde BM Genel Kurulu 181 sayılı kararı kabul etmiş ve Filisin topraklarının yaklaşık %55'i İsrail devletine, %45'i Arap devletine tahsis edilmesi teklif edilmiştir. Ayrıca bu öneride Kudüs'ün uluslararası bir statüye sahip olması planlanmıştır. 1947'deki 181 Sayılı Karar olan BM Paylaşım Planına genel olarak baktığımızda; Filistin topraklarının bir Yahudi devleti ve bir Filistin devleti olmak üzere iki devlete bölüneceği öngörülmektedir. Kudüs, uluslararası bir statüde kalacak ve BM yönetecekti. Çoğunluğu çöl ve kıyı bölgelerden

müteşekkil olan toprakların yaklaşık %55'i Yahudi devletine, verimli ve tarım arazilerinden oluşan %45'lik topraklar ise Filistin devletine verilecekti. Bu planın temel amacı olarak Arap-Yahudi toplulukları arasında cereyan eden çatışmaların sona erdirilmesi ve barışın tesis edilmesi olarak gösterilmiştir (United Nations, 1947). BM'nin bu planını Yahudi liderler kabul ederken Arap liderler ve Filistin halkı şiddetle reddetmiştir. Sonuç olarak bu plan neticesinde 1948 yılında İsrail Devleti kurulmuş ve Arap-İsrail savaşı başlamıştır. Bu plan, günümüzde devam eden Filistin-İsrail çatışmalarının en önemli dönüm noktalarından biri olmuştur. BM'nin bu planını Yahudi Ajansı, İsrail devletini kurmak için bir fırsat olarak değerlendirmiştir. Yahudilerin aksine Araplar, BM'nin Paylaşım Planını adaletsiz ve meşruiyetten yoksun bir karar olarak görerek kati suretle reddetmiştir (Morris, 2008). Bu karşı çıkış neticesinde 1948 Arap-İsrail Savaşı baş göstermiştir. BM'nin önerdiği paylaşım planı demografik, dini ve kültürel gerçeklikle örtüşmediği görülmüştür. Nitekim Arap nüfusunun yoğun olarak bulunduğu bölgeler Yahudilere ayrılmıştır. Benzer şekilde Araplara tahsis edilen yerlerde ise Yahudilerin bulunduğu görülmüştür (Khalidi, 2006). Bu bağlamda BM Paylaşım Planı, gerçeklikten uzak ve yerel dinamikleri dikkate almayan bir karar olarak bölgedeki çatışmaları daha fazla derinleştiren bir karar olmuştur.

İsrail Devleti'nin kuruluşu, Filistin halkı için toplumsal travmaların başlamasına neden olan Nekbe yani "büyük felaket"in fitilini yakmıştır. 1948 yılında İsrail Devleti'nin kuruluşu 20. Yüzyılın en önemli siyasal ve toplumsal olaylarından biri olmuştur. 1948 yılında İsrail'in kuruluşu Filistinliler için büyük bir travmanın ve günümüze kadar devam eden şiddet olaylarının başlangıcı olmuştur. Filistinliler, İsrail'in kuruluşu için "Nekbe" (**يوم النكبة**) ifadesini kullanmıştır. Nekbe nosyonu "büyük felaket" anlamında İsrail'in kuruluşu için kullanılan bir kavram olmuştur. 14 Mayıs 1948 tarihinde İsrail Devleti'nin kurulmasına müteakip gün olan 15 Mayıs 1948 günü Nekbe günü olarak simgeleştirilmiştir. Bu tarihi izleyen yıllarda ve halen günümüzde 15 Mayıs günü Nekbe günü olarak anılmaktadır. Nekbe günü sadece İsrail'in kuruluşuyla Filistinliler için ortaya çıkan felaketi anlatmakla kalmamakta aynı zamanda Filistin kolektif belleğinin canlı tutulması için önem arz etmektedir. Nekbe (büyük felaket), binlerce Filistinlinin evlerinden ve topraklarından sürülmesine neden olan bir trajediyi ifade etmektedir. Yaşanan bu trajedi Ortadoğudaki dengeleri yeniden şekillendirirken politik dengeler

İsrail ve ABD lehinde tesis edilmiş ve Filistin toplumsal belleğinde büyük yaralar açmıştır. Nekbe'yi sadece Filistinlilerin toprak kaybı ve vatanlarından sürülmesi olarak görmek meselenin anlaşılmasında yetersiz kalacaktır. Bu olay aynı zamanda 1948 yılındaki savaşla birlikte 700.000 Filistinlinin evlerini terk edip komşu Arap ülkelerine sığınmalarına neden olan büyük bir yıkım olmuştur (Morris, 2004). İsrail'in kuruluşundan önce bölgede yaşayan yerli Yahudi nüfusu olan "Yishuv"lar ile birlikte Nekbeden sonra BM'nin İsrail'e verdiği topraklarda Rusya, Polonya ve Almanya gibi doğu ve Orta Avrupadan gelen Yahudi yerleşimcileri yani "kibbutz"lar yerleştirildi. Bu İsrail'in bir devlet politikası olarak hem Yahudi demografisinin artırılması hem de toprak politikalarının bir örneğine dönüşmüştür. Yerlerinden edilen yüzbinlerce Filistinlinin yerine kibbutzlar İsrail Devlet politikasına hizmet etmiştir. 1948'den sonra İsrail'e göç eden büyük göç dalgaları "Olim" olarak isimlendirilmiş ve İsrail'in zaman içerisinde güçlenmesine neden olmuştur. İsrail Devleti böylelikle Filistinliler tarafından boşaltılan köylere genellikle tarımlar uğraşan Yahudileri yerleştirmiştir. İsrail Devleti'nin bağımsızlık bildirgesini okuyan ve ilk İsrail Başbakanı olarak görev yapan David Ben-Gurion, İkinci Dünya Savaşında İngiltere'de bulunmuştur. David Ben-Gurion, Nazi Almanyasının hava kuvvetlerinin *Blitz* diye (Almanca şimşek) adlandırdığı ve 1940-1941 yılları arasında İngiltere'yi (özellikle Londra) bombaladığı saldırıları deneyimlemiştir. Bu nedenle İsrail Devleti'nin toprak politikalarını tesis ederken kalabalık nüfus yoğunluğunun olduğu şehirler kurmanın sakıncasını bu deneyimle görmüştür. Bu saldırılarda İngiltere Almanlar tarafından yoğun hava saldırılarına uğrayarak çok sayıda sivil kaybı yaşamıştır. Bunun yanısıra özellikle Londra'da ve diğer kentlerde birçok bina yıkılmış ve altyapı tahrip olmuştur. David Ben-Gurion'un Blitz tecrübesi İsrail'in kuruluşundan sonra herhangi bir savaş ya da saldırı sırasında çok sayıda kaybın olmaması için nüfusun dengeli bir şekilde dağıtılması ve kırsal toprakların da kalkınması için nüfusun dengeli yayılması politikası geliştirmesine neden olmuştur (Morris, 2004:382-383). İsrail'in nüfus ve toprak politikaları neticesinde Filistin halkının kitlesel göçe zorlandığı görülmektedir. Bu kitlesel göçlerle Filistin toplumu parçalanarak kimlik ve aidiyet sorunu yaşamıştır. Bunun yanısıra binlerce Filistinli kamplarda zor şartlarda yaşamaya mahkûm edilmiştir (Sayigh, 1979). Hem zorunlu göç hem de insani olmayan mülteci hayatı beraberinde Filistin halkının kolektif belleğinde onulmaz yaralar açmış ve

bu durum toplumsal travmalara sebebiyet vermiştir. Filistin toplumunun yaşadığı bu büyük travmalar beraberinde Filistin ulusal kimliğinin şekillenmesini hızlandırmıştır. Bunun yanısıra Filistin siyasetinde, sanatında ve edebiyatında Nekbe çok önemli bir motif haline gelmiştir. Mahmud Derviş gibi şairler şiirlerinde ve edebiyatlarında Nekbe'yi ulusal bilincin diri tutulması için sıklıkla kullanmıştır (Said, 2000). Günümüzde de Nekbe'nin etkileri devam etmektedir. İsrail, Filistinli halkın geri dönüşünü kabul etmemektedir. Bu durum Filistin halkı için ciddi bir mağduriyet oluşturmaktadır. Nekbe'nin neden olduğu Filistin halkının sürgün yaşantısı İsrail-Filistin çatışmasının en önemli engellerinden birini işaret etmektedir (Pappé, 2006). Bu bağlamda Nekbe yalnızca tarihsel bir olay değil ayrıca günümüzde devam eden İsrail-Filistin çatışmasını belirleyen en önemli parametrelerden birini teşkil etmektedir. Bu açıdan Filistin ulusal kimliğinin oluşmasında çatışma, şiddet ve gerilimler doğuran Nekbe'nin önemli bir yerinin olduğunu söylemek mümkündür.

Savaş sonrası oluşan sınırlar beraberinde mülteci sorununun ortaya çıkmasına neden olmuştur. Yirminci yüzyılda yaşanan iki büyük dünya savaşı tüm dünyada imparatorlukların yıkılışına neden olurken ülkelerin siyasi ve coğrafi sınırlarının yeniden çizilmesine neden olmuştur. Bu bağlamda İsrail-Filistin çatışmalarının hatta savaşlarının temelinde bu sınırların yeniden çizilmesinin olduğunu söylemek mümkündür. 1948 yılında yaşanan Arap-İsrail Savaşı ve 1967 yılındaki Altı Gün Savaşları Orta Doğunun hem nüfus yapısını hem de siyasi sınırlarını radikal bir şekilde değiştirirken milyonlarca Filistinlinin mülteci durumuna düşmesine neden olmuştur (Pappé, 2006). 1948'te yaşanan Nekbe (Büyük Felaket) ile Filistinliler büyük bir toplumsal trajedi yaşamıştır. Nekbe sürecinde topraklarını kaybeden ve kitlesel göçe mecbur bırakılan Filistin halkı, toplumsal bir travmanın yanında vatanlarını da kaybetmişlerdir. Filistin'in en önemli kentlerinden Haifa ve Kudüs'te Yahudi terör örgütlerinden İrgün ve Stern çeteleri bombalı saldırılar gerçekleştirmiş ve çok sayıda sivil bu terör eylemlerinde hayatını kaybetmiştir. İngilizlerin bu bölgelerden çekilmesi Yahudi terör gruplarını daha da cesaretlendirmiş oldu. Bu kaotik ortamda çok sayıda sivil hayatını kaybetmiş hatta kayıplar arasında İspanya konsolosluğundan insanlar da olmuştur. Bunun üzerine İngiliz Yüksek Komiseri Sir Alan Cunningham, Yahudi lider David Ben-Gurion'a bu terör eylemlerini kınamasını talep etmiştir. Fakat David Ben-Gurion bu talebi görmezden

gelerek terör eylemlerinin daha fazla artmasına neden olmuştur. Bunun yanısıra oluşan bu terör iklimi nedeniyle Haifa'daki Filistinli elit kesimlerinin şehri terketmesi ile parçalanma başka bir boyuta evrilmiştir. Nitekim Filistinli tüccarlar, iş insanları ve entelektüellerin ayrılması ile toplumsal parçalanma her alanda gerçekleşmiştir. Haifa'da bulunan Filistinli ulusal komite hem İngilizlerden hem de Arap Yüksek Komitesi'nden defalarca yardım talep etmiş fakat bu yardım talepleri karşılık bulmamış ve Filistin toplumu her alanda çöküşe geçmiştir (Pappé, 2006:79-80). Bu süreçte Haganah daha cüretkâr bir şekilde sivilleri katletmeye devam etmiştir. Haganah, Yahudi toplumunun savunma örgütüdür. Tarihsel süreç içerisinde Yahudileri korumaya çalışan bu yapı başlangıçta savunma odaklı strateji (1920-1930 arası) geliştirmiştir. Daha sonra aktif direnişe geçiş (1936-1939) döneminde Arap isyanına karşı koymak için mücadele etmiştir. 14 Mayıs 1948 tarihinde İsrail Devleti'nin kuruluşu ile Haganah dönüşüm yaşayarak resmi olarak İsrail Savunma Kuvvetleri (IDF) ismini almıştır. Süreç içerisinde Yahudi savunma politikaları giderek katliama ve insani krize dönüşmüştür. BM'nin çizdiği sınırlar uluslararası hukuka uygun olmamış ve bölgedeki gerilimler gün geçtikçe tırmanmıştır. Said'in (2000) belirttiği gibi 1967 savaşında İsrail'in işgal ettiği Doğu Kudüs, Batı Şeria ve Gazze Şeridi Filistinli mültecilerin ana vatanı haline gelmiş ve sorunlar günümüze kadar artarak devam etmiştir. Nakba'nın Filistin halkı için travmatik bir durum olmaya devam ettiğini belirten Said'e (2000:16) göre Nakba ayrıca Filistin halkının ulusal kimliğinin ve deneyimlerinin merkezinde yer almıştır.

2.3. 1967 Savaşı ve İşgal Politikalarının Yansımaları

1967 yılında yaşanan Arap-İsrail Savaşı diğer ismiyle Altı Gün Savaşı, 5 Haziran 1967 senesinde İsrail Devleti ile Arap komşuları olan Mısır, Ürdün ve Suriye arasında yaşanan ve 6 gün süren savaştır. Bu devletlerin yanısıra Arap ittifakına Irak, Suudi Arabistan, Tunus, Fas ve Cezayir devletleri silah ve asker desteği ile katılmıştır. Altı Gün Savaşları İsrail'in zaferi ile sona ermiştir. İsrail, Mısır Devletinden Sina Yarımadası'nı, Suriye Devletinden Golan Tepeleri'ni ve Filistin Devletinden Gazze Şeridi ve Batı Şeria topraklarını alıp kendi topraklarını dört katına yükseltmiştir. Savaş sonucunda Ortadoğudaki dengeler İsrail'in lehinde değişmiştir. Ateşkesin tesis edilmesinden altı ay sonra İngiltere, İsrail ve Araplara arasında kalıcı barışın tesis edilmesi bağlamında konuyu Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi'ne (BMGK) taşımıştır. Bunun sonucunda

22 Kasım 1967 tarihinde BMGK 242 Sayılı kararı almıştır. 242 Sayılı karara göre İsrail 1967 Savaşından önceki sınırlarına geri dönmeli ve işgal ettiği toprakları bırakmalıdır. Bu karar 1967 savaşının en önemli sonuçlarından biri olarak görülmektedir (Aras, 1997: 26). 250.00'den fazla Filistinli 1967 senesindeki Altı Gün Savaşından sonra Gazze ve Batı Şeria bölgelerinden zorunlu olarak kaçarak Ürdün topraklarına gitmiştir. Böylelikle büyük bir kısmını 1948-1949 yılındaki Arap-İsrail savaşından kaçan bu mülteciler ikinci sefer mülteci durumuna düşmüştür. İsrail Devleti, Filistin halkının yaşamasını neredeyse imkânsız hale getirmiştir. Binlerce Filistinli hapse atılmış, çok çeşitli işkencelerden geçmiş ve evleri yıkılarak evsiz bırakılmıştır. İsrail tehdit olarak gördüğü tüm Filistinlileri Filistin Kurtuluş örgütü üyesi olarak yaftalamış ve gözaltına almıştır. Gazze'de yaşayan Filistin halkı göçe zorlanmıştır. Ürdün'deki birçok mülteci kampına çok sayıda Filistin halkı zorunlu olarak göçüp yerleşmek mecburiyetinde kalmıştır. 1967 yılında Ürdün nüfusunun neredeyse yarısını Filistin halkı oluşturmuştur. Bunun üzerine El Fetih ve diğer Filistin savunma güçleri bu kamplardan gönüllü insanlar toplamaya başlamıştır (Scott-Baumann, 2021:152-153). Bu dönem El Fetih lideri Yaser Arafat, Filistin halkını İsrail işgali altındaki topraklarda silahlı mücadelenin başlatılması noktasında ikna etmiştir (Scott-Baumann, 2021:154). İsrail, Altı Gün Savaşları ile elde ettiği topraklar ile bölgede hem ülke sınırlarını genişletmiş hem de stratejik derinliğini artırmıştır (Oren, 2010). İsrail, savaş sonucunda Mısır'dan Sina Yarımadası'nı ve Gazze Şeridi'ni işgal etmiştir. Sina Yarımadası, 1979 yılındaki Camp David Anlaşması ile Mısır Devleti'ne geri verilmiştir. Fakat Gazze, 2005 tarihine değin İsrail Devleti'nin kontrolünde kalmaya devam etmiştir. İsrail ayrıca bu savaş neticesinde Batı Şeria ve Doğu Kudüs'ü Ürdün'den almıştır. İsrail bu bölgelere ilişkin çok çeşitli yerleşim politikaları geliştirmiştir. Ayrıca Doğu Kudüs, İsrail tarafından ilhak edilmiştir. Bu ilhak uluslararası tepkiyle karşılansa bile İsrail geri adım atmamıştır. Suriye'den alınan Golan Tepeleri 1981 yılında ilhak edilmiştir. Bu bölge İsrail Devleti'nin güvenlik endişelerini hafifletmiş ve elini güçlendirmiştir. Altı Gün Savaşları neticesinde İsrail 800 civarı kayıp verirken Mısır, Suriye ve Ürdün'den oluşan Arap Devletleri 15000-20000 arası kayıp vermiş ve yüzbinlerce Filistinli mülteci durumuna düşmüştür. Bu kayıpların ardından FKÖ aktif bir konuma yükselirken Filistin direniş hareketi ve İntifada hareketleri hızlanmıştır.

Görsel 6.
İsrail Kara Kuvvetlerinin Sina Yarımadası'ndaki ilerleyişi. (Kaynak: Department of History, U.S. Military Academy)

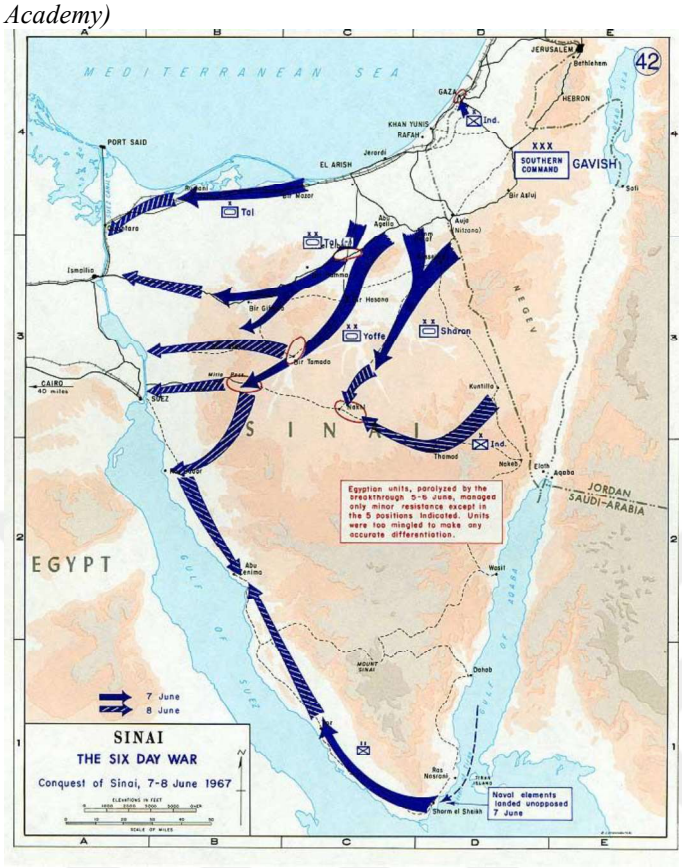

Bölgede ilhak ve Araplara vatandaşlık hakkı verilmesini İsrail hükümeti reddetmiştir. Öte yandan İsrail Devleti, toprakları kontrolü altında tutup bu toprakları sömürmek istemesine rağmen bu bölgelerde yaşayan insanların sorumluluğunu almak istememiştir (Scott-Baumann, 2021:135). Bu durum esasında İsrail'in genel devlet politikası haline gelmiştir. Bu keyfi siyasi kararlarla ilgili Scott-Baumann (2021:136) şu ifadeleri dile getirmektedir:

> *"Bu "keyfilik" hiç bir yerde, askeri hükümetin günlük yaşamın tüm alanlarını düzenlemeye çalıştığı İsrail "izin rejimi"ndeki kadar belirgin değildi. Filistinlilerin iş yeri açması, avukatlık ve hekimlik yapması, ehliyet alması, veya araba kullanması, ev yapması, su pompası kurması veya kuyu açması, zeytin veya narenciye ağacı dikmesi yahut kayıtlı olduğu bölgenin dışında yaşayabilmesi için izin alması gerekiyordu. Böylelikle barınma, geçimini sağlama, hareket özgürlüğü gibi en temel haklar bile, her an insanların elinden alınabilecek bir ayrıcalığa dönüşmüş oluyordu. Gazetelerin yanı sıra "siyasi mahiyette" broşür veya posterlerin basılması yahut dağıtılması için de izin alınması şarttı."*

Bu insani olmayan politikaların yanısıra İsrail, Filistinli insanlar arasında ispiyonculuk gibi uygulamalarla kin ve fesat tohumları ekerek Araplar arasında toplumsal

çürümeyi de hızlandırmıştır. Bu uygulamalar ile İsrail, Filistin üzerindeki askeri ve idari kontrolünü de artırmıştır. Altı Gün Savaşlarında elde ettiği başarıyla İsrail adeta zafer sarhoşluğu yaşamış ve gazetelerde İsrail ordusunun gücü övülmüş hatta "zafer pastaları" tarifi verilmiştir. Dönemin İsrail Dışişleri Bakanı Abba Eban, BM bir konuşma yaparak İsrail'in Kudüs'ü kurtardığını ve uluslararası alanda büyük bir saygınlık kazandığını dile getirmiştir. Askeri komutanlardan Haim Bar-Lev İsrail'in tüm Arap ülkelerini alt ettiğini ifade etmiştir. Zaferin kahramanları olarak görülen liderlerden Moşe Dayan ve Yitzhak Rabin, diaspora Yahudileri ve İsrail vatandaşları arasında kahraman gibi görülmeye başlamıştır. Rabin, yaratılışın altı gününe ithafen savaşa "Altı Gün Savaşı" ismini vermiştir. Oren'e göre (2010:467) bu zaferin coşkusunun yanısıra bazı Yahudiler arasında ahlaki ikilemler ve vicdani sorgulamalar ortaya çıkmıştır.

2.4. İntifadalar: Halk Direnişi ve Şiddetin Yükselişi

1987-1993 yılları arasında Filistin'in İsrail'e karşı başlattığı geniş kapsamlı halk ayaklanması Birinci İntifada olarak adlandırılmaktadır. İntifada süreci, askeri bir hareket olmanın ötesinde sivil itaatsizlik ve toplumsal seferberliği de içine alan kapsamlı bir hareketi kapsamıştır. Filistin halkının içerisinde bulunduğu insani olmayan yaşam koşulları ve toplumun duyduğu hoşnutsuzluklar Birinci İntifadanın temelinde yatan etkenler olmuştur. "İntifada" kelimesi Arapça "silkinmek" anlamına gelmektedir. Gazze ve Batı Şeria'da 1987 yılında patlak veren Filistin ayaklanması ya da diğer adıyla İntifada esasında 70 yıllık Arap-İsrail çatışmasının yansıması olmuştur. Bu çatışmanın temelinde Arap milliyetçiliği ve Siyonistlerin İsrail'de bir devlet kurma çabaları yatmaktadır. Hem Arap milliyetçiliğinin hem de Siyonist İsrail Devleti'nin kurulması süreçlerinin kendine özgü dinamikleri bulunmaktadır. Arap milliyetçiliğinin temelinde Osmanlı İmparatorluğu'ndan ayrılıp bağımsızlıklarına kavuşmak hedefi yer almıştır. Osmanlı Devleti'nin Türk kültürüne karşı Araplar, kendi kültürlerini korumak ve geliştirmek istemiştir. Yahudi milliyetçiliğinin temelinde ise İbranice dilini ve kültürünü yeniden diriltme arzusu, Eski Ahit'e göre atalarının toprağı olarak kabul ettikleri Filistin bölgesinde bir Yahudi devleti kurarak dünyadaki Yahudileri birleştirme isteği gibi faktörler yer almıştır. "Siyonizm" terimi, Kudüs yakınlarında yer alan Siyon Dağı'ndan gelmektedir. Kral Davut döneminde bu kavram sadece Kudüs'ü değil tüm İsrail Diyarı'nı içeren bir anlama kavuşmuştur. Bu bağlamda Siyonizm, tüm örgütlü Yahudi hareketini

kapsayacak bir anlamda kullanılmıştır. Birinci Dünya Savaşında Yahudi halkı Filistin nüfusunun yalnızca %10'luk kesimini kapsamaktaydı. Nüfusun %90'lık kesimini ise Müslümanlar ve Hristiyanlar oluşturmaktaydı. Birinci Dünya Savaşından sonra bölgedeki Osmanlı hâkimiyeti sona ererek bu topraklar İngiliz ve Fransız mandaları arasında paylaşılmıştır. Filistin mandasını eline alan İngiltere, 1948 yılına kadar bölgedeki kontrolü kendi hâkimiyetinde tutmuştur. İngilizler bu dönemde hem Araplara hem de Yahudilere bağımsız devlet kurma sözü vermiştir. Siyonist hareket İngilizlere sürekli baskı yaparak bu dönem bölgeye büyük oranda Yahudi göçünün gelmesini sağlamıştır. İngilizler zaman zaman bu Yahudi göçlerine karşı çıksalar da son kertede bu göçler hayata geçmiştir. Yaşanan Yahudi göçleri, bölgede her geçen gün Arap-İsrail gerginliği artırmıştır. Bu gerginlik ve çatışma ortamı İsrail Devleti'nin resmi olarak kurulduğu 1947 yılından sonra daha da artarak vahşete ve toplumsal travmalara zemin hazırlamıştır (Peretz, 2018:12-13). Filistin halkının uzun zamandan beri içerisinde bulunduğu baskı ve zulüm durumuna karşı geliştirdiği bir isyan hareketi olarak görülmesi gereken Birinci İntifada sadece İsrail'e karşı değil aynı zamanda bu zulme sessiz kalan ve onları yalnız bırakan Arap ve Müslüman ülkelere karşı yapılan bir isyan hareketi ya da isyan ahlakı olarak ortaya çıkmıştır. Bu isyan hareketinin temel motivasyonu olarak uzun yıllardan beri devam eden ırkçılık, ayrımcılık, zulüm, yoksulluk ve ayrımcılığa karşı çıkışı göstermek mümkündür.

Görsel 7.
Filistin, İsrail ve İsrail işgali altındaki bölgeler. (Peretz, 1983)

Birinci İntifada hareketinde Filistin halkı orantısız güce sahip olan İsrail ile mücadele edemeyeceğini anladığı için bir tür zulme uğramış toplum algısı inşa etmeye çalışmıştır. İntifada hareketi barışçıl eylemler üzerine kurgulanmış olsa da sonraları Filistin halkının bir tür simgesi olacak taş atma gibi eylemleri de içermiştir. Bu eylemlere orantısız bir güç ile karşılık veren ve çok sayıda Filistinlinin öldürülmesine sebebiyet veren İsrail Devleti dünya kamuoyunda gündeme gelerek insanlığın ortak vicdanında yargılanmıştır (Abualrob, 2013:4-5). Birinci İntifada'nın temelinde yurtlarından sürgün edilmiş ve birçok vahşetle karşı karşıya kalmış bir halkın kolektif hafızasının payı büyüktür. İsrail'in vahşet ve korku politikalarının temelinde geçmişte yaşanan travmatik olayların etkisi büyüktür. 1948'de yaşanan ilk Arap-İsrail savaşı zamanlarında Filistin'deki 726.000 Arap halkı, İsrail Devleti'ni kuran ve askeri operasyonlar yürüten Siyonist güçler tarafından ya zorla evlerinden boşaltılmış ya da sürülmüştür. Bu dönemde Filistin halkı göçle birlikte sahip olduğu tarım arazilerini, evlerini, makinelerini ve hayvanlarını, fabrikalarını ve banka hesaplarını geride bırakmak zorunda kalmıştır. Bu durum İsrail'in Filistin halkını mülksüzleştirme politikalarının bir örneğini göstermektedir. Filistin halkının geri dönüşüne izin vermeyen İsrail, Filistinlilerin mülklerine el koymuştur. Bu gelişme Filistinli mültecilerin mülkiyet probleminin

temelini teşkil etmiştir. İsrail'in Nisan 1948'de Kudüs dışındaki Dayr Yasin köyündeki vahşet uygulamaları gibi bir etnik temizlik çabası içine girmesiyle Filistin halkı korku ve panikle yurtlarını terk etmek mecburiyetinde kalmıştır (Fischbach, 2003:1). Filistin halkının öfkesi zamanla eyleme dönüşürken İsrail dünya kamuoyuna İntifadayı terörizm olarak lanse etmiştir (Demirer, Özbudun, 2002:36-37). İsrail'in Filistin halkına uyguladığı vahşet ve insanlık dışı uygulamaları ayrıca kendine bağlı bir komisyonca BM'ye sunulmuş ve İsrail şiddetinin boyutları gözler önüne serilmiştir. Bu raporda işgal esnasında İsrail'in Filistin halkına yönelik uyguladığı çeşitli baskı ve adaletsizlikler sıralanmıştır. Bu maddeler arasında para cezaları ve vergilerin çok ağır olması, Yahudi yerleşimlerinin Filistin topraklarında hukuksuz bir şekilde inşa edilmesi, geri dönüş hakkına izin verilmemesi ve zorunlu sürgün uygulamaları, kutsal mekânların tahrip edilip kimi zaman tamamen yıkılması, kötü muameleler, kültürel faaliyetlere izin verilmemesi hatta çoğu zaman engellenmesi ve ibadet haklarının Filistinlilerden alınması, sağlık ve eğitim hizmetlerinin kısıtlanması veya engellenmesi, seyahat özgürlüğüne kısıt gerilmesi, yasa dışı biçimde Filistin topraklarında yer alan doğal kaynakların kullanımı, işkence faaliyetleri, sanayi ve ticaret odalarının kapatılması, basın özgürlüğünün engellenmesi ve göstericilere yönelik orantısız şiddet kullanımı yer almıştır (Abualrob, 2013:6). İntifada öncesi yıllarda İsrail'in Filistinliler için aldığı bir dizi önlem ve olay Filistin halkını endişeye sevk etmiştir. Örneğin İsrail Su Komisyonu, çıkardığı bir kararla Batı Şeria ve Kudüs çevresindeki su kaynaklarının Yahudi yerleşimciler için kullanılmasını planlamıştır. Ortadoğu'da hayati bir öneme sahip olan suya Yahudilerin el koyması planı Filistinliler için büyük bir paniğe neden olmuştur. Bu kararın üzerine Beytüllahim belediye başkanı Elias Freji, bu kararın İsrail tarafından kendilerini yok etmek için alınan bir karar olduğunu dile getirmiştir. Bu durumun esasında bir var oluş meselesine dönüştüğünü vurgulamıştır. Bu plan, hem Ekim1987'de İsrail kabinesinin bölünmesi ile hem de Mısır, Ürdün, BM, Avrupa Topluluğu ve ABD'nin karşı çıkması nedeniyle hayata geçirilememiştir. Buna rağmen Filistinliler arasında ciddi bir panik ve endişe havası yayılmaya devam etmiştir (Peretz, 2018:44). İsrail, her zaman Filistin topraklarını kendi ekonomik ve güvenlik altyapısına entegre etmeyi hedefleyen politikalar geliştirmiştir. 1967'deki Altı Gün Savaşı'ndan sonra İsrail, zorla ve askeri gücünü kullanarak Filistin topraklarını kendine bağlamak istemiştir. Bu doğrultuda İsrail hükümeti, askeri tesislerini

genişletmekle birlikte yol ağlarına, elektrik ve su altyapısına yatırımlar yapmıştır. Bu durum İsrail'in kalıcı olarak Filistin halkını kendi topraklarından zorla ve şiddetle çıkarmak anlamına gelmiştir. Altyapıya yapılan bu yatırımlar, İsrail'in sadece askeri olarak değil aynı zamanda kalıcı bir kontrolü sağlamanın işaretine dönüşmüştür. Yol ağlarına yapılan yatırımlar hareket ve kontrolü sağlamaya yönelik hamleler olurken su ve elektrik planlamaları temel yaşam kaynakları üzerindeki kontrolü göstermektedir. Bu bağlamda İsrail'in uyguladığı tüm politikalar esasında askeri bir kontrolün ötesinde işgalin kalıcı olması yönünde olmuştur (Peretz, 2018:15). İkinci Dünya Savaşında Almanya'da Naziler, Avrupa'da yaşayan Yahudilerin yaklaşık yüzde 90'ınını tasfiye etmiştir. Bu durum Yahudilerin Avrupa'dan başka yerlere göç etmesini hayati bir duruma getirmiştir. Siyonistler bu gelişmeler üzerine İngilizlere, Yahudilerin Filistin topraklarına göç etmeleri doğrultusunda baskılarını artırmıştır. Siyonistlerin bu baskıları giderek militan ve şiddet yanlısı bir tutuma dönüşmüştür. Büyük Britanya, geniş imparatorluk topraklarındaki çatışmalardan dolayı yorgun düşünce Ortadoğu'daki Siyonist baskılarına çok fazla karşı koyamamıştır. Bu durumun oluşmasında ABD ve diğer İsrail yanlısı Avrupa ülkelerinin baskıları da etkili olmuştur. 14 Mayıs 1948'de İsrail Devleti'nin kurulmasıyla Filistin halkı kendi topraklarında mülteci durumuna düşmüştür. İlerleyen dönemlerde 1956, 1967, 1973, 1982'de dört savaş daha yapılmıştır. 1967 yılında Arap-İsrail Savaşında yenilgiye uğrayan Arap devletleri büyük bir hezimete uğramıştır. Bunun üzerine Filistin halkı kendi kaderlerini belirleme yönünde çeşitli çabalara girmiştir ama bu çabalar çoğu zaman başarısızlığa uğramıştır. 1964 yılında Filistin Kurtuluş Örgütü (FKÖ) kurularak gerilla türü silahlı direniş hareketi hızlanmaya başladı. İlerleyen süreçte BM ve Uluslararası kamuoyu, Filistin halkının temsilcisi olarak FKÖ'yü görme noktasında fikir birliğine varmıştır. FKÖ, her ne kadar İntifada hareketini başlatmamış olsa da sonraki dönemde Filistin halkının sözcüsü olarak kabul edilmiştir (Peretz, 2018:14). İntifada süreci FKÖ'nün politik tavrında önemli değişimlere yol açmıştır. Bu süreçte Filistin halkının FKÖ'ye olan güveni azalmış ve Hamas'ın etkisi artmıştır. 1988'de Filistin Ulusal Konseyi Kudüs'ü başkent göstererek bağımsız bir Filistin devleti ilan etmiş ve bu değişim FKÖ'ye olan güvenin sarsılmasının bir örneğine dönüşmüştür. Filistin Ulusal Konseyi, çok net olmamakla birlikte Filistin sınırları için BM'nin 1947'deki 181 sayılı kararına atıfta bulunmuştur. Bu gelişme üzerine Ürdün, Batı Şeria

ile bağlarını kesmiştir ve bu süreç hızlanmıştır. Filistin'in bağımsızlık ilanı aynı zamanda FKÖ'nün iki devletli çözümü ve İsrail Devleti'ni tanıması anlamlarına gelmiştir. Filistin Devleti'nin bağımsızlık ilanını Türkiye, Çin ve Sovyetler Birliği de dâhil olmak üzere 60 ülke tanımıştır (Abualrob, 2013: 31). 1993 yılında İsrail ile FKÖ arasında gerçekleşen gizli görüşmeler ile başlayan süreçte müzakereler, arabulucuk, askıya alma, yeniden müzakerelerin başlaması ve yeniden askıya alma gelişmeleri yaşanmıştır. Gelişen bu süreç "Oslo Süreci" olarak anılmıştır. Ortadoğu'da barışın kalıcı olarak tesis edilmesi amacıyla başlayan bu süreçte bir dizi anlaşma da yapılmıştır. Ortadoğu'da İsrail ile Filistin arasında kalıcı bir barışın sağlanması için umutları artıran bu görüşmeler ne yazık ki sonuçlanamamış ve beklenen barış tesis edilememiştir. Norveç arabulucuğunda 1993'de imzalanan Oslo I Anlaşmasıyla süreç resmen başlamıştır. İlk kez İsrail ile FKÖ arasında üst düzey bir görüşme gerçekleşirken; Batı Şeria ve Gazze Şeridi'nde geçici şekilde bir Filistin özyönetimi tesis edilmek istenmiştir. Bu görüşmelerin bir diğer amacı ise Filistin Devleti için nihai bir statü kazandırılması talebi olmuştur. Shlaim (1994:24), İsrail ile FKÖ'nün arasında imzalanan Oslo Anlaşması'nın her ne kadar belirsizlikler ve çeşitli sınırlılıklar içerse de Ortadoğu için bir dönüm noktası olarak kabul edilmesi gerektiğini vurgulamaktadır. Oslo Anlaşması hem İsrail ile Filistin'in birbirlerini tanımalarını hem de Filistinlilere Gazze Şeridi ve Eriha'da özerklik tanınmasını öngörmekteydi. Eriha'ya göre sınırlılıklar ve belirsizliklere karşın Gazze Şeridi ve Eriha'daki Filistinliler için Geçici Öz Yönetim Düzenlemeleri İlkeler Deklarasyonu (DOP), Filistin Arap halkı ve Yahudiler arasında devam eden yüzyıllık çatışmada bütün dönüm noktalarının başlangıcı olmuştur. Oslo Anlaşması 13 Eylül 1993'de Beyaz Saray'ın çimleri üzerinde ve ABD Başkanı Bill Clinton'ın öncülüğünde İsrail Başbakanı Yitzhak Rabin ile FKÖ Başkanı Yasir Arafat'ın katılımlarıyla imzalanmıştır.

Görsel 8.
1993 Oslo Anlaşması İmza Töreni.

Oslo Anlaşması -diğer ismi ile Filistinliler için Geçici Öz Yönetim Düzenlemeleri İlkeler Deklarasyonu (DOP)- hem FKÖ'nün İsrail'i tanıması ve şiddet eylemlerinden vazgeçmesi gibi önemli taahütleri kapsarken hem de İsrail'in FKÖ'yü Filistin halkının meşru temsilcisi olarak tanımasını içermiştir. Ayrıca bu anlaşma İsrail Devleti'nin kurulmasından sonra ilke kez Filistin ile yapılan bir anlaşma olması gibi bir öneminin olduğunu söylemek mümkündür. Esasında Filistin 1968 Filistin Ulusal Sözleşmesi'nde İsrail'in meşruiyetini reddetmiştir. Bununla birlikte İsrail hükümeti de Filistin halkı diye bir şeyin olmadığını iddia etmiştir. Geçmişte hem İsrail'in hem de Filistin'in inkâr siyaseti yerini bu anlaşma ile iki devletin birbirini tanımasına bırakmıştır. Rabin ve Arafat'ın tokalaşması bu tanımanın bir simgesine dönüşmüştür (Shlaim, 1994:25). Müzakerelerin ikinci ayağını Oslo II Anlaşması oluşturmuştur. Bu anlaşmada yine Batı Şeria'nın durumu görüşülmüştür. Batı Şeria'nın farklı bölgelerinde İsrail ve Filistin kontrolündeki bölgelerin sınıflandırılması konusu görüşülmüştür. Bu sınıflandırma İsrail ve Filistin Ulusal Yönetimi (FUY) taraflar arasında yer almıştır. FUY'un yetki alanının genişletilmesi meselesi yine bu görüşmelerin ana konularından biri olmuştur. Oslo II Anlaşmasının temel hedefleri arasında güvenin tesis edilmesi ve Kudüs, mülteciler, sınırlar gibi konularda nihai statünün sağlanması yer almıştır. Bu iyimser tabloya rağmen anlaşmanın bölgede güven ve barışı tesis etmediğini söylemek mümkündür. Bu başarısız durumun oluşmasında İsrail ve Filistin'in birbirlerine duydukları güvensizlik ve şüphe

hislerinin etkisi önemli bir etken olmuştur. Bunun yanısıra Filistin'deki iç bölünmeler ve İsrail'deki politik istikrarsızlık çözümsüzlüğü iyice tetiklemiştir. Oslo sürecinin başarısızlıkla sonuçlanması aynı zamanda Ortadoğu'daki barışın tesis edilmesinin ne denli zor olduğunu göstermiştir (Bayraktar, 2012). İsrail-Filistin çatışmasının çözümüne dönük bir çaba olarak görülen Oslo süreci; bir yanıyla iki taraf için müzakerelerin mümkün olabildiğini göstermesi bakımından önemli bir tarihsel olaydır.

2.5. Günümüzde İsrail-Filistin Çatışması ve Küresel Etkiler

7 Ekim 2023 tarihinde başlayan Hamas-İsrail Savaşı, Hamas'ın silahlı kanadı İzzeddin el-Kassam Tugayları'nın "Aksa Tufanı Operasyonu" ve İsrail'in "Demir Kılıçlar Operasyonu" olarak adlandırdığı geniş çaplı saldırıyla başlamıştır. Bu saldırı, İsrail'in Yom Kippur Savaşı'ndan bu yana ilk kez savaş ilanı kararı almasına yol açmıştır. Saldırı, Gazze'den İsrail'e atılan yaklaşık 5.000 roket ve paramotor birliklerinin sivil yerleşim alanlarına sızmasıyla başlamıştır. Bu sızmalar sonucunda sivil ve askerî kayıplar yaşanmış, bazı İsrail askeri üsleri geçici olarak ele geçirilmiştir. Çatışmalar, her iki taraftan 54.000'den fazla can kaybına ve 134.000'den fazla yaralıya yol açmıştır. Ayrıca, yaklaşık 1.9 milyon Gazzeli ve 500.000 İsrailli olmak üzere toplam 2.4 milyon kişi yerinden edilmiştir. İzzeddin el-Kassam Tugayları komutanı Muhammed Deif, saldırının "Mescid-i Aksa'nın kirletilmesi" ve İsrail'in yüzlerce Filistinliyi öldürmesine bir yanıt olduğunu belirtmiştir. Filistin Otoritesi Başkanı Mahmud Abbas, Filistinlilerin "İsrail işgaline" karşı kendilerini savunma hakkına sahip olduğunu vurgulayarak saldırıları desteklemiştir. Uluslararası alanda, ABD, Avrupa ülkeleri, Arjantin, Brezilya ve Hindistan gibi ülkeler Hamas'ın eylemlerini terör olarak nitelendirip şiddetle kınamış; bazı Arap ve Müslüman ülkeler ise saldırıların temel nedenini İsrail'in işgal politikaları ve Filistin bağımsızlığının tanınmaması olarak değerlendirmiştir. Çoğu ülke çatışmaların derhal sona erdirilmesi çağrısında bulunmuştur. Bu saldırılar neticesinde politik olarak İsrail'de muhalefet partileri, saldırılara karşı bir ulusal birlik hükûmeti kurulmasını savunmuştur.

İsrail ve Mısır'ın 2007'den bu yana Gazze Şeridi'ne uyguladığı abluka, bölgede ciddi bir ekonomik sıkıntıya ve kaynaklara erişimde kısıtlamalara yol açmıştır. İnsan Hakları İzleme Örgütü'nün yıllarca "açık hava hapishanesi" olarak tanımladığı bu durum,

saldırının ardındaki temel motivasyonlardan biri olarak öne sürülmektedir. Abluka nedeniyle gıda, su ve elektrik gibi temel kaynaklara erişimin İsrail kontrolünde olması, bölgedeki insani krizi derinleştirmiştir. Hamas'ın saldırısı, Yahudi bayramı Simchat Tora ve Şabat'a denk gelmesinin yanı sıra, 1973 Yom Kippur Savaşı'nın 50. yıldönümünden bir gün sonra gerçekleşmiştir. Bu zamanlama, operasyona stratejik ve sembolik bir boyut kazandırmıştır. Ayrıca, saldırıdan önce taraflar arasında Katar, Mısır ve BM'nin arabuluculuğunda bir ateşkes müzakeresinin yürütülmüş olması, güvenlik ortamının ne denli kırılgan olduğunu göstermektedir. İzzeddin el-Kassam Tugayları ve İslami Cihat gibi militan gruplar, saldırıyı çeşitli gerekçelerle meşrulaştırmaya çalışmıştır. Komutan Muhammed Deif, saldırının "Mescid-i Aksa'nın kirletilmesi" ve İsrail güçlerinin 2023 yılında yüzlerce Filistinliyi öldürmesine bir yanıt olduğunu belirtmiştir. Filistin İslami Cihat'tan bir sözcü ise İsrail vatandaşlarını "sivil" olarak görmediğini, onları hükümeti seçen “askeri bir toplum”un parçası olarak kabul ettiğini ifade etmiştir. İnsan Hakları İzleme Örgütü'nün video ve tanık ifadelerine dayanarak İsrail güçlerinin Gazze ve Lübnan'daki askeri operasyonlarda beyaz fosfor kullandığına dair bulgularına da yer vermektedir. Bu bilgi, çatışmada kullanılan yöntemlerin uluslararası hukuka uygunluğu konusunda tartışmaları beraberinde getirmektedir. Tüm bu unsurlar, Hamas'ın saldırısının sadece ani bir eylemden ziyade, yıllardır devam eden siyasi, ekonomik ve dini gerilimlerin bir sonucu olduğunu düşündürmektedir. İsrail'in 1967'den bu yana Filistinli mahkûmları tutuklama politikası ve bu meselenin çatışmadaki merkezi rolü önem arz etmektedir. Verilere göre, 1967'den bu yana tahminen 800.000'den fazla Filistinli tutuklanmış olup, bu oran Filistinli erkek nüfusunun %40'ının hayatlarının bir döneminde İsrail hapishanelerinde bulunduğu anlamına gelmektedir. 2023 itibarıyla İsrail cezaevlerinde, aralarında 170 çocuğun da bulunduğu 4.499 ila 5.200 arasında Filistinli mahkûm bulunmaktadır. Bu mahkûmlardan bir kısmı İsrail terör mahkemelerinde yargılanarak hüküm giymiştir. Bu konu, iki taraf arasında derin duygusal ve politik bir ayrışmaya yol açmaktadır. Nitekim Filistinliler tarafından kahramanlık sembolü olarak görülen bu kişiler, İsrailliler tarafından terörist olarak kabul edilmektedir. 2006 yılında Hamas, İsrail askerlerinden Gilad Şalit'i kaçırarak İsrail'i aralarında terör suçlarından hüküm giymiş kişilerin de bulunduğu 1.000'den fazla Filistinli mahkûmu serbest bırakmaya zorlamıştır. Mevcut durumda da Hamas, İsrailli rehinelerin kaçırılmasının

temel amacının Filistinli mahkûmların serbest bırakılmasını güvence altına almak olduğunu beyan etmiştir (Hamas-İsrail Savaşı, wikipedia.org). Tezin yazıldığı dönemde de ne yazık ki çatışmalar ve Gazze'deki insani dram devam etmektedir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

KURAMSAL ÇERÇEVE VE YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın temel amacı, İsrail-Filistin çatışmasına dair sosyal medyada üretilen temsillerin ve söylemlerin, yankı odası kuramı bağlamında incelenerek, bu temsillerin ne derece gerçeği yansıttığını ve kutuplaşmayı artırmak amacıyla inşa edilip edilmediğini ortaya koymaktır. Bu doğrultuda, sosyal medya platformlarında dolaşıma giren içeriklerin, kültürel ve toplumsal kutuplaşmayı derinleştiren unsurlar taşıyıp taşımadığının anlaşılması hedeflenmektedir. Bu çalışma ile şu sorulara cevap aranacaktır:

- Sosyal medyadaki İsrail yanlısı ve Filistin yanlısı yankı odalarında baskın olan anlatılar nelerdir?
- Bu anlatılar, gerçek olayları nasıl çarpıtmaktadır?
- Paylaşılan içerikler kutuplaştırıcı bir dil kullanarak nefret söyleminin yayılmasına nasıl katkı sağlamaktadır?
- Sosyal medya algoritmalarının, kullanıcıları kendi yankı odalarına hapsetme ve farklı görüşlere karşı hoşgörüsüzlüğü artırma rolü nedir?

Araştırma, sosyal medyadaki dijital temsillerin, çatışmanın karmaşıklığını basitleştirerek veya çarpıtarak toplumsal uyum yerine ayrışmayı nasıl körüklediğini belirleyerek, bu alandaki mevcut literatüre katkı sağlamayı amaçlamaktadır. Yapılan bu çalışma, 7 Ekim 2023 tarihi itibariyle başlayan İsrail-Filistin savaşı neticesinde sosyal medya alanlarında ortaya çıkan yankı odalarının rolünü, etkilerini ve nasıl bir işleyiş içinde olduğunu analiz etmeyi hedeflemektedir. Yankı odaları, aynı düşünceleri savunan kişilerin o düşünce etrafında toplanarak sadece kendi savundukları fikirleri doğru kabul edip, değişik görüşlerin ötelendiği ve bilginin tek yanlı seçildiği sanal uzamlardır (Sunstein, 2017). Çalışmada, uzun yıllardır devam eden ve 7 Ekim 2023 tarihinde yeniden alevlenen İsrail-Filistin savaşının yankı odası bağlamında nasıl işlediği analiz edilmiştir. İsrail-Filistin çatışmaları dünya kamuoyunu ilgilendiren önemli bir meseledir. Çatışmanın tarafları arasındaki derin farklılıklar dijital iletişim mecralarına da yansımaktadır. Gerçek hayattaki taraflı tutum sanal ortamda kendini daha belirgin olarak göstermektedir. Dijital mecraların popüler olması ve devasa kullanıcı sayıları benzer

düşüncelere sahip olan bireylerin kolaylıkla birbirleriyle iletişim kurmalarını sağlamaktadır. Ayrıca kendi düşünce ve inançlarına sahip bireyler yankı odaları yardımıyla daha hızlı ve etkin bir biçimde bir araya gelebilmektedir. Bu sayede yankı odaları hızlı bir şekilde oluşmakta ve kişiler arasındaki fikir ayrılığı da bir o kadar fazlalaşmaktadır. Bu çalışmanın önemi, özellikle akademik dünyaya katkı sunarak toplumda doğru bilinç oluşturması ve düşünsel anlamda sağlıklı politikalar geliştirilmesine yardımcı olması açısından ortaya çıkmaktadır. İsrail-Filistin sorunu gibi özel ve hassas bir konuyu gündeme getirmesi ve bu problemin yankı odası gibi gündelik yaşamda sıklıkla karşımıza çıkan bir olgu çerçevesinde ele alması noktasında çalışmanın ilgili akademik alana katkı yapacağı öngörülmektedir. Bu özgün bakışaçısı bilhassa savaş ve çatışma dönemlerinde dijital mecraların yanlış kullanılmasının önüne geçilmesinin bir çabasını işaret etmektedir. Çalışmada ayrıca sayısal ortamlarda kullanılan algoritmaların yankı odalarının oluşmasındaki rolü incelenmektedir. Çalışmadaki analizler neticesinde toplumsal olarak demokratik ve barışçıl siyasal ve sosyolojik kültürün yankı odaları nedeniyle nasıl sekteye uğradığı araştırılmaktadır. Bu bağlamda çalışmanın önemi, demokrasinin bir gereği olarak farklı kültürlerin bir arada yaşama kültürünü edinmesi açısından yankı odalarının oluşturduğu tehditlerin ortaya çıkarılması noktasında kendini göstermektedir. Bu tehditlerin bertaraf edilmesi, bireylerin doğru bilinç kazanmaları ile mümkün olacaktır. Bunun yanısıra dijital ortamların manipüle edici işlevlerine karşın insanların sağlıklı ve çok boyutlu muhakeme yeteneği kazanmaları ve adil olmaları bağlamında bu çalışmanın önemi görülmektedir. Araştırmada yankı odalarının olumsuz yönlerine dikkat çekilerek halkın bu anlamda daha dikkatli olması gerektiği ifade edilmektedir. Ayrıca yankı odalarının politik bakımdan olumsuz yönlerinin izale edilmesi için gereken hususlar çalışma boyunca belirtilmektedir. Bunun yanısıra yapılan bu araştırma, basın kuruluşları, dijital medya ortamları, okullar, gönüllü kuruluşlar için yönlendirici bilgiler sağlamaktadır. Çalışma daha faydalı, bütünleyici ve uyumlu bir etkileşim alanının oluşmasına katkı sağlayacak yaklaşımlar sunmaktadır. Bu tez çalışması, İsrail-Filistin savaşı bağlamında yankı odalarının işlevini kavramak ve bu noktada çözüm yolları önermek bakımından önem arz etmektedir.

3.2. Önceki Çalışmalar ve Araştırmanın Önemi

Tezin konusu ve amacı bağlamında yapılan literatür taramasında, yankı odası kuramı, sosyal medya ve İsrail-Filistin çatışması konularını birleştiren çeşitli çalışmalar ve makaleler tespit edilmiştir. Bu çalışmalar, konuya farklı açılardan yaklaşarak araştırmanızın temelini oluşturmaktadır.

İlgili Önceki Çalışmalar:

1-"*Sosyal medyadaki sağlık haberlerinin yankı odası ve filtre balonu etkisi: Maraş depremi sonrası Twitter'da yayınlanan haberlerin analizi*" adlı 2024 tarihli çalışma (Çakır: 2024), sosyal medya, yankı odası ve filtre balonu etkileri kuramlarını birleştirerek, deprem gibi travmatik bir kriz anında Twitter'da yayılan sağlık haberlerinin nasıl şekillendiğini incelemiştir. Çalışma, eleştirel söylem analizi ve içerik çözümlemesi yöntemlerini kullanarak, algı yönetimi ve manipülasyonun bu süreçteki rolünü analiz etmiş; kullanıcıların çoğunlukla kendi inançlarına uygun bilgileri tercih ederek yankı odaları içinde kaldığını ve filtre balonu etkisiyle farklı bakış açılarına erişimlerinin kısıtlandığını ortaya koymuştur.

2-*"Suriyeli göçmenlere yönelik olumlu ve olumsuz tutumlarda medyanın rolü: Çerçeveleme ve yankı odası etkisi"* adlı 2024 tarihli çalışma (Özkanlı: 2024), medyanın ve sosyal medyanın Suriyelilere yönelik tutumları nasıl etkilediğini incelemiştir. Analizler, X/Twitter'daki Suriyeli paylaşımlarının genelde olumsuz olduğunu ve deprem sonrası "güvenlik tehdidi" temasının öne çıktığını göstermiştir. Yapılan araştırmada, metinlerden çok kullanıcı yorumlarının tutumları etkilediği, hatta olumlu yorumların Suriyelileri daha fazla insandışılaştırdığı ve şiddeti meşrulaştırdığı görülmüştür. Bulgular, medya etkisinin beklenenden daha karmaşık olduğunu ortaya koymuştur.

3-*"Yankı odası kuramı çerçevesinde Türk yazılı basınında Suriyeliler"* adlı (Çakmak, 2023), Türkiye'nin yoğun göç almasıyla birlikte, medya bu konuyu sıkça gündeme taşımıştır ve halkın algısını büyük ölçüde etkilemiştir. Bu tez, iki farklı ideolojiye sahip olan Sözcü ve Yeni Şafak gazetelerinin Suriyeli göçmenleri haberleştirme biçimlerini incelemiştir. Sözcü gazetesi Suriyelilere karşı eleştirel ve olumsuz bir tutum sergilerken, Yeni Şafak gazetesi daha iyimser bir yaklaşım benimsemiştir. Bu farklılık, gazetelerin kendi ideolojileri doğrultusunda tek tip bir

düşünceyi yayarak, okuyucuları farklı seslere kapalı bir yankı odasına hapsettiğini göstermektedir.

4-"*Sosyal medyada yankı odası etkisi ve iletişimsel eylem: Twitter'daki anonim politik hesaplar üzerine bir inceleme"* adlı 2022 tarihli çalışma (Karadağ, 2022), sosyal medyadaki yankı odası etkisini Twitter'daki anonim politik hesaplar üzerinden incelemiştir. Araştırma, bu hesaplarda benzer görüşlü kullanıcıların birbirini onaylayarak kutuplaşmayı nasıl artırdığını göstermiştir. Sonuçlar, bu ortamlarda iletişimin elit söylemciler tarafından yönlendirildiğini ve kullanıcıların pasif kaldığını ortaya koymuştur. Bu durum, sağlıklı bir tartışma ortamı yerine dikey ve hiyerarşik bir iletişim yapısı oluşturmaktadır.

5-"*Sosyal medya dolaşımındaki yaygın toplumsal sorunlarda yankı odası etkisinin incelenmesi: Twitter örneği*", adlı 2022 tarihli çalışma (Topkara, 2022), insanların Twitter'da bilgi edinirken yankı odası etkisi yaşayıp yaşamadığını incelemiştir. Anket katılımcıları farklı kaynaklardan bilgi aldığını söylese de, içerik analizleri benzer düşünenlerin bir araya geldiğini ve yüksek homofili olduğunu göstermiştir. Araştırma, kullanıcıların bir içeriğin doğruluğuna, onu paylaşan hesabın tanınırlığına göre güvendiğini ortaya koymaktadır.

6-"*Hakikat sonrası bir dönemde sahte haber: İsrail-Filistin çatışması üzerine bir çözümleme*", adlı 2024 tarihli çalışma (Kaynak, 2024), hakikat sonrası dönemde artan sahte haberler konusunu incelemiştir. Özellikle yeni medya araçlarının sahte haberlerin hızla yayılmasına nasıl katkıda bulunduğuna odaklanmıştır. Araştırma, İsrail-Filistin çatışması sürecinde dolaşıma giren sahte haberleri Anadolu Ajansı Teyit Hattı üzerinden örnek olay incelemesi yöntemiyle analiz etmeyi amaçlamıştır. BuzzSumo aracı kullanılarak bu haberlerin sosyal medyada ne kadar yayıldığı incelenmiştir. Çalışma, kullanıcıların sahte haberleri sorgulamadan yaymasının etkilerini ortaya koymayı hedeflemektedir.

7-"*Yeni medya ve dijital propaganda: İsrail-Filistin savaşı örneği*", adlı 2024 tarihli çalışma (Çebi, 2024), iletişimin ilk dönemlerinden beri var olan propagandanın, dijital çağda nasıl dönüşüme uğradığını incelemiştir. Eser, internetin ve sosyal medyanın yaygınlaşmasıyla birlikte "dijital propaganda" kavramının ortaya çıktığına dikkat

çekmiştir. Çalışma, İsrail-Filistin savaşı sırasında, belirli bir tarihte X (Twitter) platformunda yapılan İngilizce paylaşımları analiz etmiştir. Web kazıma yöntemiyle toplanan veriler, hem nicel hem de nitel içerik analizine tabi tutularak, İsrail ve Filistin destekçilerinin paylaşımlarından temalar oluşturulmuştur. Sonuç olarak, her iki tarafın paylaşımlarının propaganda açısından değerlendirilmesiyle genel bir sonuca ulaşılmıştır.

8-"*İsrail'de Yahudi eğilimli siyasi partilerin İsrail-Filistin sorununa bakışlarının karşılaştırmalı analizi*", adlı 2021 tarihli çalışma (Türker, 2021), İsrail'deki Yahudi eğilimli siyasi partilerin Filistin sorununa nasıl yaklaştığını incelemiştir. Özellikle Kudüs'ün statüsü, yerleşimciler ve Hamas konularındaki parti görüşleri arasındaki benzerlik ve farklılıklar tespit edilmiştir. Çalışmada, 21. Knessete giren Yahudi partilerin liderlerinin söylemleri, söylem analizi ve karşılaştırmalı analiz yöntemleriyle incelenmiştir. Araştırma sonucunda, parti liderlerinin bu konulardaki tutumları ve bu tutumları etkileyen kaygıları belirlenmiş, söylemleri ile devlet politikaları arasındaki korelasyonlar ortaya konulmuştur.

9-"*Türk basınında İsrail-Filistin sorunu ve algı yönetimi (1947-2010)"*, adlı 2020 tarihli çalışma (Sönmez Yaman, 2020), Türkiye'nin İsrail ve Filistin ile ilişkilerinin Türk basınına nasıl yansıdığını incelemiştir. Osmanlı döneminden başlayarak Türkiye Cumhuriyeti'nin inişli çıkışlı İsrail-Filistin ilişkilerini ele almıştır. Araştırma, Mavi Marmara krizi gibi Türkiye'yi yakından ilgilendiren olaylar bağlamında, Türk basınının İsrail lehine bir algı yönetimi yapıp yapmadığını Teun A. Van Dijk'ın 'eleştirel söylem analizi' tekniğiyle incelemiştir. Temel olarak, Türk basınının haber söylemindeki Filistin meselesine yaklaşımını analiz etmeyi amaçlamıştır.

10- "*İngiliz Okulu ve uluslararası toplum: İsrail-Filistin sorunu*", adlı 2020 tarihli çalışma (Özbilek, 2020), İngiliz Okulu teorisini kullanarak uluslararası toplumun kurumlarının İsrail-Filistin sorunu üzerindeki etkisini incelemiştir. Tez, uluslararası sistemde devletlerin ortak değer ve kurumlarla bir toplum oluşturduğu varsayımına dayanmıştır. Çalışmada, Hedley Bull'un belirlediği güç dengesi, büyük güç yönetimi, uluslararası hukuk, diplomasi ve savaş kurumlarının İsrail-Filistin sorununun çözümüne katkısı araştırılmıştır. Araştırma, İsrail'in kuruluşundan İkinci İntifada'ya kadarki dönemi kapsamıştır. Tezin temel argümanı, bu kurumların adalet konusunda tam bir denge

kuramasa da, düzenin ve barışın sağlanmasında aktif ve yapıcı bir rol oynadıkları yönündedir.

Araştırmanın önemi bağlamında daha önceki çalışmalar, İsrail-Filistin çatışmasının sosyal medya boyutunu ele almış olsa da, bu tezin odak noktası, özellikle yankı odası kuramı çerçevesinde, sosyal medyadaki temsillerin kutuplaşmayı artırıcı rolünü derinlemesine incelemesi açısından önem taşımaktadır. Bu çalışma, söz konusu teorik çerçevenin, böylesine hassas ve küresel bir çatışma bağlamında nasıl somutlaştığını ortaya koyarak, medya ve iletişim literatürüne önemli bir katkı sağlamayı amaçlamaktadır. Araştırma, dijital çağda oluşan yankı odalarının toplumsal etkilerini anlamak ve dezenformasyonun yayılmasına karşı stratejiler geliştirmek için kritik bulgular sunacaktır. Bu çalışmayı farklı kılan ve teze önem kazandıran birçok unsur bulunmaktadır. Bu araştırma, Yankı Odası Kuramı bağlamında İsrail-Filistin çatışmasının sosyal medyadaki yansımasını inceleyerek, diğer çalışmalardan ayrılan ve önemini artıran aşağıdaki unsurları barındırmaktadır:

1. *Güncel ve Kritik Bir Konuya Odaklanma:* Türkiye'de sosyal medya ve yankı odası kuramı üzerine yapılan çalışmalar bulunsa da, İsrail-Filistin çatışması gibi küresel ölçekte kutuplaşmaya neden olan ve sosyal medyada yoğun tartışmalara yol açan güncel bir konuya odaklanılması, bu araştırmayı literatürde özel bir konuma yerleştirmektedir. Çalışma, dünya kamuoyunu yakından ilgilendiren bir meselenin dijital mecralardaki yansımasını analiz ederek önemli bir boşluğu doldurmaktadır.
2. *Yankı Odası Kuramının Somut Bir Olay Üzerinden İncelenmesi:* Araştırma, yankı odası kuramını genel bir kavram olarak ele almak yerine, belirli bir çatışma ekseninde sosyal medya kullanıcılarının nasıl kutuplaştığını, kendi ideolojik grupları içinde nasıl tecrit olduğunu ve farklı görüşlere nasıl kapalı hale geldiğini somut verilerle ortaya koymaktadır.
3. *Çok Yönlü Söylem Çözümlemesi:* Araştırma, sosyal medyada dolaşıma giren içeriklerin (metin, tweet, paylaşım vb.) yalnızca nicel analizini yapmakla kalmayacak, aynı zamanda nitel yöntemlerle bu içeriklerin arkasındaki söylemleri ve ikna stratejilerini de çözmektedir. Bu durum, çatışmanın her iki tarafının da dijital ortamda nasıl bir "anlatı" inşa ettiğini derinlemesine anlamayı sağlamaktadır.

4. *Araştırmanın Güncelliği:* Araştırma güncel bir konu ekseninde şekillenmektedir. Dijital medya, Ortadoğu politikaları veya ilgili alanlardaki meselelerin güncel bir nitelik taşıması konunun önemini göstermektedir. Ayrıca alandaki akademik birikim konuya derinlemesine nüfuz edilmesini ve analizin çok katmanlı bir şekilde yapılmasını sağlamaktadır. Bu durum, araştırmanın güvenilirliğini ve özgünlüğünü pekiştirmektedir.

3.3. Araştırma Soruları

Bu tez, yankı odası kuramı çerçevesinde İsrail-Filistin çatışmasının sosyal medyadaki yansımasını analiz ederken, aşağıdaki temel sorulara cevap aramaktadır:

1. Sosyal medyada İsrail yanlısı ve Filistin yanlısı yankı odalarında baskın olan söylemler ve anlatılar nelerdir?
2. Bu söylemlerde, çatışmanın tarafları (İsrail/İsrailliler, Filistin/Filistinliler, Hamas vb.) hangi sıfatlar ve etiketlerle adlandırılmaktadır?
3. Kullanılan dil ve içerikler, hangi eylemlerle ilişkilendirilerek kutuplaşmayı pekiştirmektedir?
4. Sosyal medyada paylaşılan içeriklerde olumlayan veya olumsuzlayan temsillerin oranı nedir ve bu temsillerin yayılma biçimleri nasıldır?
5. Söylemleri güçlendirmek veya yumuşatmak için hangi retorik ve söylemlere başvurulmaktadır?
6. Sosyal medyada inşa edilen "gerçeklik" ile çatışmanın sahadaki gerçekliği arasında ne ölçüde bir uyuşmazlık bulunmaktadır?
7. Algoritmaların ve kullanıcı davranışlarının, bu yankı odalarının oluşumunda ve pekişmesindeki rolü nedir?
8. Teknolojiyi üreten zihinsel yapının, üretilen teknolojik içeriğe erişimden bağımsız olarak dijital platformlardaki söylemsel hâkimiyetin ve yankı odası oluşumunun şekillenmesinde nasıl bir rolü vardır?

3.4. Kuramsal Çerçeve

Bu tez, yankı odası kuramı ve toplumsal kutuplaşma ekseninde şekillenen bir kuramsal çerçeveye dayanmaktadır. Kutuplaşma, bireylerin kendi düşünce yapılarına benzer görüşlerle çevrelenerek farklı bakış açılarına kapalı hale geldiği bir durumu ifade

etmektedir. Bu durum, özellikle sosyal medyanın algoritmalarıyla güçlenerek, kullanıcıların kendi inançlarını pekiştiren bir "yankı odası" içinde hapsolmasına yol açmaktadır.

Kutuplaşmanın Dinamikleri ve Yankı Odaları

• *İdeolojik Homojenleşme:* Yankı odaları, benzer görüşlere ve duygusal eğilimlere sahip bireylerin sosyal ağlarda bir araya gelmesiyle oluşan topluluklardır. Bu durum, önyargıları ve yanlış anlamaları şiddetlendirebilir, aynı zamanda söylentilerin etkisini artırabilmektedir (Geiss vd., 2021). Yankı odalarında, bireylerin maruz kaldığı içerikler ve etkileşimde bulundukları kişiler genellikle kendi ideolojileriyle uyumludur. Bu durum, zamanla bireylerin düşüncelerini daha da katılaştırarak tek tip bir ideolojik yapının oluşmasına yol açmaktadır. Farklı görüşlerin filtrelenmesi veya bastırılması, bireylerin karmaşık konuları tek bir perspektiften değerlendirmesine neden olmaktadır. Bu homojenleşme, grup içi dayanışmayı artırsa da, grup dışındaki farklı ideolojilere karşı hoşgörüsüzlüğü ve önyargıları körükleyebilmektedir. Bu durum ideolojik homojenleşmeye sebebiyet vermektedir. Bu ideolojik homojenleşmenin bir boyutunu İsrail destekçileri için yankı odaları örneği oluşturmaktadır. İsrail'i destekleyen kişiler, genellikle sosyal medyada İsrail yanlısı haber kaynaklarını, aktivistleri ve yorumcuları takip etmektedir. Bu yankı odalarında, Hamas'ın terör örgütü olduğu, İsrail'in kendini savunma hakkının meşru olduğu ve Filistinlilerin saldırgan olduğu gibi söylemler sıkça paylaşılmakta ve pekiştirilmektedir. Filistin halkının yaşadığı zorluklar, İsrail'in politikalarının eleştirisi veya alternatif bakış açıları genellikle göz ardı edilmekte ya da "antisemitizm" olarak yaftalanmaktadır. Bu durum, İsrail destekçilerinin Filistinlilere yönelik önyargılarını derinleştirmekte ve çatışmayı sadece "İsrail'in güvenliği" ekseninde değerlendirmelerine yol açmaktadır. İdeolojik homojenleşmenin diğer boyutunda ise Filistin destekçileri için oluşturulan yankı odaları bulunmaktadır. Filistin'i destekleyen bireyler de kendi yankı odalarını oluşturmaktadır. Bu gruplarda, İsrail'in bir işgalci güç olduğu, Filistinlilere karşı soykırım yaptığı, insan hakları ihlallerinde bulunduğu ve Filistin halkının direnişinin haklı olduğu gibi sesler yükselmektedir. İsrail'in güvenlik endişeleri, bölgedeki terör tehditleri veya İsrail vatandaşlarının yaşadığı zorluklar bu yankı odalarında genellikle minimize edilir veya tamamen reddedilir. Bu durum, Filistin destekçilerinin İsrail'e yönelik önyargılarını artırmakta ve çatışmayı sadece "Filistin'in

özgürlüğü" ekseninde ele almalarına neden olmaktadır. Bu iki kutuplu yankı odası yapısı, İsrail-Filistin çatışmasına dair karmaşık gerçeklerin basitleştirilmesine ve her iki tarafın da kendi ideolojik çizgilerini daha da sağlamlaştırmasına neden olmaktadır. Sonuç olarak, uzlaşma ve karşılıklı anlayış zemini zayıflamakta, önyargılar şiddetlenmekte ve söylentiler hızla yayılarak çatışmanın çözümsüzlüğüne katkıda bulunmaktadır. Bu bağlamda yankı odaları, kullanıcıların farklı bakış açılarını izole ettikleri, benzer tutum ve görüşleri paylaştıkları ve görüşlerinin sürekli tartışmalarla pekiştirildiği topluluklardır, bu olgu kutuplaşmış ifadelere yol açmaktadır (Geiss vd., 2021). Sosyal medyanın kullanıcıların fikir ve tutumlarını özgürce ifade etmelerine olanak tanıyan özellikleri, kullanıcıların daha önce onayladıkları içeriği proaktif olarak seçmelerine neden olmaktadır (Garrett, 2009). Bunun yanı sıra, tavsiye sistemleri, kullanıcıların fikirleriyle uyumlu içerik sunarak onay yanlılığını pekiştirmektedir. Bu durum, kullanıcıların benzer ideolojik özelliklere sahip küçük gruplar halinde konuşmalarına yol açmaktadır (Schmidt, vd., 2017). Bu bağlamda yankı odaları ideolojik homojenleşme eğilimlerini artırmakta ve sosyal medya bu olgunun güçlenmesinde önemli bir teknolojik zemin sunmaktadır.

- *Seçici Maruz Kalma ve homofili (benzer görüşlere sahip olma):* Seçici maruz kalma, bir kullanıcının yalnızca inanmak istediği bilgiyi tüketme eğiliminde olduğu bir sosyal olgu olarak kabul edilmektedir ve özellikle politik yankı odalarının ayırt edici bir özelliği olduğu düşünülmektedir (McPherson, vd., 2001). Sosyal medya ile ilgili yapılan çalışmaların çoğu karmaşık ağ topolojilerinin fraktal öz-benzerlik özelliklerine odaklanırken, yankı odası ağları topolojik özelliklere ek olarak seçici maruz kalma ve homofili niteliklerine sahiptir. Bu nedenle, mevcut fraktal hesaplama modelleri yankı odası ağlarının öz-benzerlik özelliklerini doğru bir şekilde tanımlayamamaktadır. Öte yandan yankı odaları yalnızca topolojik özellikler ile sınırlı kalmamaktadır. Yankı odalarını öne çıkaran özelliklerden biri seçici maruz kalma (selective exposure) olgusudur (Sun, vd., 2025). Bu olgu, bireylerin kendi mevcut inançlarını, değerlerini veya ilgi alanlarını destekleyen bilgilere ve görüşlere öncelikli olarak maruz kalma eğilimidir. Yankı odalarında insanlar, kendi dünya görüşlerini doğrulayan haberleri, makaleleri veya sosyal medya paylaşımlarını aramakta ve tüketmektedir. Farklı veya çelişkili görüşlerden kaçınmaktadır. Bu durum, bilgi akışını daraltmakta ve bireylerin sadece belirli bir perspektiften beslenmelerine yol açmaktadır. Bir kişinin yalnızca kendi siyasi partisini

destekleyen haber kaynaklarını takip etmesi ve karşıt görüşlü paylaşımları sessize alması seçici maruz kalmaya örnek gösterilebilir. Bir diğer olgu ise homofilidir. Homofili, bireylerin kendilerine benzer özelliklere (görüşler, sosyo-ekonomik durum, yaş, cinsiyet vb.) sahip diğer kişilerle bağlantı kurma veya etkileşimde bulunma eğilimidir. Yankı odalarında bu, insanların benzer siyasi görüşlere, sosyal ilgi alanlarına veya değerlere sahip kişilerle arkadaşlık kurması veya onları takip etmesi anlamına gelmektedir. Bu da ağın içinde fikir birliğinin güçlenmesine ve dışarıya kapalı bir yapı oluşmasına neden olmaktadır. Örneğin, sadece aynı fikirdeki Facebook gruplarına üye olmak ve bu gruplar içinde etkileşimde bulunmak homofilinin bir göstergesi olarak gösterilebilir. Bu bağlamda yankı odalarında sadece internetin topolojik yapısı değil, bu yapının içindeki içerik filtrelemesi (seçici maruz kalma) ve insanların birbirini çekme dinamikleri (homofili) de önemlidir. Bu sosyo-psikolojik faktörler, ağın topolojisini şekillendirirken aynı zamanda bilginin nasıl yayıldığını ve pekiştirildiğini de etkilemektedir.

3.5. Araştırmanın Kapsamı

Bu çalışmada İsrail-Filistin çatışmaları bağlamında sosyal medyada oluşan yankı odalarının izi sürülmektedir. Çatışmanın İsrail tarafı için İsrail yanlısı İsrail Savunma Kuvvetleri'nin (@IDF) X sosyal paylaşım sitesi hesabı analiz edilirken; Filistin tarafı için Filistin'in Birleşmiş Milletler Daimî Temsilciliği'nin (@Palestine_UN) X sosyal paylaşım hesabı incelenmektedir. Araştırmada incelemeyi kapsayan dönemdeki X sosyal paylaşım sitesinin algoritmik olarak öne çıkardığı tweetler seçilmiş ve İngilizce paylaşılan bu içerikler bir İngiliz filoloğunun çevirisi ile analiz edilmiştir. Çalışmanın araştırma kısmı 7 Ekim 2023 ile 7 Kasım 2023 arasındaki dönemi kapsamaktadır. Çalışmada bu dönemin incelenmesinin temel amacı Hamas'ın İsrail'e yönelik saldırılarıyla başlayan ve sonrasında İsrail'in Gazze Şeridi'nde gerçekleştirdiği yoğun askeri operasyonlar olmasından dolayıdır. Bu tarih aralığı şiddetli çatışmaların yaşandığı kritik bir dönemi kapsamaktadır. Çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden biri olan içerik analizi yöntemi ve eleştirel söylem çözümlemesi yöntemi kullanılmıştır.

3.6. Yöntem

Bu araştırmada, sosyal medya söylemlerini analiz etmek için *eleştirel söylem çözümlemesi* (critical discourse analysis-CDA) yöntemi kullanılmaktadır. Analizlerde

Ruth Wodak'ın yaklaşımından yararlanılmaktadır. Ruth Wodak, söylem yaklaşımında söylemsel pratiklerin dört temel işlevi olduğunu belirtir: kurucu, idame ettirici, dönüştürücü ve yıkıcı. Bu işlevler, söylemin makro düzeyde nasıl bir rol oynadığını ortaya koymaktadır (Çakmak, Bilişli, 2019:104). Yankı odasının tespiti açısından analiz bölümünde Ruth Wodak'ın söylemsel stratejileri kullanılmaktadır. Bu stratejileri beş ana başlık altında toplamak mümkündür. Bunlar adlandırma stratejileri, yükleme stratejileri, argümantasyon stratejileri, bakışaçısı yansıtma stratejileri ve yoğunlaştırma/hafifletme stratejileri olarak sıralanabilmektedir. Analize konu olan İsrail Savunma Kuvvetleri'nin (@IDF) X sosyal paylaşım sitesi hesabı ve Filistin'in Birleşmiş Milletler Daimî Temsilciliği'nin (@Palestine_UN) X sosyal paylaşım hesabı analiz edilirken Ruth Wodak'ın söylemsel stratejileri ve bu beş parametre kullanılmıştır. Aşağıda Tablo 2'de bu parametrelerin araştırmada nasıl kullanıldığı ve analizin nasıl yapıldığı gösterilmektedir.

Tablo 2.
Ruth Wodak'ın Söylemsel Stratejileri

Ruth Wodak'ın Söylemsel Stratejileri		
Kategori Başlığı	**Strateji (Örnek Cümle/Kelime)**	**Açıklama**
Adlandırma Stratejileri	Tweetteki anahtar kelimeler ya da cümleler.	Kişi, nesne, olgu veya eylemlerin nasıl adlandırıldığı ve bunun ardındaki ideolojik seçimler.
Yükleme Stratejileri	Tweetteki anahtar kelimeler ya da cümleler.	Toplumsal aktörlere, nesnelere veya olaylara hangi özelliklerin, niteliklerin ve kategorilerin atfedildiği. Olumlu veya olumsuz özelliklerin yüklenmesi.
Argümantasyon Stratejileri	Tweetteki anahtar kelimeler ya da cümleler.	İddiaları desteklemek veya çürütmek için kullanılan argüman türleri, topoi'ler ve retorik figürler.
Bakış Açısı Yansıtma Stratejileri	Tweetteki anahtar kelimeler ya da cümleler.	Olayların veya durumların hangi bakış açısından sunulduğu, kimin sesinin duyulduğu, kimin dışarıda bırakıldığı.
Yoğunlaştırma/Hafifletme Stratejileri	Tweetteki anahtar kelimeler ya da cümleler.	Belirli bir mesajın veya ifadenin etkisini artırmak veya azaltmak için kullanılan dilsel mekanizmalar.

Araştırmada incelenen X sosyal paylaşım sitesindeki İsrail ve Filistin destekçisi hesapların Hamas-İsrail Savaşının başladığı 7 Ekim 2023 ile 7 Kasım 2023 tarihleri arasındaki paylaşımları (Tweetleri) bu parametrelere uygun bir şekilde analiz edilmiştir. Eleştirel söylem çözümlemesi, retorik, metin dilbilimi, antropoloji, felsefe, sosyal psikoloji, bilişsel bilim, edebiyat çalışmaları, sosyodilbilim, uygulamalı dilbilim ve edimbilim gibi birçok farklı disiplinden beslenen bir çalışma alanı ifade etmektedir. Söylem çalışmalarından farklı olarak, eleştirel söylem çözümlemesi problem odaklı ve disiplinlerarası bir yaklaşıma sahiptir, karmaşık sosyal olguları analiz etmeyi, anlamayı ve açıklamayı hedeflemektedir. Şekil 9'da eleştirel söylem çözümlemesinin dairesel olarak nasıl incelendiği ve gerçekleşme süreçleri gösterilmektedir.

Görsel 9.
Dairesel bir süreç olarak eleştirel söylem çalışmaları (Wodak, Meyer, 2016)

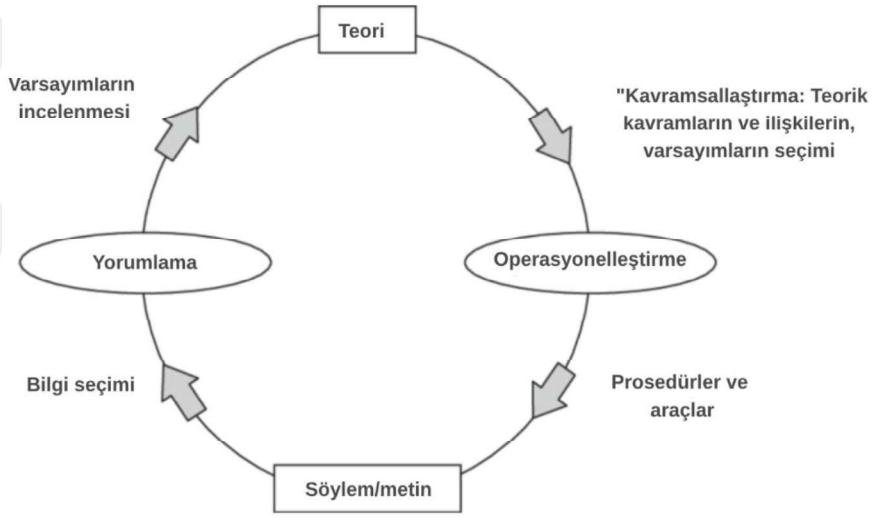

Eleştirel söylem çözümlemesindeki eleştiri, olumsuz bir vurgu taşımaktan öte sosyal bir olgunun incelemeye tabi tutulmasını ve sorgulanabilir olmasını işaret etmektedir (Wodak, Meyer, 2015: 2-3). Tarihsel ve sosyolojik nedenlerden dolayı çalışmada Ruth Wodak'ın eleştirel söylem çözümlemesi yaklaşımı tercih edilmiştir. Genel olarak bir ekol ya da bir paradigma olarak eleştirel söylem çözümlemesi, problem odaklıdır ve bu nedenle eklektik ve disiplinlerarası bir mahiyete sahiptir. Ayrıca eleştirel söylem çözümlemesi, yazılı, görsel, sözlü işaret ve sembol gibi anlam taşıyan verilerin belirli bir sistem dâhilinde ve geriye dönük olacak şekilde incelemesini içermektedir. Bu yapılırken ideolojilerin ve iktidarın dekonstrükte edilmesi işlemleri

gerçekleştirilmektedir. Ayrıca araştırmacıların öz-yansıtıcı (self-reflective) bir tavır sergilemeleri beklenmektedir (Wodak, Meyer, 2015: 4). Öte yandan eleştirel söylem analizi, dilin kullanımını (yazma ve konuşma yoluyla dil ediminin gerçekleşmesi sürecini) bir nevi toplumsal pratik olarak tasavvur etmektedir. Bu bağlamda söylemin toplumsal bir pratik olarak kabul edilmesi olgusu; belirli bir söylemsel olay ile onu saran durum, kurum ve sosyolojik yapılar arasında diyalektik bir ilişki olduğunu varsaymak anlamına gelmektedir. Bu bakımdan söylemsel olayları bu parametreler belirlemekte ve bu parametreleri de bu olaylar şekillendirmektedir. Bu olgu belirleme ve belirlenme ilişkisinin karşılıklı gerçekleşmesi durumunu işaret etmektedir. Daha açık bir ifadeyle söylem, toplumsal olarak koşullanmış olduğu kadar toplumsal olarak da kurucu bir mahiyete sahiptir. Dolayısıyla söylem, bilgi nesnelerini, insanların ve insan gruplarının sosyal kimliklerini ve aralarındaki ilişkileri oluşturmaktadır. Söylemin bu kurucu rolü, hem toplumsal statükoyu sürdürmeye ve yeniden üretmeye yardımcı olması hem de onu dönüştürmeye katkıda bulunması anlamında işlev görmektedir. Bu bağlamda söylem, önemli güç meselelerini açığa vurmaktadır. Ayrıca söylemsel pratiklerin büyük ideolojik etkileri olabilmektedir. Örneğin kadın-erkek, etnik/kültürel çoğunluklar ve azınlıklar gibi sosyolojik sınıflar arasındaki eşitsiz güç ilişkilerini, temsil biçimlerini kurgulamada ve yeniden üretmede önemli işlevler taşımaktadır (Fairclough, Wodak, 1997: 258). Öte yandan Wodak ve Meyer (2015: 5), eleştirel söylem çözümlemesinin tek ve belirli bir yöntem olmadığını aksine bu çalışmaların farklı verilere dayanan çok yönlü ve oldukça farklı teorik arka planlardan türediğini vurgulamaktadır. Bu nedenle 'söylem', 'eleştirel', 'ideoloji', 'güç' gibi terimlerinin tanımlarının çok çeşitli olduğunun altını çizmişlerdir. Yöntemdeki bu derinlik sürekli tartışmalara, amaç ve hedeflerdeki değişikliklere ve yeniliklere olanak tanımaktadır. Bu alandaki metodolojik ve teorik yaklaşımların heterojenliği, Van Dijk'in eleştirel söylem çözümlemesi ve eleştirel dilbilimin en fazla dilbilimsel, göstergesel veya söylem analizi yapmaya yönelik ortak bir bakış açısı olduğu görüşünü de doğrulamaktadır (Van Dijk 1993: 131).

Görsel 10.
Ampirik araştırma süreçleri (Titscher, Meyer ve Mayrhofer, 2008, Aktaran: Wodak ve Meyer, 2015:15)

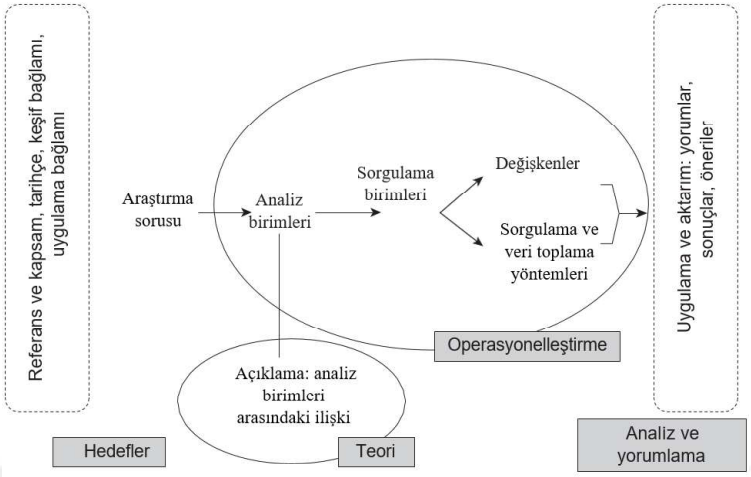

Şekil 10, ampirik sosyal araştırmalardaki tipik araştırma süreçlerini göstermektedir. Bu bağlamda araştırmalarda referans, kapsam ve uygulama alanları belirlenmektedir. Bu tablonun öngördüğü araştırma sürecinde analiz birimleri, sorgulama birimleri, hedefler, değişkenler, sonuç ve öneriler gibi adımlar bulunmaktadır. Eleştirel söylem çözümlemesinin (Critical Discourse Analysis - CDA) önde gelen figürlerinden biri de Van Dijk'tır. Onun yaklaşımı, dilin toplumsal eşitsizlikleri, iktidar ilişkilerini ve ideolojileri nasıl inşa ettiğini, sürdürdüğünü ve meşrulaştırdığını anlamaya odaklanmaktadır. Temel amacı, söylemin (konuşma ve yazı) toplumsal sorunlara nasıl katkıda bulunduğunu ortaya çıkarmak ve bu sorunları değiştirmeye yönelik bir farkındalık yaratmaktır. Söylemi belirgin bir dil kullanımı olarak tanımlayan Van Dijk'a göre (1990, 1997), söylem aynı zamanda bir sosyolojik etkileşim biçimidir ve toplumsal açıda bir iletişimsel etkinlik şeklidir. Bu düşünce, söylemin sadece kelimelerin bir araya gelişi olmadığını, aynı zamanda içinde bulunduğu sosyal bağlamdan ve etkileşimden beslenen dinamik bir süreç olduğunu göstermektedir. Söylemin bir sosyolojik etkileşim biçimi olması, dilin insanlar arasındaki ilişkileri, güç dengelerini ve sosyal normları yansıtması anlamına gelmektedir. İnsanlar konuşurken veya yazarken, yalnızca bilgi alışverişinde bulunmamakta, aynı zamanda sosyal rollerini pekiştirmekte, diğer insanlarla ilişkilerini düzenlemekte ve belirli bir toplumsal duruma uyum sağlamaktadır. Söylemin toplumsal bir iletişimsel etkinlik şekli olması ise, dilin belirli bir toplumsal amaca hizmet eden ve belirli bir kültürel bağlam içinde anlam kazanan bir eylem olduğunu

vurgulamaktadır. İletişim, bireylerin içinde yaşadıkları toplumun değerleri, inançları ve pratikleriyle şekillenmekte ve bu da söylemin doğasını belirlemektedir. Örneğin bir siyasi mitingde konuşmacı, belirli bir hedef kitleye hitap ederken, onların değerlerini ve beklentilerini dikkate alarak bir söylem geliştirmektedir.

3.7. Araştırmanın Evren ve Örneklem

Bu çalışma, İsrail-Filistin çatışmaları bağlamında sosyal medyada oluşan yankı odalarını incelemeyi amaçlamaktadır. Araştırmanın evrenini, söz konusu çatışmaya ilişkin olarak sosyal medya platformu X (eski adıyla Twitter) üzerinde üretilen tüm söylemler ve etkileşimler oluşturmaktadır. Ancak bu geniş veri setinin tamamına ulaşmak ve analiz etmek pratik olarak mümkün değildir. Bu nedenle, çalışmanın odak noktasını daraltmak ve belirli bir söylem üretimini derinlemesine incelemek amacıyla belirli hesaplar ve zaman aralığı belirlenerek bir örneklem oluşturulmuştur. Çalışmanın örneklemi, çatışmanın iki ana tarafını temsil eden iki resmi X hesabı üzerinden seçilmiştir:

1. **İsrail Tarafı:** İsrail yanlısı söylemleri temsil etmek üzere İsrail Savunma Kuvvetleri'nin (@IDF) X sosyal paylaşım sitesi hesabı incelenmiştir. Bu hesabın seçilmesinin nedeni, İsrail'in resmi askeri gücünün iletişim stratejilerini ve söylemlerini doğrudan yansıtmasıdır.

2. **Filistin Tarafı:** Filistin yanlısı söylemleri temsil etmek üzere Filistin'in Birleşmiş Milletler Daimî Temsilciliği'nin (@Palestine_UN) X sosyal paylaşım hesabı analiz edilmiştir. Bu hesabın seçiminde, Filistin'in diplomatik ve siyasi söylemlerini uluslararası bir platformda nasıl sunduğunu göstermesi etkili olmuştur.

Araştırmanın zaman aralığı, 7 Ekim 2023 ile 7 Kasım 2023 tarihleri arasını kapsamaktadır. Bu dönemin örneklem olarak seçilmesinin temel nedeni, Hamas'ın İsrail'e yönelik saldırılarıyla başlayan ve sonrasında İsrail'in Gazze Şeridi'nde gerçekleştirdiği yoğun askeri operasyonların bu tarihler arasında yoğunlaşmış olmasıdır. Bu aralık, çatışmaların en şiddetli yaşandığı, uluslararası kamuoyunun dikkatini en çok çektiği ve dolayısıyla sosyal medya söyleminin en dinamik olduğu kritik bir süreci temsil etmektedir. Belirlenen bu iki hesap üzerinden bu spesifik zaman diliminde paylaşılan tweetler ve ilgili etkileşimler (yorumlar, retweetler vb.) incelenmiştir. Analiz sürecinde,

Ruth Wodak'ın Eleştirel Söylem Çözümlemesi (Ruth Wodak'ın Söylemsel Stratejileri) çerçevesi kullanılarak, tweetlerde kullanılan adlandırma (isimlendirme), yükleme, argümantasyon, bakışaçısı yansıtma (perspektif belirleme) ve yoğunlaştırma/hafifletme stratejileri derinlemesine incelenmiştir. Bu stratejiler aracılığıyla, her iki tarafın kendi anlatılarını nasıl inşa ettikleri, karşı tarafı nasıl konumlandırdıkları ve hedef kitlelerini nasıl etkilemeye çalıştıkları ortaya konulmuştur. Bu yöntem, seçilen hesapların söylemsel stratejilerini, kullanılan dilbilimsel ve retorik öğeleri ve yankı odalarının oluşumundaki rollerini detaylı bir şekilde ortaya koymayı hedeflemektedir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

SOSYAL MEDYA HESAPLARININ SÖYLEM ÇÖZÜMLEMESİ

4.1. Sosyal Medya Hesaplarının Söylem Çözümlemesi

Günümüz dijital çağında sosyal medya platformları, sadece bireylerarası iletişimin değil, aynı zamanda siyasi aktörler, kurumlar ve uluslararası kuruluşlar için de stratejik birer söylem alanı haline gelmiştir. Geleneksel medya kanallarının aksine, sosyal medya, bilginin anlık, hızlı ve geniş kitlelere yayılmasını sağlarken, aynı zamanda belirli anlatıların inşa edildiği, pekiştirildiği ve yeniden üretildiği dinamik bir arena sunmaktadır. Özellikle kriz ve çatışma dönemlerinde, resmi kurumların ve uluslararası temsilciliklerin sosyal medya hesapları, kamuoyunu bilgilendirme, kendi pozisyonlarını savunma, karşı tarafı etkisizleştirme ve uluslararası destek arayışı gibi çok yönlü işlevler üstlenmektedir. Bu bağlamda, sosyal medya hesaplarının söylem çözümlemesi, bu platformlar aracılığıyla iletilen mesajların derinlemesine incelenmesini ve altında yatan stratejik niyetlerin açığa çıkarılmasını hedeflemektedir. Söylem çözümlemesi, dilin sadece bir iletişim aracı olmadığını, aynı zamanda toplumsal gerçekliği inşa eden ve dönüştüren güçlü bir mekanizma olduğunu varsaymaktadır. Sosyal medya söylemleri incelenirken, bir yandan mesajın etki alanı belirlenmekte, diğer yandan da belirli söylemsel stratejilerin nasıl uygulandığına dair önemli ipuçları tespit edilmektedir. Bu tür bir analiz, özellikle Ruth Wodak'ın Eleştirel Söylem Çözümlemesi (Critical Discourse Analysis - CDA) çerçevesi gibi yaklaşımlarla zenginleştirilebilmektedir. Wodak'ın eleştirel söylem analizi modeli, söylemin sadece dilbilgisel yapısına odaklanmakla kalmaz aynı zamanda söylemin üretildiği sosyo-politik bağlamı, söylemi üreten aktörlerin niyetlerini ve söylemin neden olduğu etkileri de göz önünde bulundurmaktadır. Bu yaklaşım, sosyal medya hesapları üzerinden yayılan mesajların yüzeysel anlamlarının ötesine geçerek, bunların ardındaki ideolojileri, güç ilişkilerini ve ikna mekanizmalarını ortaya koymayı mümkün kılmaktadır. Sosyal medya hesaplarının söylem çözümlemesi, özellikle jeopolitik çatışmalar gibi hassas konularda, farklı tarafların kendi anlatılarını nasıl inşa ettiklerini, meşruiyetlerini nasıl sağladıklarını ve karşı tarafa yönelik olumsuz temsilleri nasıl ürettiklerini anlamak için kritik bir yöntem sunmaktadır. Bu analizler,

dijital yankı odalarının ve kutuplaşmanın nasıl oluştuğunu, dezenformasyonun nasıl yayıldığını ve kamuoyunun nasıl etkilendiğini anlamaya yönelik değerli içgörüler sağlamaktadır. Dolayısıyla, sosyal medya hesaplarının söylem analizi, günümüzün karmaşık iletişim ortamında eleştirel bir bakış açısı sunarak, dijital söylemlerin toplumsal ve siyasal etkilerini aydınlatmaya katkıda bulunmaktadır.

4.2.Nicel Bulgular

4.2.1. IDF X Hesabına İlişkin Nicel Bulgular

X (eski adıyla Twitter) sosyal paylaşım sitesinde çeşitli etkileşim metrikleri bulunmaktadır. Analizlerde kullanılan X etkileşim metrikleri ve bunların Türkçe karşılıkları hakkında bilgi vermek gerekmektedir. Bu kavramların açıklamaları analizlerin anlaşılması için elzem bir durumdur. X sosyal medya platformunda kullanıcılar ve içerik arasındaki etkileşimi ölçmek için çeşitli metrikler kullanılmaktadır. Bu metrikler, bir gönderinin (tweet) ne kadar ilgi çektiğini ve ne kadar yayıldığını nicel olarak ifade eden terimlerdir. Bu ifadelerden bazıları şunlardır:

- *Yanıtlama Sayısı (Replies Count):* Bir gönderiye gelen yanıtların toplam adedini ifade etmektedir. Bu metrik, gönderinin ne kadar tartışma başlattığını veya diyalog yarattığını göstermektedir. Yüksek yanıtlama sayısı, gönderinin kullanıcılar arasında etkileşime dayalı bir konuşma başlatma kapasitesinin bir göstergesi olarak kabul edilmektedir.
- *Yeniden Paylaşma Sayısı (Reposts/Retweets Count):* Bir gönderinin diğer kullanıcılar tarafından kendi takipçileriyle paylaşıldığı toplam adedi göstermektedir. Bu metrik, gönderinin viralite potansiyelini ve bilginin yayılma hızını ölçmektedir. Yüksek yeniden paylaşım sayısı, gönderinin içerik kalitesinin veya öneminin, kullanıcıları onu kendi ağlarıyla paylaşmaya teşvik ettiğini göstermektedir.
- *Beğenme Sayısı (Likes Count):* Bir gönderinin kullanıcılar tarafından beğenildiği toplam adedi ifade etmektedir. Bu metrik, gönderinin ne kadar olumlu tepki aldığını veya ne kadar takdir edildiğini göstermektedir. Yüksek beğenme sayısı, gönderinin içeriğinin kullanıcılar tarafından kabul gördüğünü veya eğlendirici/bilgilendirici bulunduğunu işaret etmektedir.

• *Yer İşaretleri Sayısı (Bookmarks Count):* Bir gönderinin kullanıcılar tarafından özel olarak kaydedildiği (yer imlerine eklendiği) toplam adedi ifade etmektedir. Bu metrik, gönderinin gelecekte başvurulmak üzere ne kadar değerli veya hatırlanmaya değer bulunduğunu göstermektedir. Yüksek yer işaretleri sayısı, içeriğin kalıcılığını ve kullanıcılar için referans değeri taşıdığını gösterir, zira bu kaydedilenler genellikle "daha sonra oku" veya "tekrar gözden geçir" gibi amaçlarla kullanılmaktadır (www.x.com).

Açıklamaları verilen bu metrikler, sosyal medya analizi ve dijital iletişim çalışmaları için temel veri noktaları sunmaktadır ve bir içeriğin X platformundaki performansını kapsamlı bir şekilde değerlendirmeye yardımcı olmaktadır. Araştırmada analiz edilen tweetler 7 Ekim-7 Kasım 2023 tarihler arasında kronolojik olarak değil X sosyal medya paylaşım sitesinin kendi algoritmaları çerçevesinde öne çıkardığı paylaşımlar çerçevesinde gösterildiği şekilde sıralanmıştır. Nitekim X sosyal paylaşım sitesine ait algoritmalar tarihsel bakımdan kronolojik olarak değil algoritmalar ve metrikler çerçevesinde gösterilmektedir. Analizde bu algoritmalara ve metriklere sadık kalınmıştır.

Tablo 3.
Analizde Kullanılan IDF X Hesabının 7 Ekim 2023-7 Kasım 2023 Tarihleri Arasındaki Paylaşımlarına Verilen Etkileşimler. (Kaynak: x.com, Erişim Tarihi: 14.07.2025)

IDF X Hesabının Paylaşımları	**Yanıtlama (Reply) Sayısı**	**Yeniden Paylaşma (Repost/Retweet) Sayısı**	**Beğenme (Likes) Sayısı**	**Yer İşaretleri (Bookmarks) Sayısı**
Tweet 1 Analizi	3,9 bin	8,1 bin	20 bin	450
Tweet 2 Analizi	4,4 bin	18 bin	40 bin	1,9 bin
Tweet 3 Analizi	1,9 bin	4,2 bin	9,6 bin	243
Tweet 4 Analizi	3 bin	16 bin	31 bin	2,4 bin
Tweet 5 Analizi	11 bin	13 bin	38 bin	723
Tweet 6 Analizi	1,5 bin	6,3 bin	25 bin	275
Tweet 7 Analizi	3,5 bin	12 bin	36 bin	787
Tweet 8 Analizi	3,9 bin	8,6 bin	30 bin	665
Tweet 9 Analizi	933	2,7 bin	10 bin	67
Tweet 10 Analizi	3,5 bin	12 bin	36 bin	787
Tweet 11 Analizi	2,3 bin	3,7 bin	18 bin	138
Tweet 12 Analizi	2,9 bin	4,6 bin	11 bin	196
Tweet 13 Analizi	2,2 bin	9,1 bin	22 bin	545
Tweet 14 Analizi	2,6 bin	4,2 bin	10 bin	209
Tweet 15 Analizi	2,3 bin	5,3 bin	18 bin	229
Tweet 16 Analizi	1,8 bin	1,8 bin	5,3 bin	30
Tweet 17 Analizi	2,3 bin	3 bin	7,7 bin	128
Tweet 18 Analizi	2,2 bin	2,5 bin	15 bin	96
Tweet 19 Analizi	2,2 bin	3,9 bin	12 bin	145
Tweet 20 Analizi	2,4 bin	3,5 bin	13 bin	75

Tablo 3.(Devam)
Analizde Kullanılan IDF X Hesabının 7 Ekim 2023-7 Kasım 2023 Tarihleri Arasındaki Paylaşımlarına Verilen Etkileşimler. (Kaynak: x.com, Erişim Tarihi: 14.07.2025)

IDF X Hesabının Paylaşımları	**Yanıtlama (Reply) Sayısı**	**Yeniden Paylaşma (Repost/Retweet) Sayısı**	**Beğenme (Likes) Sayısı**	**Yer İşaretleri (Bookmarks) Sayısı**
Tweet 21 Analizi	12 bin	8 bin	24 bin	563
Tweet 22 Analizi	2 bin	4,4 bin	16 bin	337
Tweet 23 Analizi	1,9 bin	5,8 bin	22 bin	250
Tweet 24 Analizi	917	3,4 bin	8,7 bin	172
Tweet 25 Analizi	2,5 bin	7,7 bin	29 bin	288
Tweet 26 Analizi	1,6 bin	3,3 bin	8,4 bin	242
Tweet 27 Analizi	1,6 bin	3,8 bin	17 bin	67
Tweet 28 Analizi	383	1,5 bin	9,2 bin	28
Tweet 29 Analizi	112	406	2,5 bin	10
Tweet 30 Analizi	145	894	3 bin	53

Analizin nicel bulgularının yer aldığı Tablo 3'de, Hamas-İsrail Savaşının başladığı ve devamındaki bir aylık periyotta yani 7 Ekim 2023 - 7 Kasım 2023 tarihleri arasında IDF X hesabından yapılan paylaşımlara verilen yanıtlama, yeniden paylaşma, beğenme ve yer işaretleri sayıları yer almaktadır. Bu veriler, söz konusu hesabın paylaşımlarının hedef kitleler üzerindeki etkileşimi ve yayılım gücünü ortaya koymaktadır. Elde edilen ve Tablo 3'de gösterilen verilere göre:

- *Beğenme Sayıları (Likes Count)*: IDF X hesabının paylaşımları arasında en yüksek etkileşim metriği beğenme sayıları olmuştur. Birçok tweet, on binlerce beğeni almıştır. Örneğin, "Tweet 2 Analizi" 40 bin beğeniye ulaşırken , "Tweet 5 Analizi" 38 bin, "Tweet 7 Analizi" ve "Tweet 10 Analizi" ise 36 bin beğeni almıştır. Bu durum, paylaşılan içeriklerin geniş bir kitle tarafından olumlu karşılandığını veya en azından dikkat çektiğini göstermektedir. Yüksek beğeni sayıları, içeriğin hızlı yayılımı ve görünürlüğü açısından önemli bir göstergedir. En düşük beğenme sayısı ise "Tweet 29 Analizi" ile 2,5 bin olarak kaydedilmiştir. Bu veriler incelenen X hesabının büyük bir yankı odası etkisine sahip olduğunu ortaya koymaktadır.

- *Yeniden Paylaşma Sayıları (Reposts/Retweets Count):* Beğenme sayılarının ardından en yoğun etkileşimi gösteren metrik, yeniden paylaşma sayılarıdır. Özellikle "Tweet 2 Analizi" 18 bin, "Tweet 4 Analizi" 16 bin ve "Tweet 5 Analizi" 13 bin yeniden paylaşıma ulaşmıştır. Bu yüksek yeniden paylaşım oranları, IDF hesabının paylaştığı bilgilerin takipçileri tarafından aktif olarak benimsendiğini ve kendi ağlarında yayma

eğiliminde olduklarını ortaya koymaktadır. Yeniden paylaşım, içeriğin yankı odaları içerisinde hızla konsolide olmasına ve bilginin dikey yayılımına katkıda bulunmaktadır.

- *Yanıtlama Sayıları (Replies Count):* Yanıtlama sayıları, içeriklerin doğrudan tartışma ve diyalog başlatma kapasitesini göstermektedir. En yüksek yanıtlama sayısı "Tweet 21 Analizi" ile 12 bin olarak belirlenirken , "Tweet 5 Analizi" 11 bin, "Tweet 7 Analizi" ve "Tweet 10 Analizi" ise 3,5 bin yanıta ulaşmıştır. Yanıtlama sayılarının beğenme ve yeniden paylaşım sayılarına kıyasla daha düşük olması, kullanıcıların içeriği doğrudan paylaşma veya beğenme eğiliminde olduğunu ancak her zaman doğrudan bir tartışmaya girmeme eğiliminde olduğunu düşündürebilir. Ancak yine de binlerle ifade edilen yanıtlama sayıları, önemli düzeyde etkileşim ve tartışma potansiyeline işaret etmektedir. En düşük yanıtlama sayısı "Tweet 29 Analizi" ile 112 olarak görülmüştür.
- *Yer İşaretleri Sayıları (Bookmarks Count):* Yer işaretleri sayısı, paylaşılan içeriğin kullanıcılar tarafından ne kadar değerli veya daha sonra başvurulmaya değer görüldüğünü göstermektedir. "Tweet 4 Analizi" 2,4 bin, "Tweet 2 Analizi" 1,9 bin ve "Tweet 7 Analizi" ile "Tweet 10 Analizi" 787 yer işaretine sahip olmuştur. Beğenme ve yeniden paylaşma oranlarına kıyasla daha düşük olmakla birlikte, bu sayıların varlığı, bazı kullanıcıların içeriği daha sonra tekrar gözden geçirmek veya kaydetmek istediğini göstermektedir. Bu, içeriğin bilgi değeri veya kalıcılığı açısından önemli bir göstergedir. En düşük yer işaretleri sayısı ise "Tweet 29 Analizi" ile 10 olarak kaydedilmiştir.

Genel olarak, IDF X hesabının paylaşımlarının yüksek etkileşim oranlarına sahip olduğu görülmektedir. Özellikle beğenme ve yeniden paylaşma sayıları, hesabın mesajlarının geniş kitlelere ulaştığını ve önemli bir kabul gördüğünü göstermektedir. Bu yüksek etkileşim, "yankı odası kuramı" çerçevesinde ele alındığında, belirli bir anlatının güçlenmesine ve destekleyici bir çevrede yayılmasına katkıda bulunabileceği varsayımını desteklemektedir. Yanıtlama ve yer işaretleri sayılarının da belirli bir düzeyde seyretmesi, içeriğin sadece pasif bir şekilde tüketilmediğini, aynı zamanda tartışmalara yol açtığını ve kullanıcılar için bir referans noktası teşkil ettiğini göstermektedir.

4.2.2. Palestine State X Hesabına İlişkin Nicel Bulgular

Bu tez çalışmasının analiz bölümünde, İsrail-Filistin çatışmasının sosyal medyadaki yansımasını "yankı odası kuramı" bağlamında incelenirken, "Palestine State"

(Filistin Devleti) X (eski adıyla Twitter) hesabının belirli bir dönemdeki paylaşımlarına (tweetlerine) gelen nicel etkileşim verileri detaylı bir şekilde değerlendirilmektedir. Analiz, 7 Ekim 2023 - 7 Kasım 2023 tarihleri arasında Palestine State X hesabından yapılan paylaşımlara verilen yanıtlama, yeniden paylaşma, beğenme ve yer işaretleri sayılarını içermektedir. Bu veriler, söz konusu hesabın paylaşımlarının hedef kitleler üzerindeki etkileşimi ve yayılım gücünü ortaya koymaktadır.

Tablo 4:
Analizde Kullanılan Palestine State X Hesabının 7 Ekim 2023-7 Kasım 2023 Tarihleri arasındaki Paylaşımlarına Verilen Etkileşimler. (Kaynak: x.com, Erişim Tarihi: 14.07.2025)

Palestine State Hesabının Paylaşımları	**Yanıtlama (Reply) Sayısı**	**Yeniden Paylaşma (Repost/Retweet) Sayısı**	**Beğenme (Likes) Sayısı**	**Yer İşaretleri (Bookmarks) Sayısı**
Tweet 1 Analizi	31	268	515	10
Tweet 2 Analizi	156	1,5 bin	3,9 bin	79
Tweet 3 Analizi	26	296	358	10
Tweet 4 Analizi	27	121	219	2
Tweet 5 Analizi	14	60	123	2
Tweet 6 Analizi	20	102	252	3
Tweet 7 Analizi	13	195	208	5
Tweet 8 Analizi	96	879	1,3 bin	14
Tweet 9 Analizi	24	417	709	5
Tweet 10 Analizi	38	291	504	11
Tweet 11 Analizi	13	110	143	17
Tweet 12 Analizi	13	69	95	1
Tweet 13 Analizi	26	106	199	2
Tweet 14 Analizi	11	96	167	3
Tweet 15 Analizi	3	40	54	1
Tweet 16 Analizi	5	78	148	4
Tweet 17 Analizi	33	242	277	1
Tweet 18 Analizi	25	434	1,1 bin	7
Tweet 19 Analizi	67	186	315	-
Tweet 20 Analizi	28	128	332	1
Tweet 21 Analizi	45	210	404	8
Tweet 22 Analizi	23	90	191	5
Tweet 23 Analizi	20	499	761	13
Tweet 24 Analizi	18	84	155	-
Tweet 25 Analizi	20	336	432	1
Tweet 26 Analizi	15	150	178	4
Tweet 27 Analizi	13	108	125	2
Tweet 28 Analizi	23	351	408	19
Tweet 29 Analizi	12	90	81	-
Tweet 30 Analizi	39	182	253	2

Elde edilen verilere göre Tablo 4'de gösterilen ve Palestine State X Hesabının 7 Ekim 2023-7 Kasım 2023 Tarihleri arasındaki paylaşımlarına verilen etkileşimler şöyledir:

- *Beğenme Sayıları (Likes Count):* Palestine State X hesabının paylaşımları arasında en yüksek etkileşim metriği beğenme sayıları olmuştur. "Tweet 2 Analizi" 3,9 bin beğeniye ulaşırken , "Tweet 8 Analizi" 1,3 bin beğeni ve "Tweet 18 Analizi" 1,1 bin beğeni almıştır. Ancak, diğer tweetlerin beğeni sayıları genellikle yüzlerle ifade edilmektedir (örneğin, "Tweet 1 Analizi" 515 beğeni , "Tweet 3 Analizi" 358 beğeni , "Tweet 5 Analizi" 123 beğeni). En düşük beğeni sayısı ise "Tweet 15 Analizi" ile 54 olarak kaydedilmiştir. Bu durum, paylaşılan içeriklerin belirli bir kitle tarafından takdir edildiğini, ancak IDF X hesabına kıyasla daha sınırlı bir etki alanına sahip olduğunu göstermektedir.

- *Yeniden Paylaşma Sayıları (Reposts/Retweets Count):* Beğenme sayılarının ardından en yoğun etkileşimi gösteren metrik, yeniden paylaşma sayılarıdır. "Tweet 2 Analizi" 1,5 bin yeniden paylaşıma ulaşırken , "Tweet 8 Analizi" 879 ve "Tweet 23 Analizi" 499 yeniden paylaşım almıştır. Yeniden paylaşma sayıları genellikle yüzlerle ifade edilmekte olup, en düşük yeniden paylaşım sayısı "Tweet 15 Analizi" ile 40 olarak kaydedilmiştir. Bu oranlar, içeriğin takipçiler tarafından kendi ağlarında yayıldığını, ancak IDF hesabına kıyasla daha az viralite sergilediğini ve çok düşük bir yankı odası etkisine sahip olduğunu düşündürmektedir.

- *Yanıtlama Sayıları (Replies Count):* Yanıtlama sayıları, içeriklerin doğrudan tartışma ve diyalog başlatma kapasitesini göstermektedir. En yüksek yanıtlama sayısı "Tweet 2 Analizi" ile 156 olarak belirlenirken , "Tweet 8 Analizi" 96 ve "Tweet 19 Analizi" 67 yanıta ulaşmıştır. Diğer tweetlerin yanıtlama sayıları genellikle onlu veya yirmili rakamlarda seyretmektedir. En düşük yanıtlama sayısı ise "Tweet 15 Analizi" ile 3 olarak görülmüştür. Bu düşük yanıtlama sayıları, Palestine State X hesabının, IDF X hesabına kıyasla daha az aktif tartışmaya veya doğrudan etkileşime sahip olduğunu göstermektedir. Diğer parametrelerde olduğu gibi yanıtlama sayısında da Palestine State X hesabının çok düşük bir yankı odası etkisi olduğu bulgulanmaktadır.

- *Yer İşaretleri Sayıları (Bookmarks Count):* Yer işaretleri sayısı, paylaşılan içeriğin kullanıcılar tarafından ne kadar değerli veya daha sonra başvurulmaya değer görüldüğünü gösterir. "Tweet 2 Analizi" 79 yer işaretine ulaşırken , "Tweet 28 Analizi" 19 ve "Tweet 11 Analizi" 17 yer işaretine sahiptir. Yer işaretleri sayıları genellikle tek haneli veya onlu rakamlarda olup, "Tweet 4 Analizi", "Tweet 5 Analizi" , "Tweet 12

Analizi" , "Tweet 15 Analizi" , "Tweet 17 Analizi", "Tweet 20 Analizi" , "Tweet 25 Analizi" ve "Tweet 29 Analizi" gibi bazı tweetlerde çok düşük veya sıfıra yakın değerler gözlemlenmiştir. Yankı odası etkisinin yer işaretleri sayısında da çok az olduğu tespit edilmektedir. Bu durum, içeriğin "daha sonra oku" veya "tekrar gözden geçir" amacıyla çok fazla kaydedilmediğini düşündürmektedir.

Görsel 11.
Analiz edilen IDF ve Palestine State Tweetlerinin metriklerinin karşılaştırılması

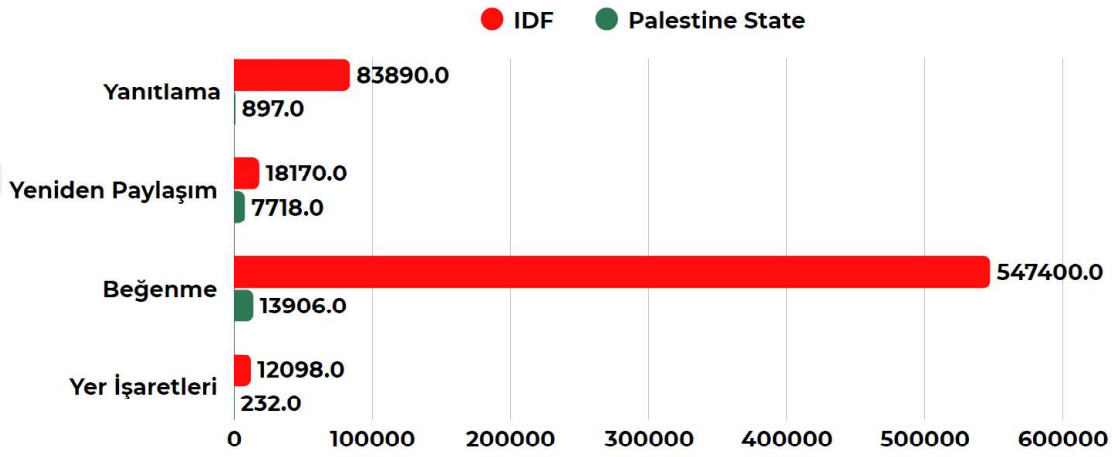

Şekil 11'de görüldüğü üzere Palestine State X hesabının paylaşımlarının IDF X hesabına kıyasla daha düşük etkileşim oranlarına sahip olduğu görülmektedir. Beğenme ve yeniden paylaşma sayıları, içeriğin belirli bir kitleye ulaştığını ve destek gördüğünü gösterse de, IDF hesabının ulaştığı binlerce, hatta on binlerce etkileşim seviyesine ulaşamamıştır. Yanıtlama ve yer işaretleri sayılarının nispeten düşük olması, içeriğin daha çok pasif bir şekilde tüketildiğini ve doğrudan tartışma veya kaydetme eğiliminin daha az olduğunu göstermektedir. Bu bulgular, yankı odası kuramı bağlamında, farklı aktörlerin sosyal medyadaki erişim ve etki kapasitelerinin farklılaşabileceğini ve bu farklılaşmanın, belirli anlatıların yayılma ve pekişme şekillerini etkileyebileceğini işaret etmektedir. Bu bağlamda Palestine State X hesabının oldukça sınırlı bir yankı odası etkisi gösterdiği bulgulanmaktadır. Bu durum aynı zamanda teknolojiyi üreten zihniyetin aynı zamanda yankı odası ve diğer dijital ekosistemi de belirlediğini açıkça göstermektedir.

4.3.Nitel Bulgular

Bu bölümde, "Yankı Odası Kuramı Bağlamında İsrail-Filistin Çatışmasının Sosyal Medyada Yansıması" başlıklı araştırmanın nicel analizle tespit edilen genel etkileşim eğilimlerini derinleştirmek amacıyla elde edilen nitel bulgular sunulmaktadır. Nicel veriler (yanıtlama, yeniden paylaşma, beğenme ve yer işaretleri sayıları) belirli paylaşımların ne kadar dikkat çektiğini ve yayıldığını ortaya koyarken, nitel analiz, bu etkileşimlerin altında yatan söylemleri, paylaşılan içeriklerin türlerini, kullanılan dili, ana akım ve alternatif anlatıların nasıl inşa edildiğini ve "yankı odaları" içerisinde bu anlatıların nasıl pekiştiğini incelemektedir. Bu bölüm, IDF X hesabı ve Palestine State X hesabının paylaşımlarının içeriğine odaklanarak, her iki tarafın çatışmayı nasıl çerçevelediğini, hedef kitlelerine hangi mesajları ilettiğini detaylandırmaktadır. Böylece, nicel verilerin ötesine geçilerek, sosyal medyadaki bu karmaşık çatışma anlatısının derinlemesine anlaşılması hedeflenmektedir. Analizde, Ruth Wodak'ın *Eleştirel Söylem Çözümlemesi* (*Söylemsel Stratejiler*) çerçevesinden yararlanılarak tweetlerde kullanılan stratejiler derinlemesine incelenmektedir. Bu inceleme kapsamında; isimlendirme (aktörlerin, olayların veya kavramların nasıl adlandırıldığı), övgü/kınama (belirli grupların veya eylemlerin nasıl yüceltildiği ya da aşağılandığı), argümantasyon (anlatıların hangi mantıksal veya duygusal dayanaklarla inşa edildiği), perspektif belirleme (olayların hangi bakış açısıyla sunulduğu ve kimin sesinin yükseltildiği) ve yoğunlaştırma/azaltma (belirli unsurların nasıl vurgulandığı veya önemsizleştirildiği) stratejileri analiz edilmektedir. Bu söylemsel stratejiler, her iki hesabın da kendi anlatılarını nasıl kurduğunu, hedef kitlelerinin algılarını nasıl şekillendirmeyi amaçladığını ve "yankı odaları" içerisinde mevcut ön yargıların nasıl güçlendirildiğini açığa vurmaktadır. Böylece, nicel verilerin ötesine geçilerek, sosyal medyadaki bu karmaşık çatışma anlatısının derinlemesine anlaşılması hedeflenmektedir.

4.3.1. IDF X Hesabının Eleştirel Söylem Çözümlemesi

Tweet 1 Analizi: IDF (29 Ekim 2023): "Gazze'deki hastanelerin, okulların, camilerin ve evlerin altında Hamas terörizminin korkunç bir yeraltı dünyası yatıyor. Hamas'ı çökertmek için, yeraltı tünellerini ortadan kaldırmalıyız."		
Kategori Başlığı	**Strateji (Örnek Cümle/Kelime)**	**Açıklama**
Adlandırma Stratejileri	"Hamas terörizmi"	Hamas'a olumsuz, kriminal ve meşruiyetten yoksun bir etiket yapıştırarak hedef gösterir.
	"Korkunç bir yeraltı dünyası"	Tünelleri ve Hamas'ın faaliyetlerini tehlikeli, tehditkâr ve gizemli olarak adlandırarak olumsuz bir algı yaratır.
Yükleme Stratejileri	"Hastanelerin, okulların, camilerin ve evlerin altında yatıyor"	Hamas'a sivilleri kalkan olarak kullanma veya onların güvenliğini tehlikeye atma niteliği yükleyerek eylemlerini ahlaki olarak kabul edilemez kılar.
	"Hamas'ı çökertmek"	Hamas'a "ortadan kaldırılması gereken" bir varlık niteliği yükleyerek varlığının bir tehdit olduğu algısını pekiştirir.
Argümantasyon Stratejileri	"Hamas'ı çökertmek için, yeraltı tünellerini ortadan kaldırmalıyız."	Araç-amaç ilişkisi kurar. Belirlenen amaca (Hamas'ı çökertmek) ulaşmak için belirli bir aracın (tünelleri ortadan kaldırmak) gerekliliğini vurgulayarak eylemin meşruiyetini ve gerekliliğini pekiştirir. İma ve varsayım bulunur. Hamas'ın tünelleri "terörizm" amacıyla kullandığı varsayımı içerir.
Bakış Açısı Yansıtma Stratejileri	Tweetin tamamı	Hamas'ı sadece bir güvenlik tehdidi olarak gösteren tek taraflı bir bakış açısı sunar; diğer perspektifleri (Hamas'ı veya sivilleri) dışarıda bırakır. Belirli bir siyasi gündemi destekler.
Yoğunlaştırma/Hafifletme Stratejileri	"Korkunç", "çökertmek", "ortadan kaldırmalıyız"	Tehlikenin ve tehdidin boyutunu **yoğunlaştırır**. Eylemin aciliyetini ve mutlak gerekliliğini Vurgulayarak mesajın etkisini **artırır**.

Tweet 2 Analizi: IDF (6 Kasım 2023): "Gazze'de bulduğumuz şey bu. Çocukların oynadığı bir bina Hamas'ın roket fırlatma alanı. İnanmak için görmeniz gerek."		
Kategori Başlığı	**Strateji (Örnek Cümle/Kelime)**	**Açıklama**
Adlandırma Stratejileri	Doğrudan bir adlandırma stratejisi bulunmamaktadır, daha çok yükleme ve ima yoluyla ifade edilmiştir.	Tweet, belirli bir şeyi direkt olarak adlandırmak yerine, "çocukların oynadığı bir bina" ve "roket fırlatma alanı" arasındaki **zıtlık** üzerinden anlam inşa eder. Bu, Hamas'ın eylemlerine örtük bir olumsuzluk atfedilmesine yol açar.
Yükleme Stratejileri	"Çocukların oynadığı bir bina Hamas'ın roket fırlatma alanı."	Hamas'a, **masum sivillerin (özellikle çocukların) bulunduğu alanları askeri amaçlar için kötüye kullanma** gibi ahlaki açıdan kabul edilemez bir eylem ve nitelik yükler. Bu, Hamas'ı insanlık dışı ve kınanması gereken bir aktör olarak konumlandırır.
Argümantasyon Stratejileri	"İnanmak için görmeniz gerek."	Bu ifade, bir **duygusal çağrı** ve **görsel kanıta dayalı ikna** stratejisidir. İddianın o kadar şok edici veya inanılmaz olduğu ima edilir ki, ancak doğrudan görsel bir deneyimle ikna olunabileceği ileri sürülür. Okuyucuyu sunulan "gerçeğin" tartışılmaz olduğuna inandırmak ve olası şüpheleri bertaraf etmek için kullanılır.
Bakış Açısı Yansıtma Stratejileri	Tweetin bütünü	Tweet, **yalnızca tek bir bakış açısını** sunar. Hamas'ı güvenlik tehdidi olarak gösteren ve muhtemel askeri eylemleri meşrulaştırmaya yönelik bir perspektif sunar. Çocukların perspektifi, Gazze'deki genel insani durum veya Hamas'ın kendi motivasyonları gibi **alternatif bakış açıları tamamen dışarıda bırakılır**.
Yoğunlaştırma/Hafifletme Stratejileri	"Çocukların oynadığı bir bina..."	Cümledeki "çocukların oynadığı bir bina" ifadesi, hemen ardından gelen "roket fırlatma alanı" bilgisiyle birleştirilerek **duygusal etkiyi yoğunlaştırır**. **Masumiyet (çocuklar)** ile **tehlikeyi (roket fırlatma alanı)** çarpıcı bir şekilde karşılaştırarak Hamas'ın eylemlerinin kabul edilemezliğini ve acımasızlığını vurgular. Okuyucuda güçlü bir öfke veya şok hissi uyandırmayı hedefler.

Tweet 3 Analizi: IDF (29 Ekim 2023): " Hamas, tüm sivil kaynaklarını tek bir hedefe yönlendiriyor: İsrail Devleti'ni ortadan kaldırmak. Üst düzey bir Hamas yetkilisinin itirafına kulak verin."		
Kategori Başlığı	**Strateji (Örnek Cümle/Kelime)**	**Açıklama**
Adlandırma Stratejileri	"Hamas"	Eylemlerin faili ve stratejinin sahibi olarak doğrudan adlandırılır.
	"tüm sivil kaynaklarını"	Hamas'ın mobilize ettiği kaynakların niteliğini belirtir. "Sivil kaynaklar" ifadesi, bu kaynakların aslında sivil halka ait olması gereken kaynaklar olduğunu ima eder, bu da Hamas'ın bu kaynakları kendi siyasi/askeri hedefleri için kötüye kullandığı algısını yaratır.
	"tek bir hedefe yönlendiriyor"	Hamas'ın amacının net ve tekil olduğunu adlandırır, bu da diğer tüm potansiyel amaçları (örn. Filistin halkının iyiliği) dışarıda bırakır.
	"İsrail Devleti'ni ortadan kaldırmak"	Hamas'ın nihai amacını, İsrail'in varlığını tamamen sona erdirme olarak adlandırır. Bu, İsrail için **varoluşsal bir tehdit** algısı yaratır.
	"Üst düzey bir Hamas yetkilisinin itirafına kulak verin."	Bilginin kaynağını "üst düzey bir Hamas yetkilisi" olarak adlandırır. "İtiraf" kelimesi, bu bilginin isteksizce ve dolayısıyla doğru olarak kabul edilmesi gereken bir açıklama olduğunu ima eder. "Kulak verin" ifadesi, okuyucuyu dikkatli olmaya ve duyduğu şeyi önemsemeye davet eder.
Yükleme Stratejileri	"Hamas [...] yönlendiriyor"	Hamas'a, **kaynakları kötüye kullanan, radikal ve yıkıcı bir amaç güden** aktör özelliği yükler.
	"İsrail Devleti'ni ortadan kaldırmak"	Bu amaca, **gayrimeşru, saldırgan ve kabul edilemez** bir nitelik yükler.
	"Üst düzey bir Hamas yetkilisinin itirafına"	Bu yetkiliye, **gerçeği istemeden de olsa açığa vuran** bir özellik yükler. "İtiraf" kelimesi, söylenenlerin doğruluğunu ve inkâr edilemezliğini pekiştirir.
Argümantasyon Stratejileri	"Hamas, tüm sivil kaynaklarını tek bir hedefe yönlendiriyor: İsrail Devleti'ni ortadan kaldırmak."	Bu, **sebep-sonuç ve tehdit argümanıdır**. Hamas'ın tüm kaynaklarını İsrail'i yok etme amacına yönlendirmesi, örgütün tehlikeli ve uzlaşmaz bir doğaya sahip olduğu argümanını destekler. Bu, "varoluşsal tehdit" ve "güvenlik kaygısı" **topoi'lerine** dayanır.

	"Üst düzey bir Hamas yetkilisinin itirafına kulak verin."	Bu, **otoriteye dayanma ve içeriden bilgi argümanıdır**. Hamas'ın kendi yetkilisinin sözlerine atıf yapmak, iddianın güvenilirliğini ve doğruluğunu güçlendirir. "İtiraf" kelimesi, söylenenlerin gerçek ve gizli bir niyetin ifşası olduğu izlenimini yaratır. Bu, "uzman görüşü" ve "itirafın gücü" **topoi'leriyle** ilişkilidir.
Bakış Açısı Yansıtma Stratejileri	Tweetin tamamı	Tweet, Hamas'ı radikal ve yıkıcı bir tehdit olarak gören, İsrail'in güvenlik endişelerini meşrulaştıran bir bakış açısını yansıtır. Anlatı, Hamas'ın eylemlerinin temel motivasyonunu ve nihai amacını vurgular.
	Tweetin tamamı	Hamas'ın "sivil kaynakları" kötüye kullandığı iması, örgütün halkının refahını umursamadığı ve kaynakları askeri amaçlara yönelttiği algısını yaratır**.**
	Tweetin tamamı	Bu tweet, Hamas'ın Filistin halkı için bir kurtuluş hareketi olduğu veya başka amaçları olduğu yönündeki karşıt anlatıları dışarıda bırakır. Odak noktası, Hamas'ın İsrail'e yönelik oluşturduğu varoluşsal tehdittir.
	Tweetin tamamı	Mesaj, uluslararası toplumu Hamas'ın gerçek niyetleri konusunda uyarmayı ve örgütün eylemlerini kınamaya yönelik bir çağrı niteliği taşır.
Yoğunlaştırma/Hafifletme Stratejileri	"tüm sivil kaynaklarını"	Hamas'ın kaynakları ne kadar kapsamlı kullandığını vurgulayarak, tehdidin boyutunu **yoğunlaştırır**.
	"tek bir hedefe"	Amacın mutlaklığını ve sapmazlığını vurgulayarak, kararlılığın ciddiyetini **yoğunlaştırır**.
	"İsrail Devleti'ni ortadan kaldırmak"	Amacın yıkıcılığını ve varoluşsal tehdit seviyesini **en üst düzeye çıkarır**.
	"Üst düzey bir Hamas yetkilisinin itirafına kulak verin."	"İtiraf" kelimesi, bilginin doğruluğunu ve sansasyonel etkisini **şiddetli bir şekilde yoğunlaştırır**. "Kulak verin" ise okuyucunun dikkatini ve mesajın önemini artırır.

Tweet 4 Analizi: IDF (10 Ekim 2023): “Hamas soykırımcı bir terör örgütüdür. Bunu kendileri söylediler.”		
Kategori Başlığı	**Strateji (Örnek Cümle/Kelime)**	**Açıklama**
Adlandırma Stratejileri	"Hamas soykırımcı bir terör örgütüdür".	Hamas'ı doğrudan "**soykırımcı**" ve "**terör örgütü**" olarak adlandırarak, grubun meşruiyetini tamamen ortadan kaldırır ve eylemlerini en üst düzeyde ahlaki ve hukuki açıdan kınanabilir hale getirir. "Soykırımcı" ifadesi, tarihteki en ağır suçlardan biriyle ilişkilendirme yoluyla güçlü bir **demonizasyon** (şeytanlaştırma) stratejisidir.
Yükleme Stratejileri	"soykırımcı bir terör örgütüdür"	Hamas'a, **insanlığa karşı suç işleyen** ve **varoluşsal bir tehdit oluşturan** bir nitelik yüklenir. Bu, Hamas'ın varlığının tolere edilemez ve tamamen ortadan kaldırılması gereken bir tehdit olduğu algısını pekiştirir.
Argümantasyon Stratejileri	"Bunu kendileri söylediler."	Bu ifade, bir **kanıt ve otoriteye atıf** stratejisidir. İddianın doğruluğunu ve tartışılmazlığını pekiştirmek için bizzat Hamas'ın kendi beyanına ("kendileri söylediler") atıfta bulunulur. Bu, iddiayı **dış bir kaynak tarafından doğrulanmış gibi** göstererek, argümanın gücünü artırır ve okuyucudan bu kanıtı sorgulamadan kabul etmesini bekler. (Ancak, atıfta bulunulan beyanın ne olduğu, ne zaman ve hangi bağlamda söylendiği belirtilmez, bu da retorik bir boşluk yaratır.)
Bakış Açısı Yansıtma Stratejileri	Tweetin bütünü	Tweet, **Hamas'ı mutlak kötü olarak konumlandıran** ve ona yönelik her türlü eylemi haklı gösteren tek bir bakış açısını yansıtır. Hamas'ın veya diğer Filistinli aktörlerin bakış açısı, çatışmanın tarihsel ve politik bağlamı veya iddia edilen "soykırımcı" beyanın tam bağlamı tamamen dışarıda bırakılır. Bu, belirli bir siyasi gündemi destekleyen **tek taraflı bir perspektif** sunar.
Yoğunlaştırma/Hafifletme Stratejileri	"soykırımcı"	"**Soykırımcı**" kelimesinin kullanılması, Hamas'ın eylemlerinin ve niyetlerinin ciddiyetini ve kabul edilemezliğini **maksimum derecede yoğunlaştırır**. Bu, en üst düzeyde bir ahlaki kınama ve tehdit algısı yaratır. "Bunu kendileri söylediler" ifadesi, iddianın güvenilirliğini ve dolayısıyla etkisini **yoğunlaştırarak**, okuyucuda şüpheye yer bırakmamayı amaçlar.

Tweet 5 Analizi: IDF (18 Ekim 2023): "Hamas bir terör örgütüdür ve durdurulmalıdır."		
Kategori Başlığı	**Strateji (Örnek Cümle/Kelime)**	**Açıklama**
Adlandırma Stratejileri	"Hamas bir terör örgütüdür".	Hamas'ı doğrudan "**terör örgütü**" olarak adlandırarak, grubun meşruiyetini ortadan kaldırır ve eylemlerini kriminalize eder. Bu, olumsuz bir çerçeveleme ve **demonizasyon** (şeytanlaştırma) stratejisidir. Bu adlandırma, Hamas'ın faaliyetlerinin yasa dışı ve kabul edilemez olduğu algısını pekiştirir.
Yükleme Stratejileri	"durdurulmalıdır"	Hamas'a, varlığı itibarıyla **toplumsal düzen veya güvenlik için bir tehdit** oluşturan bir nitelik yüklenir. "Durdurulmalıdır" ifadesi, bu tehdidin aktif olarak ortadan kaldırılması veya eylemlerinin engellenmesi gerektiği çağrısını içerir. Bu, Hamas'ın faaliyetlerinin kabul edilemez olduğu ve müdahale gerektirdiği algısını güçlendirir.
Argümantasyon Stratejileri	"Hamas bir terör örgütüdür ve durdurulmalıdır."	Bu ifade, **neden-sonuç ilişkisi** kuran basit bir argümantasyon stratejisidir. Önerme (Hamas'ın bir terör örgütü olması) ve sonuç (durdurulması gerektiği) arasında doğrudan bir bağlantı kurulur. Örtük argüman şudur: Bir örgüt terör örgütü ise, o örgüt durdurulmalıdır; Hamas bir terör örgütüdür, o halde Hamas durdurulmalıdır. Bu, önerilen eylemin (durdurulma) **gerekçesini ve meşruiyetini** pekiştirir.
Bakış Açısı Yansıtma Stratejileri	Tweetin bütünü	Tweet, **Hamas'ı mutlak kötü olarak konumlandıran** ve ona yönelik her türlü müdahaleyi haklı gösteren **tek bir bakış açısını** yansıtır. Hamas'ın kendi motivasyonları, Filistin bağlamındaki rolü veya çatışmanın tarihsel dinamikleri gibi **alternatif perspektifler tamamen dışarıda bırakılır**. Bu, belirli bir siyasi gündemi destekleyen **tek taraflı bir perspektif** sunar.
Yoğunlaştırma/Hafifletme Stratejileri	"terör örgütüdür", "durdurulmalıdır"	"**Terör örgütüdür**" ifadesi, Hamas'a yönelik **kınamayı ve tehdit algısını yoğunlaştırır**. Bu adlandırma, hedef grubun eylemlerinin ciddiyetini ve kabul edilemezliğini vurgular. "**Durdurulmalıdır**" ifadesi ise, gerekli eylemin **aciliyetini ve mutlaklığını yoğunlaştırır**, dolayısıyla mesajın ikna edici etkisini artırır ve harekete geçme gerekliliğini pekiştirir.

Tweet 6 Analizi: IDF (9 Ekim 2023): “Hamas, İsrail tarihindeki en büyük masum sivil katliamını gerçekleştirerek İsrail'e karşı bir savaş başlattı. Ağır bir bedel ödedik ancak İsrail halkının güvenliğini yeniden sağlayacağız.”		
Kategori Başlığı	**Strateji (Örnek Cümle/Kelime)**	**Açıklama**
Adlandırma Stratejileri	"Hamas", "İsrail tarihindeki en büyük masum sivil katliamı"	Hamas, birincil eylemiyle ("katliam") adlandırılarak **mutlak bir düşman** olarak konumlandırılır. Bu "katliamın" İsrail tarihindeki "en büyük" olması vurgusu, olayın benzersiz ciddiyetini adlandırır ve olayın travmatik etkisini yoğunlaştırır.
Yükleme Stratejileri	"Hamas... İsrail'e karşı bir savaş başlattı."	Hamas'a, **savaş başlatıcı ve katliam gerçekleştirici** bir aktör rolü yüklenir. Bu yükleme, İsrail'in sonraki eylemlerini **savunma amaçlı** olarak konumlandırmak için zemin hazırlar. İsrail tarafına ise "bedel ödeyen" ve "güvenliği yeniden sağlayacak olan" **mağdur ve koruyucu** rollerini yükler.
Argümantasyon Stratejileri	Tweetin tamamı	Tweet, **neden-sonuç ilişkisi ve problem-çözüm argümanı** üzerine kuruludur. Hamas'ın saldırısı ("savaş başlattı", "katliam gerçekleştirdi") birincil neden ve problem olarak sunulur. "Ağır bir bedel ödedik" ifadesi, mağduriyet argümanını güçlendirir. Sonuç ve çözüm ise İsrail halkına "güvenliği yeniden sağlama" vaadidir. Bu yapı, gelecekteki askeri eylemleri haklı göstermek için **acımasız bir saldırıya karşı meşru bir tepki** argümanını kurar. "Ancak" bağlacı, yaşanan olumsuzluğa rağmen bir kararlılık ve çözüm sunulacağını vurgulayarak **bir tür diriliş ve zafer anlatısı** oluşturmaya çalışır.
Bakış Açısı Yansıtma Stratejileri	Tweetin tamamı	Tweet, **yalnızca İsrail'in bakış açısını** yansıtır: mağduriyet, güvenlik arayışı ve kararlılık. Hamas'ın motivasyonları, Gazze'deki Filistinlilerin durumu veya çatışmanın geniş tarihi bağlamı gibi **alternatif perspektifler tamamen dışarıda bırakılır**. Bu, olayı İsrail-Hamas ikiliği içinde, İsrail'i kurban ve çözüm üreten taraf olarak konumlandıran **tek taraflı bir anlatı** sunar.
Yoğunlaştırma/Hafifletme Stratejileri	"en büyük masum sivil katliamı", "ağır bir bedel ödedik", "yeniden sağlayacağız"	"**En büyük**" ifadesi, gerçekleştirilen katliamın **vahşetini ve tarihi önemini yoğunlaştırır**. Bu, olayın şok ediciliğini ve hafızalardaki yerini pekiştirir. "**Ağır bir bedel ödedik**" ifadesi, yaşanan kaybın ve acının boyutunu **yoğunlaştırarak** duygusal empati uyandırır. "**Güvenliği yeniden sağlayacağız**" ifadesi ise, hem kararlılığı hem de gelecekteki eylemlerin meşruiyetini **yoğunlaştırır**, halka güven verme ve toparlanma mesajı verirken, askeri yanıtın gerekliliğini vurgular.

Tweet 7 Analizi: IDF (14 Ekim 2023): "Bu gerçek. Hamas, kendi güvenlikleri için sivillerin Gazze'nin güneyine taşınmasını zorla engelliyor."		
Kategori Başlığı	**Strateji (Örnek Cümle/Kelime)**	**Açıklama**
Adlandırma Stratejileri	"Bu gerçek."	Bu ifade, kendisinden sonra gelen bilgiyi **tartışmasız bir doğru** olarak adlandırır. Okuyucuyu, sunulan iddianın kesin ve nesnel olduğu konusunda ikna etmeye çalışır.
Yükleme Stratejileri	Tweetin tamamı	Hamas'a, **sivillerin güvenliğini tehdit eden** ve onların **özgürlüğünü kısıtlayan** bir aktör rolü yüklenir. Özellikle "zorla engelliyor" ifadesi, Hamas'ın eylemlerinin baskıcı ve tehlikeli olduğunu ima eder. Bu yükleme, Hamas'ı ahlaki açıdan suçlu konumuna düşürür ve sivil kayıpların sorumluluğunu ona atfetmeye zemin hazırlar.
Argümantasyon Stratejileri	Tweetin tamamı	Tweet, bir **önerme ve kanıt (iddia) sunma** argümanı üzerine kuruludur. "Bu gerçek" diyerek, takip eden iddianın mutlak doğru olduğu vurgulanır. Ardından, Hamas'ın sivillerin güvenli bölgeye geçişini engellediği iddiası, Hamas'a yönelik olumsuz yargıyı destekleyen bir kanıt olarak sunulur. Bu, **Hamas'ın sivilleri kalkan olarak kullandığı** veya onların güvenliğini umursamadığı yönündeki örtük argümanı güçlendirir.
Bakış Açısı Yansıtma Stratejileri	Tweetin tamamı	Tweet, **İsrail'in veya onunla aynı çizgide olan bir tarafın bakış açısını** yansıtır. Bu perspektif, Hamas'ı sivillerin güvenliğini tehlikeye atan bir engel olarak gösterir. Sivillerin hareket kısıtlılığının veya Gazze'deki durumun **nedenlerine dair başka bir açıklama veya alternatif perspektif** (örneğin, sivillerin neden güneye gitmek istemediği, güneydeki koşullar vb.) tamamen dışarıda bırakılır. Bu, belirli bir eylemi (örneğin, askeri operasyonları) haklı çıkarmak için tek taraflı bir anlatı sunar.
Yoğunlaştırma/Hafifletme Stratejileri	"Bu gerçek", "zorla engelliyor"	"**Bu gerçek**" ifadesi, sunulan iddianın **kesinliğini ve tartışılmazlığını yoğunlaştırır**. Okuyucuyu, verilen bilginin nesnel bir olgu olduğuna ikna etmeye çalışır. "**Zorla engelliyor**" ifadesi, Hamas'ın eylemlerindeki **baskıcılığı ve sivil haklara yönelik ihlali yoğunlaştırır**. Bu, Hamas'a yönelik olumsuz algıyı güçlendirir ve eylemlerinin kabul edilemezliğini vurgular.

Tweet 8 Analizi: IDF (15 Ekim 2023): "Gazze Şehri ve kuzey Gazze sakinleri, geçtiğimiz günlerde güvenliğiniz için sizi güney bölgesine taşınmaya çağırmıştık. IDF'nin sabah 10'dan öğleden sonra 1'e kadar bu güzergâhta herhangi bir operasyon gerçekleştirmeyeceğini bildirmek isteriz. Bu süre zarfında lütfen kuzey Gazze'den güneye doğru hareket etme fırsatını değerlendirin. Sizin ve ailelerinizin güvenliği önemlidir. Lütfen talimatlarımıza uyun ve güneye doğru ilerleyin. Hamas liderlerinin kendilerinin ve ailelerinin güvenliğini çoktan sağladıklarından emin olabilirsiniz."		
Kategori Başlığı	**Strateji (Örnek Cümle/Kelime)**	**Açıklama**
Adlandırma Stratejileri	"Gazze Şehri ve kuzey Gazze sakinleri"	Hitap edilen kesim doğrudan ve net bir şekilde "siviller" olarak adlandırılır. Bu, askeri bir operasyonun sivil halkı hedef almadığı, aksine onların güvenliğini sağlamaya çalıştığı algısını yaratmayı amaçlar.
	"IDF"	Metinde "IDF"nin kendisi bir aktör olarak adlandırılır ve operasyonları gerçekleştiren, bilgi veren ve güvenlik sağlayan taraf olarak konumlandırılır. Hamas'ın "liderleri"ne vurgu yapılarak, Hamas'ın sıradan Gazze halkından farklı ve ayrıcalıklı bir kesim olduğu iması yapılır. Bu, Hamas'ı halkından kopuk gösterme stratejisidir.
Yükleme Stratejileri	"güvenliğiniz için sizi güney bölgesine taşınmaya çağırmıştık."	IDF'ye, Gazze sakinlerinin güvenliğini düşünen ve onlar için çabalayan bir aktör olma özelliği yüklenir. Çağrının amacı olarak "güvenlik" belirtilir.
	"IDF'nin ... herhangi bir operasyon gerçekleştirmeyeceğini bildirmek isteriz."	IDF'ye, belirli bir zaman diliminde güvenlik sağlama ve operasyon yapmama garantisi verme özelliği yüklenir. Bu, güvenilir ve kontrol sahibi bir aktör imajı çizer.
	"Sizin ve ailelerinizin güvenliği önemlidir."	Gazze sakinlerinin "güvenliği"ne önem atfedilerek, mesajın insani bir temele oturtulduğu ve sivillerin korunmasının öncelik olduğu yüklemesi yapılır.
	"Hamas liderlerinin kendilerinin ve ailelerinin güvenliğini çoktan sağladıklarından emin olabilirsiniz."	Hamas liderlerine, kendi güvenliklerini halkın güvenliğinin önüne koyan, bencil ve sorumsuz aktörler olma özelliği yüklenir. Bu, Hamas'ı halktan ayrı düşürme ve onlara karşı olumsuz bir algı oluşturma amacı taşır.
Argümantasyon Stratejileri	"geçtiğimiz günlerde güvenliğiniz için sizi güney bölgesine taşınmaya çağırmıştık. IDF'nin ... operasyon gerçekleştirmeyeceğini	Bu kısım, bir **"tehditten kaçınma"** veya **"korkuya dayalı" (ad metum)** argümanını kullanır. Güney'e gitme çağrısı, potansiyel bir tehlikeden kaçınma mantığına dayanır. IDF'nin operasyon yapmayacağı garantisi,

	bildirmek isteriz. Bu süre zarfında lütfen ... hareket etme fırsatını değerlendirin."	hareket etmeyi teşvik eden bir "güvenlik" argümanıdır.
	"Sizin ve ailelerinizin güvenliği önemlidir. Lütfen talimatlarımıza uyun..."	Bu, bir **"otoriteye başvurma" (ad verecundiam)** ve aynı zamanda **"mantıksal çıkarım"** argümanıdır. Güvenlik, birincil bir değer olarak sunulur ve bu değere ulaşmak için IDF'nin talimatlarına uymanın gerekli olduğu sonucuna varılır.
	"Hamas liderlerinin kendilerinin ve ailelerinin güvenliğini çoktan sağladıklarından emin olabilirsiniz."	Bu, **"kötü niyet" (ad hominem tu quoque)** ve **"duygusal istismar"** argümanıdır. Hamas liderlerinin halkından farklı davrandığı imasıyla, halkın Hamas'a olan güvenini sarsma ve onların kendi hayatlarını koruduğu, halkı ise riske attığı fikrini pekiştirme amacı güder. Bu, Hamas'ın ahlaki otoritesini zayıflatmayı hedefler.
Bakış Açısı Yansıtma Stratejileri	Tweetin tamamı	Metin, tamamen **IDF'nin ve İsrail'in bakış açısından** sunulur. IDF kendisini, sivillerin güvenliğini önemseyen, onlara yol gösteren ve operasyonlarını kontrol eden bir güç olarak konumlandırır. Hamas ise, kendi halkının güvenliğini hiçe sayan ve bu duruma kayıtsız kalan bir örgüt olarak resmedilir. Gazze sakinleri ise, IDF'nin talimatlarına uyması gereken, korunmaya muhtaç "mağdurlar" olarak sunulur.
Yoğunlaştırma/Hafifletme Stratejileri	"güvenliğiniz için"	Bu ifade, mesajın temel amacını ve aciliyetini yoğunlaştırır.
	"Sizin ve ailelerinizin güvenliği önemlidir."	Bu vurgu, güvenlik argümanının önemini ve mesajın ciddiyetini artırır.
	"Lütfen talimatlarımıza uyun ve güneye doğru ilerleyin."	"Lütfen" kelimesi bir ricayı yumuşatıyor gibi görünse de, "talimatlarımıza uyun" ifadesi, mesajın bir emniyet tavsiyesi olmaktan ziyade bir talimat olduğunu netleştirir ve uyulması gereken bir zorunluluğu ima ederek yoğunlaştırır.
	"Hamas liderlerinin kendilerinin ve ailelerinin güvenliğini çoktan sağladıklarından emin olabilirsiniz."	Bu cümle, Hamas liderlerinin ikiyüzlülüğünü ve halktan kopukluğunu vurgulayarak mesajın duygusal ve ideolojik etkisini yoğunlaştırır.

Tweet 9 Analizi: IDF (29 Ekim 2023): "Burası Kibbutz Kfar Aza. Arka planda Gazze şehri var. Cumartesi sabahı Hamas teröristleri tarlalara saldırdı. Teröristler ev ev dolaşarak yatak odalarındaki bebekleri, anneleri ve babaları katletti. Hamas bu suçun bedelini ödeyecek."		
Kategori Başlığı	**Strateji (Örnek Cümle/Kelime)**	**Açıklama**
Adlandırma Stratejileri	"Hamas teröristleri"	Hamas'ı "terörist" olarak adlandırmak, eylemlerine meşruiyetini reddeden ve onları yasadışı, ahlaksız ve şiddet yanlısı bir grup olarak konumlandıran güçlü bir ideolojik seçimdir. Bu, "direnişçi" gibi alternatif adlandırmalara karşıt bir duruştur.
Yükleme Stratejileri	"tarlalara saldırdı", "ev ev dolaşarak... katletti"	Hamas'a doğrudan saldırganlık ve cinayet eylemleri yükleniyor. Özellikle "katletti" fiili, eylemin vahşetini ve ahlaksızlığını vurgular. **"yatak odalarındaki bebekleri, anneleri ve babaları"**: Kurbanların kimlikleri (bebekler, anneler, babalar) belirtilerek, Hamas'ın eylemlerinin masum ve savunmasız kişileri hedef aldığı yüklemesi yapılır. Bu, duygusal etkiyi artırır.
Argümantasyon Stratejileri	"Cumartesi sabahı Hamas teröristleri tarlalara saldırdı. Teröristler ev ev dolaşarak yatak odalarındaki bebekleri, anneleri ve babaları katletti."	Bu ifadeler, Hamas'ın eylemlerinin vahşetini ve insanlık dışılığını göstermek için olayların kronolojik ve mekânsal betimlemesini kullanır. Bu, duygusal bir argüman (pathos) ve bir "ortak yer" (topos) olan masumiyetin ihlali üzerine kuruludur.
	"Hamas bu suçun bedelini ödeyecek."	Bu ifade, bir sonuç veya intikam argümanıdır. Yapılan "suç"un cezasız kalmayacağı iddiasıyla bir adalet beklentisi yaratır. Bu, aynı zamanda bir tehdit ve kararlılık beyanıdır.
Bakış Açısı Yansıtma Stratejileri	"Burası Kibbutz Kfar Aza. Arka planda Gazze şehri var."	Bu cümle, olayın geçtiği yerin (Kibbutz Kfar Aza) ve coğrafi bağlamının (Gazze şehri) altını çizerek, İsrail bakış açısından bir konumlandırma yapar. Olayların tanığı veya mağduru olan tarafın (Kibbutz sakinleri ve İsrail) bakış açısı sunulmaktadır.
	"bebekleri, anneleri ve babaları katletti"	Kurbanların insani ve savunmasız kimlikleri vurgulanarak, mağdurların (İsrail sivil halkı) bakış açısı merkeze alınır ve onların acıları öne çıkarılır.
Yoğunlaştırma/Hafifletme Stratejileri	"ev ev dolaşarak"	Eylemin kapsamını ve sistematikliğini vurgulayarak saldırının ciddiyetini yoğunlaştırır.
	"yatak odalarındaki bebekleri, anneleri ve babaları katletti"	"Bebekler", "anneler" ve "babalar" gibi savunmasız ve temel aile üyelerinin hedef alınması, saldırının vahşetini ve ahlaksızlığını aşırı derecede yoğunlaştırır. "Katletti" kelimesinin seçimi de cinayetin acımasızlığını vurgular.
	"Hamas bu suçun bedelini ödeyecek."	Bu ifade, gelecekteki misilleme veya cezalandırma tehdidiyle mesajın etkisini ve kararlılığını yoğunlaştırır.

Tweet 10 Analizi: IDF (14 Ekim 2023): “Hamas, sivillerin kendi güvenlikleri için Gazze'nin güneyine taşınmasını zorla engelliyor.”		
Kategori Başlığı	**Strateji (Örnek Cümle/Kelime)**	**Açıklama**
Adlandırma Stratejileri	"Hamas"	Burada Hamas, eylemlerin öznesi olarak doğrudan adlandırılır. Bu, onu sorumluluğun merkezine yerleştiren bir adlandırmadır.
Yükleme Stratejileri	"sivillerin kendi güvenlikleri için Gazze'nin güneyine taşınmasını zorla engelliyor"	Hamas'a, **sivillerin güvenliğini tehlikeye atan** ve **hareket özgürlüklerini kısıtlayan** bir aktör olma özelliği yüklenir. "Zorla engelliyor" ifadesi, Hamas'ın eylemlerinin yasa dışı, ahlak dışı ve baskıcı olduğunu ima eder. Bu, Hamas'ı kendi halkının çıkarlarına karşıt konumda gösterir.
Argümantasyon Stratejileri	Tweetin tamamı	Bu ifade, **"kötü niyet"** argümanını kullanır. Hamas'ın engelleme eylemi, onların Gazze'deki sivilleri canlı kalkan olarak kullandığı veya sivillerin tahliyesinin kendi askeri amaçlarına hizmet etmediği gibi bir kötü niyetin kanıtı olarak sunulur. Bu, aynı zamanda bir **"duygusal istismar"** argümanıdır, zira sivillerin güvenliğinin engellenmesi, güçlü bir olumsuz duygusal tepki uyandırır.
Bakış Açısı Yansıtma Stratejileri	Tweetin tamamı	Bu söylem, genellikle İsrail veya Batılı müttefiklerinin bakış açısını yansıtır. Hamas'ı, sivil nüfusu kendi çıkarları için kullanan, uluslararası insancıl hukuku ihlal eden ve halkının refahını umursamayan bir örgüt olarak göstermeyi amaçlar. Bu, Hamas'ı uluslararası alanda izole etme ve kınama hedefine hizmet eder.
Yoğunlaştırma/Hafifletme Stratejileri	"kendi güvenlikleri için"	Sivillerin neden taşınmaya çalıştıkları netleştirilerek, Hamas'ın engelleme eyleminin ne kadar tehlikeli olduğu yoğunlaştırılır.
	"zorla engelliyor"	"Zorla" kelimesi, Hamas'ın eylemlerinin baskıcı ve meşru olmayan doğasını vurgulayarak, söylemin etkisini ve Hamas'a yönelik olumsuz algıyı yoğunlaştırır.

Tweet 11 Analizi: IDF (29 Ekim 2023): “Gazze'nin kuzeyindeki kara operasyonlarımızı genişletmeye devam ediyoruz: IDF birlikleri tarafından yönlendirilen IAF uçakları Hamas yapılarını vurdu. Tank savar füze fırlatma mevzileri ve gözlem noktaları vuruldu. Çok sayıda terörist etkisiz hale getirildi.”		
Kategori Başlığı	**Strateji (Örnek Cümle/Kelime)**	**Açıklama**
Adlandırma Stratejileri	"IDF birlikleri", "IAF uçakları"	Eylemleri gerçekleştiren aktörler, kurumsal ve resmi askeri isimleriyle adlandırılır. Bu, operasyonların meşru ve organize bir ordu tarafından yürütüldüğü algısını güçlendirir.
	"Hamas yapıları"	Vurulan hedefler genel bir ifadeyle "Hamas yapıları" olarak adlandırılır. Bu, hedeflerin askeri ve meşru olduğu algısını yaratır.
	"Tank savar füze fırlatma mevzileri ve gözlem noktaları"	Vurulan spesifik hedefler, askeri tehdit oluşturan unsurlar olarak adlandırılır.
	"Çok sayıda terörist"	Etkisiz hale getirilen kişiler "terörist" olarak adlandırılır. Bu adlandırma, onların yasa dışı, ahlak dışı ve hedef alınabilir olduğu ideolojik bir konumlandırmayı içerir.
Yükleme Stratejileri	"Gazze'nin kuzeyindeki kara operasyonlarımızı genişletmeye devam ediyoruz"	IDF'ye, operasyonlarını sürdüren, kararlı ve başarılı bir güç olma özelliği yüklenir. "Genişletme" ifadesi, askeri ilerlemenin ve etkinliğin bir göstergesidir.
	"IDF birlikleri tarafından yönlendirilen IAF uçakları Hamas yapılarını vurdu"	IDF ve IAF'ye, koordineli ve etkili bir şekilde operasyon yapabilen, hedefleri hassasiyetle vurabilen bir güç olma özelliği yüklenir.
	"Tank savar füze fırlatma mevzileri ve gözlem noktaları vuruldu"	Vurulan hedeflere, İsrail güçleri için doğrudan bir tehdit oluşturma özelliği yüklenir.
	"Çok sayıda terörist etkisiz hale getirildi."	"Teröristlere", askeri hedefler olma ve İsrail güçleri tarafından etkisiz hale getirilebilme özelliği yüklenir. Bu, aynı zamanda IDF'nin operasyonel başarısını vurgular.

Argümantasyon Stratejileri	“Kara operasyonlarımızı genişletmeye devam ediyoruz... Hamas yapılarını vurduk... Tank savar füze fırlatma mevzileri ve gözlem noktaları vuruldu. Çok sayıda terörist etkisiz hale getirildi.”	Bu ifadeler, **"neden-sonuç"** ve **"kanıt-iddia"** argümanları üzerine kuruludur. Operasyonların genişletilmesi (neden), Hamas yapılarının vurulması ve teröristlerin etkisiz hale getirilmesi (sonuç) olarak sunulur. Vurulan hedefler ve etkisiz hale getirilen "teröristler", operasyonların meşruiyetini ve başarısını destekleyen kanıtlar olarak sunulur. Bu, aynı zamanda bir **"güvenlik"** argümanıdır: bu operasyonların, İsrail'in güvenliğini sağlamak için gerekli olduğu ima edilir.
Bakış Açısı Yansıtma Stratejileri	Tweetin tamamı	Metin, tamamen **IDF'nin ve İsrail'in askeri operasyonlarına yönelik bakış açısını** yansıtır. Operasyonlar, İsrail'in ulusal güvenliği bağlamında meşru ve gerekli eylemler olarak sunulur. Hamas ve onunla bağlantılı unsurlar ise bir tehdit ve hedef olarak konumlandırılır. Sivil kayıplar veya operasyonların insani boyutu bu metinde yer almaz; odak noktası tamamen askeri başarı ve tehditlerin ortadan kaldırılmasıdır.
Yoğunlaştırma/Hafifletme Stratejileri	"Genişletmeye devam ediyoruz"	Operasyonların devamlılığı ve artan momentumunu vurgulayarak, askeri kararlılığı ve etkinliği yoğunlaştırır.
	"vuruldu", "etkisiz hale getirildi"	Bu güçlü fiiller, eylemlerin kesinliğini ve sonuç odaklılığını vurgulayarak operasyonların başarısını ve gücünü yoğunlaştırır.
	"Çok sayıda terörist"	"Çok sayıda" ifadesi, operasyonların ölçeğini ve etkisini, yani ne kadar başarılı olduğunu yoğunlaştırır.

Tweet 12 Analizi: IDF (23 Ekim 2023): “Hamas, İsrail'i yok etme yolunda kimin durduğunu umursamıyor - bu Gazze halkı olsa bile.”		
Kategori Başlığı	**Strateji (Örnek Cümle/Kelime)**	**Açıklama**
Adlandırma Stratejileri	"Hamas"	Burada Hamas, ana eyleyen ve eleştirinin hedefi olarak doğrudan adlandırılır.
	"İsrail"	Hamas'ın hedefi olarak adlandırılır.
	"Gazze halkı"	Hamas'ın eylemleri sonucunda zarar gören potansiyel kurbanlar olarak adlandırılır.
Yükleme Stratejileri	"İsrail'i yok etme yolunda"	Hamas'a, varoluşsal bir hedefi (İsrail'i yok etme) olan, radikal ve yıkıcı bir örgüt olma özelliği yüklenir. Bu, onların niyetlerinin kesin ve tehlikeli olduğunu gösterir.
	"kimin durduğunu umursamıyor"	Hamas'a, hedeflerine ulaşmak için hiçbir engeli veya bedeli göz ardı etmeyen, acımasız ve kararlı bir aktör olma özelliği yüklenir.
	"bu Gazze halkı olsa bile"	Hamas'a, kendi halkının refahını ve hatta hayatlarını bile gözden çıkarabilen, ahlaksız ve kendi halkına karşı duyarsız bir örgüt olma özelliği yüklenir.
Argümantasyon Stratejileri	“bu Gazze halkı olsa bile”	Bu ifade, **"kötü niyet" (ad hominem)** ve **"kaygan zemin"** argümanlarını barındırır. Hamas'ın temel amacının İsrail'i yok etmek olduğu varsayılır ve bu amaca ulaşmak için her şeyi göze alacağı (Gazze halkının zarar görmesi dahil) iddia edilir. Bu, aynı zamanda **"duygusal istismar" (pathos)** içeren bir argümandır, zira kendi halkının feda edilmesi fikri güçlü bir olumsuz tepki uyandırır. Bu argüman, Hamas'ın insanlık dışı ve kendi halkına ihanet eden bir yapı olduğunu ima eder.
Bakış Açısı Yansıtma Stratejileri	Tweetin tamamı	Bu söylem, genellikle İsrail veya İsrail yanlısı çevrelerin bakış açısını yansıtır. Hamas'ı, uzlaşmaya yanaşmayan, radikal hedefleri olan ve kendi halkını bile feda edebilen bir düşman olarak konumlandırır. Bu, Hamas'ın eylemlerinin her zaman olumsuz ve tehlikeli olduğu algısını pekiştirirken, Gazze halkını Hamas'ın eylemleri nedeniyle mağdur olan bir taraf olarak gösterir.
Yoğunlaştırma/Hafifletme Stratejileri	"İsrail'i yok etme"	Hamas'ın amacının ciddiyetini ve yıkıcılığını vurgulayarak, tehdidin büyüklüğünü yoğunlaştırır.
	"kimin durduğunu umursamıyor"	Hamas'ın kararlılığını ve acımasızlığını vurgulayarak, söylemin etkisini yoğunlaştırır.
	"bu Gazze halkı olsa bile"	Bu son kısım, ifadenin duygusal yoğunluğunu zirveye çıkarır. Hamas'ın kendi halkına karşı kayıtsızlığı, onların ahlaki olarak ne kadar düşük bir seviyede olduğunu göstererek en güçlü etkiyi yaratır.

Tweet 13 Analizi: IDF (7 kasım 2023): “Hamas bir camiiyi roket fırlatma merkezine dönüştürdü. Bu, Hamas'ın terör faaliyetleri için sivil alanları utanmazca istismar etmesinin bir başka örneğidir.”		
Kategori Başlığı	**Strateji (Örnek Cümle/Kelime)**	**Açıklama**
Adlandırma Stratejileri	"Hamas"	Burada doğrudan bir adlandırma var. Metinde "direnişçi" gibi alternatif bir terim yerine "Hamas" kullanılarak, kurulu düzene karşı bir aktör olduğu ve mevcut algının pekiştirildiği ima ediliyor.
	"roket fırlatma merkezi"	Camiye atfedilen işlevin doğrudan ve askeri bir terimle adlandırılması, mekânın kutsallığından ziyade tehlikeli bir amaç için kullanıldığına vurgu yapıyor.
	"terör faaliyetleri"	Hamas'ın eylemlerini tanımlamak için "terör faaliyetleri" teriminin kullanılması, eylemlerin meşruiyetini reddeden ve olumsuz bir çağrışım uyandıran bir adlandırmadır.
Yükleme Stratejileri	"utanmazca istismar etmesi"	Hamas'a atfedilen bu nitelendirme, örgütün ahlaki değerlerden yoksun ve pervasız olduğunu gösterir. "İstismar" kelimesi, sivil alanların kötüye kullanılmasına vurgu yaparak olumsuz bir yükleme yapar.
	"sivil alanları"	Buradaki "sivil" kelimesi, caminin dini ve sivil niteliğini vurgulayarak, Hamas'ın bu tür yerleri kullanmasının kabul edilemezliğini pekiştirir.
Argümantasyon Stratejileri	"Bu, Hamas'ın terör faaliyetleri için sivil alanları utanmazca istismar etmesinin bir başka örneğidir."	Bu ifade, tekil bir olayı (camiiyi roket fırlatma merkezine dönüştürme) daha geniş bir argümanın kanıtı olarak sunar. Topos olarak, "terör örgütlerinin sivil alanları kötüye kullanma eğiliminde olduğu" veya "terörün masumları hedef aldığı" gibi yaygın kanılar (topoi) üzerinden bir argüman geliştirilir. Yani bu olayın, Hamas'ın genel "utanmaz" davranış kalıplarından biri olduğu iddia edilir.
Bakış Açısı Yansıtma Stratejileri	Tweetin tamamı	Tweet, Hamas'ın eylemlerini kınayan ve İsrail veya Batı bakış açısına yakın bir perspektifi yansıtır. Hamas'ın eylemlerine meşruiyet kazandıracak veya gerekçelendirecek herhangi bir bilgi sunulmaz. Mağdur konumunda olan (caminin kutsallığı ihlal edilen) sivil halkın veya cami cemaatinin sesi doğrudan duyulmaz, ancak eylemin onlara karşı yapıldığı ima edilir.
Yoğunlaştırma/Hafifletme Stratejileri	"utanmazca"	Bu zarf, Hamas'ın eyleminin ahlaki boyutunu ve vicdansızlığını vurgulayarak mesajın olumsuz etkisini yoğunlaştırır.
	"bir başka örneğidir"	Bu ifade, olayın tekil olmadığını, aksine bir dizi benzer olayın parçası olduğunu ima ederek, Hamas'ın bu tür eylemlere sistematik olarak başvurduğu izlenimini pekiştirir ve mesajın etkisini artırır.

Tweet 14 Analizi: IDF (27 Ekim 2023): “Hamas Gazze'deki en büyük hastanenin içinde faaliyet gösteriyor ve altında saklanıyor. Öncelikleri bellidir ve Gazze halkı bu öncelikler arasında değildir.”		
Kategori Başlığı	**Strateji (Örnek Cümle/Kelime)**	**Açıklama**
Adlandırma Stratejileri	**"Hamas"**	Doğrudan adlandırma. "Terörist örgüt" veya "direniş hareketi" gibi farklı adlandırmaların yerine sadece "Hamas" denilerek, muhatabın zihnindeki mevcut "Hamas" algısına referans verilir ve bu algının pekiştirilmesi amaçlanır.
	"en büyük hastane"	Hastanenin büyüklüğü vurgulanarak, eylemin (içinde faaliyet gösterme ve altında saklanma) daha büyük bir yıkıma veya insani felakete yol açma potansiyeline dikkat çekilir. Bu, olayın ciddiyetini ve Hamas'ın eylemlerinin vahametini artırır.
Yükleme Stratejileri	"içinde faaliyet gösteriyor" ve "altında saklanıyor"	Hamas'a atfedilen bu eylemler, örgütün sivilleri ve sivil altyapıyı bir kalkan olarak kullandığı, gizlendiği ve meşru olmayan yollarla hareket ettiği imajını oluşturur. "Saklanma" eylemi, korkaklık veya yasa dışı bir davranışın örtbas edilmesi çağrışımı yapar.
	"Öncelikleri bellidir"	Hamas'ın önceliklerinin açık ve net olduğu, ancak bu önceliklerin olumsuz olduğu ima edilir. Bu, okuyucunun Hamas'ın niyetleri konusunda şüphe duymamasını sağlar.
	"Gazze halkı bu öncelikler arasında değildir"	Hamas'ın Gazze halkının refahını ve güvenliğini önemsemediği, hatta onları feda ettiği gibi olumsuz bir yükleme yapılır. Bu, Hamas ile Gazze halkı arasında bir ayrım oluşturur ve Hamas'ı halkın çıkarlarına aykırı hareket eden bir aktör olarak konumlandırır.
Argümantasyon Stratejileri	"Hamas [...] faaliyet gösteriyor ve altında saklanıyor. Öncelikleri bellidir ve Gazze halkı bu öncelikler arasında değildir."	Bu cümle, bir **nedensellik argümanı** ve **kurban/canlı kalkan topoi'si** üzerine kuruludur. Hamas'ın hastaneyi kullanmasının, halkın önceliğinin olmadığını gösteren bir kanıt olduğu iddia edilir. Ayrıca, "hastanelerin masum siviller için güvenli alanlar olması gerektiği" topoi'si (ortak kabul gören değer) üzerinden, Hamas'ın bu değerlere aykırı davrandığına dair bir argüman inşa edilir. Bu, Hamas'ı uluslararası insani hukuku ihlal eden bir aktör olarak gösterir.

Bakış Açısı Yansıtma Stratejileri	Tweetin tamamı	Tweet, Hamas'ın eylemlerini kınayan ve Batı veya İsrail'in resmi anlatısına yakın bir bakış açısını yansıtır. Hamas'ın eylemlerine meşruiyet kazandıracak veya gerekçelendirecek herhangi bir bilgi sunulmaz. Gazze halkının doğrudan sesi duyulmazken, onlar Hamas'ın öncelikleri arasında yer almayan birer mağdur olarak konumlandırılır.
Yoğunlaştırma/Hafifletme Stratejileri	"en büyük hastane"	Hastanenin büyüklüğünün vurgulanması, olayın ciddiyetini ve potansiyel insani maliyetini yoğunlaştırır.
	"bellidir"	Hamas'ın niyetlerinin sorgulanmaz bir kesinlikte olduğu imajını verir, bu da Hamas'ın eylemlerine dair olumsuz algıyı yoğunlaştırır.
	"bu öncelikler arasında değildir"	Kesin ve net bir olumsuzlama ile Hamas'ın halka karşı kayıtsızlığı yoğunlaştırılır.

Tweet 15 Analizi: IDF (5 Kasım 2023): “Hamas, Gazze'nin güneyinde sivillerin güvenli bir yere ulaşmasını engellerken, karmaşık terör tünelleri ağının içinde saklanıyor. IDF birlikleri Kuzey Gazze'deki operasyonel faaliyetler sırasında çok sayıda erişim noktası ortaya çıkardı.”		
Kategori Başlığı	**Strateji (Örnek Cümle/Kelime)**	**Açıklama**
Adlandırma Stratejileri	"Hamas"	Doğrudan adlandırma, örgütün eylemlerini meşru kılma çabalarından uzak durularak "terörist" çağrışımını pekiştirir.
	"karmaşık terör tünelleri ağı"	Tünellerin askeri ve yasa dışı amaçlarla kullanıldığına vurgu yapar. "Terör" kelimesi, bu tünellerin amacını açıkça olumsuz bir bağlama oturtur ve Hamas'ın yeraltı altyapısını kötüye kullandığı algısını güçlendirir.
Yükleme Stratejileri	"sivillerin güvenli bir yere ulaşmasını engellerken"	Hamas'a atfedilen bu eylem, örgütün sivillerin güvenliğini hiçe saydığı, hatta aktif olarak zarar verdiği izlenimini verir. Hamas, insani değerlere karşıt bir aktör olarak konumlandırılır.
	"içinde saklanıyor"	Hamas'ın korkakça ve yasa dışı yollarla hareket ettiğine dair olumsuz bir yükleme yapar. Bu, örgütün yüzleşmekten kaçınan ve sivilleri kalkan olarak kullanan bir imajını çizer.
	"operasyonel faaliyetler"	IDF'nin eylemlerini meşru ve profesyonel bir çerçeveye oturtur. "Ortaya çıkardı" ifadesi, IDF'nin başarılı ve etkili olduğunu vurgular.
Argümantasyon Stratejileri	"Hamas [...] sivillerin güvenli bir yere ulaşmasını engellerken, [...] saklanıyor."	Bu ifade, Hamas'ın eylemleri ile sivillerin maruz kaldığı tehlikeler arasında doğrudan bir neden-sonuç ilişkisi kurar. **Canlı kalkan** ve **sivil güvenliğini ihlal** topoi'leri (genel kabul görmüş fikirler) üzerinden argüman inşa edilir. Hamas'ın sivillerin güvenliğini tehlikeye atma pahasına kendi güvenliğini sağladığı iddia edilir.
	"IDF birlikleri [...] çok sayıda erişim noktası ortaya çıkardı."	Bu, Hamas'ın tünel ağının varlığına ve IDF'nin bu tünellere karşı operasyonlarının haklılığına dair **ampirik kanıt** sunar. "Çok sayıda" ifadesi, tünel ağının yaygınlığını ve tehlikesini vurgulayarak argümanı güçlendirir.
Bakış Açısı Yansıtma Stratejileri	Tweetin tamamı	Tweet, IDF'nin (İsrail Savunma Kuvvetleri) bakış açısını yansıtır. Hamas'ı sorumlu ve olumsuz bir aktör olarak konumlandırırken, IDF'nin eylemlerini gerekli ve meşru gösterir. Sivillerin mağduriyeti vurgulanırken, onların doğrudan sesi duyulmaz; ancak durumları Hamas'ın eylemlerinin bir sonucu olarak sunulur.
Yoğunlaştırma/Hafifletme Stratejileri	"engellerken"	Hamas'ın sivillerin hareket özgürlüğünü aktif olarak kısıtladığına dair mesajı yoğunlaştırır.
	"karmaşık" ve "ağının içinde"	Tünel sisteminin büyüklüğü, organizasyonu ve dolayısıyla taşıdığı tehdit algısını yoğunlaştırır.
	"çok sayıda erişim noktası"	IDF'nin bulgularının kapsamını ve Hamas'ın altyapısının yaygınlığını vurgulayarak, tehdidin ciddiyetini ve operasyonların gerekliliğini yoğunlaştırır.

Tweet 16 Analizi: IDF (19 Ekim 2023): “Hamas'ın İsrail'in hem güneyini hem de orta kesimini hedef alan ve yüz binlerce kişinin hayatını tehlikeye atan roket atışlarının 13. günü.”		
Kategori Başlığı	**Strateji (Örnek Cümle/Kelime)**	**Açıklama**
Adlandırma Stratejileri	"Hamas"	Doğrudan adlandırma, örgütün eylemlerini meşru kılma çabalarından uzak durularak "terörist" çağrışımını pekiştirir.
	"roket atışları"	Hamas'ın eylemini tanımlar. Genellikle "terör saldırıları" veya "saldırılar" gibi daha sert ifadeler kullanılmazken, bu adlandırma eylemin doğasını (hedef gözetmeksizin atılan füzeler) vurgular.
	"İsrail'in hem güneyi hem de orta kesimi"	Hedeflenen alanların genişliğini ve roketlerin rastgele atıldığı algısını güçlendirir. Bu coğrafi adlandırma, tehdidin yaygınlığını vurgular.
Yükleme Stratejileri	"Hamas'ın [...] hedef alan"	Hamas'a kasıtlı olarak sivilleri veya sivil bölgeleri hedef alma özelliği yükler. Bu, örgütün kötü niyetli ve saldırgan olduğu imajını pekiştirir.
	"yüz binlerce kişinin hayatını tehlikeye atan"	Hamas'ın eylemlerinin potansiyel olarak büyük ve ölümcül sonuçlar doğurduğu, sivil hayatı doğrudan tehdit ettiği yönünde olumsuz bir yükleme yapar. Bu, Hamas'ı insan hayatına karşı kayıtsız bir aktör olarak konumlandırır.
Argümantasyon Stratejileri	"roket atışlarının 13. günü"	Bir **süreklilik ve tehdit algısı** yaratır. Eylemlerin tekil olmadığını, uzun süredir devam ettiğini ve dolayısıyla acil bir durum olduğunu vurgular. Bu, aynı zamanda uluslararası topluma veya ilgili taraflara bir eylem çağrısı niteliği de taşıyabilir.
	"yüz binlerce kişinin hayatını tehlikeye atan"	Bu ifade, **sayısal bir vurgu (genelleme)** ve **mağduriyet topoi'si** üzerinden argümanı güçlendirir. Çok sayıda insanın risk altında olduğu vurgusu, eylemlerin ciddiyetini ve yarattığı insani krizi ortaya koyar. Bu, saldırıların keyfi ve hedef gözetmeksizin yapıldığı izlenimini verir.
Bakış Açısı Yansıtma Stratejileri	İsrail'in güvenliği ve sivillerinin korunması	Tweet, **İsrail'in güvenliği ve sivillerinin korunması** odaklı bir bakış açısını yansıtır. Saldırıların "İsrail'in hem güneyini hem de orta kesimini hedef alması" ifadesi, saldırıların doğrudan İsrail topraklarına ve halkına yönelik olduğunu vurgular.

	"yüz binlerce kişinin hayatını tehlikeye atan"	**"yüz binlerce kişinin hayatını tehlikeye atan"** ifadesiyle, **sivil** İsrail nüfusu mağdur pozisyona yerleştirilir. Bu ifade, saldırıların rastgele ve geniş çaplı etkisine odaklanarak, hedef alınan sivillerin karşı karşıya kaldığı tehdidin boyutunu ortaya koyar.
	Hamas'ın eylemleri, bir "terör" veya "saldırı"	Hamas'ın eylemleri, **bir "terör" veya "saldırı"** eylemi olarak nitelendirilerek, örgütün motivasyonları veya hedefleri hakkında herhangi bir açıklama yapılmaz. Bu, Hamas'ın eylemlerini meşru gösterme çabalarını dışarıda bırakır ve tek taraflı bir "saldırgan" imajı çizer.
Yoğunlaştırma/Hafifletme Stratejileri	"hem güneyini hem de orta kesimini"	Roket atışlarının geniş coğrafi yayılımını vurgulayarak tehdidin boyutunu yoğunlaştırır.
	"yüz binlerce kişinin"	Potansiyel mağdur sayısını yüksek tutarak durumun ciddiyetini ve aciliyetini yoğunlaştırır. Bu, yaratılan korku ve endişeyi artırır.
	"hayatını tehlikeye atan"	Doğrudan yaşamsal bir tehdide işaret ederek mesajın dramatik etkisini yoğunlaştırır.
	"13. günü"	Saldırıların devamlılığını ve tehdidin kalıcılığını vurgulayarak, durumun vahametini yoğunlaştırır.

Tweet 17 Analizi: IDF (5 Kasım 2023): “Hamas'ın Gazze'deki masum sivillerin hayatlarını riske atmaya istekli olduğu açıktır. IDF, Gazzelileri güneye gitmeleri konusunda uyararak ve Gazze'nin güneyindeki güvenli bölgelere insani yardım koridorları açılmasına izin vererek bu çabalara karşı koyuyor.”		
Kategori Başlığı	**Strateji (Örnek Cümle/Kelime)**	**Açıklama**
Adlandırma Stratejileri	"Hamas"	Doğrudan adlandırma, örgütün eylemlerini meşru kılma çabalarından uzak durularak "terörist" çağrışımını pekiştirir.
	"masum siviller"	Bu adlandırma, Gazze halkının doğrudan çatışmanın tarafı olmadığını ve korunması gereken savunmasız bir grup olduğunu vurgular. Bu, Hamas'ın eylemlerinin ahlaki olarak kabul edilemezliğini pekiştirir.
	"IDF"	İsrail Savunma Kuvvetleri'nin kısaltması kullanılarak, eylemlerin resmi ve meşru bir devlet ordusu tarafından yapıldığı vurgulanır.
Yükleme Stratejileri	"Hamas'ın [...] hayatlarını riske atmaya istekli olduğu açıktır."	Hamas'a karşı sivil hayatı hiçe sayan, ahlaki yoksunluk ve kasıtlı zarar verme özelliği yükler. "Açıktır" ifadesi, bu yargının tartışılamaz bir gerçek olduğunu ima eder.
	"IDF, [...] uyararak ve [...] izin vererek bu çabalara karşı koyuyor"	IDF'ye insani ve koruyucu bir rol yüklenir. "Uyararak" ve "izin vererek" ifadeleri, IDF'nin sivilleri korumak için aktif çaba sarf ettiğini, insani değerlere önem verdiğini ve Hamas'ın kötü niyetli eylemlerine karşı ahlaki bir duruş sergilediğini belirtir. Bu, IDF'yi olumlu bir aktör olarak konumlandırır.
Argümantasyon Stratejileri	"Hamas'ın [...] riske atmaya istekli olduğu açıktır. IDF, [...] karşı koyuyor."	Bu, bir **kontrast argümanı** üzerine kuruludur. Hamas'ın olumsuz eylemleri (sivil hayatı riske atma) ile IDF'nin olumlu karşı eylemleri (uyarılar, insani koridorlar) açıkça karşılaştırılır. Bu, Hamas'ı kötü, IDF'yi iyi olarak resmeden bir ikilik yaratır.
	"bu çabalara karşı koyuyor"	IDF'nin eylemlerinin Hamas'ın olumsuz eylemlerine bir yanıt ve sivilleri koruma amaçlı olduğu argümanını sunar. Bu, IDF'nin eylemlerinin meşruiyetini ve gerekliliğini vurgular.
Bakış Açısı Yansıtma Stratejileri	Tweetin tamamı	Tweet, **İsrail ve IDF'nin resmi anlatısını** yansıtır. Bu bakış açısında, Hamas sivil hayatı hiçe sayan, savaş kurallarını ihlal eden bir aktör olarak konumlandırılır.

	IDF, sivillerin güvenliğini sağlamaya çalışan, insani yardım çabalarına destek veren bir güç olarak sunulur.	"Gazzelileri güneye gitmeleri konusunda uyararak" ve "insani yardım koridorları açılmasına izin vererek" ifadeleri, IDF'nin sivillere karşı sorumluluklarını yerine getirdiği ve insani hassasiyet taşıdığı görüşünü pekiştirir.
	Gazze'deki siviller, Hamas'ın eylemleri nedeniyle mağdur olan ve IDF tarafından korunmaya çalışılan kişiler olarak çerçevelenir.	Onların kendi sesleri veya durumu hakkındaki kendi bakış açıları doğrudan duyulmaz; ancak onların güvenliği, söylemin ana odak noktalarından biridir.
Yoğunlaştırma/Hafifletme Stratejileri	"Hamas'ın [...] riske atmaya istekli olduğu açıktır"	"Açıktır" ifadesi, Hamas'ın niyetlerinin sorgulanmaz bir kesinlikte olduğu imajını verir, bu da Hamas'a dair olumsuz algıyı yoğunlaştırır.
	"masum siviller"	Bu vurgu, Hamas'ın eylemlerinin ahlaki boyutunu ve vicdansızlığını yoğunlaştırır.
	"karşı koyuyor"	IDF'nin aktif ve etkili bir şekilde Hamas'ın olumsuz çabalarına karşı durduğunu vurgulayarak IDF'nin rolünü yoğunlaştırır.

Tweet 18 Analizi: IDF (6 Kasım 2023): "IDF son 24 saat içinde Teröristler, askeri yerleşkeler, gözlem noktaları, tanksavar füze fırlatma noktaları ve daha fazlası dâhil olmak üzere 450'den fazla Hamas hedefi vuruldu. IDF kara birlikleri Gazze'de Hamas'a ait bir askeri yerleşkenin kontrolünü ele geçirdi; yerleşkede gözlem noktaları, Hamas militanlarının eğitim alanları ve yeraltı terör tünelleri bulunuyordu. ISA ve IDF istihbaratına dayanarak, IDF savaş uçakları Hamas'ın özel güvenlik operasyonlarından sorumlu Jamal Mussa'yı etkisiz hale getirdi."		
Kategori Başlığı	**Strateji (Örnek Cümle/Kelime)**	**Açıklama**
Adlandırma Stratejileri	"IDF" (İsrail Savunma Kuvvetleri)	İsrail'in resmi askeri gücünü temsil eder ve eylemlerine meşruiyet atfeder.
	"Hamas"	Doğrudan adlandırma, örgütün eylemlerini "terör" bağlamına oturtur.
	"Teröristler"	Hedef alınan kişilerin doğrudan "terörist" olarak adlandırılması, eylemlerin haklılığını pekiştirir ve okuyucuda olumsuz bir çağrışım uyandırır.
	"askeri yerleşkeler, gözlem noktaları, tanksavar füze fırlatma noktaları, yeraltı terör tünelleri"	Bunlar, Hamas'ın askeri altyapısı olarak adlandırılarak, vurulan hedeflerin meşru askeri hedefler olduğu algısı yaratılır. "Terör tünelleri" ifadesi, tünellerin yasa dışı ve saldırgan amaçlara hizmet ettiğini vurgular.
	"Hamas militanlarının eğitim alanları"	Hamas üyelerinin askeri eğitim aldıkları yerler olarak adlandırılarak, onların "terörist" statüsü pekiştirilir.
	"Jamal Mussa"	Hamas'ın özel güvenlik operasyonlarından sorumlu bir liderin adıyla hedefin önemi ve IDF'nin başarısı vurgulanır.
Yükleme Stratejileri	"Hamas hedefi vuruldu" / "kontrolünü ele geçirdi" / "etkisiz hale getirdi"	IDF'ye aktif, güçlü, başarılı ve etkili bir aktör özelliği yükler. Bu fiiller, IDF'nin operasyonel yeteneğini ve hedeflerine ulaşma kapasitesini gösterir.
	"450'den fazla Hamas hedefi"	Hamas'a geniş bir askeri altyapıya sahip olma ve İsrail için sürekli bir tehdit oluşturma özelliği yükler. Bu, IDF'nin operasyonlarının kapsamını ve gerekliliğini vurgular.
	"özel güvenlik operasyonlarından sorumlu Jamal Mussa"	Mussa'ya belirli bir "tehlikeli" rol atfedilir, bu da onun "etkisiz hale getirilmesinin" bir başarı olduğunu destekler.
Argümantasyon Stratejileri	"son 24 saat içinde" / "450'den fazla hedef vuruldu"	Bu ifadeler, **sayısal kanıt** ve **zaman sınırlaması** argümanlarını kullanarak, IDF'nin yoğun ve etkili operasyonlar yürüttüğünü gösterir. Bu, eylemlerin ciddiyetini ve operasyonel hızı vurgular.
	"ISA ve IDF istihbaratına dayanarak"	Bu, **otoriteye dayalı bir** argümandır. Güvenilir istihbarat kaynaklarına atıfta bulunarak, IDF'nin eylemlerinin rastgele değil, doğru bilgiye dayalı ve meşru olduğu iddia edilir.
	"Hamas'a ait bir askeri yerleşkenin	Bu, **ampirik kanıt** sunarak Hamas'ın askeri varlığının somut ve belirgin

	kontrolünü ele geçirdi" ve içindeki unsurların sıralanması	olduğunu gösterir. Eğitim alanları ve tünellerin varlığı, Hamas'ın İsrail'e yönelik tehdidinin altını çizer ve IDF'nin operasyonlarının haklılığını pekiştirir.
Bakış Açısı Yansıtma Stratejileri	Tweet, İsrail'in ve IDF'nin resmi ve askeri bakış açısını yansıtır.	Anlatı tamamen IDF'nin eylemleri ve başarıları üzerine odaklanmıştır. Hamas, hedef alınan, etkisiz hale getirilen ve kontrol altına alınan bir düşman olarak sunulur.
	Hamas'ın eylemleri	Hamas'ın eylemleri veya bakış açısı hiçbir şekilde temsil edilmez; onların faaliyetleri sadece IDF'nin operasyonlarını haklı çıkaran unsurlar olarak gösterilir.
	Gazze'deki sivillerin durumu	Gazze'deki sivillerin durumu veya yaşadıkları zorluklar bu tweette tamamen dışarıda bırakılmıştır. Anlatı, sadece askeri hedeflere ve operasyonel başarılara odaklanır, insani boyutu göz ardı eder.
	"Jamal Mussa'yı etkisiz hale getirdi."	**"Jamal Mussa'yı etkisiz hale getirdi"** ifadesi, bir askeri başarı olarak sunulur ve hedefin terörle bağlantılı olduğu vurgulanarak, eylemin etik ve hukuki meşruiyeti pekiştirilir.
Yoğunlaştırma/Hafifletme Stratejileri	"son 24 saat içinde"	Operasyonların güncelliğini ve hızını vurgulayarak etkiyi yoğunlaştırır.
	"450'den fazla"	Vurulan hedef sayısını artırarak IDF'nin operasyonel yoğunluğunu ve etkinliğini yoğunlaştırır.
	"tümüne dahil olmak üzere"	Hedeflerin çeşitliliğini vurgulayarak Hamas'ın geniş bir altyapıya sahip olduğu tehdit algısını yoğunlaştırır.
	"kontrolünü ele geçirdi"	IDF'nin operasyonel başarısını ve bölgedeki hâkimiyetini vurgulayarak etkiyi yoğunlaştırır.
	"etkisiz hale getirdi"	Mussa'nın önemli bir figür olduğu ve ortadan kaldırılmasının büyük bir başarı olduğu mesajını yoğunlaştırır. "Etkisiz hale getirmek" gibi askeri jargon, eylemin sertliğini ve kesinliğini ima ederken, doğrudan "öldürmek" gibi daha sert bir ifade kullanmaktan kaçınarak bir miktar hafifletme de sağlayabilir.

Tweet 19 Analizi: IDF (24 Ekim 2023): “Gazze'deki sivillerin ve hastanelerin elektrik üretmek için yakıta ihtiyacı var. O yakıt Hamas'ta.”		
Kategori Başlığı	**Strateji (Örnek Cümle/Kelime)**	**Açıklama**
Adlandırma Stratejileri	"Gazze'deki sivillerin ve hastanelerin"	Bu adlandırma, yakıt ihtiyacının insani bir krize işaret ettiğini ve en savunmasız grupları (siviller, hastalar) etkilediğini vurgular. "Hastaneler" özellikle kırılganlığı ve aciliyeti simgeler.
	"yakıta ihtiyacı var"	Temel bir insani ve işlevsel ihtiyacı belirtir.
	"Hamas"	Yakıtın depolandığı ve insani krize yol açan ana aktör olarak adlandırılır.
Yükleme Stratejileri	"yakıta ihtiyacı var"	Sivillere ve hastanelere "mağdur" ve "ihtiyaç sahibi" özellikleri yükler.
	"O yakıt Hamas'ta"	Hamas'a, insani ihtiyaçlar için kritik olan bir kaynağı (yakıtı) elinde tutma ve sivillerden esirgeme özelliği yükler. Bu, Hamas'ın bencilliği, insanlık dışı eylemleri ve sivilleri kurban etme eğilimi gibi olumsuz nitelikleri pekiştirir.
Argümantasyon Stratejileri	"Gazze'deki sivillerin ve hastanelerin elektrik üretmek için yakıta ihtiyacı var. O yakıt Hamas'ta."	Bu, açık bir sebep-sonuç ve suçlama argümanı üzerine kuruludur. İnsani bir krizin (yakıt eksikliği) varlığı belirtilir ve bu krizin sorumlusu olarak doğrudan Hamas gösterilir. Bu, Hamas'ın sivillerin acılarından sorumlu olduğu ve kendi askeri çıkarları için temel kaynakları alıkoyduğu topoi'sine (ortak kabul gören fikir) dayanır.
Bakış Açısı Yansıtma Stratejileri	Tweetin tamamı	Tweet, Hamas'ı insani krizin sorumlusu olarak gören bir bakış açısını yansıtır. Bu perspektif, Gazze'deki yakıt sıkıntısının doğrudan Hamas'ın eylemlerinden kaynaklandığını iddia eder.
	Tweetin tamamı	Gazze'deki siviller ve hastaneler, yakıt eksikliğinden muzdarip, masum mağdurlar olarak sunulur. Onların yaşadığı zorluklar vurgulanır ancak onların kendi sesleri veya duruma dair kendi yorumları yer almaz.
	Tweetin tamamı	Bu anlatı, İsrail veya Batı medyasının Hamas'ı sivil altyapıyı kötüye kullanmakla veya halkın ihtiyaçlarını hiçe saymakla suçlayan yaygın söylemine paraleldir. Hamas'ın elindeki yakıtı ne amaçla kullandığına dair bir açıklama sunulmaz, sadece onun elinde olduğu ve sivillerin acı çektiği belirtilir.
Yoğunlaştırma/Hafifletme Stratejileri	"ihtiyacı var"	Sivillerin ve hastanelerin durumunun aciliyetini ve temel bir eksikliği vurgulayarak mesajın etkisini yoğunlaştırır.
	"O yakıt Hamas'ta"	Kısa ve net bir ifadeyle, sorumluluğu doğrudan Hamas'a yükleyerek, suçlamanın ve yarattığı olumsuz algının etkisini yoğunlaştırır. Bu basit yapı, mesajın akılda kalıcılığını artırır.

Tweet 20 Analizi: IDF (20 Ekim 2023): “Hamas kendisini dünyaya rehin aldığı kadınları insani gerekçelerle iade etmiş gibi sunarken, aslında Hamas şu anda Gazze Şeridi'nde bebekleri, çocukları, kadınları ve yaşlıları rehin tutan ve insanlığa karşı suç işlemeye devam eden cani bir terör örgütüdür." “@IDF Sözcüsü Daniel Hagari.”		
Kategori Başlığı	**Strateji (Örnek Cümle/Kelime)**	**Açıklama**
Adlandırma Stratejileri	"Hamas"	Doğrudan adlandırma, herhangi bir meşruiyet veya farklı bir bağlam yerine "terör örgütü" algısını pekiştirir.
	"rehin aldığı kadınları insani gerekçelerle iade etmiş gibi"	Hamas'ın eylemine yönelik çarpıtılmış bir adlandırma algısı yaratılır. "Gibi" kelimesi, bu eylemin sahte bir gerekçeye dayandığını ima eder.
	"cani bir terör örgütü"	Hamas'a doğrudan ve güçlü bir olumsuz adlandırma yapılır. "Cani" kelimesi, örgütün acımasız ve vicdansız doğasını vurgular. "Terör örgütü" ise yasal ve ahlaki olarak kınanması gereken bir varlık olduğunu belirtir.
	"bebekleri, çocukları, kadınları ve yaşlıları"	Rehin alınanların en savunmasız kesimleri olarak adlandırılması, Hamas'ın eylemlerinin ahlaki düşüklüğünü ve insanlık dışı boyutunu vurgular.
Yükleme Stratejileri	"Hamas kendisini dünyaya [...] sunarken"	Hamas'a yanıltıcı, manipülatif ve ikiyüzlü bir aktör özelliği yükler. Örgütün imaj kaygısıyla hareket ettiği ve gerçek niyetlerini gizlemeye çalıştığı ima edilir.
	"insani gerekçelerle iade etmiş gibi"	Hamas'ın iddia ettiği "insaniyet"in samimiyetsiz ve göstermelik olduğu yüklemesi yapılır.
	"cani bir terör örgütüdür"	Hamas'a en üst düzeyde olumsuz özellikler (zalim, vahşi) yüklenir. Bu, örgütün tüm eylemlerini bu temel nitelik üzerinden yorumlamaya davet eder.
	"insanlığa karşı suç işlemeye devam eden"	Hamas'a evrensel ahlaki normları ve uluslararası hukuku ihlal eden bir aktör özelliği yüklenir. Bu, eylemlerinin sadece İsrail'e değil, tüm insanlığa karşı olduğu algısını yaratır.
Argümantasyon Stratejileri	"Hamas kendisini [...] sunarken, aslında [...] cani bir terör örgütüdür."	Bu, bir **karşıtlık ve düzeltme** argümanıdır. Hamas'ın kendi hakkında yarattığı olumlu imaj (insani gerekçelerle rehineleri iade etme) ile gerçekte olduğu iddia edilen olumsuz durum (bebekleri, çocukları vb. rehin tutan cani örgüt) arasında keskin bir zıtlık kurulur. Buradaki "aslında" kelimesi, okuyucuya doğru bilginin bu tweet'te

		verildiğini ve Hamas'ın bir aldatmaca içinde olduğunu düşündürür.
	"bebekleri, çocukları, kadınları ve yaşlıları rehin tutan"	Bu ifade, duygusal bir argüman (pathos) ve mağduriyet topoi'si üzerine kuruludur. En savunmasız grupların rehin tutulması, okuyucuda yoğun bir öfke ve kınama duygusu uyandırır, Hamas'ın eylemlerinin ahlaki çöküntüsünü vurgular.
Bakış Açısı Yansıtma Stratejileri	Tweetin tamamı	Tweet, IDF Sözcüsü Daniel Hagari'nin ve dolayısıyla İsrail'in resmi bakış açısını yansıtır. Bu bakış açısı, Hamas'ı ikiyüzlü, manipülatif ve temel insanlık değerlerine aykırı hareket eden bir "terör örgütü" olarak kesin bir dille konumlandırır.
	Tweetin tamamı	Hamas'ın rehineleri "insani gerekçelerle iade ettiği" yönündeki kendi anlatısı reddedilir ve çarpıtılmış olarak sunulur. Bunun yerine, örgütün bebekler, çocuklar, kadınlar ve yaşlılar gibi en savunmasız grupları rehin tutarak insanlığa karşı suç işlediği vurgulanır. Bu, Hamas'ın eylemlerini uluslararası hukuk ve ahlakın dışına itmeyi amaçlar.
	Tweetin tamamı	Rehin alınanların veya ailelerinin sesi doğrudan duyulmaz; ancak onların durumu, Hamas'ın "cani" doğasını kanıtlamak için bir araç olarak kullanılır. Anlatı, Hamas'ı mutlak kötü, İsrail'i ise onun karşısında duran bir taraf olarak konumlandırır.
Yoğunlaştırma/Hafifletme Stratejileri	"Hamas kendisini [...] sunarken, aslında..."	"Aslında" kelimesi, Hamas'ın gerçek yüzünü ortaya çıkarma işlevini görerek, mesajın yoğunluğunu artırır ve önceki yanıltıcı algıyı ortadan kaldırma amacı taşır.
	"cani bir terör örgütüdür"	Kullanılan güçlü sıfatlar ("cani") ve kategori ("terör örgütü") ile Hamas'a yönelik olumsuz yargı **yoğunlaştırılır**.
	"bebekleri, çocukları, kadınları ve yaşlıları"	En masum ve savunmasız grupların listelenmesi, duygusal etkiyi ve Hamas'a yönelik kınamayı **şiddetlendirir**.
	"insanlığa karşı suç işlemeye devam eden"	Bu ifade, Hamas'ın eylemlerinin sadece mevcut değil, aynı zamanda devam eden ve evrensel bir ahlaki ihlal olduğunu vurgulayarak mesajın **yoğunluğunu** artırır.

Tweet 21 Analizi: IDF (3 Kasım 2023): “Bir ambulans kullanan bir Hamas terör hücresi tespit edildi. Bunun üzerine bir IDF uçağı ambulansın içinde faaliyet gösteren Hamas teröristlerini vurarak etkisiz hale getirmiştir. Gazze'deki bu bölgenin bir savaş bölgesi olduğunu vurguluyoruz. Sivillere defalarca kendi güvenlikleri için güneye doğru tahliye çağrısında bulunulmuştur.”		
Kategori Başlığı	**Strateji (Örnek Cümle/Kelime)**	**Açıklama**
Adlandırma Stratejileri	"Hamas terör hücresi"	Hamas üyelerini doğrudan "terörist" olarak adlandırmak, eylemlerinin yasa dışı ve saldırgan olduğunu vurgular.
	"ambulans kullanan"	Ambulansın ("tıbbi araç" yerine "ambulans" kullanılması sivillerle ilişkiyi güçlendirir) kullanımı, Hamas'ın uluslararası hukuku ve insani sembolleri ihlal ettiğini düşündürür.
	"Hamas teröristleri"	Vurulan kişilerin açıkça "terörist" olarak adlandırılması, eylemin meşruiyetini pekiştirir.
	"savaş bölgesi"	Gazze'deki durumun ciddiyetini ve askeri operasyonların kaçınılmazlığını vurgular.
Yükleme Stratejileri	"Hamas terör hücresi tespit edildi"	Hamas'a gizli, tehlikeli ve yasa dışı faaliyetler yürüten bir örgüt özelliği yükler.
	"ambulansın içinde faaliyet gösteren"	Hamas'a, sivil ve korunan alanları (ambulanslar gibi) kötüye kullanma ve suiistimal etme özelliği yükler. Bu, örgütün ahlaki değerlerden yoksun olduğunu ima eder.
	"IDF uçağı [...] vurarak etkisiz hale getirmiştir"	IDF'ye kararlı, etkili ve tehditleri ortadan kaldıran bir güç özelliği yükler.
	"Gazze'deki bu bölgenin bir savaş bölgesi olduğunu vurguluyoruz"	Bölgeye tehlikeli ve çatışmalı olma özelliği yükler, bu da sivillerin orada kalmasının riskli olduğunu düşündürür.
Argümantasyon Stratejileri	"Bir ambulans kullanan bir Hamas terör hücresi tespit edildi. Bunun üzerine bir IDF uçağı [...] etkisiz hale getirmiştir."	Bu, bir sebep-sonuç ve meşru müdafaa argümanıdır. Hamas'ın ambulansı kullanması bir tehdit olarak sunulur ve IDF'nin saldırısı bu tehdide karşı bir yanıt olarak meşrulaştırılır. "Uluslararası insani hukukun ihlali" topoi'si üzerinden, Hamas'ın eylemleri kınanırken, IDF'nin eylemleri haklı çıkarılır.

	"Gazze'deki bu bölgenin bir savaş bölgesi olduğunu vurguluyoruz. Sivillere defalarca [...] tahliye çağrısında bulunulmuştur."	Bu, bir **uyarı ve sorumluluk aktarma argümanıdır.** Bölgenin savaş bölgesi olduğu ve sivillerin tahliye çağrılarına uyma sorumluluğu olduğu vurgulanarak, sivillerin zarar görmesi durumunda sorumluluğun Hamas'a veya sivillerin tahliye olmamasına ait olduğu ima edilir. Bu aynı zamanda IDF'nin sivilleri koruma çabalarını da gösterir.
Bakış Açısı Yansıtma Stratejileri	Tweetin tamamı	Tweet, **IDF'nin ve İsrail'in resmi bakış açısını** yansıtır. Bu bakış açısı, Hamas'ı uluslararası insancıl hukuku ihlal eden, sivil altyapıyı kötüye kullanan ve sivilleri riske atan bir **terör örgütü** olarak konumlandırır.
	Tweetin tamamı	IDF'nin eylemleri, bir tehdide (ambulans kullanan teröristler) karşı kaçınılmaz ve haklı bir askeri yanıt olarak sunulur. Vurulan kişilerin "terörist" olarak adlandırılması, eylemin ahlaki ve hukuki meşruiyetini pekiştirir.
	Tweetin tamamı	Siviller, potansiyel mağdurlar olarak sunulur ve güvenlikleri için sorumluluğun bir kısmı onlara (tahliye çağrılarına uymak suretiyle) aktarılır. "Defalarca" tahliye çağrısı yapıldığı vurgusu, IDF'nin insani hassasiyetini ve sivilleri koruma çabasını gösterir.
	Tweetin tamamı	Hamas'ın veya Gazze'deki sivillerin bu olayla ilgili kendi bakış açıları veya yorumları tweette yer almaz.
Yoğunlaştırma/Hafifletme Stratejileri	"Hamas terör hücresi tespit edildi"	"Terör hücresi" ifadesi, tehdidin organize ve tehlikeli olduğunu vurgulayarak durumu yoğunlaştırır.
	"ambulans kullanan"	Korunması gereken bir aracı kötüye kullanma eylemini vurgulayarak Hamas'ın ahlaki düşüklüğünü yoğunlaştırır.
	"vurarak etkisiz hale getirmiştir."	IDF'nin operasyonel başarısını ve kararlılığını vurgulayarak eylemin etkisini yoğunlaştırır.
	"savaş bölgesi olduğunu vurguluyoruz."	Durumun ciddiyetini ve tehlikenin boyutunu vurgulayarak mesajı yoğunlaştırır.
	"defalarca"	Sivillere yapılan çağrıların sıklığını ve IDF'nin insani çabalarının tutarlılığını vurgulayarak mesajı yoğunlaştırır.

Tweet 22 Analizi: IDF (16 Ekim 2023): “Hamas'ın savaş suçu işlemek için ne kadar ileri gidebileceği uzaydan bile görülebiliyor.”		
Kategori Başlığı	**Strateji (Örnek Cümle/Kelime)**	**Açıklama**
Adlandırma Stratejileri	"Hamas"	Doğrudan adlandırma, örgütü "savaş suçu" ile ilişkilendirerek, uluslararası hukuk ve ahlak normlarına aykırı hareket eden bir aktör olarak konumlandırır.
	"savaş suçu"	Hamas'ın eylemlerini uluslararası hukukta en ağır suçlardan biri olarak adlandırarak, eylemlerin ciddiyetini ve kabul edilemezliğini vurgular.
Yükleme Stratejileri	"Hamas'ın [...] ne kadar ileri gidebileceği"	Hamas'a aşırı, sınırsız ve vicdansız bir kötülük yapma potansiyeli özelliği yükler. Bu, örgütün herhangi bir ahlaki veya yasal sınıra uymadığı imajını yaratır.
	"savaş suçu işlemek için"	Hamas'a kasıtlı olarak uluslararası hukuku ihlal etme ve ahlaki açıdan kınanması gereken eylemlerde bulunma özelliği yükler.
Argümantasyon Stratejileri	"uzaydan bile görülebiliyor"	Bu ifade, bir **hiperbol (abartma)** ve **evrensellik topoi'si** üzerine kuruludur. Hamas'ın işlediği savaş suçlarının o kadar belirgin, bariz ve büyük ölçekli olduğu argümanını sunar ki, dünya üzerindeki herhangi bir bakış açısından (hatta uzaydan bile) görülebileceği ima edilir. Bu, Hamas'ın suçlarının inkâr edilemez olduğunu ve herkes tarafından fark edildiğini vurgular.
	"uzaydan bile görülebiliyor"	Bu, aynı zamanda **kamuoyuna hitap eden bir retorik figürdür**, Hamas'ın eylemlerinin sadece yerel değil, küresel ölçekte görülebilir ve kınanabilir olduğu mesajını verir.
Bakış Açısı Yansıtma Stratejileri	"uzaydan bile görülebiliyor."	Tweette belirtilen **"uzaydan bile görülebiliyor"** ifadesi, Hamas'ın suçlarının herkes tarafından, hatta en uzak ve tarafsız bir perspektiften bile apaçık olduğu yönündeki **tartışılamaz bir iddiayı** ortaya koyar. Bu, herhangi bir şüpheye veya karşı argümana yer bırakmaz.
Yoğunlaştırma/Hafifletme Stratejileri	"ne kadar ileri gidebileceği"	Hamas'ın ahlaki sınır tanımayan bir eylem kapasitesine sahip olduğu algısını **yoğunlaştırır**.
	"uzaydan bile görülebiliyor"	Bu abartılı ifade, Hamas'ın işlediği suçların boyutunu, barizliğini ve küresel çapta bilinirliğini **şiddetli bir şekilde yoğunlaştırır**. Bu, suçlamanın tartışılamaz ve evrensel olduğu hissini yaratır.

Tweet 23 Analizi: IDF (10 Ekim 2023): “Hamas terör örgütünün eylemleri affedilemez. IDF bu savaş suçlarına bir son verecektir.”		
Kategori Başlığı	**Strateji (Örnek Cümle/Kelime)**	**Açıklama**
Adlandırma Stratejileri	"Hamas terör örgütü"	Hamas'ı doğrudan "terör örgütü" olarak adlandırmak, meşruiyetini reddeder ve eylemlerini yasa dışı ve ahlaki açıdan kınanması gereken bir çerçeveye oturtur.
	"savaş suçları"	Hamas'ın eylemlerini uluslararası hukukun en ağır ihlallerinden biri olarak tanımlar. Bu, eylemlerin ciddiyetini ve evrensel düzeyde kabul edilemezliğini vurgular.
	"IDF"	İsrail Savunma Kuvvetleri'nin kısaltması kullanılarak, eylemleri gerçekleştirecek meşru ve yetkili bir devlet aktörü olarak konumlandırılır.
Yükleme Stratejileri	"Hamas [...] eylemleri affedilemez"	Hamas'a ahlaki açıdan kurtarılamaz, geri dönülemez derecede kötü ve telafi edilemez eylemlerde bulunma özelliği yükler. Bu, örgüte yönelik mutlak bir yargı belirtir.
	"IDF [...] bir son verecektir"	IDF'ye kararlı, çözüm odaklı ve adaleti sağlayan bir aktör özelliği yükler. Bu, IDF'nin sadece tepki vermediğini, aynı zamanda aktif olarak bir sorunu (savaş suçları) ortadan kaldıracağını gösterir.
Argümantasyon Stratejileri	"Hamas [...] eylemleri affedilemez. IDF bu savaş suçlarına bir son verecektir."	Bu, bir **ahlaki yargı ve çözüm** argümanıdır. Hamas'ın eylemleri ahlaki olarak kınanır ve ardından IDF'nin bu ahlaki ihlalleri durdurmak için harekete geçeceği vaat edilir. Buradaki **"affedilemez"** ifadesi, Hamas'a karşı sert ve uzlaşmaz bir duruşun altını çizer. Aynı zamanda, "savaş suçlarının cezasız kalmaması gerektiği" gibi evrensel bir topos (ortak kabul) üzerine inşa edilmiştir.
Bakış Açısı Yansıtma Stratejileri	Tweetin tamamı	Tweet, İsrail'in ve IDF'nin resmi ve kararlı bakış açısını yansıtır. Bu bakış açısı, Hamas'ı uluslararası hukukun ve ahlakın dışına iten, affedilemez suçlar işleyen mutlak bir kötü olarak sunar.

	Tweetin tamamı	IDF, bu "savaş suçlarına" karşı mücadele eden, adaleti sağlayan ve güvenliği tesis edecek yegâne güç olarak konumlandırılır. Cümledeki kararlılık ("bir son verecektir") bu rolü pekiştirir.
	Tweetin tamamı	Sivillerin durumu veya onların bakış açısı bu tweette doğrudan yer almaz; ancak IDF'nin eylemlerinin nihayetinde bu "savaş suçları"nın hedefi olanları korumaya yönelik olduğu ima edilir.
	Tweetin tamamı	Hamas'ın eylemleri için herhangi bir açıklama, gerekçe veya farklı bir perspektif sunulmaz, bu da anlatının tek yönlü ve yargılayıcı olduğunu gösterir.
Yoğunlaştırma/Hafifletme Stratejileri	“affedilemez”	Bu kelime, Hamas'ın eylemlerinin ahlaki kabul edilemezliğini ve vicdansızlığını **en üst düzeyde yoğunlaştırır**. Bu, uzlaşma veya hoşgörüye yer olmadığını ifade eder.
	"bir son verecektir"	IDF'nin kararlılığını, eylemlerinin nihai ve kesin sonuçlar doğuracağını **yoğunlaştırır**. Bu, bir vaat ve kesinlik ifadesidir.

Tweet 24 Analizi: IDF (9 Ekim 2023): “Bu annenin hikâyesi, Hamas'ın bu hafta sonu İsrail'in güneyinde gerçekleştirdiği sayısız dehşetten sadece biri.”		
Kategori Başlığı	**Strateji (Örnek Cümle/Kelime)**	**Açıklama**
Adlandırma Stratejileri	"Bu annenin hikâyesi"	Annenin kimliği belirtilmeksizin, evrensel bir anne figürü üzerinden duygusal bir bağ kurulur. Bu, olayın kişisel ve trajik boyutunu vurgular.
	"Hamas"	Doğrudan adlandırma, eylemlerin sorumlusunu net bir şekilde belirtir ve "terör örgütü" çağrışımını pekiştirir.
	"sayısız dehşet"	Hamas'ın eylemlerini "dehşet" olarak adlandırmak, bu eylemlerin korkunç, travmatik ve kabul edilemez doğasını vurgular. "Sayısız" kelimesi, bu tür olayların yaygınlığını ve kapsamını gösterir.
	"İsrail'in güneyi"	Saldırıların coğrafi hedefini belirterek, İsrail topraklarının doğrudan hedef alındığını ve buradaki sivil yaşamın etkilendiğini vurgular.
Yükleme Stratejileri	"Hamas'ın [...] gerçekleştirdiği"	Hamas'a eylemlerin faili, yani aktif olarak "dehşet" yaratan aktör özelliği yüklenir. Bu, örgütün kasıtlı olarak zarar verme niyetini ima eder.
	"dehşet"	Hamas'ın eylemlerine, yıkıcı ve trajik sonuçlar doğuran özellikler yükler. Bu kelime, duygusal bir tepki uyandırmayı amaçlar.
	"annenin hikâyesi"	Annenin ve onun hikayesinin bir "mağduriyet" ve "travma" özelliği taşıdığı yüklemesi yapılır. Bu, okuyucunun empati kurmasını sağlar.
Argümantasyon Stratejileri	"Bu annenin hikâyesi, [...] sadece biri."	Bu ifade, bir örneklendirme ve genelleme argümanıdır**.** Tek bir trajik hikâyenin, Hamas'ın neden olduğu çok daha geniş ve yaygın "dehşetin" sadece bir parçası olduğu argümanı sunulur. Bu, Hamas'ın eylemlerinin sistemsel ve geniş kapsamlı olduğunu gösterir.
	"sayısız dehşet"	Bu ifade, **abartma (hiperbol)** ve **duygusal çekicilik (pathos)** kullanarak, durumun vahametini ve Hamas'ın yarattığı acının boyutunu vurgular. Bu, okuyucuda güçlü bir duygusal tepki uyandırmayı hedefler.

Bakış Açısı Yansıtma Stratejileri	Tweetin tamamı	Tweet, İsrail tarafının ve özellikle mağdurların bakış açısını yansıtır. Odak noktası, Hamas'ın eylemlerinin İsrail halkı üzerindeki trajik etkisidir.
	Tweetin tamamı	Annenin hikayesi üzerinden bireysel mağduriyet öne çıkarılarak, okuyucunun empati kurması ve olayları kişisel bir dram olarak algılaması teşvik edilir. Bu, kuru bilgi aktarımı yerine duygusal bir bağ kurmayı amaçlar.
	Tweetin tamamı	Hamas'ın eylemleri, sadece "dehşet" olarak nitelendirilerek, herhangi bir siyasi, tarihsel veya başka bir bağlam tamamen dışarıda bırakılır. Bu, Hamas'ı mutlak bir kötü güç olarak konumlandırır ve eylemlerine herhangi bir gerekçe arayışını engeller.
	Tweetin tamamı	Hamas'ın veya Filistinlilerin bu olaylara dair kendi bakış açıları, motivasyonları veya karşı argümanları tweette yer almaz.
Yoğunlaştırma/Hafifletme Stratejileri	"sayısız dehşet"	Kullanılan "sayısız" kelimesi ve "dehşet" ifadesi, Hamas'ın eylemlerinin kapsamını ve yol açtığı acının boyutunu yoğunlaştırır.
	"sadece biri"	Tek bir hikayenin bile bu kadar dokunaklı olması, diğer "sayısız dehşetin" de benzer veya daha kötü olduğu algısını yaratarak, mesajın duygusal etkisini şiddetlendirir.
	"bu hafta sonu"	Olayların güncelliğini ve aciliyetini vurgulayarak mesajın etkisini yoğunlaştırır.

Tweet 25 Analizi: IDF (7 Ekim 2023): “Ülkenin dört bir yanındaki İsrailliler -Şabat ve Simchat Torah bayramında- bu sabah siren sesleri ve Hamas'ın Gazze'den attığı roketlerle uyandı. Kendimizi savunacağız.”		
Kategori Başlığı	**Strateji (Örnek Cümle/Kelime)**	**Açıklama**
Adlandırma Stratejileri	"Ülkenin dört bir yanındaki İsrailliler"	Saldırıların geniş coğrafi kapsamını ve tüm İsrail halkını etkilediğini vurgular. Bu, ulusal bir birlik ve mağduriyet algısı yaratır.
	"Şabat ve Simchat Torah bayramında"	Saldırının dini bir bayram gününde gerçekleştiğini adlandırmak, eylemin kutsal bir zamana saygısızlık içerdiğini ve dolayısıyla daha da ahlaksız olduğunu ima eder.
	"siren sesleri ve Hamas'ın Gazze'den attığı roketler"	Tehdidin kaynağını ve doğasını açıkça belirtir. "Siren sesleri", ani tehlike ve korku çağrışımı yapar.
	"Hamas"	Saldırıların doğrudan sorumlusu olarak adlandırılır, bu da örgütün "terörist" imajını pekiştirir.
Yükleme Stratejileri	"Hamas'ın [...] attığı roketlerle uyandı"	Hamas'a saldırgan, barışı bozan ve masum insanları hedef alan bir aktör özelliği yükler. "Uyandı" fiili, saldırının beklenmedik ve ani olduğunu vurgular.
	"Kendimizi savunacağız"	İsrail'e meşru müdafaa hakkını kullanan, kararlı bir aktör özelliği yükler. Bu ifade, saldırılara karşı pasif kalınmayacağını ve gerekli yanıtın verileceğini belirtir.
Argümantasyon Stratejileri	"Şabat ve Simchat Torah bayramında"	Bu, bir **duygusal çekicilik (pathos)** ve **ahlaki kınama topoi'si** üzerine kuruludur. Dini bir bayramın kutsallığının ihlal edilmesi, saldırının sadece fiziksel değil, aynı zamanda manevi bir saldırı olduğu argümanını güçlendirir ve okuyucuda güçlü bir duygudaşlık ve öfke uyandırır.
	"Kendimizi savunacağız"	Bu ifade, **meşru müdafaa topoi'si** üzerine kuruludur. Her devletin (veya halkın) saldırıya uğradığında kendini savunma hakkına sahip olduğu evrensel kabulünden yola çıkarak, İsrail'in eylemlerinin haklı ve gerekli olduğunu savunur.
Bakış Açısı Yansıtma Stratejileri	Tweetin tamamı	Tweet, **İsrail halkının ve devletinin bakış açısını** yansıtır. Anlatı, İsrailllilerin maruz kaldığı saldırı ve dehşet üzerine odaklanmıştır.

	"Ülkenin dört bir yanındaki İsrailliler"	Bu ifade saldırının bireysel değil, ulusal bir travma olduğunu vurgular ve ulusal bir birlik duygusu yaratır.
	"Şabat ve Simchat Torah bayramında"	Dini bayramın vurgulanması, saldırının sadece fiziksel bir tehdit değil, aynı zamanda İsrail'in kültürel ve dini kimliğine bir saldırı olarak da algılandığını gösterir. Bu, mağduriyet algısını derinleştirir.
	"Kendimizi savunacağız"	"Kendimizi savunacağız" ifadesi, İsrail'in tepkisini haklı ve meşru bir eylem olarak konumlandırır, herhangi bir saldırganlık ima etmez.
	Tweetin tamamı	Hamas'ın veya Filistinlilerin bu saldırılara dair kendi bakış açıları, motivasyonları veya karşı argümanları tweette yer almaz; Hamas sadece bir saldırgan olarak konumlandırılır.
Yoğunlaştırma/Hafifletme Stratejileri	"Ülkenin dört bir yanındaki"	Saldırıların geniş coğrafi yayılımını ve etkilediği kişi sayısının büyüklüğünü **yoğunlaştırır**.
	"Şabat ve Simchat Torah bayramında"	Saldırının zamanlamasının hassasiyetini ve dolayısıyla eylemin ahlaki kabul edilemezliğini **şiddetlendirir**.
	"siren sesleri"	Anlık tehlike ve korku atmosferini yaratarak mesajın dramatik etkisini **yoğunlaştırır**.
	"Kendimizi savunacağız"	İsrail'in kararlılığını ve güçlü duruşunu **yoğunlaştırır**. Bu, ulusal bir güç ve irade beyanıdır.

Tweet 26 Analizi: IDF (17 Ekim 2023): “Bu Hamas'ın örgütsel hiyerarşisi - Gazze'nin kontrolü Hamas'ın liderliğinde. Hamas'ın İsrailli sivillere yönelik saldırılarından sorumlu olanlar bunlar. Kim olduğunuzu biliyoruz.”		
Kategori Başlığı	**Strateji (Örnek Cümle/Kelime)**	**Açıklama**
Adlandırma Stratejileri	"Hamas'ın örgütsel hiyerarşisi"	Hamas'ı organize, yapılı ve belirli bir liderliğe sahip bir varlık olarak adlandırır. Bu, rastgele bir grup değil, hesap verebilir bir yapı olduğu imajını verir.
	"Gazze'nin kontrolü Hamas'ın liderliğinde"	Hamas'ın Gazze üzerindeki otoritesini ve sorumluluğunu vurgular. "Kontrol" kelimesi, örgütün bölgedeki gücünü ve nüfuzunu belirtir.
	"İsrailli sivillere yönelik saldırılar"	Hamas'ın eylemlerini doğrudan sivilleri hedef alan, yani savaş suçu niteliği taşıyan saldırılar olarak adlandırır.
	"sorumlu olanlar bunlar"	Hesap verebilirliği vurgulamak için, belirli kişilerin (örgüt hiyerarşisi içindeki) sorumlu olduğu belirtilir.
Yükleme Stratejileri	"Hamas'ın liderliğinde"	Hamas'a yönetici ve karar verici bir rol yükler. Bu, kararların üst düzeyde alındığı ve uygulanandan sorumlu olunduğu algısını yaratır.
	"İsrailli sivillere yönelik saldırılardan sorumlu olanlar"	Hamas'ın lider kadrosuna bu saldırıların sorumluluğunu yükler. Bu, onları ahlaki ve hukuki olarak suçlu konumuna getirir.
	"Kim olduğunuzu biliyoruz"	Kendine (tweeting yapan tarafa) bilgi sahibi, kararlı ve tehditkâr bir özellik yükler. Bu ifade, Hamas'ın faaliyetlerinin izlendiği ve sonuçlarının olacağı mesajını verir.
Argümantasyon Stratejileri	"Bu Hamas'ın örgütsel hiyerarşisi” “Gazze'nin kontrolü Hamas'ın liderliğinde. Hamas'ın İsrailli sivillere yönelik saldırılarından sorumlu olanlar bunlar."	Bu, doğrudan suçlama ve sorumluluk yükleme argümanıdır. Hamas'ın bir liderlik yapısı olduğu ve bu yapının Gazze'yi kontrol ettiği belirtilerek, İsrailli sivillere yönelik saldırıların sorumluluğunun bu liderlikte olduğu iddia edilir. Bu, "savaş suçlarının liderlik tarafından planlandığı ve uygulandığı" **topoi'sine** dayanır.
	"Kim olduğunuzu biliyoruz"	Bu, bir **tehdit ve istihbarat gücü argümanıdır**. Yaptırımı ima eden bir uyarı niteliği taşır. Bilgiye sahip olunduğunu vurgulayarak, eylemlerin cezasız kalmayacağı mesajı verilir ve karşı tarafta bir korku veya baskı yaratılmaya çalışılır.

Bakış Açısı Yansıtma Stratejileri	Tweetin tamamı	Tweet, **İsrail'in ve askeri/istihbarat birimlerinin (muhtemelen IDF)** bakış açısını yansıtır. Bu bakış açısı, Hamas'ı organize ve suçlarından doğrudan sorumlu bir varlık olarak sunar.
	Tweetin tamamı	Sivillere yönelik saldırıların sorumluluğu açıkça Hamas'ın liderliğine yüklenerek, örgütün eylemlerinin kişisel ve kasten işlendiği algısı oluşturulur.
	"Kim olduğunuzu biliyoruz"	"Kim olduğunuzu biliyoruz" ifadesi, İsrail'in istihbarat gücünü ve operasyonel kararlılığını sergileyen, **otoriter ve üstün bir konumdan gelen bir ses tonunu** yansıtır. Bu, muhatap (Hamas liderliği) üzerinde psikolojik bir baskı kurmayı amaçlar.
	Tweetin tamamı	Hamas'ın veya Filistinlilerin bu iddialara ilişkin herhangi bir savunması, açıklaması veya karşı argümanı tweette yer almaz; anlatı tamamen Hamas'ı suçlayan ve tehdit eden bir tondadır.
Yoğunlaştırma/Hafifletme Stratejileri	"örgütsel hiyerarşisi"/ "kontrolü Hamas'ın liderliğinde"	Hamas'ın yapılı ve sorumlu bir örgüt olduğunu vurgulayarak, suçlamaların muhatabını **netleştirir ve yoğunlaştırır**.
	"sorumlu olanlar bunlar"	Sorumluluğu belirli bir gruba yükleyerek mesajın kesinliğini ve suçlamanın gücünü **artırır**.
	"Kim olduğunuzu biliyoruz"	Doğrudan ve tehditkâr bir dil kullanarak, mesajın uyarı ve kararlılık etkisini **yoğunlaştırır**. Bu, gözdağı veren ve üstünlük belirten bir ifadedir.

Tweet 27 Analizi: IDF (13 Ekim 2023): “IDF İsrail halkını koruyacaktır. Hamas masum İsrailli sivilleri ayrım gözetmeksizin katletti. Şimdi Hamas Gazze'deki insanların arkasına saklanıyor. Bu yüzden onlardan çekilmelerini istiyoruz. Çünkü IDF İsrail halkını koruyacaktır.”		
Kategori Başlığı	**Strateji (Örnek Cümle/Kelime)**	**Açıklama**
Adlandırma Stratejileri	"IDF"	İsrail Savunma Kuvvetleri, bir koruyucu, savunucu güç olarak adlandırılır.
	"İsrail halkı"	Korunması gereken, masum bir grup olarak adlandırılır.
	"Hamas"	Katliam yapan, masumları hedef alan, sivillerin arkasına saklanan bir "terör örgütü" olarak adlandırılır.
	"masum İsrailli siviller"	Hamas'ın hedeflerinin savunmasız ve zararsız olduğu vurgulanır.
	"Gazze'deki insanlar"	Hamas tarafından "arka" olarak kullanılan, yani canlı kalkan olarak istismar edilen, edilgen bir kitle olarak adlandırılır.
Yükleme Stratejileri	"IDF İsrail halkını koruyacaktır"	IDF'ye bir koruyucu ve güven veren aktör özelliği yükler. Bu, IDF'nin varoluş nedenini ve temel misyonunu vurgular.
	"Hamas [...] katletti"	Hamas'a acımasız, insanlık dışı ve kasten öldürme eylemlerini gerçekleştiren bir aktör özelliği yükler.
	"ayrım gözetmeksizin"	Hamas'ın eylemlerine seçici olmayan, vahşi ve etik dışı bir nitelik yükler.
	"Hamas Gazze'deki insanların arkasına saklanıyor"	Hamas'a korkak, manipülatif ve sivilleri kalkan olarak kullanan bir aktör özelliği yükler. Bu, örgütün ahlaki düşüklüğünü vurgular.
	"onlardan çekilmelerini istiyoruz"	IDF'nin insani bir duruş sergilediği ve sivillerin güvenliğini önemsediği yüklemesi yapılır.
Argümantasyon Stratejileri	"IDF İsrail halkını koruyacaktır. Hamas masum İsrailli sivilleri ayrım gözetmeksizin katletti."	Bu, bir **suçlama ve meşruiyet** argümanıdır. Hamas'ın vahşi eylemleri (katliam) IDF'nin varlığını ve koruyucu rolünü (İsrail halkını koruma) meşrulaştırır. Burada "masumiyet" ve "meşru müdafaa" topoi'leri kullanılır.
	"Şimdi Hamas Gazze'deki insanların arkasına saklanıyor. Bu yüzden onlardan çekilmelerini istiyoruz."	Bu, bir canlı kalkan ve sorumluluk aktarma argümanıdır. Hamas'ın sivilleri kalkan olarak kullanması, onlardan (sivillerden) tahliye talebini haklı çıkarır. Bu, potansiyel sivil kayıplarının sorumluluğunun Hamas'a veya tahliye olmayan sivillere ait olduğu imasını taşır.

	"Çünkü IDF İsrail halkını koruyacaktır."	İlk cümlenin tekrarı, argümanı güçlendirir ve bir **döngüsel kanıt** oluşturur. IDF'nin koruyucu rolü, tüm eylemlerinin temel gerekçesi olarak sunulur.
Bakış Açısı Yansıtma Stratejileri	Tweetin tamamı	Tweet, **İsrail'in ve IDF'nin resmi bakış açısını** yansıtır. Anlatı, İsrail halkının maruz kaldığı saldırıya ve IDF'nin bu saldırıya karşı aldığı pozisyona odaklanmıştır.
	Tweetin tamamı	Hamas, mutlak kötü, insanlık dışı ve savaş suçlusu bir varlık olarak konumlandırılır. Onların eylemleri için hiçbir gerekçe veya bağlam sunulmaz.
	Tweetin tamamı	IDF, İsrail halkının tek koruyucusu ve savunucusu olarak yüceltilir. "Koruyacaktır" ifadesiyle bir güvence verilir.
	Tweetin tamamı	Gazze'deki siviller, Hamas tarafından istismar edilen ve güvenlikleri için tahliye edilmesi gereken pasif bir kitle olarak sunulur. Onların yaşadığı zorluklar veya çatışmaya dair kendi bakış açıları yer almaz; durumları sadece Hamas'ın "canlı kalkan" taktiğini kanıtlamak için kullanılır.
Yoğunlaştırma/Hafifletme Stratejileri	"masum İsrailli sivilleri ayrım gözetmeksizin katletti"	Kullanılan fiiller ("katletti") ve sıfatlar ("masum", "ayrım gözetmeksizin"), Hamas'ın eylemlerinin vahşetini ve ahlaki kabul edilemezliğini **yoğunlaştırır**.
	"Gazze'deki insanların arkasına saklanıyor"	Hamas'ın korkaklığını ve ahlaki düşüklüğünü göstererek mesajın olumsuz etkisini **şiddetlendirir**.
	"koruyacaktır"	IDF'nin kararlılığını ve güvencesini **yoğunlaştırır**. Cümle sonundaki tekrar ise bu kararlılığı pekiştirir.

Tweet 28 Analizi: IDF (13 Ekim 2023): “Hamas terörizmine karşı durduğunuz için teşekkürler Başkan Macron, bu savaş İsrail'in hayatta kalması için bir gerekliliktir. IDF Hamas'ı sorumlu tutacaktır.”		
Kategori Başlığı	**Strateji (Örnek Cümle/Kelime)**	**Açıklama**
Adlandırma Stratejileri	"Hamas terörizmi"	Hamas'ın eylemlerini doğrudan "terörizm" olarak adlandırmak, meşruiyetini reddeder ve uluslararası toplumda kabul görmüş olumsuz bir çerçeveye oturtur.
	"Başkan Macron"	Uluslararası bir liderin adını anarak, desteğin uluslararası boyutta olduğunu vurgular.
	"İsrail'in hayatta kalması"	Savaşın amacını hayati bir "varoluşsal tehdit" bağlamına oturtur. Bu, savaşın sadece bir çatışma değil, ülkenin bekası için bir zorunluluk olduğunu ima eder.
	"IDF"	İsrail Savunma Kuvvetleri, Hamas'ı sorumlu tutacak ve adaleti sağlayacak meşru bir güç olarak adlandırılır.
Yükleme Stratejileri	"Hamas terörizmine karşı durduğunuz için teşekkürler"	Başkan Macron'a "doğru tarafta olma" ve "teröre karşı mücadele etme" özelliği yükler. Bu, onun eylemlerini olumlu ve ahlaki olarak kabul edilebilir kılar.
	"bu savaş İsrail'in hayatta kalması için bir gerekliliktir."	Savaşa kaçınılmazlık ve yaşamsal önem özelliği yükler. Bu, eylemlerin sadece bir tercih değil, zorunluluk olduğunu belirtir.
	"IDF Hamas'ı sorumlu tutacaktır"	IDF'ye kararlı, adil ve hesap soran bir aktör özelliği yükler. Bu, IDF'nin eylemlerinin intikam değil, adaleti sağlama amacı taşıdığını ima eder.
Argümantasyon Stratejileri	"Hamas terörizmine karşı durduğunuz için teşekkürler Başkan Macron"	Bu, bir **otoriteye dayanma ve onaylama** argümanıdır. Macron gibi uluslararası bir liderin desteği, İsrail'in duruşunun haklılığını ve meşruiyetini pekiştirir. Bu aynı zamanda bir "ittifak" topoi'si oluşturur.
	"bu savaş İsrail'in hayatta kalması için bir gerekliliktir."	Bu, varoluşsal tehdit ve meşru müdafaa argümanıdır. Savaşın bir "gereklilik" olduğu ve "hayatta kalma" ile ilişkilendirilmesi, İsrail'in eylemlerinin kaçınılmaz ve haklı olduğunu savunur. Bu, "ülkenin bekası için her şeyin mübah olduğu" topoi'sine dayanır.

	"IDF Hamas'ı sorumlu tutacaktır."	Bu, bir **adalet ve hesap verebilirlik** argümanıdır. Hamas'ın işlediği suçların cezasız kalmayacağı ve IDF'nin bu adaleti sağlayacağı argümanı sunulur.
Bakış Açısı Yansıtma Stratejileri	"Başkan Macron.."	Tweet, İsrail devletinin ve onun uluslararası destek arayışının bakış açısını yansıtır. Uluslararası bir liderin (Emmanuel Macron) desteği öne çıkarılarak, İsrail'in pozisyonunun uluslararası alanda kabul gördüğü ve meşru olduğu algısı yaratılır.
	"bu savaş İsrail'in hayatta kalması için bir gerekliliktir"	Savaş, İsrail'in varlığını sürdürmesi için bir "gereklilik" olarak çerçevelenir, bu da herhangi bir barışçıl çözüm arayışının yerine askeri müdahalenin zorunluluğunu vurgular.
	"Hamas terörizmi"	Hamas, sadece "terörizm" ile özdeşleştirilir ve eylemlerine ilişkin başka bir bağlam veya motivasyon tamamen dışarıda bırakılır. Onlar "sorumlu tutulması gereken" bir düşman olarak konumlandırılır.
	Tweetin tamamı	Filistinlilerin veya Gazze'deki sivillerin durumu veya onların bakış açıları bu tweette yer almaz; odak noktası İsrail'in güvenliği ve Hamas'a karşı mücadelesidir.
Yoğunlaştırma/Hafifletme Stratejileri	"teşekkürler"	Olumlu bir duyguyu ifade ederek, alınan desteğin önemini ve değerini **yoğunlaştırır**.
	"hayatta kalması için bir gerekliliktir"	Savaşın aciliyetini, önemini ve vazgeçilmezliğini vurgulayarak mesajın etkisini **şiddetlendirir**. Bu, bir "ya hep ya hiç" durumu yaratır.
	"sorumlu tutacaktır"	IDF'nin kararlılığını ve adaleti sağlama iradesini **yoğunlaştırır**. Bu, bir kesinlik ve güç beyanıdır.

Tweet 29 Analizi: IDF (9 Ekim 2023): “Bu Hamas. Nerede olursa olsun insan hayatını hiçe sayan bir terör örgütü. İşte biz bu Hamas'a saldırıyoruz ve güvenlik yeniden tesis edilene kadar da saldırmaya devam edeceğiz.”		
Kategori Başlığı	**Strateji (Örnek Cümle/Kelime)**	**Açıklama**
Adlandırma Stratejileri	"Bu Hamas"	Direkt ve kesin bir adlandırma, Hamas'ı belirli ve tanımlanmış bir düşman olarak konumlandırır.
	"terör örgütü"	Hamas'ı uluslararası düzeyde kabul gören bir suç kategorisine yerleştirir, eylemlerinin meşruiyetini reddeder.
	"insan hayatını hiçe sayan"	Hamas'a ahlaki açıdan en olumsuz özelliklerden birini yükler, yani insan yaşamına değer vermeyen bir varlık olarak adlandırır.
Yükleme Stratejileri	"Nerede olursa olsun insan hayatını hiçe sayan"	Hamas'a evrensel olarak tehlikeli, merhametsiz ve ahlaki sınır tanımayan bir aktör özelliği yükler. Bu, örgütün tehdidinin coğrafi sınır tanımadığını vurgular.
	"İşte biz bu Hamas'a saldırıyoruz"	IDF'ye (veya İsrail'e) aktif, kararlı ve tehditlere doğrudan karşılık veren bir aktör özelliği yükler. Bu, bir eylem ve misyon beyanıdır.
	"güvenlik yeniden tesis edilene kadar da saldırmaya devam edeceğiz"	IDF'ye kararlı, sonuç odaklı ve hedefine ulaşana kadar mücadele eden bir aktör özelliği yükler. Bu, eylemlerinin nihai bir amaca (güvenlik) hizmet ettiğini belirtir.
Argümantasyon Stratejileri	"Bu Hamas. Nerede olursa olsun insan hayatını hiçe sayan bir terör örgütü. İşte biz bu Hamas'a saldırıyoruz..."	Bu, bir tanımlama ve meşruiyet argümanıdır. Hamas'ın "insan hayatını hiçe sayan bir terör örgütü" olarak tanımlanması, ona karşı yapılan saldırıları (IDF'nin eylemleri) doğrudan meşrulaştırır. "Teröre karşı savaş" **topoi'si** üzerine kuruludur.
	"...ve güvenlik yeniden tesis edilene kadar da saldırmaya devam edeceğiz."	Bu, bir **amaç-sonuç ve kararlılık** argümanıdır. Saldırıların bir hedefi olduğu (güvenliğin yeniden tesisi) ve bu hedefe ulaşana kadar devam edeceği argümanı sunulur. Bu, IDF'nin eylemlerinin sadece bir tepki değil, uzun vadeli bir stratejinin parçası olduğunu gösterir.
Bakış Açısı Yansıtma Stratejileri	“insan hayatını hiçe sayan bir terör örgütü.”	Tweet, İsrail'in ve askeri gücü IDF'nin doğrudan ve kararlı bakış açısını yansıtır. Bu bakış açısı, Hamas'ı mutlak bir düşman olarak tanımlar ve ona karşı yapılan askeri eylemleri kesinlikle meşrulaştırır.

	“İşte biz …”	"Biz" zamiri, tweeti atan tarafı (İsrail/IDF) aktif ve belirleyici bir konumda gösterirken, "Hamas" eylemlerin hedefi ve insanlık dışı özelliklere sahip bir varlık olarak konumlandırılır.
	Tweetin tamamı	Hamas'ın veya Filistinlilerin herhangi bir gerekçesi, motivasyonu veya bakış açısı bu tweette tamamen dışarıda bırakılır. Onların eylemleri sadece "terör" ve "insan hayatını hiçe sayma" olarak tanımlanır.
	Tweetin tamamı	Sivillerin durumu veya çatışmanın insani sonuçları bu tweette doğrudan yer almaz; odak noktası Hamas'a karşı yürütülen mücadelenin haklılığı ve kararlılığıdır.
Yoğunlaştırma/Hafifletme Stratejileri	"Bu Hamas"	Direkt ve sert bir başlangıç, mesaja kesinlik ve kararlılık yoğunluğu katar.
	"Nerede olursa olsun"	Hamas'ın tehdidinin küresel ve sınırsız olduğu algısını yoğunlaştırır.
	"insan hayatını hiçe sayan"	Kullanılan bu güçlü ifade, Hamas'ın ahlaki düşüklüğünü ve vicdansızlığını şiddetli bir şekilde yoğunlaştırır.
	"işte biz bu Hamas'a saldırıyoruz"	"İşte" kelimesi, kararlılık ve eyleme geçme vurgusunu yoğunlaştırır.
	"devam edeceğiz"	Saldırıların kararlılığını ve hedefe ulaşana kadar süreceğini belirtmekle, mesajın kesinlik ve azim yönünü yoğunlaştırır.
	"güvenlik yeniden tesis edilene kadar"	Eylemlerin nihai amacını netleştirerek ve bu amaca ulaşana kadar devam edileceğini vurgulayarak, mesajın meşruiyetini ve kararlılığını yoğunlaştırır.

Tweet 30 Analizi: IDF (9 Ekim 2023): “Hamas'ın tek kurbanı İsrailli siviller değil. Hamas kasıtlı olarak kendisini Gazze nüfusunun derinliklerinde konumlandırıyor. Örneğin... İsrail Hava Kuvvetleri'nin hedef aldığı bu terörist bölge, bir caminin yanında ve bir okuldan sadece bir futbol sahası uzaklıkta yer alıyor.”		
Kategori Başlığı	**Strateji (Örnek Cümle/Kelime)**	**Açıklama**
Adlandırma Stratejileri	"Hamas"	Doğrudan adlandırma, örgütü suçlamanın hedefi yapar.
	"tek kurbanı İsrailli siviller değil"	Hamas'ın eylemlerinin sadece İsraillileri değil, Gazze'deki sivilleri de mağdur ettiğini belirtir. Bu, Hamas'ı kendi halkına da zarar veren bir aktör olarak gösterir.
	"Gazze nüfusunun derinliklerinde"	Hamas'ın sivil alanları ve halkı kalkan olarak kullandığını ima eder. "Derinliklerinde" kelimesi, örgütün sivillerle iç içe geçtiği ve ayrılmasının zor olduğu fikrini verir.
	"terörist bölge"	Hedeflenen askeri bölgeye doğrudan "terörist" sıfatı ekleyerek, buranın meşru bir hedef olduğunu ve terör faaliyetleri için kullanıldığını vurgular.
	"cami" ve "okul"	Sivillerin ve dini/eğitim kurumlarının kutsallığını ve dokunulmazlığını temsil eden yerler olarak adlandırılır. Bunların yakınında "terörist bölge" olması, Hamas'ın bu değerleri hiçe saydığını gösterir.
	"futbol sahası uzaklıkta"	Mesafe ölçüsü olarak günlük hayattan bir örnek (futbol sahası) kullanarak, durumun ciddiyetini ve sivil hedeflere yakınlığını somutlaştırır.
Yükleme Stratejileri	"Hamas kasıtlı olarak kendisini [...] konumlandırıyor"	Hamas'a hesaplı, bilinçli ve kötü niyetli bir şekilde sivilleri riske atma özelliği yükler. Bu, örgütün ahlaki düşüklüğünü vurgular.
	"İsrail Hava Kuvvetleri'nin hedef aldığı"	İsrail Hava Kuvvetleri'ne eylemlerinde seçici ve meşru askeri hedeflere odaklanan bir güç özelliği yükler.
	"terörist bölge"	Hedeflenen alana tehlikeli ve gayri meşru olma özelliği yükler.
	"bir caminin yanında ve bir okuldan sadece bir futbol sahası uzaklıkta"	Hamas'ın askeri varlığını sivil alanlara tehlikeli derecede yakın konumlandırma özelliği yükleyerek, bu durumu kınanabilir hale getirir.
Argümantasyon Stratejileri	"Hamas'ın tek kurbanı İsrailli siviller değil. Hamas kasıtlı olarak kendisini Gazze nüfusunun	Bu, bir sorumluluk aktarma argümanıdır. Gazze'deki sivil kayıplarının sorumluluğunun Hamas'a ait olduğu, çünkü örgütün sivilleri kalkan olarak kullandığı iddia edilir. Bu, **"canlı kalkan" topoi'si** üzerine kuruludur.

	derinliklerinde konumlandırıyor."	
	"Örneğin... İsrail Hava Kuvvetleri'nin hedef aldığı bu terörist bölge, bir caminin yanında ve bir okuldan sadece bir futbol sahası uzaklıkta yer alıyor."	Bu, **somut kanıtlara dayalı bir** argümandır. Belirli bir örnek (cami ve okul yakınlığı) verilerek, Hamas'ın sivil alanları nasıl kullandığına dair iddia güçlendirilir. Bu aynı zamanda **ahlaki kınama** amacı taşır, çünkü dini ve eğitim kurumlarının kutsallığı ihlal edilmiştir.
Bakış Açısı Yansıtma Stratejileri	Tweetin tamamı	Tweet, İsrail ve askeri birimlerinin (IHK) bakış açısını yansıtır. Bu bakış açısı, Hamas'ı sadece İsrail'e değil, kendi halkına da zarar veren, ahlaki kuralları çiğneyen bir düşman olarak sunar.
	Tweetin tamamı	İsrail Hava Kuvvetleri'nin eylemleri, meşru hedeflere yönelik, ancak Hamas'ın sivil alanları kullanması nedeniyle ortaya çıkan zorlu bir durumun sonucu olarak çerçevelenir. Bu, IHK'nin eylemlerini haklı çıkarmaya ve olası sivil kayıplarının sorumluluğunu Hamas'a yüklemeye odaklanır.
	Tweetin tamamı	Gazze'deki siviller, Hamas'ın eylemleri nedeniyle "kurban" konumuna düşen, edilgen bir grup olarak sunulur. Onların kendi sesleri veya duruma ilişkin kendi bakış açıları tweette yer almaz.
Yoğunlaştırma/Hafifletme Stratejileri	"tek kurbanı [...] değil"	Hamas'ın neden olduğu zararın kapsamını genişleterek, mesajın ciddiyetini **yoğunlaştırır**.
	"kasıtlı olarak"	Hamas'ın eylemlerinin bilerek ve isteyerek yapıldığını vurgulayarak, ahlaki suçlamayı **şiddetlendirir**.
	"derinliklerinde konumlandırıyor"	Hamas'ın sivil alanlara ne kadar iç içe geçtiğini vurgulayarak, durumun zorluğunu ve riskini **yoğunlaştırır**.
	"bir caminin yanında ve bir okuldan sadece bir futbol sahası uzaklıkta"	Somut ve yakın mesafe örnekleri kullanarak, durumun tehlikesini ve Hamas'ın pervasızlığını **dramatik bir şekilde yoğunlaştırır**.

4.3.2. Palestine State Hesabının Eleştirel Söylem Çözümlemesi

Tweet 1 Analizi: State of Palestine (18 Ekim 2023): "İsrail, bebekleri, çocukları, onların ebeveynlerini, amcaları, teyzeleri, kuzenleri, onların büyükanne ve büyükbabalarını, hatta bazen aynı aileden 45'e kadar kişiyi katlettiğini inkâr etmiyor."		
Kategori Başlığı	**Strateji (Örnek Cümle/Kelime)**	**Açıklama**
Adlandırma Stratejileri	"İsrail"	Eylemlerin sorumlusu olarak doğrudan ve kesin bir şekilde adlandırılır. Bu, devleti doğrudan hedef tahtasına koyar.
	"bebekleri, çocukları, onların ebeveynlerini, amcaları, teyzeleri, kuzenleri, onların büyükanne ve büyükbabalarını"	Vurulan kişilerin geniş bir yelpazedeki masum ve savunmasız aile üyeleri olarak adlandırılması, katliamın insani boyutunu ve trajedisini vurgular. Bu, okuyucuda güçlü bir empati ve öfke uyandırmayı amaçlar.
	"katlettiğini"	Eylemi tanımlamak için kullanılan fiil "katletmek", kasıtlı ve zalimce öldürme anlamına gelir. Bu, İsrail'e yönelik en ağır suçlamayı içerir ve uluslararası hukuka göre savaş suçu potansiyelini işaret eder.
Yükleme Stratejileri	"İsrail [...] katlettiğini inkâr etmiyor"	İsrail'e, belirtilen "katliam" eylemini gerçekleştiren ve bu durumu kabul eden bir aktör özelliği yükler. "İnkâr etmiyor" ifadesi, bu iddiaların doğruluğunu pekiştirir ve İsrail'in zımni bir kabul içinde olduğu izlenimini yaratır.
	"aynı aileden 45'e kadar kişiyi"	İsrail'in eylemlerine, sadece bireyleri değil, tüm aileleri hedef alan, geniş çaplı ve yıkıcı bir nitelik yükler. Bu, eylemlerin toplumsal dokuyu da hedef aldığını ima eder.
Argümantasyon Stratejileri	"İsrail [...] katlettiğini inkâr etmiyor."	Bu, **"inkâr etmeme"** argümanıdır. Doğrudan bir itiraf olmasa da, iddia edilen suçu reddetmemesi, iddia edilen fiilin zımnen kabul edildiği anlamına geldiği şeklinde yorumlanır. Bu, kamuoyunda "suçlu olduğu için inkâr edemiyor" algısını güçlendirmeyi amaçlar.
	"bebekleri, çocukları, [...] hatta bazen aynı aileden 45'e kadar kişiyi"	Bu, **duygusal çekicilik (pathos)** ve **niceliksel vurgu (sayısal kanıt)** argümanıdır. En masum ve savunmasız grupların hedef alındığı ve katledildiği vurgusu, okuyucuda yoğun bir öfke, üzüntü ve kınama duygusu uyandırır. "45'e kadar kişi" ifadesi, trajedinin boyutunu somutlaştırarak argümanı güçlendirir ve "savaş suçu" topoi'sine dayanır.

Bakış Açısı Yansıtma Stratejileri	Tweetin tamamı	İfade, İsrail'i "katil" konumuna yerleştiren ve Gazze'deki Filistinlilerin yaşadığı insani trajediyi vurgulayan bir bakış açısını yansıtır. Bu perspektif, İsrail'in askeri operasyonlarının siviller üzerindeki yıkıcı etkilerine odaklanır.
	Tweetin tamamı	Hamas veya diğer Filistinli grupların eylemleri veya saldırıların ardındaki motivasyonlar tamamen dışarıda bırakılır. Odak noktası sadece İsrail'in iddia edilen "katliam" eylemleridir.
	Tweetin tamamı	Mağdur olan Filistinli siviller, özellikle çocuklar ve yaşlılar gibi savunmasız gruplar öne çıkarılarak, okuyucuda güçlü bir empati ve İsrail'e karşı kınama duygusu yaratılmaya çalışılır.
	"İsrail inkâr etmiyor"	"İsrail inkâr etmiyor" ifadesiyle, İsrail'in eylemlerine yönelik suçlamaların doğru ve kaçınılmaz olduğu iması güçlendirilir.
Yoğunlaştırma/Hafifletme Stratejileri	"bebekleri, çocukları, [...] büyükanne ve büyükbabalarını"	Vurulanların masumiyetini ve savunmasızlığını vurgulayarak, eylemin vahşetini ve ahlaki kabul edilemezliğini **şiddetli bir şekilde yoğunlaştırır**.
	"katlettiğini"	Fiilin seçimi, eylemin kasıtlı ve acımasız olduğunu göstererek mesajın duygusal etkisini ve suçlamanın ciddiyetini **yoğunlaştırır**.
	"aynı aileden 45'e kadar kişiyi"	Sayısal veri ve aile kavramının kullanılması, trajedinin boyutunu ve acıyı **dramatik bir şekilde yoğunlaştırır**.
	"inkar etmiyor"	Bu ifade, suçlamanın doğruluğuna ve İsrail'in sorumluluğunun kaçınılmazlığına dair algıyı **yoğunlaştırır**, çünkü bir reddediş olmaması bir kabul olarak sunulur.

Tweet 2 Analizi: State of Palestine (8 Ekim 2023): "İşgalci güç #İsrail, Doğu #Kudüs de dahil olmak üzere İşgal Altındaki Filistin Toprakları'ndaki #Filistinli sivil halka karşı topyekün bir savaş ilan etti."		
Kategori Başlığı	**Strateji (Örnek Cümle/Kelime)**	**Açıklama**
Adlandırma Stratejileri	"İşgalci güç #İsrail"	İsrail'i doğrudan "işgalci güç" olarak adlandırmak, uluslararası hukuka göre bir işgal gücü olduğunu ve eylemlerinin meşru olmadığını ima eder. Hashtag kullanımı bu adlandırmayı pekiştirir.
	"Doğu #Kudüs de dâhil olmak üzere İşgal Altındaki Filistin Toprakları"	Bölgeyi uluslararası hukuka uygun bir şekilde (işgal altında) adlandırarak, İsrail'in bu topraklardaki varlığının yasa dışı olduğu algısını pekiştirir. Hashtag kullanımı "Kudüs"ün statüsüne vurgu yapar.
	"#Filistinli sivil halk"	Hedef alınan grubu "sivil halk" olarak adlandırmak, onların masumiyetini ve korunması gereken statüsünü vurgular. Halkın "Filistinli" olması, ulusal kimliği ve mağduriyeti öne çıkarır.
	"topyekün bir savaş"	"Savaş" kelimesi çatışmanın ciddiyetini belirtirken, "topyekün" ifadesi savaşın kapsamını ve sivil/asker ayrımı gözetmeksizin yürütüldüğü iddiasını güçlendirir.
Yükleme Stratejileri	"İşgalci güç #İsrail"	İsrail'e hukuka aykırı ve saldırgan bir güç özelliği yükler.
	"Filistinli sivil halka karşı"	Filistinli sivillere "mağdur" ve "hedef alınan" özellikleri yükler. Bu, onların savunmasızlığını ve çektikleri acıyı vurgular.
	"topyekün bir savaş ilan etti"	İsrail'e, sivil/asker ayrımı gözetmeksizin geniş kapsamlı ve yıkıcı bir saldırı başlatan bir aktör özelliği yükler. Bu, eylemlerinin uluslararası savaş hukukunu ihlal ettiği imajını yaratır.
Argümantasyon Stratejileri	"İşgalci güç #İsrail [...] topyekün bir savaş ilan etti."	Bu, bir **hukuki ve ahlaki kınama** argümanıdır. İsrail'in "işgalci güç" olarak tanımlanması ve "sivil halka karşı topyekün savaş ilan etmesi", eylemlerinin uluslararası hukuka ve insani değerlere aykırı olduğu argümanını sunar. Bu, "işgalin yasa dışı olduğu" ve "sivillerin korunması gerektiği" **topoi'lerine** dayanır.

	"Doğu #Kudüs de dâhil olmak üzere İşgal Altındaki Filistin Toprakları"	Coğrafi adlandırma ve hukuki statüye vurgu yaparak, İsrail'in eylemlerinin sadece askeri değil, aynı zamanda siyasi ve toprak bütünlüğünü ihlal eden boyutlarını da belirtir.
Bakış Açısı Yansıtma Stratejileri	"topyekün bir savaş"	Tweet, **Filistin yanlısı ve İsrail'in eylemlerini kınayan bir bakış açısını** yansıtır. İsrail, "işgalci güç" olarak tanımlanarak, eylemlerinin meşruiyeti sorgulanır ve uluslararası hukukun ihlali vurgulanır.
	Filistinli sivil halka karşı topyekün bir savaş ilan etti.	**Filistinli sivil halk, İsrail'in doğrudan hedefi ve mağduru olarak konumlandırılır.** Onların acıları ve maruz kaldıkları tehditler ön plana çıkarılır.
	topyekün bir savaş ilan etti.	**"Topyekün savaş"** ifadesiyle, İsrail'in askeri operasyonlarının sivillere karşı geniş çaplı ve ayrım gözetmeksizin yürütüldüğü iddia edilir. Bu, İsrail'in askeri eylemlerini "savaş suçu" kategorisine sokmaya yönelik bir çerçeveleme yapar.
	Tweetin tamamı	İsrail'in eylemlerine ilişkin herhangi bir meşru müdafaa gerekçesi veya karşı argüman bu tweette yer almaz; anlatı tamamen İsrail'i suçlayan bir tondadır.
Yoğunlaştırma/Hafifletme Stratejileri	"İşgalci güç"	İsrail'e yönelik olumsuz algıyı ve eleştiriyi **yoğunlaştırır**.
	"topyekün bir savaş"	Çatışmanın şiddetini, kapsamını ve sivil/asker ayrımı gözetilmediği iddialarını **şiddetli bir şekilde yoğunlaştırır**.
	"Doğu Kudüs de dâhil olmak üzere"	Hassas ve tartışmalı bir bölgeyi vurgulayarak, İsrail'in eylemlerinin politik ve uluslararası hukuk açısından daha da sorunlu olduğunu **yoğunlaştırır**.
	"Filistinli sivil halka karşı"	Mağdurların savunmasızlığını ve hedef alınan kişilerin masumiyetini vurgulayarak duygusal etkiyi **yoğunlaştırır**.

Tweet 3 Analizi: State of Palestine (13 Ekim 2023): "Gazze'deki Filistin Sağlık Bakanlığı, 12 Ekim itibarıyla can kayıplarının dökümünü içeren bir infografik yayınladı. Toplamda 1417 kişi şehit olmuştur. Bu şehitlerin 722'si erkek, 447'si kadın ve 248'i çocuktur. Yaralı sayısı ise 6268'dir. Yaralıların 3805'i erkek, 1531'i kadın ve 932'si çocuktur. Saldırılar sonucunda 44 aile katliamı gerçekleşmiş, 10 sağlık personeli şehit olmuş ve 14 sağlık tesisine saldırı düzenlenmiştir."		
Kategori Başlığı	**Strateji (Örnek Cümle/Kelime)**	**Açıklama**
Adlandırma Stratejileri	"Filistin Sağlık Bakanlığı"	Bilginin kaynağını resmi bir kurum olarak adlandırarak, verilen verilerin güvenilirliğini ve meşruiyetini pekiştirir.
	"can kayıplarının dökümü"	Durumu tarafsız bir ifadeyle adlandırırken, içeriğin (ölümler ve yaralanmalar) ciddiyetine işaret eder.
	"şehit"	Hayatını kaybedenleri "şehit" olarak adlandırmak, dini ve milliyetçi bir çağrışım taşıyarak ölenlere yüce bir anlam yükler ve onların fedakârlıklarını vurgular. Bu, aynı zamanda okuyucuda duygusal bir bağ kurmayı amaçlar.
	"erkek, kadın ve çocuk"	Kurbanları cinsiyet ve yaş gruplarına göre ayrıştırmak, trajedinin geniş kapsamını ve sivil nüfusun her kesimini etkilediğini gösterir.
	"aile katliamı"	Eylemi tanımlamak için kullanılan bu ifade, saldırıların sadece bireyleri değil, tüm aileleri hedef aldığını ve yıkımın boyutunu vurgular.
	"sağlık personeli" ve "sağlık tesisleri"	Korunması gereken insani grupları ve altyapıları adlandırır. Bunlara yönelik saldırıların belirtilmesi, uluslararası hukukun ihlal edildiği algısını yaratır.
Yükleme Stratejileri	"Toplamda 1417 kişi şehit olmuştur"	Hayatını kaybedenlere mağdur ve kutsal bir statü yükler.
	"Yaralı sayısı ise 6268'dir"	Yaralılara acı çeken ve yardıma muhtaç olma özellikleri yükler.
	"44 aile katliamı gerçekleşmiş"	Saldırılara, aileleri toplu halde yok etme özelliği yükler, bu da eylemlerin vahşetini ve insafsızlığını vurgular.
	"10 sağlık personeli şehit olmuş ve 14 sağlık tesisine saldırı düzenlenmiştir"	Sağlık çalışanlarına ve tesislerine, çatışmanın kurbanı olma özelliği yükler. Bu, saldırıların insani yardımı ve temel hizmetleri engellediği algısını yaratır.
Argümantasyon Stratejileri	"Toplamda 1417 kişi şehit olmuştur. Bu şehitlerin 722'si erkek, 447'si kadın ve 248'i çocuktur."	Bu, **istatistiksel ve sayısal kanıt** argümanıdır. Somut rakamlar sunularak, can kaybının büyüklüğü ve yaygınlığı vurgulanır. Yaş ve cinsiyet dökümü, trajedinin insani boyutunu somutlaştırır ve okuyucunun empati kurmasını sağlar. Bu, **"insani kriz"** topoi'sine dayanır.
	"44 aile katliamı gerçekleşmiş, 10 sağlık personeli şehit olmuş ve 14 sağlık tesisine saldırı düzenlenmiştir."	Bu, **somut örnekler ve uluslararası hukuk ihlali argümanıdır**. Aile katliamları ve sağlık altyapısına yönelik saldırıların belirtilmesi, saldırıların sadece sayılarla sınırlı olmadığını, aynı zamanda niteliksel olarak da vahim olduğunu gösterir. Bu,

		"savaş suçları" ve **"sivil altyapının hedef alınması"** topoi'leri üzerinden argümanı güçlendirir.
Bakış Açısı Yansıtma Stratejileri	Tweetin tamamı	Tweet, **Filistin Sağlık Bakanlığı'nın ve genel olarak Filistinli mağdurların bakış açısını** yansıtır. Odak noktası, İsrail'in askeri operasyonları sonucunda Filistinlilerin yaşadığı kayıplar ve yıkımdır.
	Tweetin tamamı	**"Şehit"** kelimesinin kullanımı, dini ve ulusal bir kimlik üzerinden, ölenlere saygınlık atfeder ve onların mücadelesinin bir parçası olarak konumlandırır.
	Tweetin tamamı	Verilerin detaylı dökümü (cinsiyet, yaş, aile katliamları, sağlık personeli ve tesisleri), saldırıların siviller ve sivil altyapı üzerindeki yıkıcı etkisini somutlaştırarak, İsrail'i savaş suçları ve insani ihlallerle ilişkilendiren bir anlatı inşa eder.
	Tweetin tamamı	Bu anlatıda, İsrail'in motivasyonları veya eylemlerine yönelik herhangi bir meşru müdafaa gerekçesi yer almaz; anlatı tamamen Filistinlilerin maruz kaldığı acılara odaklıdır.
Yoğunlaştırma/Hafifletme Stratejileri	"Toplamda 1417 kişi" ve "6268 yaralı"	Büyük sayısal veriler, trajedinin ve insani krizin boyutunu **yoğunlaştırır**.
	"şehit"	Kelimenin kendisi, ölenlere yönelik duygusal ve manevi değeri **yoğunlaştırır**.
	"44 aile katliamı"	Bu ifade, saldırıların vahşetini ve toplumsal yıkımını **şiddetli bir şekilde yoğunlaştırır**.
	"10 sağlık personeli şehit olmuş ve 14 sağlık tesisine saldırı düzenlenmiştir"	Özellikle hassas ve korunması gereken hedeflere yapılan saldırıları vurgulayarak, mesajın ahlaki kınama boyutunu ve olumsuz etkisini **yoğunlaştırır**.

Tweet 4 Analizi: State of Palestine (2023): "İsrail, #Gazze'de savaş suçları işliyor. "		
Kategori Başlığı	**Strateji (Örnek Cümle/Kelime)**	**Açıklama**
Adlandırma Stratejileri	"İsrail"	Eylemlerin sorumlusu olarak doğrudan adlandırılır. Hashtag kullanımı, konunun geniş kitlelere ulaşmasını sağlar.
	"#Gazze"	Savaşın coğrafi odağını ve Filistinlilerin yaşadığı bölgeyi belirtir. Hashtag kullanımı, konu hakkında bilgi arayanları yönlendirir.
	"savaş suçları"	İsrail'in eylemlerini uluslararası hukukun en ağır ihlallerinden biri olarak adlandırır. Bu, eylemlerin ciddiyetini ve evrensel düzeyde kabul edilemezliğini vurgular.
Yükleme Stratejileri	"İsrail [...] savaş suçları işliyor"	İsrail'e, uluslararası hukuku ihlal eden, ahlaki açıdan kınanması gereken ve ağır suçlar işleyen bir aktör özelliği yükler. Bu, İsrail'in eylemlerine yönelik mutlak bir yargı ifade eder.
Argümantasyon Stratejileri	"İsrail #Gazze'de savaş suçları işliyor."	Bu, **doğrudan bir suçlama ve ahlaki kınama** argümanıdır. Tweet, herhangi bir kanıt sunmadan doğrudan bir iddiada bulunur. "Savaş suçu" kavramı, uluslararası hukukta kabul görmüş bir terim olduğu için, bu ifade doğrudan uluslararası hukukun ihlal edildiği **topoi'sine** dayanır. Bu tür bir ifade, güçlü bir duygusal tepki uyandırmayı ve kamuoyunda bir kanaat oluşturmayı amaçlar.
Bakış Açısı Yansıtma Stratejileri	“savaş suçları..”	Tweet, **İsrail'in eylemlerini sert bir şekilde eleştiren ve kınayan bir bakış açısını** yansıtır. Bu perspektif, İsrail'i uluslararası hukuku ihlal eden ve ahlaki değerlerden yoksun bir taraf olarak konumlandırır.
	“İsrail…”	Hamas'ın veya Filistinli grupların eylemlerinden hiç bahsedilmez, bu da anlatının tamamen İsrail'in eylemlerine odaklandığını gösterir. Filistinlilerin yaşadığı mağduriyetin genel çerçevesi çizilirken, İsrail doğrudan fail olarak gösterilir.
	“İsaril...”	Bu tür bir ifade genellikle, Filistin halkının haklarını savunan, İsrail'in Gazze'deki operasyonlarını kınayan veya uluslararası hukukun uygulanmasını talep eden gruplar veya bireyler tarafından kullanılır.
Yoğunlaştırma/Hafifletme Stratejileri	"savaş suçları işliyor"	Bu ifade, İsrail'in eylemlerine yönelik suçlamayı ve ahlaki kınamayı **en üst düzeyde yoğunlaştırır**. Bu, yasal ve etik açıdan en ağır ithamlardan biridir ve mesajın ciddiyetini vurgular.
	Hashtag kullanımı (örn. #Gazze)	Hashtag kullanımı (örn. #Gazze), mesajın görünürlüğünü artırarak ve belirli bir konu başlığı altında tartışılmasını sağlayarak etkinliğini **yoğunlaştırır**.

Tweet 5 Analizi: State of Palestine (5 Kasım 2023): "İsrail, kuşatma altındaki #Gazze Şeridi'ne yönelik yoğun ve ayrım gözetmeyen bombardımanının 4. haftasını sürdürürken, 100 binden fazla protestocu # Washington'da toplanarak #saldırı altındaki #Gazze'de derhal #ateşkes çağrısında bulundu."		
Kategori Başlığı	**Strateji (Örnek Cümle/Kelime)**	**Açıklama**
Adlandırma Stratejileri	"İsrail"	Saldırıların faili olarak doğrudan adlandırılır.
	"kuşatma altındaki #Gazze Şeridi"	Gazze'nin durumu "kuşatma altında" olarak adlandırılarak, bölgenin savunmasızlığı ve dış dünyadan izole edilmişliği vurgulanır. Hashtag kullanımı, konunun geniş kitlelere ulaşmasını sağlar.
	"yoğun ve ayrım gözetmeyen bombardıman"	İsrail'in eylemleri "bombardıman" olarak adlandırılırken, "yoğun ve ayrım gözetmeyen" sıfatları bu eylemlerin kapsamını ve sivil-asker ayrımı yapmadığı iddialarını güçlendirir. Bu, uluslararası hukuka göre savaş suçu potansiyeli taşıdığını ima eder.
	"100 binden fazla protestocu"	Halkın tepkisinin ve muhalefetin büyüklüğünü vurgular.
	"#Washington"	Protestonun uluslararası bir merkezde, ABD'nin başkentinde gerçekleştiğini belirterek, eylemin siyasi önemini artırır.
	"#saldırı altındaki #Gazze"	Gazze'nin durumunu "saldırı altında" olarak adlandırarak, bölgenin mağduriyetini vurgular. Hashtag kullanımı, konu hakkında bilgi arayanları yönlendirir.
	"derhal #ateşkes"	Acil bir talep olarak adlandırılır, çatışmanın sonlandırılması gerektiği çağrısını netleştirir.
Yükleme Stratejileri	"İsrail [...] sürdürürken"	İsrail'e saldırgan ve ısrarcı bir aktör özelliği yükler.
	"kuşatma altındaki Gazze Şeridi"	Gazze'ye mağdur, savunmasız ve dış dünyadan tecrit edilmiş olma özelliği yükler.
	"ayrım gözetmeyen bombardıman"	İsrail'in eylemlerine hukuka aykırı, ahlaki olmayan ve sivil ayrımı yapmayan bir nitelik yükler.
	"100 binden fazla protestocu [...] çağrısında bulundu"	Protestoculara aktif, vicdanlı ve uluslararası vicdanın sesi olma özelliği yükler.
Argümantasyon Stratejileri	"İsrail, kuşatma altındaki #Gazze Şeridi'ne yönelik yoğun ve ayrım gözetmeyen bombardımanının 4. haftasını sürdürürken"	Bu, bir **süreklilik ve uluslararası hukuk ihlali** argümanıdır. Saldırıların uzun süredir devam ettiğini ve niteliğinin (ayrım gözetmeyen) uluslararası hukuka aykırı olduğunu ima eder. Bu, "sivil kayıpların ve insani krizin artması" **topoi'sine** dayanır.
	"100 binden fazla protestocu #Washington'da toplanarak [...] derhal	Bu, **kamuoyu baskısı ve evrensel vicdan argümanıdır**. Büyük bir protesto gösterisinin uluslararası bir merkezde gerçekleşmesi, dünya kamuoyunun İsrail'in eylemlerine karşı çıktığı ve acil bir insani

	#ateşkes çağrısında bulundu."	çözüm talep ettiği argümanını sunar. Bu, "insan hakları" ve "barış" **topoi'lerine** dayanır.
Bakış Açısı Yansıtma Stratejileri	Tweetin tamamı	Tweet, **Filistin yanlısı, insan hakları savunucusu ve savaş karşıtı bir bakış açısını** yansıtır. Bu perspektif, İsrail'i "işgalci" ve "ayrım gözetmeyen bombardıman" yapan bir güç olarak konumlandırır.
	Tweetin tamamı	**Gazze ve Filistinli siviller, İsrail'in eylemlerinin mağdurları olarak öne çıkarılır.** "Kuşatma altındaki" ve "saldırı altındaki" ifadeleriyle onların çaresiz durumu vurgulanır.
	Tweetin tamamı	Uluslararası kamuoyunun (Washington'daki protestocular) "ateşkes" talebi, bu bakış açısının meşruiyetini güçlendiren bir unsur olarak sunulur.
	Tweetin tamamı	İsrail'in askeri operasyonlarına yönelik herhangi bir gerekçe veya meşru müdafaa argümanı tweette yer almaz; anlatı tamamen İsrail'i kınayan ve uluslararası baskı çağrısı yapan bir tondadır.
Yoğunlaştırma/Hafifletme Stratejileri	"kuşatma altındaki" ve "saldırı altındaki"	Gazze'nin içinde bulunduğu zor durumu ve mağduriyetini **yoğunlaştırır**.
	"yoğun ve ayrım gözetmeyen"	İsrail'in bombardımanının şiddetini, kapsamını ve ahlaki kabul edilemezliğini **şiddetli bir şekilde yoğunlaştırır**.
	"4. haftasını sürdürürken"	Çatışmanın uzunluğunu ve aciliyetini vurgulayarak mesajın ciddiyetini **yoğunlaştırır**.
	"100 binden fazla protestocu"	Halkın tepkisinin ve çağrının büyüklüğünü ve dolayısıyla etkisini **yoğunlaştırır**.
	"derhal ateşkes"	alebin aciliyetini ve kararlılığını **yoğunlaştırır**.

Tweet 6 Analizi: State of Palestine (11 Ekim 2023): “Son Dakika: Büyükelçi Mansour@BM #ŞİMDİ “Tırmanışı tekrarlamaktan uzaklaşmalıyız… Uluslararası toplumun iradesini küresel toplumun uzlaşısı doğrultusunda uygulayalım” #Filistinlilerin öldürülmesinin artık durması gerekiyor.”		
Kategori Başlığı	**Strateji (Örnek Cümle/Kelime)**	**Açıklama**
Adlandırma Stratejileri	"Büyükelçi Mansour"	Beyanın kaynağını resmi bir diplomatik figür olarak adlandırır, bu da ifadenin ciddiyetini ve diplomatik ağırlığını vurgular.
	"@BM"	Konuşma platformunu (Birleşmiş Milletler) belirterek, mesajın uluslararası bir forumda dile getirildiğini ve küresel bir çağrı niteliği taşıdığını gösterir.
	"Tırmanışı tekrarlamaktan"	Çatışmanın dinamiklerini, döngüsel ve olumsuz bir süreç olarak adlandırır.
	"Uluslararası toplumun iradesi"/ "küresel toplumun uzlaşısı"	Barış ve adalet isteyen geniş bir uluslararası konsensüsü adlandırır.
	"#Filistinlilerin öldürülmesi"	Yaşanan insan kayıplarını doğrudan ve net bir şekilde "öldürülme" olarak adlandırır, bu da eylemlerin vahşetini ve kurbanların savunmasızlığını vurgular.
Yükleme Stratejileri	"Tırmanışı tekrarlamaktan uzaklaşmalıyız"	Mevcut duruma "tekrarlayan tırmanış" özelliği yükler ve bu döngüden çıkma gerekliliği belirtilir.
	"Uluslararası toplumun iradesini [...] uygulayalım"	Uluslararası topluma, çözüm üretme ve müdahale etme yeteneği yükler. "Uygulayalım" fiili, bir eylem çağrısı içerir.
	"#Filistinlilerin öldürülmesinin artık durması gerekiyor"	Filistinlilere "öldürülen", yani mağdur ve korumaya muhtaç olma özelliği yükler. Bu durumun "durması gerektiği" vurgusu, yaşananların kabul edilemez olduğunu ve bir son bulması gerektiğini belirtir.
Argümantasyon Stratejileri	"Tırmanışı tekrarlamaktan uzaklaşmalıyız… Uluslararası toplumun iradesini küresel toplumun uzlaşısı doğrultusunda uygulayalım"	Bu, bir **çağrı ve çözüm argümanıdır**. Mevcut durumun (tırmanış) sürdürülemez olduğu ve uluslararası toplumun ortak iradesiyle bir çözüme (uzlaşma ve uygulama) ulaşılması gerektiği argümanı sunulur. Bu, **"diplomatik çözüm"** ve **"uluslararası hukuk normlarına uyum"** topoi'lerine dayanır.

	"#Filistinlilerin öldürülmesinin artık durması gerekiyor."	Bu, **ahlaki zorunluluk ve aciliyet argümanıdır**. "Artık durması gerekiyor" ifadesi, insan kayıplarının kabul edilemez boyutlara ulaştığını ve acil bir müdahale gerektirdiğini vurgular. Bu, "insan yaşamının kutsallığı" ve "insani krizin durdurulması" topoi'lerine dayanır.
Bakış Açısı Yansıtma Stratejileri	Filistin ve Büyükelçi Mansour	Tweet, **Filistin'in ve Büyükelçi Mansour aracılığıyla uluslararası platformdaki Filistin mücadelesinin bakış açısını** yansıtır. Bu perspektif, çatışmanın bir "tırmanış döngüsü" olduğunu ve bunun uluslararası toplumun iradesiyle durdurulması gerektiğini vurgular.
	"Filistinlilerin öldürülmesi"	**"Filistinlilerin öldürülmesi" ifadesiyle, Filistinliler doğrudan mağdur ve korunması gereken bir grup olarak konumlandırılır.** Bu, olayın insani boyutunu ön plana çıkarır ve uluslararası toplumu harekete geçmeye çağırır.
	"tırmanış…"	İsrail'in eylemlerinden veya Hamas'ın rolünden doğrudan bahsedilmez; ancak "tırmanış" ve "Filistinlilerin öldürülmesi" ifadeleri, örtük olarak İsrail'in askeri eylemlerini eleştiren bir çerçeve sunar.
	Tweetin tamamı	Mesaj, uluslararası hukukun ve insani değerlerin çiğnendiği algısını güçlendirir ve küresel bir müdahale çağrısı yapar.
Yoğunlaştırma/Hafifletme Stratejileri	"Son Dakika" ve "#ŞİMDİ"	Mesajın aciliyetini ve önemini **yoğunlaştırır**, okuyucunun dikkatini hemen çeker.
	"Tırmanışı tekrarlamaktan uzaklaşmalıyız"	Bir döngüyü kırmak için acil bir ihtiyaç olduğunu vurgulayarak mesajın ciddiyetini **yoğunlaştırır**.
	"Uluslararası toplumun iradesini küresel toplumun uzlaşısı doğrultusunda uygulayalım"	Küresel bir konsensüsün varlığını vurgulayarak, çağrının meşruiyetini ve etkisini **yoğunlaştırır**.
	"artık durması gerekiyor"	Filistinlilerin öldürülmesinin kabul edilemez olduğunu ve acil bir son bulması gerektiğini belirterek, duygusal etkiyi ve çağrının aciliyetini **şiddetlendirir**.
	Hashtag kullanımı	Hashtag kullanımı, mesajın görünürlüğünü ve etkileşimini artırarak yoğunlaştırır.

Tweet 7 Analizi: State of Palestine (2 Kasım 2023): "#Gazze'deki mülteci kamplarının hiçbiri İsrail saldırılarından muaf değil. #Cebaliye , #Nuseyrat, El Şati, Deyr El Belah, El Meğazi, El Bureyc, Han Yunus veya #Refah olsun, hepsi Gazze'deki diğer sivil yerleşim yerleriyle birlikte hedef alındı."		
Kategori Başlığı	**Strateji (Örnek Cümle/Kelime)**	**Açıklama**
Adlandırma Stratejileri	"#Gazze'deki mülteci kampları"	Hedeflenen yerleri "mülteci kampları" olarak adlandırmak, bu bölgelerin zaten savunmasız ve hassas olduğunu vurgular. Hashtag kullanımı, konunun görünürlüğünü artırır.
	"hiçbiri İsrail saldırılarından muaf değil"	Saldırıların kapsamını ve ayrım gözetmeksizin gerçekleştiğini belirten bir adlandırma.
	"Cebaliye, Nuseyrat, El Şati, Deyr El Belah, El Meğazi, El Bureyc, Han Yunus veya #Refah"	Belirli mülteci kamplarının adlarının tek tek sıralanması, bilginin somutluğunu ve bu bölgelerde yaşayanların yaşadığı acıları kişiselleştirir. Her bir isim, o bölgede yaşayan insanlara atıfta bulunur. "#Refah" gibi hashtag kullanımı, popülerliğini ve arama kolaylığını artırır.
	"sivil yerleşim yerleri"	Bu adlandırma, hedef alınan bölgelerin askeri değil, sivil karakterde olduğunu vurgulayarak, saldırıların uluslararası hukuku ihlal ettiği argümanını güçlendirir.
Yükleme Stratejileri	"mülteci kamplarının hiçbiri [...] muaf değil"	Mülteci kamplarına savunmasız, sürekli tehdit altında ve korumasız olma özelliği yükler.
	"hepsi [...] hedef alındı"	İsrail'in saldırılarına geniş kapsamlı, ayrım gözetmeyen ve sivil alanları da içine alan bir nitelik yükler. Bu, saldırıların uluslararası hukuku ihlal ettiği imajını yaratır.
	"Gazze'deki diğer sivil yerleşim yerleriyle birlikte"	Mülteci kamplarının yanı sıra diğer sivil alanların da hedef alındığını belirtmek, saldırıların kapsamını genişleterek, İsrail'in eylemlerinin vahşetini ve sivillere yönelik tehdidini yoğunlaştırır.
Argümantasyon Stratejileri	"hiçbiri İsrail saldırılarından muaf değil. Cebaliye, Nuseyrat [...] hepsi [...] hedef alındı."	Bu, **kanıt ve genelleme argümanıdır**. Tek tek kampların adlarının listelenmesi, iddia edilen "ayrım gözetmeyen" saldırıların somut kanıtı olarak sunulur. Bu, İsrail'in sivil alanları koruma yükümlülüğünü yerine getirmediği veya bilerek hedef aldığı argümanını güçlendirir. Bu, **"sivil altyapının hedef alınması"** ve **"savaş suçu"** topoi'lerine dayanır.

	"mülteci kampları" ve "sivil yerleşim yerleri"	Bu adlandırmalar, **uluslararası hukuk ve insani değerler argümanını** destekler. Uluslararası hukuka göre mülteci kampları ve sivil yerleşim yerleri korunmalı hedeflerdir; bunların hedef alınması, hukukun ihlali anlamına gelir.
Bakış Açısı Yansıtma Stratejileri	Tweetin tamamı	Tweet, **İsrail'in Gazze'ye yönelik askeri operasyonlarını sert bir şekilde eleştiren ve kınayan bir Filistin yanlısı bakış açısını** yansıtır. Bu perspektif, İsrail'i sivillerin yaşadığı bölgeleri kasten hedef alan bir güç olarak konumlandırır.
	Tweetin tamamı	Mülteci kampları ve sivil yerleşim yerleri, saldırıların mağdurları olarak öne çıkarılarak, Gazze'deki insani krizin boyutları vurgulanır.
	Tweetin tamamı	İsrail'in saldırılarına yönelik herhangi bir meşru müdafaa gerekçesi, Hamas'ın eylemleri veya askeri hedeflerin varlığına dair açıklamalar bu tweette yer almaz. Anlatı tamamen İsrail'in sivil alanlara yönelik "ayrım gözetmeyen" saldırılarına odaklanır.
	Tweetin tamamı	Hashtag'lerin kullanımı, mesajın hedef kitlesini genişletmeyi ve konuyla ilgilenen uluslararası kitlelere ulaşmayı amaçlar.
Yoğunlaştırma/Hafifletme Stratejileri	"hiçbiri [...] muaf değil"	Saldırıların kapsamını ve ayrım gözetmeksizin gerçekleştiğini vurgulayarak, durumun ciddiyetini **yoğunlaştırır**.
	Kampların tek tek adlandırılması	Durumun somutluğunu artırır ve her bir bölgede yaşanan trajedinin boyutunu **yoğunlaştırır**.
	"hepsi Gazze'deki diğer sivil yerleşim yerleriyle birlikte hedef alındı"	Sivil hedeflerin geniş kapsamını ve saldırıların pervasızlığını vurgulayarak mesajın etkisini **şiddetli bir şekilde yoğunlaştırır**.
	Hashtag kullanımı	Hashtag kullanımı, tweetin görünürlüğünü ve etkileşimini artırarak mesajın etkisini **yoğunlaştırır**.

Tweet 8 Analizi: State of Palestine (9 Ekim 2023): "Yiyecek, yakıt, elektrik olmayacak #Gazze'ye tam bir kuşatma". Eğer varsa, tam bir savaş suçu! 2,2 milyon #Filistinli, yaklaşık 17 yıldır açık hava YASADIŞI bir hapishanede yaşıyor - bunların yarısı çocuk."		
Kategori Başlığı	**Strateji (Örnek Cümle/Kelime)**	**Açıklama**
Adlandırma Stratejileri	"Yiyecek, yakıt, elektrik olmayacak"	Temel insani ihtiyaçların yokluğunu doğrudan adlandırarak, durumun vahametini ve insani krizi vurgular.
	"#Gazze'ye tam bir kuşatma"	"Kuşatma" kelimesi, bölgenin izole edilmişliğini ve ablukayı tanımlarken, "tam bir" ifadesi kuşatmanın kapsamını ve sertliğini vurgular. Hashtag kullanımı, konunun görünürlüğünü artırır.
	"tam bir savaş suçu"	Uygulanan kuşatmayı doğrudan uluslararası hukukun en ağır ihlallerinden biri olarak adlandırır, eylemin yasa dışılığını ve ahlaki kabul edilemezliğini vurgular.
	"2,2 milyon #Filistinli"	Mağdur edilen kitlenin büyüklüğünü ve ulusal kimliğini belirtir. Hashtag kullanımı, ilgili tartışmalara yönlendirme yapar.
	"açık hava YASADIŞI bir hapishane"	Gazze'yi tanımlamak için kullanılan güçlü ve mecazi bir adlandırma. "Yasa dışı" kelimesi, durumun uluslararası hukuka aykırılığını vurgular. "Açık hava hapishane", Gazze'nin kısıtlılığını ve sakinlerinin mahkûmiyet hissini şiddetlendirir.
	"bunların yarısı çocuk"	Mağdurlar arasında çocukların yüksek oranını vurgulayarak, durumun ahlaki ciddiyetini ve savunmasızlığını öne çıkarır.
Yükleme Stratejileri	"Yiyecek, yakıt, elektrik olmayacak"	Gazze'ye "kayıptan muzdarip", "yoksun bırakılmış" ve "insani kriz içinde" olma özelliği yükler.
	"tam bir kuşatma"	Kuşatmaya sert, kapsamlı ve yaşamı felce uğratıcı bir nitelik yükler.
	"tam bir savaş suçu"	Kuşatmaya hukuka aykırı, ahlaki olmayan ve cezalandırılması gereken bir nitelik yükler.

	"2,2 milyon Filistinli [...] yaşıyor"	Filistinlilere "mağdur", "hapsedilmiş" ve "uzun süreli acı çeken" özellikler yükler.
	"yaklaşık 17 yıldır"	Kuşatmaya uzun süreli, kronik ve devam eden bir zulüm özelliği yükler.
	"bunların yarısı çocuk"	Duruma en hassas ve korunmaya muhtaç grupların (çocuklar) etkilenmesi özelliğini yükleyerek, ahlaki suçlamayı derinleştirir.
Argümantasyon Stratejileri	"Yiyecek, yakıt, elektrik olmayacak #Gazze'ye tam bir kuşatma"	Bu, **sebep-sonuç ve tehdit** argümanıdır. Temel ihtiyaçların kesilmesi, Gazze'ye uygulanan "tam kuşatmanın" doğrudan bir sonucu olarak sunulur ve potansiyel sonuçların ciddiyetini vurgular. Bu, **"insani krizin derinleşmesi"** topoi'sine dayanır.
	"Eğer varsa, tam bir savaş suçu!"	Bu, **hukuki ve ahlaki kınama** argümanıdır. Kuşatmanın "savaş suçu" olarak nitelendirilmesi, uluslararası hukukun ihlal edildiği ve eylemin ahlaki olarak kabul edilemez olduğu argümanını sunar. Bu, **"sivillerin temel ihtiyaçlardan mahrum bırakılması savaş suçudur"** topoi'sine dayanır.
	"2,2 milyon #Filistinli, yaklaşık 17 yıldır açık hava YASADIŞI bir hapishanede yaşıyor - bunların yarısı çocuk."	Bu, **kanıta dayalı ve duygusal çekicilik (pathos)** argümanıdır. Büyük nüfus sayısı, uzun süreli mahrumiyet ("17 yıldır") ve özellikle çocukların durumu vurgulanarak, Gazze'deki yaşam koşullarının kabul edilemez olduğu ve İsrail'in bu durumdaki sorumluluğu olduğu argümanı sunulur. "Yasadışı hapishane" metaforu, durumun ahlaki ve hukuki boyutunu şiddetlendirir.
Bakış Açısı Yansıtma Stratejileri	Tweetin tamamı	Tweet, **İsrail'in Gazze üzerindeki politikalarını ve ablukasını sert bir şekilde eleştiren ve kınayan bir bakış açısını** yansıtır. İsrail, doğrudan adlandırılmasa da, "kuşatma" ve "hapishane" gibi ifadelerle bu durumun sorumlusu olarak örtük bir şekilde gösterilir.
	Tweetin tamamı	**Gazze ve Filistinli nüfus, mağdur, hapsedilmiş ve temel haklarından mahrum bırakılmış bir kitle olarak sunulur.** Özellikle çocukların vurgulanması, duygu yoğunluğunu artırır ve uluslararası toplumu harekete geçmeye çağırır.
	Tweetin tamamı	"Savaş suçu" nitelemesiyle, uygulanan politikaların uluslararası hukuka aykırı olduğu ve cezalandırılması gerektiği algısı yaratılır.

	Tweetin tamamı	Bu anlatıda, İsrail'in güvenlik kaygıları veya ablukanın gerekçeleri gibi karşı argümanlar tamamen dışarıda bırakılmıştır; odak noktası sadece Filistinlilerin yaşadığı insani kriz ve bunun sorumluluğudur.
Yoğunlaştırma/Hafifletme Stratejileri	"Yiyecek, yakıt, elektrik olmayacak"	Temel yaşam desteklerinin kesilmesini vurgulayarak, durumun aciliyetini ve insani krizin derinliğini **yoğunlaştırır**.
	"tam bir kuşatma"	Ablukanın kapsamını ve sertliğini vurgulayarak mesajı **şiddetlendirir**.
	"tam bir savaş suçu"	Hukuki ve ahlaki kınamayı **en üst düzeye çıkarır**.
	"2,2 milyon Filistinli"	Nüfusun büyüklüğünü vurgulayarak trajedinin boyutunu **yoğunlaştırır**.
	"yaklaşık 17 yıldır"	Mahrumiyetin uzun süresini vurgulayarak durumun kronikleşmiş ve dayanılmaz boyutunu **şiddetlendirir**.
	"açık hava YASADIŞI bir hapishane"	Güçlü bir metafor ve "YASADIŞI" kelimesiyle durumu **dramatik bir şekilde yoğunlaştırır** ve ahlaki yargıyı pekiştirir.
	"bunların yarısı çocuk"	En savunmasız grubun mağduriyetini vurgulayarak duygusal etkiyi ve kınamayı **şiddetlendirir**.
	Hashtag kullanımı	Hashtag kullanımı, mesajın görünürlüğünü ve etkileşimini artırarak **yoğunlaştırır**.

Tweet 9 Analizi: State of Palestine (28 Ekim 2023): "Sonuna kadar dayanabileceğimi sanmıyorum, lütfen beni affedin" Motaz Azaiza. İnsanlık bu yasadışı işgalin gerçekleşmesine nasıl izin verdi? #Gazze'de 16 yıldır devam eden bu yasadışı ablukaya nasıl izin verdik? Nasıl? # NeverAgain'e ne oldu?"		
Kategori Başlığı	**Strateji (Örnek Cümle/Kelime)**	**Açıklama**
Adlandırma Stratejileri	"Motaz Azaiza"	İnsan hakları savunucusu ve fotoğrafçı kimliğiyle bilinen bir ismin doğrudan adlandırılması, tweet'e **kişisel ve otantik bir acı boyutu** katar. Bu, olayın sadece istatistiksel değil, aynı zamanda bireysel bir trajedi olduğunu gösterir.
	"yasadışı işgal"	İsrail'in varlığını veya eylemlerini "yasadışı" olarak adlandırmak, uluslararası hukuka aykırılık vurgusu yapar ve meşruiyetini reddeder.
	"#Gazze"	Odak noktasını coğrafi olarak belirler, bölgenin yaşadığı krizi vurgular.
	"16 yıldır devam eden bu yasadışı abluka"	Gazze'ye uygulanan kısıtlamaları "abluka" olarak adlandırmak, bölgenin tecrit edilmişliğini vurgular. "Yasadışı" ve "16 yıldır devam eden" ifadeleri, durumun hem hukuka aykırı hem de kronik olduğunu belirtir.
	"#NeverAgain" (Bir Daha Asla)	Soykırım ve benzeri insanlık suçlarının tekrarlanmaması için kullanılan tarihi bir slogana atıf yaparak, mevcut durumun bu sloganla çeliştiğini ve büyük bir ahlaki başarısızlık olduğunu ima eder.
Yükleme Stratejileri	"Sonuna kadar dayanabileceğimi sanmıyorum, lütfen beni affedin"	Motaz Azaiza'ya **çaresiz, yorgun ve acı çeken bir mağdur** özelliği yükler. "Affedin" ifadesi, bir tür **vicdan azabı veya hayal kırıklığı** duygusunu yansıtır.
	"insanlık bu yasadışı işgalin gerçekleşmesine nasıl izin verdi?"	İnsanlığa, bu acının yaşanmasına göz yuman, **pasif ve sorumsuz bir aktör** özelliği yükler. Bu, evrensel bir ahlaki sorumluluk eksikliğini ima eder.
	"bu yasadışı ablukaya nasıl izin verdik?"	"Biz" zamiri kullanılarak, tweeti yazan kişinin ve okuyucunun (küresel toplumun) bu duruma **ortak bir pasif onay veya sorumlulukla** yaklaştığı iması yapılır. Bu, **suçluluk duygusu** yaratmayı hedefler.
Argümantasyon Stratejileri	"Sonuna kadar dayanabileceğimi sanmıyorum, lütfen beni affedin"	Bu, bir **duygusal çekicilik (pathos)** argümanıdır. Bireysel bir acının ve tükenmişliğin dile getirilmesi, okuyucuda güçlü bir duygudaşlık ve aciliyet duygusu uyandırır.
	"İnsanlık bu yasadışı işgalin gerçekleşmesine nasıl izin verdi? [...] Nasıl?"	Bu, **retorik soru** ve **ahlaki kınama** argümanıdır. Sorular, doğrudan bir cevap beklemekten çok, okuyucuyu düşünmeye, ahlaki sorumluluklarını sorgulamaya ve eylemsizliğin kabul edilemezliğini fark etmeye zorlar. Bu, "insanlığın evrensel sorumluluğu" **topoi'sine** dayanır.
	"yasadışı işgal" / "yasadışı abluka"	Bu ifadeler, **hukuki ve ahlaki yargılama** argümanlarıdır. Mevcut durumun

		uluslararası hukuka aykırı olduğunu ve dolayısıyla kabul edilemez olduğunu savunur.
	"#NeverAgain'e ne oldu?"	Bu, **tarihi ve ahlaki çelişki** argümanıdır. Tarihi bir dersin (Soykırım sonrası "bir daha asla") çiğnendiği iması, mevcut durumun vahametini ve ahlaki başarısızlığı vurgular. Bu, "tarihten ders çıkarma" ve "insanlık suçlarının tekrarlanmaması" **topoi'lerine** dayanır.
Bakış Açısı Yansıtma Stratejileri	Tweetin tamamı	Tweet, Gazze'de yaşanan insani krizin içinden, bizzat mağdurlardan birinin (Motaz Azaiza'ya atıfla) ve genel olarak Filistinli mağdurların bakış açısını yansıtır. Bu, durumu kişisel bir trajediden küresel bir ahlaki başarısızlığa taşır.
	Tweetin tamamı	"İnsanlık" ve "biz" zamirlerinin kullanımı, sorumluluğu İsrail veya belirli aktörlerden ziyade, geniş bir uluslararası ve kolektif vicdana yükler. Bu, okuyucuyu da bu sorumluluğun bir parçası olarak konumlandırır.
	Tweetin tamamı	İsrail'in eylemleri "yasadışı işgal" ve "yasadışı abluka" olarak çerçevelenerek, hukuki ve ahlaki olarak kınanır. İsrail'in güvenlik kaygıları veya gerekçeleri gibi karşı argümanlar tamamen dışarıda bırakılmıştır.
	Tweetin tamamı	"#NeverAgain" atfıyla, durumun sadece siyasi bir çatışma değil, aynı zamanda tarihin en büyük insanlık dramlarından biriyle karşılaştırılabilir bir ahlaki kriz olduğu ima edilir.
Yoğunlaştırma/Hafifletme Stratejileri	"Sonuna kadar dayanabileceğimi sanmıyorum, lütfen beni affedin"	Kişisel bir çaresizlik ve teslimiyet ifadesi, mesajın duygusal etkisini ve acımasızlığını **şiddetli bir şekilde yoğunlaştırır**.
	"nasıl izin verdi?"/"nasıl izin verdik?" / "Nasıl?"	Tekrarlanan ve gittikçe kısaltılan retorik sorular, öfkeyi, hayal kırıklığını ve ahlaki sorgulamayı **yoğunlaştırır**. "Nasıl?" kelimesinin yalnız başına tekrarı, ifadenin dramatik etkisini artırır.
	"yasadışı" kelimesinin tekrarı (işgal ve abluka için)	Durumun hukuka aykırılığını ve kabul edilemezliğini **yoğunlaştırır**.
	"16 yıldır devam eden"	Ablukanın uzun süresini vurgulayarak, durumun kronikleşmiş ve dayanılmaz boyutunu **şiddetlendirir**.
	"#NeverAgain'e ne oldu?"	Bu slogana yapılan atıf, mevcut durumun ahlaki ciddiyetini ve tarihsel önemini **en üst düzeyde yoğunlaştırır**.
	Hashtag kullanımı	Hashtag kullanımı, mesajın görünürlüğünü, erişimini ve tartışma potansiyelini artırarak **yoğunlaştırır**.

Tweet 10 Analizi: State of Palestine (5 Kasım 2023): “Yıllarca şiddeti ve sivillerin öldürülmesini kınadım ve sınırlar arasında köprüler kurmaya çalıştım! Bunların hiçbiri İsrail'in evime hassas güdümlü füze atmasını engellemedi!” Muhammad Shehad.		
Kategori Başlığı	**Strateji (Örnek Cümle/Kelime)**	**Açıklama**
Adlandırma Stratejileri	"Yıllarca şiddeti ve sivillerin öldürülmesini kınadım"	Yazarın (Muhammad Shehad) kendi eylemlerini "şiddeti ve sivillerin öldürülmesini kınamak" olarak adlandırması, onu **barış yanlısı, ahlaklı ve insani değerlere sahip bir aktör** olarak konumlandırır.
	"sınırlar arasında köprüler kurmaya çalıştım"	Kendi çabalarını "köprüler kurmak" olarak adlandırmak, **diyalog, uzlaşma ve çatışma çözümü arayışını** vurgular.
	"İsrail"	Saldırının faili olarak doğrudan adlandırılır.
	"evime hassas güdümlü füze atmasını"	Saldırıyı tanımlamak için "hassas güdümlü füze" ifadesi, saldırının kasıtlı ve teknolojik olarak gelişmiş olduğunu, dolayısıyla masumiyet iddialarının aksine hedefin net olduğunu ima eder. "Evime" ifadesi, saldırının kişisel ve mahrem alana yönelik olduğunu vurgular.
Yükleme Stratejileri	"Yıllarca şiddeti ve sivillerin öldürülmesini kınadım ve sınırlar arasında köprüler kurmaya çalıştım"	Yazarın (Muhammad Shehad) eylemlerine **insaniyet, barışçıllık, çaba ve iyi niyet** özellikleri yükler. Bu, yazarın ahlaki üstünlüğünü ve diyalog arayışını gösterir.
	"Bunların hiçbiri [...] engellemedi"	Yazarın tüm iyi niyetli çabalarına rağmen, İsrail'in eyleminin durdurulamadığını belirtir. Bu, İsrail'e **önyargılı, acımasız ve barışçıl çabalara aldırış etmeyen** bir aktör özelliği yükler.
	"İsrail'in evime [...] füze atmasını"	İsrail'e, sivil bir hedefi (ev) kasıtlı olarak ve acımasızca (hassas güdümlü füze ile) hedef alan bir **saldırgan ve yıkıcı aktör** özelliği yükler.
Argümantasyon Stratejileri	"Yıllarca şiddeti ve sivillerin öldürülmesini kınadım ve sınırlar arasında köprüler kurmaya çalıştım! Bunların hiçbiri İsrail'in evime hassas güdümlü füze atmasını engellemedi!”	Bu, bir **hayal kırıklığı ve ironi** argümanıdır. Yazarın barışçıl ve insani çabaları ile maruz kaldığı şiddetli saldırı arasındaki tezatlık vurgulanır. Argüman, "adil olsanız bile zulme uğrayabilirsiniz" **topoi'sine** dayanır. Bu, aynı zamanda bir **ahlaki kınama** argümanıdır; zira barışa çalışan birine yönelik saldırı, failin (İsrail) ahlaki değerlerden yoksun olduğunu ima eder.

	"hassas güdümlü füze"	Bu, saldırının rastgele olmadığını, kasıtlı ve hedefe yönelik olduğunu ima ederek, İsrail'in eylemlerinin sorumluluğunu **yoğunlaştırır**.
Bakış Açısı Yansıtma Stratejileri	Tweetin tamamı	Tweet, **Muhammad Shehad'ın kişisel ve mağdur edilmiş bakış açısını** yansıtır. Bu bakış açısı, İsrail'in eylemlerinin bireysel düzeyde nasıl bir yıkım ve hayal kırıklığına yol açtığını gösterir.
	Tweetin tamamı	Yazarın kendi barışçıl çabalarını öne çıkarması, İsrail'in saldırganlığını daha da vurgular ve eylemlerinin gerekçesiz olduğu algısını yaratır. "Köprüler kurmak" ifadesi, iyi niyetli bir figür olarak yazarın rolünü pekiştirir.
	Tweetin tamamı	İsrail'in saldırılarına yönelik herhangi bir gerekçe veya bağlam (örn. güvenlik kaygıları, Hamas'ın eylemleri) tweette yer almaz. Anlatı tamamen İsrail'in acımasız ve haksız saldırısı üzerine kuruludur.
	Tweetin tamamı	Bu, okuyucuda yoğun bir empati ve İsrail'e karşı kınama duygusu uyandırmayı amaçlar.
Yoğunlaştırma/Hafifletme Stratejileri	"Yıllarca"	Barışçıl çabaların süresini vurgulayarak, hayal kırıklığının derinliğini ve durumun kronikleştiğini **yoğunlaştırır**.
	"hiçbiri [...] engellemedi!"	Yazarın çabalarının nafile olduğunu ve İsrail'in kararlılığını vurgulayarak, mesajın dramatik etkisini **şiddetli bir şekilde yoğunlaştırır**.
	"evime"	Saldırının kişisel ve mahrem alana yönelik olduğunu vurgulayarak duygusal etkiyi **yoğunlaştırır**.
	"hassas güdümlü füze"	Saldırının kasıtlı ve teknolojik olarak gelişmiş olduğunu belirterek, eylemin acımasızlığını ve sorumluluğunu **yoğunlaştırır**.
	Ünlem işareti	Ünlem işareti, ifadenin duygusal yoğunluğunu ve yazarın şaşkınlığını/öfkesini **artırır**.

Tweet 11 Analizi: State of Palestine (6 Kasım 2023): “Birleşmiş Milletler’e bağlı 18 kuruluşun liderleri, İsrail-Hamas savaşında derhal ateşkes çağrısında bulunarak, çatışmada artan ölüm sayısından dolayı "şok ve dehşet" yaşadıklarını ifade etti.”		
Kategori Başlığı	**Strateji (Örnek Cümle/Kelime)**	**Açıklama**
Adlandırma Stratejileri	"Birleşmiş Milletler’e bağlı 18 kuruluşun liderleri":	Çağrının kaynağını **geniş, meşru ve uluslararası düzeyde tanınan bir otorite** olarak adlandırır. "18 kuruluş" ifadesi, mesajın geniş bir mutabakatı temsil ettiğini gösterir.
	"İsrail-Hamas savaşı"	Çatışmayı taraflarıyla birlikte adlandırır, tarafsız bir tanımlama sunar.
	"derhal ateşkes"	Krizin çözümüne yönelik acil ve net bir talebi adlandırır.
	"artan ölüm sayısı"	Çatışmanın en trajik sonucunu, yani can kayıplarını vurgular.
	"şok ve dehşet"	Uluslararası liderlerin çatışmaya yönelik duygusal tepkisini adlandırır. Bu güçlü kelimeler, durumun kabul edilemezliğini ve vahametini vurgular.
Yükleme Stratejileri	"18 kuruluşun liderleri [...] çağrısında bulunarak"	Liderlere **vicdanlı, sorumluluk sahibi ve çözüm arayan** aktörler özelliği yükler. Bu, onların ahlaki otoritesini pekiştirir.
	"çatışmada artan ölüm sayısı"	Çatışmaya, **sürekli ölüm ve yıkım üreten** bir nitelik yükler. "Artan" ifadesi, durumun kötüleştiğini belirtir.
	"şok ve dehşet yaşadıklarını ifade etti"	Liderlere duyarlı, insani değerlere sahip ve yaşanan trajediden derinden etkilenen kişiler özelliği yükler. Bu, onların çağrısının sadece politik değil, aynı zamanda insani bir motivasyona dayandığını gösterir.
Argümantasyon Stratejileri	"Birleşmiş Milletler’e bağlı 18 kuruluşun liderleri, [...] derhal ateşkes çağrısında bulunarak"	Bu, bir **otoriteye dayanma ve evrensel çağrı** argümanıdır. Çok sayıda ve farklı alandan gelen BM kuruluşlarının ortak çağrısı, ateşkesin sadece politik bir talep değil, aynı zamanda uluslararası vicdanın ve küresel işbirliğinin bir gerekliliği olduğu argümanını sunar. Bu, **"uluslararası normlara uyum"** ve **"insani müdahale zorunluluğu"** topoi'lerine dayanır.
	"çatışmada artan ölüm sayısından dolayı 'şok ve dehşet' yaşadıklarını ifade etti."	Bu, **duygusal çekicilik (pathos) ve ahlaki kınama** argümanıdır. Liderlerin duygusal tepkileri (şok ve dehşet), çatışmanın insani maliyetinin kabul edilemez olduğunu vurgular ve okuyucuda benzer duygusal bir tepki uyandırmayı amaçlar. Bu, "insan yaşamının kutsallığı" **topoi'sine** dayanır.

Bakış Açısı Yansıtma Stratejileri	Tweetin tamamı	Tweet, **uluslararası insani kuruluşların ve Birleşmiş Milletler'in tarafsız ve insani kriz odaklı bakış açısını** yansıtır. Odak noktası, çatışmanın nedenleri veya sorumluları yerine, **insani sonuçları ve acil bir çözüme (ateşkes) duyulan ihtiyaçtır.**
	Tweetin tamamı	Liderlerin ifade ettiği "şok ve dehşet", durumun ahlaki ciddiyetini ve evrensel bir kınama gerektirdiğini ima eder.
	Tweetin tamamı	İsrail veya Hamas'ın kendi gerekçeleri veya bakış açıları bu tweette yer almaz; anlatı tamamen insani krizin önlenmesi ve uluslararası toplumun sorumluluğu üzerine kuruludur. Bu, objektiflik ve tarafsızlık iddiası taşıyan, ancak örtük olarak çatışmanın sürmesinden duyulan rahatsızlığı ve kınamayı içeren bir anlatıdır.
Yoğunlaştırma/Hafifletme Stratejileri	"18 kuruluşun liderleri"	Çağrının arkasındaki kurumların sayısını vurgulayarak, mesajın ağırlığını ve uluslararası desteğin kapsamını **yoğunlaştırır**.
	"derhal ateşkes"	Talebin aciliyetini ve kararlılığını **yoğunlaştırır**.
	"artan ölüm sayısı"	Durumun kötüleştiğini ve insani maliyetin yükseldiğini vurgulayarak mesajın ciddiyetini **yoğunlaştırır**.
	"şok ve dehşet"	Kullanılan bu güçlü duygusal kelimeler, liderlerin ve dolayısıyla uluslararası toplumun yaşananlara karşı duyduğu büyük rahatsızlığı ve ahlaki kınamayı **şiddetli bir şekilde yoğunlaştırır**.

Tweet 12 Analizi: State of Palestine (23 Ekim 2023): “İsrail, zorla yerinden edilmeyi reddettikleri için Filistinli sivilleri 'terörist' olarak nitelendiriyor.”		
Kategori Başlığı	**Strateji (Örnek Cümle/Kelime)**	**Açıklama**
Adlandırma Stratejileri	"İsrail"	Eylemi gerçekleştiren ve bu adlandırmayı yapan aktör olarak doğrudan adlandırılır.
	"Filistinli siviller"	Bu adlandırma, mağdur edilen kitlenin kimliğini ve masumiyetini vurgular. "Siviller" kelimesi, onların savaşçı olmadığını ve korunması gereken kişiler olduğunu ima eder.
	"zorla yerinden edilmeyi reddettikleri için"	Sivillerin eyleminin (reddetme) nedenini belirtir ve bunun meşru bir direniş olduğunu ima eder.
	"'terörist' olarak nitelendiriyor"	Bu, İsrail'in kullandığı adlandırmayı belirtir. Tek tırnak içine alınması, bu adlandırmanın bir alıntı olduğunu ve tweet'i atan kişinin bu adlandırmaya katılmadığını gösterir. "Terörist" kelimesi, suçlamanın ciddiyetini ve hedefteki kişilerin gayrimeşru gösterilme çabasını ortaya koyar.
Yükleme Stratejileri	"İsrail [...] nitelendiriyor"	İsrail'e, gerçekleri çarpıtan, haksız ithamlarda bulunan ve sivil hakları ihlal eden bir aktör özelliği yükler.
	"Filistinli sivilleri 'terörist' olarak nitelendiriyor"	Filistinli sivillere, sadece "zorla yerinden edilmeyi reddetmeleri" gibi temel bir haklarını kullandıkları için haksız yere suçlanan ve damgalanan özellikler yükler. Bu, İsrail'in eylemlerinin adaletsizliğini ve ahlaki düşüklüğünü vurgular.
	"zorla yerinden edilmeyi reddettikleri için"	Sivillerin eylemine haklı ve dirençli olma özelliği yükler. Bu, onların temel haklarını savunan ve onurlu bir duruş sergileyen kişiler olduğunu ima eder.
Argümantasyon Stratejileri	"İsrail, zorla yerinden edilmeyi reddettikleri için Filistinli sivilleri 'terörist' olarak nitelendiriyor."	Bu, bir **suçlama ve hak ihlali** argümanıdır. İsrail'in, temel bir insani hakkı (yerinden edilmeyi reddetme) kullanan sivilleri kriminalize etmesi ve "terörist" olarak damgalaması, uluslararası hukukun ve ahlaki değerlerin ihlal edildiği argümanını sunar. Bu, **"sivillerin korunması"** ve **"haksız damgalama"** topoi'lerine dayanır.

	"İsrail, zorla yerinden edilmeyi.. "	Bu ifade, **"kurbanı suçlama"** (victim blaming) olarak da yorumlanabilir; yani İsrail'in, kendi eylemlerine (zorla yerinden etme) karşı çıkanları hedef göstererek, kendi sorumluluğunu hafifletmeye çalıştığı iddia edilir.
Bakış Açısı Yansıtma Stratejileri	Tweetin tamamı	Tweet, İsrail'in politikalarını ve söylemini eleştiren, Filistinli sivillerin haklarını savunan bir bakış açısını yansıtır. İsrail, hak ihlali yapan ve haksız ithamlarda bulunan bir taraf olarak konumlandırılır.
	Tweetin tamamı	Filistinli siviller, haksız yere damgalanan ve temel hakları için direnen mağdurlar olarak öne çıkarılır.
	Tweetin tamamı	"Zorla yerinden edilme" kavramı, tweetin temelini oluşturur ve bu durumun uluslararası hukuka aykırı olduğu ima edilir.
		İsrail'in güvenlik kaygıları veya terörle mücadele argümanları gibi karşıt görüşler bu tweette yer almaz; anlatı tamamen Filistinli sivillerin maruz kaldığı damgalamaya odaklanır.
Yoğunlaştırma/Hafifletme Stratejileri	"zorla yerinden edilmeyi reddettikleri için"	Sivillerin eylemlerinin meşruiyetini vurgulayarak, İsrail'in damgalamasının haksızlığını **yoğunlaştırır**.
	"'terörist' olarak nitelendiriyor"	Bu sert adlandırmanın İsrail tarafından yapıldığını belirtmek, İsrail'e yönelik eleştiriyi ve ahlaki kınamayı **şiddetli bir şekilde yoğunlaştırır**. Tırnak içine alınması, yazarın bu terimi benimsemediğini, sadece İsrail'in kullandığı bir retorik olduğunu gösterir.

Tweet 13 Analizi: State of Palestine (19 Ekim 2023): “Filistinlileri öldürmenin İsrail'i asla daha güvenli hale getirmeyeceğini Filistin elçisi Güvenlik Konseyi'ne söyledi.”		
Kategori Başlığı	**Strateji (Örnek Cümle/Kelime)**	**Açıklama**
Adlandırma Stratejileri	"Filistinlileri öldürmek":	İsrail'in eylemlerini doğrudan "öldürme" olarak adlandırır, bu da eylemlerin ciddiyetini ve ahlaki kabul edilemezliğini vurgular.
	"İsrail"	Güvenlik konusunda bir iddia ortaya koyan taraf olarak adlandırılır.
	"asla daha güvenli hale getirmeyeceğini"	İsrail'in güvenlik stratejisinin sonuçsuz kalacağını ve hedefine ulaşamayacağını iddia eder. "Asla" kelimesi, bu iddianın kesinliğini ve mutlaklığını pekiştirir.
	"Filistin elçisi"	Beyanın kaynağını resmi bir diplomatik figür olarak adlandırarak, ifadenin ciddiyetini ve diplomatik ağırlığını vurgular.
	"Güvenlik Konseyi"	Konuşma platformunu (Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi) belirterek, mesajın uluslararası bir forumda dile getirildiğini ve küresel bir çağrı niteliği taşıdığını gösterir.
Yükleme Stratejileri	"Filistinlileri öldürmenin"	Bu eyleme, **karşı-üretken ve güvenlik sağlamayan** bir nitelik yükler. Yani, İsrail'in bu eylemleriyle kendi amacına (güvenlik) ulaşamadığı belirtilir.
	"İsrail'i asla daha güvenli hale getirmeyeceğini"	İsrail'e, mevcut stratejisinin başarısız ve vizyonsuz olduğu özelliği yükler. Bu, İsrail'in güvenlik anlayışının eleştirildiğini gösterir.
	"Filistin elçisi [...] söyledi"	Filistin elçisine **bilge, öngörülü ve adaletli bir konuşmacı** özelliği yükler. Bu, onun uyarısının haklı ve doğru olduğu algısını yaratır.
Argümantasyon Stratejileri	"Filistinlileri öldürmenin İsrail'i asla daha güvenli hale getirmeyeceğini..."	Bu, bir **sebep-sonuç ve tersine kanıt** argümanıdır. İsrail'in güvenlik elde etme hedefi ile Filistinlileri öldürme eylemleri arasında olumsuz bir korelasyon olduğu iddia edilir. Yani, bu eylemlerin istenen sonucun tam tersini yaratacağı savunulur. Bu, "şiddet şiddeti doğurur" ve "adaletsizlikle güvenlik sağlanamaz" **topoi'lerine** dayanır.

	"...Filistin elçisi Güvenlik Konseyi'ne söyledi.":	Bu, **otoriteye dayanma** argümanıdır. Mesajın uluslararası bir diplomat ve önemli bir uluslararası forumda (Güvenlik Konseyi) dile getirilmesi, argümanın ciddiyetini ve ağırlığını artırır. Bu, aynı zamanda bir **"uluslararası normlara uyum"** ve **"barışçıl çözüm çağrısı"** topoi'sine de işaret eder.
Bakış Açısı Yansıtma Stratejileri	Tweetin tamamı	Tweet, **Filistin'in ve diplomatik temsilcilerinin bakış açısını** yansıtır. Bu perspektif, İsrail'in güvenlik kaygılarına yönelik eleştirel bir yaklaşım sergiler ve mevcut askeri stratejilerinin Filistinlilerin yaşamları pahasına bile olsa başarısız olacağını iddia eder.
	Tweetin tamamı	"Filistinlileri öldürmek" ifadesiyle, Filistinliler doğrudan mağdur ve İsrail'in eylemlerinin hedefi olarak konumlandırılır.
	Tweetin tamamı	İsrail'in güvenlik motivasyonlarına veya Hamas gibi grupların eylemlerine ilişkin herhangi bir karşı argüman tweette yer almaz. Odak noktası, İsrail'in güvenlik stratejisinin ahlaki ve pratik olarak sorgulanmasıdır.
	Tweetin tamamı	Mesaj, uluslararası platformda İsrail'in eylemlerinin sorgulanması gerektiğini ve farklı bir yaklaşımın (şiddet yerine barışın) benimsenmesi gerektiğini savunan bir çağrı niteliği taşır.
Yoğunlaştırma/Hafifletme Stratejileri	"asla daha güvenli hale getirmeyeceğini"	"Asla" kelimesi, iddianın mutlaklığını ve kesinliğini vurgulayarak mesajın etkisini **yoğunlaştırır**.
	"öldürmek"	Fiilin seçimi, eylemin şiddetini ve ahlaki kabul edilemezliğini **yoğunlaştırır**.
	"Güvenlik Konseyi'ne söyledi"	Mesajın dile getirildiği platformun önemi, iddianın ciddiyetini ve uluslararası yankısını **yoğunlaştırır**.

Tweet 14 Analizi: State of Palestine (23 Ekim 2023): "Bu hukuka aykırı ve insanlık dışı saldırının insani maliyeti, #Filistinli sivil halkın her dakika ve her saat can kaybına uğramasıyla acı verici bir şekilde artmaya devam ediyor. Heba AbuNada - İsrail tarafından öldürüldü. Adını hatırlayın. Hikâyesini hatırlayın."		
Kategori Başlığı	**Strateji (Örnek Cümle/Kelime)**	**Açıklama**
Adlandırma Stratejileri	"Bu hukuka aykırı ve insanlık dışı saldırı"	İsrail'in eylemleri doğrudan "hukuka aykırı" ve "insanlık dışı" olarak adlandırılır. Bu, eylemlerin meşruiyetini reddeder ve ahlaki olarak kınanması gerektiğini vurgular.
	"#Filistinli sivil halk"	Saldırının hedefi olan kitleyi "sivil halk" olarak adlandırmak, onların masumiyetini ve korunması gereken statüsünü vurgular. "#Filistinli" kimliği, ulusal ve etnik boyutu öne çıkarır.
	"can kaybı"	En doğrudan ve trajik sonucu belirtir.
	"Heba AbuNada"	Bireysel bir ismin anılması, büyük çaplı trajediyi kişiselleştirir. Heba AbuNada, Gazze'li bir yazar ve şairdir.
	"İsrail tarafından öldürüldü"	Ölümün failini doğrudan "İsrail" olarak adlandırır, sorumluluğu net bir şekilde yükler.
Yükleme Stratejileri	"saldırının insani maliyeti [...] acı verici bir şekilde artmaya devam ediyor"	Saldırıya, **sürekli artan ve yıkıcı bir insani maliyet** getirme özelliği yükler. "Acı verici" ifadesi, duygusal yoğunluğu artırır.
	"her dakika ve her saat can kaybına uğramasıyla"	Çatışmaya, **aralıksız ve kesintisiz ölüm ve yıkım üreten** bir nitelik yükler. Bu, durumun aciliyetini ve durdurulması gerektiğini vurgular.
	"Heba AbuNada - İsrail tarafından öldürüldü"	Heba AbuNada'ya **masum bir kurban** özelliği yüklerken, İsrail'e ise **kasıtlı olarak can alan, yıkıcı bir aktör** özelliği yükler.
Argümantasyon Stratejileri	"Bu hukuka aykırı ve insanlık dışı saldırının insani maliyeti [...] acı verici bir şekilde artmaya devam ediyor."	Bu, **ahlaki kınama ve insani kriz argümanıdır**. Saldırının "hukuka aykırı" ve "insanlık dışı" olması, eylemlerin kabul edilemez olduğunu savunur. "İnsani maliyetin artması" ifadesi, uluslararası topluma bir eylem çağrısıdır. Bu, **"sivillerin korunması"** ve **"savaş hukuku ihlali"** topoi'lerine dayanır.
	"Heba AbuNada - İsrail tarafından öldürüldü. Adını hatırlayın. Hikâyesini hatırlayın."	Bu, **örnekleme ve kişiselleştirme** argümanıdır. Tek bir bireyin trajedisi üzerinden, genel insani maliyetin somutlaştırılması ve duygusal bir bağ kurulması amaçlanır. "Adını hatırlayın. Hikâyesini hatırlayın." ifadeleri, **kurbanı anma ve adalete duyulan ihtiyaç** topoi'lerine dayanır; bu, ölenlerin sadece sayılardan ibaret olmadığını, her birinin bir hayatı ve hikâyesi olduğunu vurgular.
Bakış Açısı Yansıtma Stratejileri	Tweetin tamamı	Tweet, **Gazze'deki Filistinli sivillerin ve mağdurların bakış açısını** yansıtır. Anlatı, İsrail'in askeri eylemlerinin insani sonuçlarına, acımasızlığına ve hukuk dışılığına odaklanmıştır.

	Tweetin tamamı	Heba AbuNada'nın adının anılması, genellemelerden çıkarak, çatışmanın bireyler üzerindeki yıkıcı etkisini kişisel ve somut hale getirir. Bu, okuyucuda güçlü bir duygudaşlık ve öfke uyandırmayı amaçlar.
	Tweetin tamamı	İsrail'in eylemlerine yönelik herhangi bir gerekçe (örn. güvenlik kaygıları, Hamas'ın eylemleri) bu tweette yer almaz. Anlatı tamamen İsrail'i "hukuka aykırı" ve "insanlık dışı" bir saldırının faili olarak konumlandırır.
	Tweetin tamamı	"Adını hatırlayın. Hikayesini hatırlayın." çağrısı, okuyucuyu aktif olarak empati kurmaya ve durumu kişisel olarak sahiplenmeye davet eder.
Yoğunlaştırma/Hafifletme Stratejileri	"hukuka aykırı ve insanlık dışı"	Saldırının doğasına yönelik en ağır sıfatları kullanarak, eylemlerin ahlaki ve hukuki kabul edilemezliğini **şiddetli bir şekilde yoğunlaştırır**.
	"her dakika ve her saat"	Can kayıplarının sürekli ve aralıksız olduğunu vurgulayarak, durumun aciliyetini ve vahametini **yoğunlaştırır**.
	"acı verici bir şekilde artmaya devam ediyor"	İnsani maliyetin sadece arttığını değil, aynı zamanda bunun "acı verici" olduğunu belirterek, mesajın duygusal etkisini **şiddetlendirir**.
	"Heba AbuNada - İsrail tarafından öldürüldü."	Doğrudan ve kısa cümle yapısı, iddianın kesinliğini ve şok ediciliğini **yoğunlaştırır**.
	"Adını hatırlayın. Hikâyesini hatırlayın."	Emir kipiyle yapılan bu çağrılar, okuyucunun konuya dâhil olma derecesini ve duygusal bağını **şiddetli bir şekilde yoğunlaştırır**.

Tweet 15 Analizi: State of Palestine (21 Ekim 2023): “Gazze Şeridi'ndeki Düşmanlıklar ve İsrail Güncellemesi #14 -Birleşmiş Milletler İnsani İşler Koordinasyon Ofisi - işgal altındaki #Filistin toprakları “ #Gazze Şeridi'ndeki tüm konut birimlerinin %30'u ya yıkıldı ya da hasar gördü.”		
Kategori Başlığı	**Strateji (Örnek Cümle/Kelime)**	**Açıklama**
Adlandırma Stratejileri	"Gazze Şeridi'ndeki Düşmanlıklar ve İsrail Güncellemesi #14"	Çatışmayı "düşmanlıklar" olarak adlandırarak, olayın sadece bir savaş değil, daha geniş bir gerilimin parçası olduğunu ima eder. "Güncelleme #14" ise bilginin düzenli ve devamlı bir raporlama serisinin parçası olduğunu gösterir.
	"Birleşmiş Milletler İnsani İşler Koordinasyon Ofisi"	Bilginin kaynağını **resmi, uluslararası ve güvenilir bir kurum** olarak adlandırır, bu da verilen verilerin meşruiyetini pekiştirir.
	"işgal altındaki #Filistin toprakları"	Bölgeyi "işgal altında" olarak adlandırmak, uluslararası hukuka göre bir işgal olduğunu ve İsrail'in varlığının yasa dışı olduğunu ima eder. Hashtag kullanımı, bu duruma dikkat çeker.
	"#Gazze Şeridi"	Çatışmanın coğrafi odağını netleştirir.
	"konut birimleri"	Hedeflenen yapıları "konut birimleri" olarak adlandırmak, onların sivil niteliğini ve dolayısıyla korunması gereken hedefler olduğunu vurgular.
Yükleme Stratejileri	"Birleşmiş Milletler İnsani İşler Koordinasyon Ofisi"	Bu kuruma, **doğruluk, tarafsızlık ve insani kaygı taşıyan bir gözlemci ve raporlama otoritesi** özelliği yükler.
	"işgal altındaki Filistin toprakları"	Bu topraklara, **hukuki statüsü belirsiz, saldırılara maruz kalan ve mağdur** olma özelliği yükler.
	"tüm konut birimlerinin %30'u ya yıkıldı ya da hasar gördü"	Gazze'deki yerleşim alanlarına **büyük çapta yıkıma uğramış, yaşanılmaz hale gelmiş** olma özelliği yükler. Bu, saldırıların kapsamlı ve yıkıcı etkisini gösterir.
Argümantasyon Stratejileri	"Birleşmiş Milletler İnsani İşler Koordinasyon Ofisi"nden alıntı	Bu, **otoriteye dayanma** argümanıdır. Bilginin güvenilir bir uluslararası kuruluştan gelmesi, iddiaların doğruluğunu ve tarafsızlığını güçlendirir. Bu, **"uzman görüşü"** ve **"kurumsal meşruiyet"** topoi'lerine dayanır.
	"%30'u ya yıkıldı ya da hasar gördü"	Bu, **istatistiksel ve sayısal kanıt** argümanıdır. Somut bir yüzde vermek, yıkımın boyutunu somutlaştırır ve okuyucuda şok edici bir etki yaratır. Bu, **"geniş çaplı sivil altyapı yıkımı"** ve **"insani kriz"** topoi'lerine işaret eder.
	"konut birimleri"	Bu, yıkımın sivil hedeflere yönelik olduğunu vurgulayarak, İsrail'in eylemlerinin uluslararası savaş hukukunu ihlal ettiği argümanını örtük bir şekilde sunar. Bu, **"sivil ayrımı gözetmeme"** ve **"savaş suçu"** topoi'leri ile ilişkilidir.
Bakış Açısı Yansıtma Stratejileri	Tweetin tamamı	Tweet, gazetecilerin ailelerinin hedef alınmasının kabul edilemezliğini ima eder. İnsani kriz ve uluslararası hukuk odaklı,

		nesnel bir raporlama bakış açısını yansıtır. Odak noktası, çatışmanın nedenleri veya sorumluları yerine, insani sonuçları ve yıkımın boyutlarıdır.
	Tweetin tamamı	Gazze ve Filistin toprakları, çatışmanın mağduru ve büyük çaplı yıkıma uğrayan bir bölge olarak konumlandırılır.
	Tweetin tamamı	"İşgal altındaki" ifadesi, İsrail'in bu topraklardaki varlığının uluslararası hukuka göre gayrimeşru olduğu imasını taşır ve bu, İsrail'in eylemlerine yönelik örtük bir eleştiri sunar.
	Tweetin tamamı	Bu tür bir tweet, çatışmanın insani boyutlarına dikkat çekmeyi, uluslararası toplumu bilgilendirmeyi ve muhtemelen müdahaleye veya yardıma yönelik çağrıları desteklemeyi amaçlar.
Yoğunlaştırma/Hafifletme Stratejileri	"Birleşmiş Milletler İnsani İşler Koordinasyon Ofisi" gibi resmi bir kaynağın belirtilmesi	Mesajın güvenilirliğini ve ciddiyetini **yoğunlaştırır**.
	"işgal altındaki"	Bölgenin hukuki ve siyasi durumuna yönelik hassasiyeti ve eleştirel algıyı **yoğunlaştırır**.
	"%30'u ya yıkıldı ya da hasar gördü"	Yıkımın niceliğini ve boyutunu vurgulayarak, durumun vahametini ve insani trajediyi **şiddetli bir şekilde yoğunlaştırır**.
	"konut birimleri"	Yıkımın sivil yaşam alanlarına yönelik olduğunu vurgulayarak, mesajın duygusal etkisini ve ahlaki kınama potansiyelini **yoğunlaştırır**.
	Hashtag kullanımı	Hashtag kullanımı, tweetin görünürlüğünü ve etkileşimini artırarak mesajın etkisini **yoğunlaştırır**.

Tweet 16 Analizi: State of Palestine (26 Ekim 2023): “İsrail, birkaç dakika önce kıdemli muhabirini öldürdü @AJArabic Wael Dahdouh'un ailesi #Gazze'ye düzenlenen hava saldırısında. Eşi ve iki çocuğu artık hayatta değil ve bu felakette hayatını kaybeden masumlar arasında.”		
Kategori Başlığı	**Strateji (Örnek Cümle/Kelime)**	**Açıklama**
Adlandırma Stratejileri	İsrail	Ailenin ölümünden doğrudan sorumlu tutulan aktör olarak adlandırılır.
	"kıdemli muhabirini"	Wael Dahdouh'un mesleki statüsünü belirtmek, olaya bir **profesyonel ve uluslararası medya boyutu** katar. Gazetecilerin ailelerinin hedef alınmasının kabul edilemezliğini ima eder.
	"@AJArabic"	Medya kuruluşunun (Al Jazeera Arabic) belirtilmesi, olayın medyaya ve gazetecilere yönelik bir saldırı olduğu algısını pekiştirir ve kaynağın uluslararası güvenilirliğini ima eder.
	"Wael Dahdouh'un ailesi"	Mağdurları kişisel bir bağlamla, yani tanınmış bir gazetecinin ailesi olarak adlandırmak, olayın duygusal etkisini artırır.
	"#Gazze'ye düzenlenen hava saldırısı"	Ölümün nedeni "hava saldırısı" olarak adlandırılırken, coğrafi konumun belirtilmesi olayın yerini netleştirir.
	"Eşi ve iki çocuğu"	Ölenlerin en savunmasız ve masum aile üyeleri olarak adlandırılması, trajedinin boyutunu ve acımasızlığını vurgular.
	"bu felaket"	Yaşanan olayı genel bir terimle "felaket" olarak adlandırarak, olayın yıkıcılığını ve geniş kapsamlı üzüntüye neden olduğunu belirtir.
	"masumlar arasında"	Ölenlerin sivil ve savunmasız olduklarını vurgulayarak, onların herhangi bir suçu olmadığını ve kurban olduklarını belirtir.
Yükleme Stratejileri	"İsrail [...] öldürdü"	İsrail'e **doğrudan can alan, agresif ve sorumlu** bir aktör özelliği yükler.
	"ailesi [...] artık hayatta değil	Aile üyelerine **ölmüş, mağdur ve masum** özellikler yükler. "Artık hayatta değil" ifadesi, durumun geri döndürülemezliğini ve kesinliğini vurgular.
	"hava saldırısında"	Saldırıya **ölümcül ve yıkıcı** bir nitelik yükler.
	"felakette hayatını kaybeden masumlar arasında"	Ölenleri, çatışmanın **savunmasız kurbanları** olarak konumlandırır.
Argümantasyon Stratejileri	"İsrail, birkaç dakika önce kıdemli muhabirini öldürdü [...] ailesi #Gazze'ye düzenlenen hava saldırısında."	Bu, **doğrudan bir suçlama ve sorumluluk yükleme** argümanıdır. İsrail'in hedef aldığı kişilerin sıradan siviller değil, tanınmış bir gazetecinin ailesi olması, saldırının rastgele olmadığı ve belki de gazetecileri yıldırma amacı taşıdığı imasını güçlendirir. Bu, **"sivillerin hedef alınması"** ve **"savaş suçu"** topoi'lerine dayanır.
	"Eşi ve iki çocuğu artık hayatta değil ve bu felakette hayatını	Bu, **duygusal çekicilik (pathos)** argümanıdır. Çocukların ve eşin hayatını kaybetmesi, okuyucuda güçlü bir empati, öfke ve adalet duygusu uyandırır. "Masumlar arasında"

	kaybeden masumlar arasında."	ifadesi, kurbanların suçsuzluğunu vurgulayarak, saldırının ahlaki kabul edilemezliğini pekiştirir. Bu, **"insanlık onurunun ihlali"** topoi'sine dayanır.
Bakış Açısı Yansıtma Stratejileri	Tweetin tamamı	Tweet, İsrail'in eylemlerini sert bir şekilde kınayan ve insani kayıplara odaklanan bir bakış açısını yansıtır. Anlatı, İsrail'i doğrudan fail olarak konumlandırır ve eylemlerini ahlaki ve hukuki açıdan sorgular.
	Tweetin tamamı	Wael Dahdouh'un ailesinin trajedisi, genel çatışmanın insani maliyetinin somut bir örneği olarak sunulur. Bu, okuyucunun durumu kişiselleştirmesine ve büyük sayılar yerine bireysel acıya odaklanmasına olanak tanır.
	Tweetin tamamı	Hamas'ın eylemleri, İsrail'in güvenlik kaygıları veya saldırının askeri gerekçeleri gibi karşı argümanlar bu tweette tamamen dışarıda bırakılmıştır. Odak noktası, masum sivillerin, özellikle de çocukların ve bir gazeteci ailesinin maruz kaldığı trajedidir.
	Tweetin tamamı	Tweet, uluslararası toplumu bu olaya dikkat etmeye ve belki de sorumluların hesap vermesini sağlamaya yönelik bir çağrı niteliği taşır.
Yoğunlaştırma/Hafifletme Stratejileri	"birkaç dakika önce"	Olayın tazeliğini ve aciliyetini vurgulayarak mesajın şok ediciliğini **yoğunlaştırır**.
	"kıdemli muhabirini öldürdü"	Saldırının hedefini sıradan bir sivil yerine, medyada tanınmış bir kişiye (ve ailesine) yönelik olduğunu belirterek, eylemin ciddiyetini ve sansasyonel boyutunu **yoğunlaştırır**.
	"Eşi ve iki çocuğu artık hayatta değil"	Ölenlerin masumiyetini ve trajedinin derinliğini vurgulayarak, duygusal etkiyi **şiddetli bir şekilde yoğunlaştırır**.
	"bu felaket" ve "masumlar arasında"	Durumun vahametini ve kurbanların suçsuzluğunu vurgulayarak, mesajın ahlaki kınama boyutunu **yoğunlaştırır**.
	Hashtag kullanımı	Hashtag kullanımı, mesajın görünürlüğünü ve etkileşimini artırarak **yoğunlaştırır**.

Tweet 17 Analizi: State of Palestine (6 Kasım 2023): “Söylenenleri anlamak için Arapça bilmenize gerek yok. Cinayetin tercümeye ihtiyacı yoktur. #Gazze'de bu sabah erken saatlerde 50 kişi katledildi. Aynı aileden 50 kişi hayatını kaybetti. Katledilenlerin ruhları için sabah namazı kılınıyor.”		
Kategori Başlığı	**Strateji (Örnek Cümle/Kelime)**	**Açıklama**
Adlandırma Stratejileri	Cinayet	Yaşanan ölümleri doğrudan ve kesin bir dille "cinayet" olarak adlandırmak, eylemlerin ahlaki ve hukuki açıdan kabul edilemezliğini, kasıtlı ve haksız olduğunu vurgular.
	"#Gazze"	Olayın coğrafi odağını belirtir.
	"50 kişi katledildi"	Ölenlerin sayısını ve ölüm şeklini "katledildi" olarak adlandırarak, olayın şiddetini ve acımasızlığını pekiştirir.
	"Aynı aileden 50 kişi"	Kurbanların tek bir aileye ait olduğunu vurgulayarak, trajedinin kişisel ve toplumsal yıkım boyutunu gösterir.
	"Katledilenlerin ruhları"	Ölenleri "katledilenler" olarak adlandırmak, onların masumiyetini ve yaşananların ahlaki ciddiyetini vurgular. "Ruhları için sabah namazı" ifadesi, olaya dini ve kültürel bir boyut katarak, kurbanlara saygı duruşunda bulunur ve dayanışma hissi uyandırır.
Yükleme Stratejileri	"Cinayetin tercümeye ihtiyacı yoktur"	Cinayet eylemine, **evrensel olarak anlaşılır ve tartışılmaz** bir özellik yükler. Bu, olayın insanlık dışı doğasının dil veya kültür engeli tanımadığını belirtir.
	"50 kişi katledildi"	Kurbanlara **masum ve zalimce öldürülmüş** olma özelliği yükler.
	"Aynı aileden 50 kişi hayatını kaybetti"	Saldırıya, **tüm aileleri hedef alan ve soykırımsal bir etkiye sahip olabilen** bir nitelik yükler.
Argümantasyon Stratejileri	"Söylenenleri anlamak için Arapça bilmenize gerek yok. Cinayetin tercümeye ihtiyacı yoktur."	Bu, **evrensellik ve ahlaki zorunluluk argümanıdır**. Yaşanan trajedinin, dil bariyerlerini aşan evrensel bir insani mesele olduğunu ve herkes tarafından anlaşılması gerektiğini savunur. Bu, "insanlık onurunun evrenselliği" ve "insanlık suçlarının tartışılmazlığı" **topoi'lerine** dayanır.
	"#Gazze'de bu sabah erken saatlerde 50 kişi katledildi. Aynı aileden 50 kişi hayatını kaybetti."	Bu, **somut sayısal kanıt ve kişiselleştirme argümanıdır**. Olayın zamanı ("bu sabah erken saatlerde"), yeri ("Gazze") ve kurban sayısı ("50 kişi") gibi somut detaylar sunularak, iddiaların güvenilirliği ve olayın gerçekliği vurgulanır. "Aynı aileden" vurgusu, trajediyi kişiselleştirerek duygusal etkiyi artırır ve **"aile katliamı"** topoi'sine işaret eder.
	"Katledilenlerin ruhları için sabah namazı kılınıyor."	Bu, **dini ve kültürel dayanışma argümanıdır**. Dini ritüelin bahsedilmesi, yaşanan trajedinin derinliğini ve toplumsal yasın gücünü gösterir.
Bakış Açısı Yansıtma Stratejileri	Tweetin tamamı	Tweet, Filistinlilerin yaşadığı acıyı ve dünyanın bu duruma karşı kayıtsızlığını kınayan, ahlaki bir bakış açısını yansıtır. Anlatı, yaşanan ölümlerin "cinayet" olduğu

		ve bunun evrensel olarak kınanması gerektiği üzerine kuruludur.
	Tweetin tamamı	"Arapça bilmenize gerek yok" ifadesi, uluslararası topluma, özellikle Batı'ya yönelik örtük bir eleştiri içerir; bu, olayın anlaşılması için kültürel veya dilsel bir engel olmadığını, sadece görmezden gelme olduğunu ima eder.
	Tweetin tamamı	Mağdur olan Filistinli siviller, özellikle de bir ailenin toplu olarak yok edilmesiyle, trajedinin sembolü olarak sunulur.
	Tweetin tamamı	Saldırıları gerçekleştiren taraftan veya saldırının gerekçelerinden bahsedilmez; odak noktası sadece yaşanan yıkım ve bunun evrensel insaniyet açısından kabul edilemezliğidir.
Yoğunlaştırma/Hafifletme Stratejileri	"Cinayetin tercümeye ihtiyacı yoktur."	Kesin ve metaforik bir ifadeyle, mesajın evrensel ve tartışılmaz bir gerçek olduğunu **şiddetli bir şekilde yoğunlaştırır**.
	"50 kişi katledildi"	Yüksek sayı ve "katledildi" fiilinin seçimi, ölümün şiddetini ve acımasızlığını **yoğunlaştırır**.
	"Aynı aileden 50 kişi"	Trajedinin kişisel ve toplumsal boyutunu vurgulayarak duygusal etkiyi **şiddetli bir şekilde yoğunlaştırır**.
	"bu sabah erken saatlerde"	Olayın tazeliğini ve aciliyetini vurgulayarak mesajın şok ediciliğini **yoğunlaştırır**.
	"Katledilenlerin ruhları için sabah namazı kılınıyor"	Dini bir ritüelin belirtilmesi, olayın manevi boyutunu ve toplumsal yasın derinliğini **yoğunlaştırır**.
		Hashtag kullanımı, tweetin görünürlüğünü ve etkileşimini artırarak mesajın etkisini **yoğunlaştırır**.

Tweet 18 Analizi: State of Palestine (15 Ekim 2023): "Her hayat değerlidir, ancak bu çatışmanın kökü #işgaldir -karmaşık değil"-. Bugün Londra'da yasadışı yerleşimci sömürgeci kuşatması altında yaşayan ve günümüz #Gazze'sinde vahşice saldırıya uğrayan #Filistinlileri desteklemek için düzenlenen mitinge katılan bir katılımcının sesi #Gazze_saldırı_altında."		
Kategori Başlığı	**Strateji (Örnek Cümle/Kelime)**	**Açıklama**
Adlandırma Stratejileri	"Her hayat değerlidir"	Evrensel bir insani ilke olan "hayatın değeri"ni belirterek, mesajın ahlaki temelini oluşturur.
	"#işgal"	Çatışmanın temel nedenini doğrudan "işgal" olarak adlandırır, bu da olayın politik ve hukuki boyutunu vurgular. Hashtag kullanımı, konunun geniş kitlelere ulaşmasını sağlar.
	"yasadışı yerleşimci sömürgeci kuşatması"	Filistin topraklarındaki durumu "yasadışı yerleşimci sömürgeci kuşatması" olarak adlandırmak, İsrail'in eylemlerini uluslararası hukuka aykırı ve emperyalist bir çerçeveye oturtur. Bu, İsrail'i baskıcı ve sömürgeci bir güç olarak konumlandırır.
	"#Filistinliler"	Mağdur edilen ve desteklenen grubu açıkça "Filistinliler" olarak adlandırır.
	"günümüz #Gazze'sinde vahşice saldırıya uğrayan"	Gazze'deki mevcut durumu "vahşice saldırıya uğrayan" olarak adlandırmak, yaşanan şiddetin düzeyini ve acımasızlığını vurgular. #Gazze ve #Gazze_saldırı_altında hashtag'leri, konunun güncelliğini ve hassasiyetini pekiştirir. "Mitinge katılan bir katılımcının sesi": Bilginin kaynağını "sıradan bir vatandaşın sesi" olarak sunarak, mesajın otantikliğini ve halktan geldiğini vurgular.
Yükleme Stratejileri	"çatışmanın kökü #işgaldir"	Çatışmaya, basit ve anlaşılır bir kök nedeni (işgal) olan bir nitelik yükler. Bu, olayı "karmaşık" gösterme çabalarını reddeder.
	"yasadışı yerleşimci sömürgeci kuşatması altında yaşayan"	Filistinlilere, hem "kuşatma altında" olma hem de "yasadışı sömürgeci" bir sisteme maruz kalma özelliği yükler. Bu, onların sürekli mağduriyetini ve direnişinin haklılığını ima eder.
	"vahşice saldırıya uğrayan"	Filistinlilere, şiddetli ve acımasız eylemlere maruz kalma özelliği yükler. Bu, saldırıların insafsızlığını vurgular.
Argümantasyon Stratejileri	"Her hayat değerlidir, ancak bu çatışmanın kökü #işgaldir - karmaşık değil"	Bu, bir **ahlaki ilke ve sebep-sonuç argümanıdır**. Evrensel bir insani ilke (her hayat değerlidir) ile başlayıp, çatışmanın nedeninin karmaşık olmadığını ve sadece "işgal" olduğunu savunur. Bu, "sorunun kaynağı işgaldir" ve "çözüm işgalin sonlanmasıdır" **topoi'lerine** dayanır.
	"yasadışı yerleşimci sömürgeci kuşatması altında yaşayan ve günümüz #Gazze'sinde vahşice saldırıya uğrayan	Bu, **kamuoyu desteği ve kişisel tanıklık** argümanıdır. Londra gibi uluslararası bir merkezdeki mitingin varlığı ve bir katılımcının sesinin aktarılması, uluslararası toplumun Filistinlileri desteklediği ve yaşanan zulmün gerçek olduğu argümanını

	#Filistinlileri desteklemek için düzenlenen mitinge katılan bir katılımcının sesi"	sunar. Bu, "haklı direnişin desteklenmesi" ve "uluslararası vicdanın uyanışı" **topoi'lerine** dayanır.
Bakış Açısı Yansıtma Stratejileri	Tweetin tamamı	Tweet, Filistin yanlısı ve İsrail'in eylemlerini sert bir şekilde eleştiren bir bakış açısını yansıtır. İsrail'in varlığı ve eylemleri "işgalci" ve "sömürgeci" olarak çerçevelenir.
	Tweetin tamamı	Filistinliler, hem "işgal" hem de "saldırı" mağduru olarak konumlandırılır ve onların direnişleri haklı gösterilir.
	Tweetin tamamı	"Karmaşık değil" ifadesi, çatışmanın nedenlerinin basit olduğu ve dolayısıyla sorumluluğun net olduğu algısını güçlendirir. Bu, İsrail'in güvenlik kaygıları veya Hamas'ın eylemleri gibi karşı argümanları geçersiz kılmaya yönelik bir retoriktir.
		Mesaj, uluslararası kamuoyunun ve bireylerin (Londra'daki katılımcı gibi) bu meseledeki rolünü ve ahlaki sorumluluğunu vurgular.
Yoğunlaştırma/Hafifletme Stratejileri	"Her hayat değerlidir, ancak..."	Bu karşılaştırma, mesajın ilk kısmındaki evrensel olumlu ifadeyi, ikinci kısımdaki sert suçlamayı daha da **yoğunlaştırır**.
	"karmaşık değil"	Tartışmanın basit olduğunu ve dolayısıyla sorumluluğun açık olduğunu vurgulayarak, mesajın kesinliğini ve argümanın gücünü **yoğunlaştırır**.
	"yasadışı yerleşimci sömürgeci kuşatması"	Kullanılan bu ağır sıfatlar, durumun ahlaki ve hukuki kabul edilemezliğini **şiddetli bir şekilde yoğunlaştırır**.
	"vahşice saldırıya uğrayan"	Yaşanan şiddetin düzeyini ve acımasızlığını vurgulayarak, mesajın duygusal etkisini **şiddetli bir şekilde yoğunlaştırır**. Sayısal veri (100 binden fazla protestocu gibi) verilmese de, "Londra'da düzenlenen mitinge katılan bir katılımcının sesi" ifadesi, mesajın geniş bir halk desteğine sahip olduğunu ima ederek **yoğunlaştırır**.

Tweet 19 Analizi: State of Palestine (11 Ekim 2023): "Bizim İçin Dua Edin"i izleyin”		
Kategori Başlığı	**Strateji (Örnek Cümle/Kelime)**	**Açıklama**
Adlandırma Stratejileri	"Dua Edin"	Bu, dinî bir pratik ve eylem olarak adlandırılır. İçerdiği **yalvarma** ve **yardım çağrısı**, okuyucuda duygusal ve manevi bir tepki uyandırmayı hedefler.
Yükleme Stratejileri	"Bizim İçin"	"Biz" zamiri, bu çağrıyı yapanların (çoğunlukla Gazze'deki Filistinliler) **mağdur, acı çeken ve çaresiz** bir konumda olduğunu yükler. Bu, onları yardıma muhtaç ve savunmasız bireyler olarak gösterir.
Argümantasyon Stratejileri	"Bizim İçin Dua Edin"	Bu, öncelikle bir **duygusal çekicilik (pathos) ve ahlaki sorumluluk** argümanıdır. Doğrudan yardım veya müdahale talebinden ziyade, okuyucunun merhametine ve manevi desteğine seslenir. Bu çağrı, yaşananların ciddiyetini ve kişisel düzeydeki etkisini vurgular. "Dua" eylemi, doğrudan müdahale edemeyen veya edemeyenler için bir **empati ve dayanışma aracı** olarak sunulur. Bu, "insaniyet" ve "evrensel dayanışma" **topoi'lerine** dayanır.
	"Bizim İçin Dua Edin"	Aynı zamanda, **dolaylı bir eylem çağrısıdır**. Dua etme çağrısı, aynı zamanda "bu durumu unutmayın," "yardım edin" veya "sesimizi duyun" gibi daha geniş bir mesajı da içerir.
Bakış Açısı Yansıtma Stratejileri	Tweetin tamamı	İfade, **Gazze'deki (veya genel olarak Filistin'deki) acı çeken, savunmasız halkın bakış açısını** yansıtır. Bu perspektif, dışarıdan gelecek manevi veya duygusal desteğe duyulan umudu ve çaresizliği gösterir.
	Tweetin tamamı	Mesaj, doğrudan bir siyasi analiz veya suçlama içermez. Bunun yerine, durumun **insani ve duygusal boyutuna** odaklanır. Bu, çatışmanın politik karmaşıklığını bir kenara bırakarak, doğrudan insan acısıyla bağlantı kurmayı amaçlar.
	Tweetin tamamı	Bu tür bir ifade, uluslararası toplumu veya bireyleri, yaşananlara karşı **duyarsız kalmamaya ve manevi olarak destek olmaya** davet eder.
Yoğunlaştırma/Hafifletme Stratejileri	"Dua Edin"	Bu doğrudan, yalvaran ifade, aciliyet ve çaresizlik duygusunu **yoğunlaştırır**. Aynı zamanda, doğrudan eylem çağrısından ziyade manevi bir çağrı olduğu için, hedef kitle üzerindeki baskıyı bir miktar **hafifletirken**, vicdani sorumluluğu **yoğunlaştırır**.
	"Bizim İçin"	Mesajı kişiselleştirerek ve doğrudan okuyucuya hitap ederek, duygusal bağı ve empatiyi **yoğunlaştırır**.

Tweet 20 Analizi: State of Palestine (11 Ekim 2023): "Son Dakika: "…Gazze'de halkımıza yönelik saldırıların sonlandırılması ve kendilerine yardım ulaştırılması çağrısında bulunuyoruz…(derhal)"		
Kategori Başlığı	**Strateji (Örnek Cümle/Kelime)**	**Açıklama**
Adlandırma Stratejileri	"Son Dakika"	Bilginin aciliyetini ve önemini vurgulayan bir adlandırma. Okuyucunun dikkatini hemen çeker.
	"Gazze'de halkımıza yönelik saldırılar"	Çatışmayı belirli bir coğrafi alanda (Gazze) ve belirli bir gruba ("halkımız") yönelik eylemler olarak adlandırır. "Halkımız" ifadesi, **uluslararası bir dayanışma ve ortak kimlik duygusu** yaratır.
	"saldırıların sonlandırılması"	İstenen eylemi net bir şekilde adlandırır: Şiddetin sona ermesi.
	"yardım ulaştırılması"	İnsani bir ihtiyacı ve buna yönelik eylemi belirtir.
	"(derhal)"	Bu ek kelime, çağrının **aciliyetini ve müdahalenin geciktirilemez olduğunu** vurgular.
Yükleme Stratejileri	"halkımıza yönelik saldırılar"	Saldırılara, savunmasız bir gruba (halk) yönelme özelliği yükler. Bu, mağduriyet ve adaletsizlik algısını güçlendirir.
	"çağrısında bulunuyoruz"	Çağrıyı yapanlara (kim olduğu belirtilmese de Filistin yanlısı bir temsilci veya grup olduğu ima edilir) **sözcü, arabulucu ve çözüm arayan** aktörler özelliği yükler. Bu, onların meşruiyetini ve insani duruşunu vurgular.
	"yardım ulaştırılması"	Duruma, **acil insani müdahale gerektiren** bir nitelik yükler.
Argümantasyon Stratejileri	"Son Dakika: '…Gazze'de halkımıza yönelik saldırıların sonlandırılması ve kendilerine yardım ulaştırılması çağrısında bulunuyoruz'…(derhal)"	Bu, bir **acil durum ve insani yardım çağrısı** argümanıdır. Mesaj, çatışmanın yarattığı insani krizin boyutunu ve acil bir müdahaleye duyulan ihtiyacı vurgular. "Derhal" kelimesi, zamanın kritik olduğunu ve gecikmenin daha fazla ölüme yol açacağını ima eder. Bu, **"insan yaşamının kutsallığı"** ve **"insani müdahale zorunluluğu"** topoi'lerine dayanır.
	"Halkımız"	"Halkımız" ifadesi, çağrının **bir kimlik veya topluluk adına yapıldığı** argümanını güçlendirir.

Bakış Açısı Yansıtma Stratejileri	Tweetin tamamı	Tweet, **Gazze'deki Filistin halkının bakış açısını** ve onların yaşadığı acıyı dile getiren bir sözcünün sesini yansıtır. Odak noktası, yaşanan saldırıların durdurulması ve insani yardımın ulaştırılması gibi **pratik ve acil ihtiyaçlardır**.
	Tweetin tamamı	"Halkımız" ifadesi, aidiyet ve ortak mağduriyet duygusu yaratır.
	Tweetin tamamı	Saldırıları kimin düzenlediği açıkça belirtilmese de, bağlam (Gazze'deki çatışma) İsrail'i işaret eder. Ancak mesajın odak noktası, saldırının failinden ziyade, **mağdurların acısı ve çözüm çağrısıdır.**
	Tweetin tamamı	Bu tür bir tweet, uluslararası toplumu harekete geçmeye, siyasi aktörleri müdahale etmeye ve insani yardım kuruluşlarını destek sağlamaya davet eden bir nitelik taşır.
Yoğunlaştırma/Hafifletme Stratejileri	"Son Dakika"	Mesajın aciliyetini ve önemini **şiddetli bir şekilde yoğunlaştırır**.
	"halkımıza yönelik saldırılar"	Vurgu, saldırıların belirli bir sivil gruba yönelik olduğunu belirterek, durumun ahlaki ciddiyetini **yoğunlaştırır**.
	"(derhal)"	Çağrının aciliyetini ve zamanın kritik olduğunu vurgulayarak mesajın etkisini **en üst düzeye çıkarır**.
	Alıntı işaretleri	Alıntı işaretleri, mesajın doğrudan bir alıntı olduğunu ve dolayısıyla bir konuşmacıdan geldiğini göstererek, ifadenin otantikliğini ve dramatik etkisini **artırır**.

Tweet 21 Analizi: State of Palestine (10 Ekim 2023): "Çocuklara ve kadınlara verilen zarar tarif edilemez. Çocuklar travma geçiriyor, yüzlercesi yetim kalıyor, anne babaları gözlerinin önünde öldürülüyor, evleri havaya uçurularak moloza dönüştürülüyor."		
Kategori Başlığı	**Strateji (Örnek Cümle/Kelime)**	**Açıklama**
Adlandırma Stratejileri	"Çocuklara ve kadınlara verilen zarar"	En savunmasız iki grubu adlandırarak, mesajın duygusal ağırlığını artırır. "Zarar" kelimesi, yaşanan acının geniş kapsamını belirtir.
	"tarif edilemez"	Yaşanan zararın ve acının insan dilinin ötesinde olduğunu adlandırır, bu da olayın vahametini vurgular.
	"travma geçiriyor"	Çocukların psikolojik olarak etkilendiğini adlandırır, görünmeyen yaralara dikkat çeker.
	"yetim kalıyor"	Çocukların ebeveynlerini kaybettiğini doğrudan adlandırır, en temel destekten mahrum kalmalarını vurgular.
	"anne babaları gözlerinin önünde öldürülüyor"	En büyük dehşeti ve çaresizliği adlandırır, bu da olayın kişisel ve acımasız boyutunu pekiştirir.
	"evleri havaya uçurularak moloza dönüştürülüyor"	Yaşam alanlarının tamamen yok edildiğini ve insanların temel güvenliklerinden mahrum kaldığını adlandırır.
Yükleme Stratejileri	"Çocuklara ve kadınlara verilen zarar tarif edilemez"	Duruma, aşırı derecede yıkıcı ve telafisi mümkün olmayan bir nitelik yükler.
	"Çocuklar travma geçiriyor"	Çocuklara psikolojik olarak yaralanmış ve uzun süreli acı çekecek olma özelliği yükler.
	"yüzlercesi yetim kalıyor"	Çocuklara desteksiz, yalnız ve geleceksiz olma özelliği yükler.
	"anne babaları gözlerinin önünde öldürülüyor"	Çocuklara, en büyük dehşete tanık olan ve çaresiz kalan özellikler yükler. Ebeveynlerine ise zalimce katledilen özellikler yüklenir.
	"evleri havaya uçurularak moloza dönüştürülüyor"	Evlere yok edilmiş, kullanılamaz hale gelmiş ve güvenlik algısını yitirmiş olma özelliği yükler.
Argümantasyon Stratejileri	"Çocuklara ve kadınlara verilen zarar tarif edilemez."	Bu, bir **duygusal çekicilik (pathos) ve ahlaki kınama** argümanıdır. "Tarif edilemez" ifadesi, okuyucunun hayal gücünü zorlayarak, yaşanan acının derinliğini ve kabul edilemezliğini vurgular. Bu, **"masumların korunması"** ve **"insanlık dışı eylemlerin kınanması"** topoi'lerine dayanır.
	"Çocuklar travma geçiriyor, yüzlercesi yetim kalıyor, anne babaları gözlerinin önünde öldürülüyor, evleri havaya uçurularak moloza dönüştürülüyor."	Bu, **somut örnekler ve dramatik detaylandırma** argümanıdır. Çocukların yaşadığı spesifik dehşet verici olaylar (yetim kalma, ebeveynlerin göz önünde öldürülmesi, evlerin yıkılması) sıralanarak, iddianın doğruluğu ve trajedinin boyutu somutlaştırılır. Bu detaylar, okuyucuda güçlü bir empati, öfke ve aciliyet duygusu uyandırır. Bu, "savaşın sivil maliyeti" ve

		"çocuk hakları ihlalleri" topoi'leriyle ilişkilidir.
Bakış Açısı Yansıtma Stratejileri	Tweetin tamamı	Tweet, **çatışmanın en savunmasız mağdurları olan çocuk ve kadınların bakış açısını** yansıtır. Anlatı, doğrudan onların yaşadığı dehşet ve yıkım üzerine odaklanmıştır.
	Tweetin tamamı	Saldırıların faili açıkça belirtilmese de, Gazze bağlamında (önceki tweetlerdeki gibi) İsrail'in askeri operasyonları ima edilir. Ancak mesajın odak noktası, failden ziyade, masum kurbanların yaşadığı acıdır.
	Tweetin tamamı	"Gözlerinin önünde öldürülüyor" gibi ifadeler, olayın vahşetini ve çocukların travmatize olma biçimini vurgular.
	Tweetin tamamı	Bu tür bir tweet, uluslararası toplumu bu insani krize karşı duyarsız kalmamaya, yardım etmeye ve belki de çatışmayı sonlandırmaya yönelik harekete geçmeye davet eden güçlü bir ahlaki çağrı niteliği taşır.
Yoğunlaştırma/Hafifletme Stratejileri	"tarif edilemez"	Yaşanan acının boyutunu ve insan dilinin yetersizliğini vurgulayarak, mesajın duygusal yoğunluğunu **en üst düzeye çıkarır**.
	"Çocuklar ve kadınlar"	En savunmasız grupların hedeflenmesi, mesajın ahlaki kınama ve duygusal etkisini **şiddetli bir şekilde yoğunlaştırır**.
	"travma geçiriyor, yüzlercesi yetim kalıyor, anne babaları gözlerinin önünde öldürülüyor, evleri havaya uçurularak moloza dönüştürülüyor"	Bu liste, yaşanan trajedilerin kapsamını, çeşitliliğini ve acımasızlığını ardışık bir şekilde sıralayarak, mesajın etkisini **dramatik bir şekilde yoğunlaştırır**. Özellikle "gözlerinin önünde öldürülüyor" ifadesi, dehşeti artırır.
	"Yüzlercesi"	"Yüzlercesi" gibi belirsiz ama yüksek bir sayısal ifade, trajedinin yaygınlığını vurgulayarak **yoğunlaştırır**.

Tweet 22 Analizi: State of Palestine (28 Ekim 2023): “Bugün burada, Genel Kurul'da, dünya parlamentosunda, ilkeli ve vicdanlı ülkeler, barışsever milletler ayağa kalktılar ve uluslararası toplumun insanlığı terk etmediğini kanıtladılar.”		
Kategori Başlığı	**Strateji (Örnek Cümle/Kelime)**	**Açıklama**
Adlandırma Stratejileri	"Bugün burada, Genel Kurul'da, dünya parlamentosunda"	Konuşma ve eylemin gerçekleştiği yeri "Genel Kurul" ve "dünya parlamentosu" olarak adlandırmak, etkinliğin **evrensel, meşru ve temsiliyet gücü yüksek** bir platformda gerçekleştiğini vurgular. "Dünya parlamentosu" metaforu, BM Genel Kurulu'na demokratik ve birleştirici bir imaj yükler.
	"ilkeli ve vicdanlı ülkeler"	Hareket eden aktörleri "ilkeli" ve "vicdanlı" olarak adlandırmak, onların **ahlaki üstünlüğünü ve doğru olanı yapma güdüsünü** vurgular.
	"barışsever milletler"	Bu adlandırma, aktörlerin **savaş karşıtı ve çözüm yanlısı** bir duruşa sahip olduğunu belirtir.
	"uluslararası toplumun insanlığı terk etmediğini"	Toplumun genel ahlaki duruşunu ve sorumlu eylemini adlandırır. "İnsanlığı terk etmediğini" ifadesi, aksinin (yani terk etmenin) bir felaket veya ahlaki çöküş olacağını ima eder.
Yükleme Stratejileri	"ilkeli ve vicdanlı ülkeler, barışsever milletler ayağa kalktılar"	Bu aktörlere, **cesaret, kararlılık, ahlaki duruş ve eylem yeteneği** özellikleri yükler. "Ayağa kalkmak" eylemi, pasiflikten aktif direnişe veya desteğe geçişi simgeler.
	"uluslararası toplumun insanlığı terk etmediğini kanıtladılar"	Uluslararası topluma, **ahlaki sorumluluk sahibi, duyarlı ve insanlık değerlerine bağlı** olma özelliği yükler. "Kanıtladılar" ifadesi, bu iddianın somut bir gerçekliğe dayandığını belirtir.
Argümantasyon Stratejileri	"Bugün burada, Genel Kurul'da, dünya parlamentosunda, ilkeli ve vicdanlı ülkeler, barışsever milletler ayağa kalktılar"	Bu, bir **otoriteye dayanma ve kolektif eylem** argümanıdır. BM Genel Kurulu gibi yüksek bir platformda, çok sayıda "ilkeli" ve "vicdanlı" ülkenin bir araya gelerek eylemde bulunması, mesajın meşruiyetini ve gücünü pekiştirir. Bu, **"uluslararası normlara uyum"** ve **"küresel dayanışma"** topoi'lerine dayanır.

	"uluslararası toplumun insanlığı terk etmediğini kanıtladılar."	Bu, **ahlaki kanıt ve umut** argümanıdır. Mesaj, uluslararası toplumun, yaşanan kriz karşısında insani değerlere sahip çıktığını ve kayıtsız kalmadığını iddia ederek, hem bir durum tespiti yapar hem de geleceğe dair bir umut mesajı verir. Bu, **"insaniyetin zaferi"** ve **"küresel vicdanın uyanışı"** topoi'leriyle ilişkilidir.
Bakış Açısı Yansıtma Stratejileri	Tweetin tamamı	Tweet, **uluslararası hukuka ve insani değerlere sahip çıkan, barış ve adaleti savunan bir bakış açısını** yansıtır. Bu perspektif, BM Genel Kurulu'nun eylemini, uluslararası vicdanın bir tezahürü olarak sunar.
	Tweetin tamamı	"İnsanlığı terk etmediğini kanıtladılar" ifadesi, bu olumlu gelişmeyi vurgular ve okuyucuya bir rahatlama ve umut duygusu aşılar.
	Tweetin tamamı	Çatışmanın taraflarından veya nedenlerinden doğrudan bahsedilmez; ancak mesaj, bir kriz durumunda (Gazze'deki gibi) uluslararası toplumun olumlu bir yanıt verdiği algısını yaratır. Bu, belirli bir siyasi tarafı doğrudan desteklemekten ziyade, genel bir insani ve ahlaki duruşu öne çıkarır.
Yoğunlaştırma/Hafifletme Stratejileri	"dünya parlamentosunda"	Kullanılan bu güçlü metafor, Genel Kurul'un önemini ve etkinliğini **şiddetli bir şekilde yoğunlaştırır**.
	"ilkeli ve vicdanlı ülkeler, barışsever milletler"	Bu olumlu nitelemeler, aktörlerin ahlaki otoritesini ve eylemlerinin haklılığını **yoğunlaştırır**.
	"ayağa kalktılar"	Bu eylem fiili, pasiflikten aktif duruşa geçişi vurgulayarak, olayın dramatik etkisini **yoğunlaştırır**.
	"uluslararası toplumun insanlığı terk etmediğini kanıtladılar"	İddianın mutlaklığını ve olumlu sonucunu vurgulayarak mesajın umut verici ve pekiştirici etkisini **şiddetli bir şekilde yoğunlaştırır**.

Tweet 23 Analizi: State of Palestine (29 Ekim 2023): “Bilmeyen veya unutanlar için: #Filistinliler sadece #Müslüman değil . Bu, bazılarının iddia ettiği gibi bir "kutsal savaş" değil. Bu, insanlığa yönelik bir saldırı. #Filistin'de her inançtan insan yasadışı bir şekilde vahşice katlediliyor ; #Gazze'de her inançtan çocuklar katlediliyor.”		
Kategori Başlığı	**Strateji (Örnek Cümle/Kelime)**	**Açıklama**
Adlandırma Stratejileri	"Bilmeyen veya unutanlar için"	Mesajın hedef kitlesini, bilgi eksikliği olanlar veya durumu yanlış anlayanlar olarak adlandırır, bu da bir **bilgilendirme ve düzeltme** amacı taşır.
	"#Filistinliler"	Çatışmanın mağduru olan etnik ve ulusal grubu adlandırır. #Müslüman hashtagi ile yapılan karşılaştırma, dini çeşitliliği vurgular.
	"Sadece #Müslüman değil"	Filistinlilerin dini kimliğini sınırlayan yanlış algıyı düzeltir.
	"kutsal savaş"	Çatışmayı dini bir motivasyonla yürüdüğünü iddia eden yanlış bir terim olarak adlandırır. Tırnak içine alınması, bu terimin sahiplenilmediğini gösterir.
	"insanlığa yönelik bir saldırı"	Çatışmayı, dini veya etnik sınırlamalardan bağımsız olarak, **evrensel bir ahlaki ihlal** olarak adlandırır. Bu, kapsamı genişletir ve küresel vicdana hitap eder.
	"her inançtan insan"/"her inançtan çocuklar"	Kurbanların dini çeşitliliğini vurgulayarak, çatışmanın dini değil, insani bir kriz olduğunu pekiştirir.
	"yasadışı bir şekilde vahşice katlediliyor"	Ölümleri "katledilme" olarak adlandırır, bu da eylemlerin acımasızlığını ve gayriinsaniyetini vurgular. "Yasadışı" kelimesi, hukuki bir kınama içerir.
	"#Filistin" / "#Gazze"	Olayların coğrafi odağını belirtir.
Yükleme Stratejileri	"Filistinliler sadece Müslüman değil"	Filistinlilere, **dini çeşitliliğe sahip, çok yönlü bir topluluk** özelliği yükler. Bu, onları tek bir dini kimlikle sınırlayan önyargıları kırmayı hedefler.
	"Bu, bazılarının iddia ettiği gibi bir "kutsal savaş" değil"	Çatışmaya, **yanlış etiketlenen, siyasi ve insani bir kriz** özelliği yükler.
	"insanlığa yönelik bir saldırı"	Yaşanan şiddete, **evrensel değerleri ihlal eden, ahlaki olarak kabul edilemez** bir nitelik yükler.
	"her inançtan insan yasadışı bir şekilde vahşice katlediliyor"	Kurbanlara **masum, savunmasız ve zalimce öldürülmüş** olma özelliği yüklerken, failin eylemlerine **yasadışı ve vahşi** nitelikler yükler.
	"her inançtan çocuklar katlediliyor"	Çocuklara, **en savunmasız ve korunmaya muhtaç masum kurbanlar** özelliği yükler.
Argümantasyon Stratejileri	"Bilmeyen veya unutanlar için: #Filistinliler sadece #Müslüman değil. Bu, bazılarının iddia ettiği gibi bir "kutsal savaş" değil."	Bu, bir **düzeltme ve yanlış bilgi çürütme** argümanıdır. Çatışmanın dini bir boyutunun olmadığını, bunun yanlış bir algı olduğunu savunur. Bu, "gerçekleri açığa çıkarma" ve "önyargıları yıkma" **topoi'lerine** dayanır.

	"Bu, insanlığa yönelik bir saldırı."	Bu, **evrensel ahlaki kınama** argümanıdır. Çatışmanın kapsamını dini veya politik sınırlardan çıkarıp, tüm insanlığı ilgilendiren bir mesele olarak sunar. Bu, "insan hakları" ve "evrensel değerler" **topoi'lerine** dayanır.
	"#Filistin'de her inançtan insan yasadışı bir şekilde vahşice katlediliyor; #Gazze'de her inançtan çocuklar katlediliyor."	Bu, **kanıt ve duygusal çekicilik (pathos) argümanıdır**. "Her inançtan" ifadesiyle kurbanların dini çeşitliliği vurgulanır, böylece olayın dinler arası bir çatışma olmadığı pekiştirilir. "Yasadışı", "vahşice katlediliyor" ve özellikle "çocuklar" vurgusu, okuyucuda güçlü bir empati ve öfke uyandırır. Bu, "sivillerin korunması" ve "çocukların masumiyeti" **topoi'leriyle** ilişkilidir.
Bakış Açısı Yansıtma Stratejileri	Tweetin tamamı	Tweet, **çatışmanın dini olmayan, insani ve uluslararası hukuk boyutlarını vurgulayan bir bakış açısını** yansıtır. Bu perspektif, çatışmanın dini bir savaş olarak etiketlenmesini reddeder ve bunun bir insanlık krizi olduğunu savunur.
	Tweetin tamamı	Filistinliler, dini kimliklerinden bağımsız olarak, insanlık suçu mağduru olarak konumlandırılır.
	Tweetin tamamı	İsrail'in eylemlerine yönelik doğrudan bir adlandırma olmasa da, "yasadışı", "vahşice katlediliyor" gibi ifadelerle örtük bir kınama ve sorumluluk yüklemesi yapılır.
	Tweetin tamamı	Bu tür bir tweet, uluslararası kamuoyunu, çatışmaya dini değil, insani ve ahlaki bir çerçeveden bakmaya teşvik etmeyi amaçlar.
Yoğunlaştırma/Hafifletme Stratejileri	"Bilmeyen veya unutanlar için"	Mesajın önemini ve bilgilendirme amacını **yoğunlaştırır**.
	"sadece #Müslüman değil"	Yaygın bir yanlış algıyı düzelterek, mesajın açıklayıcılığını ve doğruluğunu **yoğunlaştırır**.
	"Bu, bazılarının iddia ettiği gibi bir "kutsal savaş" değil.	Bu net reddediş, mesajın ana argümanını **şiddetli bir şekilde yoğunlaştırır**.
	"Bu, insanlığa yönelik bir saldırı."	Çatışmanın kapsamını ve ahlaki ciddiyetini evrensel bir düzeye taşıyarak mesajın etkisini **en üst düzeye çıkarır**.
	"yasadışı bir şekilde vahşice katlediliyor"	Kullanılan bu sert ifadeler, ölümün acımasızlığını ve hukuka aykırılığını **şiddetli bir şekilde yoğunlaştırır**.
	"her inançtan çocuklar katlediliyor"	Çocukların vurgulanması, trajedinin duygusal etkisini ve ahlaki kınamayı **şiddetli bir şekilde yoğunlaştırır**.
	Hashtag kullanımı	Hashtag kullanımı, tweetin görünürlüğünü ve etkileşimini artırarak mesajın etkisini **yoğunlaştırır**.

Tweet 24 Analizi: State of Palestine (13 Ekim 2023): "Bu devasa savaş suçu, İsrail'in 1,1 milyon Filistinliyi Kuzey Gazze'deki evlerinden çıkarma emriyle daha da ağırlaşıyor . Bu, toplu bir cezalandırma; insanlığa karşı bir suç ve tüm dünyanın gözleri önünde gerçekleşiyor."		
Kategori Başlığı	**Strateji (Örnek Cümle/Kelime)**	**Açıklama**
Adlandırma Stratejileri	"devasa savaş suçu"	İsrail'in eylemlerini doğrudan ve kesin bir dille "savaş suçu" olarak adlandırır. "Devasa" kelimesi, suçun boyutunu ve ciddiyetini vurgular.
	"İsrail"	Emri veren ve eylemin faili olan aktör olarak adlandırılır.
	"1,1 milyon Filistinli"	Yerinden edilmeye zorlanan kitlenin büyüklüğünü ve ulusal kimliğini belirtir. Bu sayı, durumun vahametini somutlaştırır.
	"Kuzey Gazze'deki evlerinden çıkarma emri"	Eylemi, insanların yaşam alanlarından zorla uzaklaştırılması olarak adlandırır, bu da temel hakların ihlalini gösterir.
	"toplu bir cezalandırma"	Uygulanan eylemi, hedef gözetmeksizin geniş bir kitleyi etkileyen bir ceza olarak adlandırır. Bu, eylemin yasa dışılığını ve adaletsizliğini vurgular.
	"insanlığa karşı bir suç"	Suçu, uluslararası hukukun en ağır ihlallerinden biri olan "insanlığa karşı suç" olarak adlandırarak, olayın evrensel ahlaki boyutunu vurgular.
	"tüm dünyanın gözleri önünde"	Olayın şeffaflığını ve uluslararası kamuoyunun bilgisinde gerçekleştiğini belirtir, bu da bir kınama ve sorumluluk çağrısı içerir.
Yükleme Stratejileri	"devasa savaş suçu"	Bu eyleme, uluslararası hukuka aykırı, ahlaki olarak kabul edilemez ve geniş çaplı yıkım içeren bir nitelik yükler.
	"İsrail'in [...] emriyle"	İsrail'e, gücü kötüye kullanan, insan haklarını ihlal eden ve uluslararası suçlar işleyen bir aktör özelliği yükler.
	"1,1 milyon Filistinliyi [...] çıkarma"	Filistinlilere **zorla yerinden edilen, mağdur ve çaresiz** olma özelliği yükler.
	"toplu bir cezalandırma"	Bu eyleme, **haksız, ayrım gözetmeyen ve hukuka aykırı** bir nitelik yükler.
	"insanlığa karşı bir suç"	Bu eyleme, **evrensel ahlaki değerleri çiğneyen ve insanlık vicdanına saldıran** bir nitelik yükler.
	"tüm dünyanın gözleri önünde gerçekleşiyor"	Duruma, **açıkça işlenen ve göz ardı edilemeyen** bir nitelik yükler, bu da uluslararası toplumun sorumluluğunu artırır.
Argümantasyon Stratejileri	"Bu devasa savaş suçu, İsrail'in 1,1 milyon Filistinliyi Kuzey Gazze'deki evlerinden çıkarma emriyle daha da ağırlaşıyor."	Bu, **doğrudan bir suçlama ve hukuki/ahlaki sınıflandırma** argümanıdır. İsrail'in yerinden etme emri, mevcut durumun (savaş suçu) daha da kötüleştiğini gösteren bir kanıt olarak sunulur. "Devasa" ve "daha da ağırlaşıyor" ifadeleri, olayın ciddiyetini vurgular. Bu, **"savaş hukuku ihlali"** ve

		"yerinden etme suçları" topoi'lerine dayanır.
	"Bu, toplu bir cezalandırma; insanlığa karşı bir suç ve tüm dünyanın gözleri önünde gerçekleşiyor."	Bu, **üçlü bir sınıflandırma ve kamuoyu baskısı** argümanıdır. Eylemin hem "toplu cezalandırma" (uluslararası hukuka aykırı), hem "insanlığa karşı suç" (en ağır uluslararası suçlardan biri) olarak nitelendirilmesi, iddiaların hukuki ve ahlaki ağırlığını artırır. "Tüm dünyanın gözleri önünde" ifadesi ise, uluslararası topluma bir sorumluluk ve müdahale çağrısı niteliği taşır. Bu, **"adalet talebi"** ve **"uluslararası vicdanın uyanışı"** topoi'lerine dayanır.
Bakış Açısı Yansıtma Stratejileri	Tweetin tamamı	Tweet, İsrail'in eylemlerini uluslararası hukuka ve ahlaki değerlere aykırı bulan, Filistin yanlısı bir bakış açısını yansıtır. İsrail, açıkça uluslararası suçlar işleyen bir fail olarak konumlandırılır.
	Tweetin tamamı	Filistinliler, hem sayısal olarak (1,1 milyon) hem de niteliksel olarak (evlerinden çıkarılan masumlar) mağdur ve zulme uğrayan bir grup olarak öne çıkarılır.
	Tweetin tamamı	İsrail'in eylemlerine yönelik herhangi bir gerekçe veya savunma bu tweette yer almaz. Anlatı tamamen İsrail'in sorumluluğu ve işlediği iddia edilen suçlar üzerine kuruludur.
	Tweetin tamamı	Tweet, uluslararası toplumu bu duruma seyirci kalmamaya ve harekete geçmeye yönelik güçlü bir çağrı niteliği taşır.
Yoğunlaştırma/Hafifletme Stratejileri	"devasa savaş suçu"	Suçun boyutunu ve ciddiyetini en üst düzeye çıkararak mesajın etkisini **şiddetli bir şekilde yoğunlaştırır**.
	"daha da ağırlaşıyor"	Mevcut durumun kötüleştiğini vurgulayarak aciliyet ve ciddiyet duygusunu **yoğunlaştırır**.
	"1,1 milyon Filistinliyi"	Büyük sayı, trajedinin kapsamını ve insani maliyetini **şiddetli bir şekilde yoğunlaştırır**.
	"toplu bir cezalandırma; insanlığa karşı bir suç"	İki farklı ve ağır hukuki/ahlaki kategorinin bir arada kullanılması, mesajın kınama boyutunu **en üst düzeye çıkarır**.
	"tüm dünyanın gözleri önünde gerçekleşiyor"	Olayın aleniliğini vurgulayarak, uluslararası topluma yönelik ahlaki baskıyı ve suçluluğu **şiddetli bir şekilde yoğunlaştırır**.
	Noktalı virgül (;) kullanımı	Noktalı virgül (;) kullanımı, farklı suçlamaları art arda sıralayarak mesajın dramatik etkisini ve kınama yoğunluğunu **artırır**.

Tweet 25 Analizi: State of Palestine (28 Ekim 2023): “2,3 milyon #Filistinlinin dünyanın geri kalanıyla bağlantısı tamamen kesildi. Tüm internet ve telefon şebekeleri tamamen kesildi. #Gazze'de tam bir elektrik kesintisi var!”		
Kategori Başlığı	**Strateji (Örnek Cümle/Kelime)**	**Açıklama**
Adlandırma Stratejileri	"2,3 milyon #Filistinli"	Mağdur edilen kitlenin büyüklüğünü ve ulusal kimliğini belirtir. Bu sayı, durumun vahametini somutlaştırır.
	"dünyanın geri kalanıyla bağlantısı tamamen kesildi"	Durumu, geniş çaplı bir izolasyon ve dış dünyadan tecrit olarak adlandırır.
	"Tüm internet ve telefon şebekeleri	Kesintinin kapsamını ve etkilenen hizmetleri belirtir. "Tamamen kesildi" ifadesi, durumun mutlaklığını vurgular.
	"#Gazze"	Olayın coğrafi odağını belirtir.
	"tam bir elektrik kesintisi"	Durumu "tam bir elektrik kesintisi" olarak adlandırarak, günlük yaşamın tüm yönlerini etkileyen bir felaket olduğunu vurgular.
Yükleme Stratejileri	"2,3 milyon Filistinlinin [...] bağlantısı tamamen kesildi"	Filistinlilere **tecrit edilmiş, savunmasız ve bilgiye erişimden mahrum bırakılmış** olma özelliği yükler.
	"Tüm internet ve telefon şebekeleri tamamen kesildi"	İletişim altyapısına **işlevsiz hale getirilmiş** olma özelliği yükler.
	"#Gazze'de tam bir elektrik kesintisi var"	Gazze'ye **karanlık, işlevsiz ve insani krizle boğuşan** bir bölge özelliği yükler. Bu, temel hizmetlerin yokluğunu ve yaşam koşullarının ağırlığını vurgular.
Argümantasyon Stratejileri	"2,3 milyon #Filistinlinin dünyanın geri kalanıyla bağlantısı tamamen kesildi. Tüm internet ve telefon şebekeleri tamamen kesildi."	Bu, **kanıt ve insani kriz** argümanıdır. Somut sayı (2,3 milyon) ve kesilen hizmetlerin net bir şekilde belirtilmesi (internet, telefon) ile durumun vahameti vurgulanır. Bu tecritin, insani yardımın ulaşmasını engellediği ve sivillerin durumunu kötüleştirdiği algısı yaratılır. Bu, **"iletişim hakkının ihlali"** ve **"insani krizin derinleşmesi"** topoi'lerine dayanır.
	"#Gazze'de tam bir elektrik kesintisi var !"	Bu, **sebep-sonuç ve acil durum** argümanıdır. Elektrik kesintisinin, zaten zor olan yaşam koşullarını daha da kötüleştirdiği ve hayati hizmetleri (hastaneler gibi) sekteye uğrattığı ima edilir. Bu, "temel hizmetlere erişim hakkı" ve "yaşam hakkı tehdidi" topoi'leriyle ilişkilidir.

Bakış Açısı Yansıtma Stratejileri	Tweetin tamamı	Tweet, Gazze'deki Filistin halkının yaşadığı tecrit ve mahrumiyetin bakış açısını yansıtır. Odak noktası, temel yaşam ve iletişim hizmetlerinin kesintiye uğramasıyla ortaya çıkan insani durumdur.
	“Filistinli”	"Filistinli" kimliği, mağdurların etnik ve ulusal aidiyetini vurgular.
	Tweetin tamamı	Kesintilerin sorumlusu doğrudan adlandırılmasa da, Gazze bağlamında (önceki tweetlerdeki gibi) İsrail'in askeri eylemleri veya ablukası ima edilir. Ancak tweet, suçlamadan çok, durumun aciliyetine ve insani boyutuna odaklanır.
	Tweetin tamamı	Mesaj, uluslararası toplumu bu duruma dikkat etmeye, farkındalık yaratmaya ve belki de iletişim hatlarının yeniden açılması için baskı yapmaya teşvik eder.
Yoğunlaştırma/Hafifletme Stratejileri	"tamamen kesildi" (iki kez tekrarı)	Kesintinin mutlaklığını ve kapsamlılığını vurgulayarak, mesajın etkisini **şiddetli bir şekilde yoğunlaştırır**.
	"2,3 milyon"	Büyük sayı, durumun vahametini ve etkilenen insan sayısını **yoğunlaştırır**.
	"tam bir elektrik kesintisi var !"	"Tam bir" ifadesi ve ünlem işareti, durumun ciddiyetini ve aciliyetini **en üst düzeye çıkarır**.
	Hashtag kullanımı	Hashtag kullanımı (#Filistinli, #Gazze), tweetin görünürlüğünü ve etkileşimini artırarak mesajın etkisini **yoğunlaştırır**.

Tweet 26 Analizi: State of Palestine (22 Ekim 2023): “Buna göre @EuroMedHR 7-20 Ekim tarihleri arasında #Gazze'de yaklaşık 2.000 çocuk öldürüldü. Lütfen bu başlığı tekrar tekrar okuyun. 2 değil, 200 değil, 2.000.”		
Kategori Başlığı	**Strateji (Örnek Cümle/Kelime)**	**Açıklama**
Adlandırma Stratejileri	"@EuroMedHR"	Bilginin kaynağını, uluslararası alanda tanınan bir insan hakları kuruluşu olarak adlandırır, bu da verilen verilerin güvenilirliğini ve meşruiyetini pekiştirir.
	"yaklaşık 2.000 çocuk"	Ölenlerin sayısını ve en savunmasız grubu ("çocuk") doğrudan adlandırır. Sayının net bir şekilde belirtilmesi, durumun vahametini somutlaştırır.
	"#Gazze"	Olayın coğrafi odağını belirtir.
	"7-20 Ekim tarihleri arasında"	Olayın belirli bir zaman dilimine ait olduğunu belirterek, durumun kronolojisine dikkat çeker ve yoğunluğunu vurgular.
	"öldürüldü"	Çocukların ölüm şeklini doğrudan adlandırır, bu da eylemin şiddetini ve kasıtlılığını ima eder.
Yükleme Stratejileri	"@EuroMedHR"	Bu kuruluşa, **güvenilir, doğru bilgi veren ve insan hakları ihlallerini belgeleyen** bir otorite özelliği yükler.
	"2.000 çocuk	**"**Çocuklara, **savunmasız, masum ve acımasızca katledilmiş** olma özelliği yükler. Bu, olayın ahlaki kabul edilemezliğini vurgular.
	"bu başlığı tekrar tekrar okuyun"	Okuyucuya, durumun ciddiyetini tam olarak idrak etmesi için **özenli ve dikkatli olma** özelliği yükler.
Argümantasyon Stratejileri	"Buna göre @EuroMedHR [...] yaklaşık 2.000 çocuk öldürüldü."	Bu, **otoriteye dayanma ve sayısal kanıt** argümanıdır. Güvenilir bir insan hakları kuruluşundan alınan somut bir sayısal veri sunularak, iddianın doğruluğu ve ciddiyeti pekiştirilir. Bu, **"uzman görüşü"** ve **"statistiksel doğruluk"** topoi'lerine dayanır.
	"Lütfen bu başlığı tekrar tekrar okuyun. 2 değil, 200 değil, 2.000."	Bu, **vurgu ve düzeltme (rectification)** argümanıdır. Okuyucuyu sayının büyüklüğü ve önemi konusunda uyarmak için doğrudan bir talep kullanılır. Sayının küçükten büyüğe doğru tekrarlanarak düzeltilmesi, okuyucunun şok etkisini artırır ve yanlış anlama veya hafife alma olasılığını ortadan kaldırır. Bu, **"trajedinin boyutunun kavranması"** ve **"inkâr edilemez gerçeklik"** topoi'leriyle ilişkilidir.
Bakış Açısı Yansıtma Stratejileri	Tweetin tamamı	Tweet, Gazze'deki insani krizin, özellikle de çocuk ölümlerinin ciddiyetini vurgulayan bir bakış açısını yansıtır. Bu perspektif, çatışmanın en acımasız sonucuna odaklanır.
	Tweetin tamamı	Sayısal verilerle, olayın sadece duygusal değil, aynı zamanda niceliksel bir gerçeklik olduğu belirtilir.
	Tweetin tamamı	Çocukların hedef alınması veya ölümü, failin kim olduğuna dair doğrudan bir suçlama

		içermese de, bağlam (Gazze'deki çatışma) İsrail'i işaret eder ve eylemlerinin ahlaki kabul edilemezliğini ima eder.
	Tweetin tamamı	Tweet, uluslararası toplumu bu duruma dikkat etmeye, farkındalık yaratmaya ve çocukların korunmasına yönelik eyleme geçmeye teşvik eder.
Yoğunlaştırma/Hafifletme Stratejileri	"yaklaşık 2.000 çocuk"	Belirtilen yüksek sayı, trajedinin boyutunu **şiddetli bir şekilde yoğunlaştırır**.
	"Lütfen bu başlığı tekrar tekrar okuyun."	Doğrudan okuyucuya hitap eden bu rica ve tekrar etme vurgusu, mesajın önemini ve şok edici etkisini **en üst düzeye çıkarır**.
	"2 değil, 200 değil, 2.000."	Sayıların küçükten büyüğe doğru sıralanarak inkar edilmesi, yanlış anlaşılmayı ortadan kaldırır ve **gerçek sayının vahametini dramatik bir şekilde yoğunlaştırır**.
	Hashtag kullanımı (#Gazze)	Hashtag kullanımı (#Gazze), tweetin görünürlüğünü ve etkileşimini artırarak mesajın etkisini **yoğunlaştırır**.

Tweet 27 Analizi: State of Palestine (13 Ekim 2023): "Hamas, İsrail'in Gazze'den kaçan konvoylara düzenlediği saldırılarda çoğunluğu kadın ve çocuklardan oluşan 70 kişinin öldüğünü duyurdu."		
Kategori Başlığı	**Strateji (Örnek Cümle/Kelime)**	**Açıklama**
Adlandırma Stratejileri	"Hamas"	Bilginin kaynağını (duyuruyu yapan tarafı) belirtir. Bu, mesajın belirli bir siyasi aktörden geldiğini gösterir ve bazı okuyucular için güvenilirliğini sorgulatabilirken, diğerleri için direnişin sesi olarak algılanabilir.
	"İsrail"	Saldırıyı düzenleyen taraf olarak doğrudan adlandırılır.
	"Gazze'den kaçan konvoylar"	Saldırının hedefini, çatışma bölgesinden uzaklaşmaya çalışan sivil gruplar olarak adlandırır. "Kaçan" kelimesi, onların masumiyetini ve çaresizliğini vurgular.
	"saldırılar"	Gerçekleşen eylemleri genel bir terimle adlandırır.
	"çoğunluğu kadın ve çocuklardan oluşan 70 kişi"	Ölenlerin sayısını (70 kişi) ve özellikle en savunmasız demografik grupları (kadın ve çocuklar) vurgular. Bu, trajedinin boyutunu ve ahlaki ciddiyetini artırır.
Yükleme Stratejileri	"Hamas [...] duyurdu"	Hamas'a, **bilgi yayan ve durumu kınayan** bir aktör özelliği yükler.
	"İsrail'in [...] saldırıları"	İsrail'e, **kaçmaya çalışan masum sivilleri hedef alan, acımasız ve sorumsuz** bir aktör özelliği yükler.
	"Gazze'den kaçan konvoylar"	Bu konvoylara, **savunmasız, tehlikeden kaçmaya çalışan ve hedef alınan** olma özelliği yükler.
	"kadın ve çocuklardan oluşan 70 kişi"	Kurbanlara **masum, savunmasız ve zalimce öldürülmüş** olma özelliği yükler. Bu, olayın ahlaki kabul edilemezliğini ve insani felaket boyutunu vurgular.
Argümantasyon Stratejileri	"Hamas, İsrail'in Gazze'den kaçan konvoylara düzenlediği saldırılarda çoğunluğu kadın ve çocuklardan oluşan 70 kişinin öldüğünü duyurdu.":	Bu, **doğrudan bir suçlama ve kanıta dayalı (sayısal)** argümandır. Hamas'ın açıklaması, İsrail'in sivilleri (özellikle kadın ve çocukları) hedef aldığı ve güvenlik arayanlara saldırdığı iddiasını pekiştirir. Kaçmaya çalışanların hedef alınması, uluslararası insancıl hukukun ihlali olarak algılanabilir. Bu, **"sivillerin korunması"**, **"savaş suçu"** ve **"orantısız güç kullanımı"** topoi'lerine dayanır.

	"çoğunluğu kadın ve çocuklardan oluşan":	Bu detay, **duygusal çekicilik (pathos)** argümanıdır. En savunmasız grupların katledilmesi, okuyucuda güçlü bir empati, öfke ve adalet duygusu uyandırır.
Bakış Açısı Yansıtma Stratejileri	Tweetin tamamı	Tweet, **Hamas'ın bakış açısını** yansıtır ve İsrail'in askeri eylemlerini sert bir şekilde kınar. Anlatı, İsrail'i sivilleri hedef alan bir fail olarak konumlandırır.
	Tweetin tamamı	Kaçmaya çalışan siviller, özellikle kadınlar ve çocuklar, mağdur ve zulme uğrayan kişiler olarak öne çıkarılır.
	Tweetin tamamı	Hamas'ın bu bilgiyi duyurması, onların anlatısını pekiştirir ve İsrail'in eylemlerini gayrimeşru göstermeyi amaçlar. İsrail'in güvenlik gerekçeleri veya Hamas'ın kendi eylemlerine ilişkin karşı argümanlar bu tweette yer almaz.
	Tweetin tamamı	Mesaj, uluslararası kamuoyunu bu olaya dikkat etmeye ve İsrail'in eylemlerini kınamaya yönelik bir çağrı niteliği taşır.
Yoğunlaştırma/Hafifletme Stratejileri	"Son Dakika"	Mesajın aciliyetini ve önemini **şiddetli bir şekilde yoğunlaştırır**.
	"Gazze'den kaçan konvoylara düzenlenen saldırılar"	Kaçmaya çalışan masum sivillerin hedef alınması, eylemin acımasızlığını **yoğunlaştırır**.
	"çoğunluğu kadın ve çocuklardan oluşan 70 kişi"	Yüksek sayı ve özellikle en savunmasız grupların belirtilmesi, trajedinin boyutunu ve ahlaki kınama boyutunu **şiddetli bir şekilde yoğunlaştırır**.
	"Duyurdu"	"Duyurdu" fiilinin kullanımı, bilginin bir kaynaktan geldiğini belirtir ve iddiaların yaygınlığını **artırır**.

Tweet 28 Analizi: State of Palestine (1 Kasım 2023): "#Gazze'de hamile kadınlar, aydınlatma için el fenerinin kullanıldığı ve anestezinin olmadığı zorunlu sezaryen doğumlarla karşı karşıya kalıyor."		
Kategori Başlığı	**Strateji (Örnek Cümle/Kelime)**	**Açıklama**
Adlandırma Stratejileri	"Gazze"	Olayın coğrafi odağını belirtir, çatışma bölgesiyle doğrudan bir bağlantı kurar.
	"hamile kadınlar"	En savunmasız ve özel tıbbi bakıma ihtiyaç duyan grubu adlandırır. Bu, durumun hassasiyetini ve mağduriyetini vurgular.
	"aydınlatma için el fenerinin kullanıldığı"	Tıbbi ortamdaki olanaksızlığı ve ilkel koşulları belirtir. Bu, yetersizliğin ve tehlikenin bir göstergesidir.
	"anestezinin olmadığı"	Tıbbi standartların tamamen dışına çıkıldığını, hastanın acı çekerek ameliyat edildiğini vurgular. Bu, olayın vahşetini ve insanlık dışılığını öne çıkarır.
	"zorunlu sezaryen doğumlar"	Tıbbi prosedürün aciliyetini ve normal yollarla doğum yapma imkânının kalmadığını belirtir. "Zorunlu" kelimesi, seçeneksizliği ve baskıyı vurgular.
Yükleme Stratejileri	"hamile kadınlar [...] karşı karşıya kalıyor"	Hamile kadınlara, **aşırı acı çeken**, zor koşullarda doğum yapmak zorunda kalan ve temel tıbbi haktan mahrum bırakılan özellikler yükler.
	"el fenerinin kullanıldığı"	Sağlık hizmetlerine **yetersiz, ilkel ve tehlikeli** olma özelliği yükler.
	"anestezinin olmadığı"	Tıbbi müdahalelere **acımasız ve insanlık dışı** olma özelliği yükler.
	"zorunlu sezaryen doğumlar"	Doğumlara, **travmatik ve hayatı tehdit edici** olma özelliği yükler.
Argümantasyon Stratejileri	"Gazze'de hamile kadınlar, aydınlatma için el fenerinin kullanıldığı ve anestezinin olmadığı zorunlu sezaryen doğumlarla karşı karşıya kalıyor."	Bu, **somut kanıt ve duygusal çekicilik (pathos)** argümanıdır. Verilen detaylar (el feneri, anestezi yokluğu, zorunlu sezaryen), durumun vahametini ve insani trajediyi çarpıcı bir şekilde gözler önüne serer. Bu, okuyucuda güçlü bir duygudaşlık, şok ve öfke uyandırır. Bu, **"sağlık hakkının ihlali"**, **"insanlık dışı muamele"** ve **"savaşın sivil maliyeti"** topoi'lerine dayanır.

	"Gazze'de hamile kadınlar"	İfadedeki her bir detay, durumun ne kadar kritik ve kabul edilemez olduğunu ayrı ayrı vurgulayarak, uluslararası topluma yönelik acil bir müdahale çağrısı niteliği taşır.
Bakış Açısı Yansıtma Stratejileri	Tweetin tamamı	Tweet, **Gazze'deki sağlık krizinin ve kadınların yaşadığı özel acının bakış açısını** yansıtır. Anlatı, doğrudan en savunmasızların (hamile kadınlar) yaşadığı dehşete odaklanır.
	Tweetin tamamı	Durumun sorumlusu doğrudan belirtilmese de, Gazze'deki genel koşullar (abluka, çatışma) ima edilir ve bu koşulları yaratan aktörlere yönelik örtük bir kınama içerir.
	Tweetin tamamı	Mesaj, uluslararası toplumu bu insani krize karşı duyarsız kalmamaya, acil tıbbi yardım sağlamaya ve temel insan haklarını savunmaya teşvik eder.
Yoğunlaştırma/Hafifletme Stratejileri	"aydınlatma için el fenerinin kullanıldığı"	Modern tıbbın temel gerekliliklerinden birinin yokluğunu vurgulayarak, durumun ilkel ve tehlikeli boyutunu **şiddetli bir şekilde yoğunlaştırır**.
	"anestezinin olmadığı"	Hastanın bilinçli ve acı içinde bir ameliyat geçirdiğini belirtmek, mesajın vahşet ve dehşet boyutunu **en üst düzeye çıkarır**.
	"zorunlu sezaryen doğumlar"	Prosedürün seçeneksizliğini ve travmatik doğasını vurgulayarak, mesajın ciddiyetini **yoğunlaştırır**.
	Tweetin tamamı	Cümle yapısının basitliği ve doğrudanlığı, bilginin çarpıcılığını ve şok edici etkisini **artırır**.
	Hashtag (#Gazze) kullanımı	Hashtag (#Gazze), tweetin görünürlüğünü ve etkileşimini artırarak mesajın etkisini **yoğunlaştırır**.

Tweet 29 Analizi: State of Palestine (2 Kasım 2023): “Gazze, İsrail bombardımanı altında binlerce kişinin hayatını kaybetmesiyle çocuklar için bir "mezarlığa" dönüştü.”		
Kategori Başlığı	**Strateji (Örnek Cümle/Kelime)**	**Açıklama**
Adlandırma Stratejileri	"Gazze"	Çatışmanın coğrafi odağını ve aynı zamanda bir **mağduriyet alanı**nı adlandırır.
	"İsrail bombardımanı"	Yıkımın ve ölümlerin doğrudan failini ve eyleminin türünü belirtir. "Bombardıman" kelimesi, saldırının yoğunluğunu ve yıkıcılığını vurgular.
	"binlerce kişinin hayatını kaybetmesiyle"	Kayıpların boyutunu "binlerce" olarak adlandırır, bu da durumun vahametini ve kapsamını gösterir.
	"çocuklar için bir 'mezarlığa' dönüştü"	Gazze'yi "çocuklar için bir mezarlığa" olarak adlandıran bu metafor, yaşanan trajedinin en çarpıcı ve sembolik ifadesidir. Tırnak içine alınması, bu ifadenin güçlü bir benzetme olduğunu vurgular ve okuyucuda güçlü bir duygusal tepki uyandırır. "Mezarlık" kelimesi, ölümün yaygınlığını ve çocukların geleceğinin yok edildiğini ima eder.
Yükleme Stratejileri	"Gazze [...] bir 'mezarlığa' dönüştü"	Gazze'ye, ölümün hüküm sürdüğü, yaşamın sona erdiği ve umudun kalmadığı bir yer özelliği yükler.
	"İsrail bombardımanı altında"	İsrail'e, **yıkıcı, ölümcül ve sorumlu** bir aktör özelliği yükler.
	"çocuklar için"	Çocuklara, **savunmasız, hedef alınan ve geleceği çalınan** olma özelliği yükler. Bu, olayın ahlaki kabul edilemezliğini ve duygusal ağırlığını vurgular.
Argümantasyon Stratejileri	"Gazze, İsrail bombardımanı altında binlerce kişinin hayatını kaybetmesiyle çocuklar için bir 'mezarlığa' dönüştü."	Bu, **metaforik ve duygusal çekicilik (pathos)** argümanıdır. "Çocuklar için mezarlık" metaforu, durumun dehşetini ve acımasızlığını en çarpıcı şekilde ifade eder. Binlerce kişinin ölümü, iddianın niceliksel boyutunu güçlendirir. Bu, **"insanlık suçları"**, **"çocuk hakları ihlalleri"** ve **"savaşın sivil maliyeti"** topoi'lerine dayanır.

	"Gazze,….bir 'mezarlığa' dönüştü."	İfade, doğrudan bir eylem çağrısı olmasa da, durumun kabul edilemezliğini vurgulayarak, uluslararası topluma yönelik örtük bir müdahale veya kınama talebi içerir.
Bakış Açısı Yansıtma Stratejileri	Tweetin tamamı	Tweet, Gazze'deki insani felaketin, özellikle de çocuk ölümlerinin ciddiyetini vurgulayan, İsrail'i doğrudan sorumlu tutan bir bakış açısını yansıtır. Anlatı, yaşanan trajedinin duygusal ve ahlaki boyutuna odaklanır.
	Tweetin tamamı	Çocuklar, çatışmanın en masum ve savunmasız kurbanları olarak öne çıkarılır.
	Tweetin tamamı	İsrail'in eylemleri, sadece askeri bir operasyon değil, çocukların yaşam hakkını tehdit eden bir yıkım olarak çerçevelenir.
	Tweetin tamamı	Bu tür bir tweet, uluslararası kamuoyunun vicdanına hitap etmeyi ve yaşananları "insanlık dışı" olarak tanımlayarak, acil bir tepki uyandırmayı amaçlar.
Yoğunlaştırma/Hafifletme Stratejileri	"çocuklar için bir 'mezarlığa' dönüştü"	Kullanılan bu güçlü metafor, mesajın duygusal etkisini ve ahlaki kınama boyutunu **en üst düzeye çıkarır**. Bu, durumu tek bir kelimeyle özetleyerek okuyucuda kalıcı bir izlenim bırakır.
	"binlerce kişinin hayatını kaybetmesiyle"	Yüksek sayı, trajedinin kapsamını ve insani maliyetini **şiddetli bir şekilde yoğunlaştırır**.
	"İsrail bombardımanı altında"	Sorumluluğun doğrudan failine işaret etmek, mesajın eleştirel boyutunu **yoğunlaştırır**.
		Cümle yapısının doğrudanlığı ve vurgulu dil, bilginin şok ediciliğini ve aciliyetini **artırır**.

Tweet 30 Analizi: State of Palestine (15 Ekim 2023): "#Gazze'de 2 milyon insanın suyu tükeniyor. Gazze'ye hemen yakıt ikmal etmemiz gerekiyor. Yakıt, insanların güvenli içme suyuna kavuşmasının tek yolu. Aksi takdirde, aralarında çocukların, yaşlıların ve kadınların da bulunduğu insanlar susuzluktan ölmeye başlayacak."		
Kategori Başlığı	**Strateji (Örnek Cümle/Kelime)**	**Açıklama**
Adlandırma Stratejileri	"#Gazze"	Olayın coğrafi odağını ve bir insani kriz alanı olduğunu adlandırır.
	"2 milyon insan"	Etkilenen kitleyi somut bir sayı ve genel bir terimle adlandırır, bu da durumun boyutunu ve kapsamını gösterir.
	"suyu tükeniyor"	Yaşanan temel eksikliği ve krizin türünü adlandırır.
	"hemen yakıt ikmal etmemiz gerekiyor"	Gerekli acil eylemi "yakıt ikmali" olarak adlandırır, bu da somut bir çözüm önerisi sunar.
	"insanların güvenli içme suyuna kavuşmasının tek yolu"	Yakıtın önemini ve alternatifsizliğini adlandırır, bu da eylemin kritikliğini vurgular.
	"çocukların, yaşlıların ve kadınların da bulunduğu insanlar"	Ölüm riskiyle karşı karşıya olan en savunmasız grupları adlandırır, bu da mesajın duygusal ağırlığını artırır.
	"susuzluktan ölmeye başlayacak"	Olası trajik sonucu doğrudan ve net bir şekilde adlandırır.
Yükleme Stratejileri	"2 milyon insanın suyu tükeniyor"	İnsanlara temel yaşam hakkından mahrum bırakılan, tehlike altında olan ve acil yardıma muhtaç olma özelliği yükler.
	"Gazze'ye hemen yakıt ikmal etmemiz gerekiyor"	Gazze'ye, acil müdahaleye ihtiyaç duyan ve felaketin eşiğinde olan bir bölge özelliği yükler.
	"Yakıt, insanların güvenli içme suyuna kavuşmasının tek yolu"	Yakıta, hayati önem taşıyan ve krizin anahtarı olan bir kaynak özelliği yükler.

	"insanlar susuzluktan ölmeye başlayacak"	Duruma, **ölümcül ve kaçınılmaz** bir insani felakete dönüşme potansiyeli özelliği yükler.
Argümantasyon Stratejileri	"Gazze'de 2 milyon insanın suyu tükeniyor."	Bu, **sayısal kanıt ve acil durum** argümanıdır. Somut sayı, krizin boyutunu ve etkilenen insan sayısını vurgulayarak iddianın ciddiyetini pekiştirir. Bu, **"insani kriz"** topoi'sine dayanır.
	"Gazze'ye hemen yakıt ikmal etmemiz gerekiyor. Yakıt, insanların güvenli içme suyuna kavuşmasının tek yolu."	Bu, **sebep-sonuç ve çözüm odaklı** argümandır. Yakıtın su temini için kritik olduğu ve bunun tek çözüm olduğu iddia edilerek, acil eylemin mantıksal gerekliliği vurgulanır. Bu, **"yaşam hakkı"** ve **"temel hizmetlere erişim"** topoi'leriyle ilişkilidir.
	"Aksi takdirde, aralarında çocukların, yaşlıların ve kadınların da bulunduğu insanlar susuzluktan ölmeye başlayacak."	Bu, olumsuz sonuçların tahmini ve duygusal çekicilik (pathos) argümanıdır. Olası trajik sonuçlar (susuzluktan ölüm) ve özellikle savunmasız grupların (çocuklar, yaşlılar, kadınlar) belirtilmesi, okuyucuda güçlü bir aciliyet, korku ve sorumluluk duygusu uyandırır. Bu, **"ahlaki zorunluluk"** ve **"insanlığın korunması"** topoi'lerine dayanır.
Bakış Açısı Yansıtma Stratejileri	Tweetin tamamı	Tweet, Gazze'deki halkın yaşadığı insani krizin, özellikle su ve yakıt kıtlığının bakış açısını yansıtır. Anlatı, doğrudan yaşamı tehdit eden unsurlara ve acil çözüm arayışına odaklanır.
	Tweetin tamamı	Mağdurlar, sayısal olarak (2 milyon) ve demografik olarak (çocuklar, yaşlılar, kadınlar) vurgulanarak, durumun evrensel insaniyet açısından kabul edilemez olduğu hissi yaratılır.
	Tweetin tamamı	Krizin sorumlusu doğrudan adlandırılmasa da, Gazze'deki durumun genel siyasi ve askeri bağlamı (abluka, çatışma) ima edilir. Ancak mesajın odak noktası, suçlamadan çok, acil insani ihtiyaç ve çözüm çağrısıdır.
	Tweetin tamamı	Tweet, uluslararası toplumu ve karar vericileri bu krize derhal müdahale etmeye ve insani yardım sağlamaya teşvik eder.
Yoğunlaştırma/Hafifletme Stratejileri	"2 milyon insan"	Büyük sayı, krizin kapsamını ve insani maliyetini **şiddetli bir şekilde yoğunlaştırır**.

	"suyu tükeniyor"	Durumun aciliyetini ve yaşam tehdidini **yoğunlaştırır**.
	"hemen yakıt ikmal etmemiz gerekiyor"	"Hemen" kelimesi, eylemin aciliyetini ve gecikmenin sonuçlarını vurgulayarak mesajın etkisini **en üst düzeye çıkarır**.
	"tek yol"	Çözümün alternatifsizliğini vurgulayarak, çağrının kararlılığını ve önemini **yoğunlaştırır**.
	"susuzluktan ölmeye başlayacak"	Olası en kötü senaryoyu açıkça belirtmek, mesajın korku ve aciliyet boyutunu **şiddetli bir şekilde yoğunlaştırır**.
	"aralarında çocukların, yaşlıların ve kadınların da bulunduğu"	En savunmasız grupların belirtilmesi, duygusal etkiyi ve ahlaki kınamayı **şiddetli bir şekilde artırır**.
	Hashtag (#Gazze)	Hashtag (#Gazze), tweetin görünürlüğünü ve etkileşimini artırarak mesajın etkisini **yoğunlaştırır**.

SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

Bu çalışma, "Yankı Odası Kuramı Bağlamında İsrail-Filistin Çatışmasının Sosyal Medyada Yansıması" başlığı altında, dijital çağın en belirgin olgularından biri olan yankı odalarının, böylesine karmaşık ve derinlemesine kökleri olan bir çatışmanın algılanışı ve anlatılışı üzerindeki etkilerini kapsamlı bir şekilde incelemektedir. Analizimiz, sosyal medya platformlarının, kullanıcıları benzer görüşlere sahip kişilerle bir araya getirerek, mevcut inançları pekiştiren ve farklı bakış açılarına maruz kalmayı sınırlayan yankı odaları yaratma potansiyelini İsrail-Filistin çatışması özelinde somutlaştırmıştır. Araştırmada elde edilen bulgular, İsrail-Filistin çatışmasının sadece tarihsel, siyasal ve dini boyutlarıyla değil, aynı zamanda sosyal medya söylemleri üzerinden inşa edilen ve pekiştirilen bir algı ve kimlik çatışması olarak da anlaşılması gerektiğini ortaya koymaktadır. Geleneksel çatışma teorileri, genellikle toprak anlaşmazlıkları, etnik-dini farklılıklar ve güvenlik endişeleri gibi somut nedenlere odaklanırken, bu araştırma dijital söylemlerin gerçekliğin inşasındaki ve yankı odalarının oluşumundaki kritik rolünü vurgulayarak çatışmanın dinamiklerine yeni bir boyut katmaktadır. Bu bağlamda tez çatışma anlatılarının dijital inşasını gözler önüne sermektedir. İsrail-Filistin çatışması, literatürde sıklıkla "anlatılar çatışması" olarak da tanımlanmaktadır. Analizde, @IDF ve @Palestine_UN X hesapları Ruth Wodak'ın söylemsel stratejileri aracılığıyla incelenmiş ve anlatıların dijital alanda nasıl mobilize edildiği ve pekiştirildiği somutlaştırılmıştır. Bulgularda öne çıkan noktalardan biri de tarihsel ve kimliksel çerçevelemeler olmuştur. Her iki tarafın da adlandırma ve yükleme stratejileri, kendi anlatılarının meşruiyetini tarihsel referanslara ve kimliksel iddialara dayandırmaktadır. İsrail tarafı, varoluşsal güvenlik tehdidi ve terörle mücadele anlatısını ön plana çıkarırken; Filistin tarafı, işgal, insan hakları ihlalleri ve kendi kaderini tayin hakkı anlatısını güçlendirmiştir. Bu durum, çatışmanın sadece bugünkü olaylarla sınırlı olmadığını, aynı zamanda derinlemesine kök salmış kimlik ve tarih anlatıları üzerinden dijital ortamda sürekli olarak yeniden üretildiğini göstermektedir. Bulgularda dikkkat çeken bir başka öyküleme çerçevesini mağduriyet ve güvenlik paradigması oluşturmaktadır. Çatışma teorilerinde sıklıkla görülen "mağduriyet" ve "güvenlik" paradigmaları, analiz edilen tweetlerde baskın söylemsel stratejilerle yeniden üretilmiştir. @Palestine_UN hesabı perspektif belirleme

ve yoğunlaştırma stratejileriyle Filistin halkının uluslararası hukuk ihlalleri karşısındaki mağduriyetini vurgularken; @IDF hesabı, benzer stratejilerle İsrail'in varoluşsal güvenlik tehdidi altında olduğunu ve meşru müdafaa hakkını kullandığını dile getirmektedir. Bu bulgu, çatışmanın temelindeki iki ana anlatının dijital söylemlerde nasıl şekillendiğini ortaya koymaktadır. Analizlerde bulgulanan temalardan dehumanizasyon ve ötekileştirme stratejileri dikkat çekmektedir. Söylemsel stratejilerin en belirgin etkilerinden biri, karşı tarafın dehumanize edilmesi ve ötekileştirilmesidir. Yoğun adlandırma ve yükleme stratejileri (örn. "terörist", "işgalci" vb.) aracılığıyla, karşı taraf sadece bir rakip değil, ahlaki olarak düşük, acımasız ve hatta insanlık dışı bir varlık olarak sunulmaktadır. Bu durum, çatışmanın çözümünü engelleyen en büyük psikolojik bariyerlerden biri olan karşı tarafı şeytanlaştırma (*demonization*) eğiliminin dijital alanda nasıl beslendiğini göstermektedir.

Çalışmada yankı odalarına ilişkin önemli bulgular saptanmıştır. Bunlardan biri anlatıların pekişmesi olmuştur. X sosyal medyasında yayın yapan ve tez için seçilen İsrail ve Filistin devletlerinin kullandıkları hesaplarda üretilen söylemsel stratejilerin, kendi yankı odaları içinde sürekli olarak tekrar edildiğini ve bu odaların üyeleri tarafından doğrulandığını ortaya koymaktadır. Bu durum, çatışmaya dair tek yönlü bir algının pekişmesine ve alternatif bakış açılarının dışlanmasına yol açmaktadır. Bu bağlamda, çatışmanın taraflarının birbirlerinin acılarını, gerekçelerini ve perspektiflerini anlama yeteneğini kaybettikleri saptanmıştır. Bu durum kutuplaşmayı derinleştirmektedir. Söylemlerin kutuplaştırıcı doğası, yankı odalarının oluşumunu hızlandırmakta ve bu odalar arasındaki mesafeyi artırmaktadır. Tezin kuramsal kısmında detaylı bir şekilde açıklanan dijital platformların algoritmik yapısı, kullanıcıları kendi inanç sistemlerine uygun içeriklerle besleyerek bu kutuplaşmayı daha da şiddetlendirmektedir. Bu durum, çatışmanın çözümüne yönelik diyalog ve uzlaşma çabalarını sekteye uğratmaktadır. Analiz kısmında bu durum bulgulanmıştır. Analizde öne çıkan bir başka nokta empati eksikliğinin körüklenmesi olmuştur. İncelenen X hesaplarında dehumanize edici ve ötekileştirici söylemler tespit edilmiş ve bu olumsuz durum yankı odalarında yayılarak empati eksikliğini körüklemiştir. Karşı tarafın acılarını ve deneyimlerini göz ardı eden veya küçümseyen bu söylemler, çatışmanın insani boyutunu gölgede bırakmış ve şiddetin normalleşmesine katkıda bulunmuştur.

Araştırma bulgularımız, çatışmanın her iki tarafının da, kendi söylemsel pratiklerini ve anlatılarını dijital alanda nasıl inşa ettiklerini net bir biçimde ortaya koymaktadır. İsrail yanlısı ve Filistin yanlısı narratifler, sosyal medya algoritmalarının da etkisiyle, belirli bilgi akışlarını ve yorumları öne çıkararak kendi "gerçeklik" versiyonlarını yaratma eğilimi göstermektedir. Bu durum, kullanıcıların genellikle zaten benimsedikleri pozisyonları destekleyen içeriklerle karşılaşmalarına yol açmakta ve farklı görüşlere sahip bireyler arasında diyalog köprülerinin kurulmasını zorlaştırmaktadır. Özellikle dikkat çeken bir başka bulgu, yankı odalarının, çatışma hakkında derinlemesine ve çok boyutlu bir anlayışın oluşmasını nasıl engellediği olmaktadır. Kullanıcılar, kendi yankı odaları içinde kaldıkça, çatışmanın tarihsel, politik, sosyal ve insani boyutlarına dair eksik veya çarpıtılmış bilgilere maruz kalmaktadır. Bu durum, önyargıların güçlenmesine, duygudaşlık eksikliğine ve kutuplaşmanın derinleşmesine zemin hazırlamaktadır. Çatışmanın karmaşıklığı yerine, çoğu zaman basitleştirilmiş ve duygusal tepkileri tetikleyen söylemlerin yaygınlaştığı gözlemlenmektedir. Öte yandan çalışma, dezenformasyonun ve manipülatif içeriklerin yankı odaları içinde hızla yayıldığını da göstermektedir. Doğruluğu teyit edilmemiş haberler, propaganda materyalleri ve yanlı yorumlar, benzer düşünen gruplar arasında hızla dolaşıma girerek, yanlış bilgilerin "doğrulanmış gerçekler" gibi kabul edilmesine neden olmaktadır. Bu durum, hem çatışma algısını derinden etkilemiş hem de kamuoyunun gerçekleri ayırt etme yeteneğini zayıflatmıştır. Bu olgu çalışmada incelenen İsrail Savunma Kuvvetleri'nin (@IDF) ve Filistin'in Birleşmiş Milletler Daimî Temsilciliği'nin (@Palestine_UN) resmi X hesapları paylaşımlarında da görülmektedir. Hamas-İsrail Savaşının başladığı 7 Ekim 2023 tarihi ve sonrasındaki bir aylık kritik dönemi kapsayan bu analiz, her iki tarafın söylemsel pratiklerini, çatışmayı nasıl çerçeveleddiklerini ve kendi anlatılarını dijital alanda nasıl inşa ettiklerini derinlemesine ortaya koymaktadır. Çalışmanın nitel bulguları, her iki hesabın da kendi konumlarını güçlendirmek ve karşı tarafı zayıflatmak için Wodak'ın farklı söylemsel stratejilerini ustaca kullandığını göstermektedir.

Her iki taraf da çatışmanın aktörlerine ve olaylara belirli etiketler yapıştırarak, kamuoyunun algısını şekillendirmeye çalışmıştır. @IDF hesabı, Hamas'ı sürekli olarak "terör örgütü", "barbarlar" gibi olumsuz tanımlamalarla hedef alırken; @Palestine_UN hesabı İsrail'i "işgalci güç", "apartheid rejimi" gibi adlandırmalarla suçlamıştır. Bu

strateji, yankı odalarının temelini oluşturan "biz" ve "onlar" ayrımını keskinleştirmede merkezi bir rol oynamaktadır. Taraflar, kendi eylemlerine olumlu (örn. "meşru savunma", "insani yardım", vb.) nitelikler yüklerken, karşı tarafın eylemlerine olumsuz (örn. "savaş suçu", "sivil katliamı", "uluslararası hukuku ihlal", vb.) özellikler atfetmişlerdir. Bu, kendi meşruiyetlerini inşa etme ve rakibi ahlaki olarak değersizleştirme çabasının bir parçası olmuştur. Her iki hesap da kendi pozisyonlarını desteklemek için çeşitli argümanlar sunmuştur. @IDF hesabı daha çok güvenlik temelli argümanlara (örn. "Hamas'ı çökertme gerekliliği", vb.) ve terörle mücadele söylemine odaklanırken; @Palestine_UN hesabı uluslararası hukuk, insan hakları ve sivil mağduriyeti temelinde argümanlar geliştirmiştir. Bu farklı kanıt yapıları, her bir yankı odasının temel inanç sistemini ve haklılık zeminini oluşturmuştur. Tweetler, olayları belirli bir bakış açısından sunarak, bazı unsurları vurgulayıp diğerlerini geri plana itmiştir. @IDF hesabı, Hamas'ın saldırılarının vahşetini ve İsrail'in "kendini savunma" hakkını vurgularken; @Palestine_UN hesabı, Gazze'deki sivil kayıpları, insani krizi ve Filistin halkının "işgal altındaki" durumunu öne çıkarmaktadır. Bu farklı perspektifler, yankı odalarında gerçekliğin nasıl çarpıtılabileceğini göstermektedir. Duygusal tonu ve mesajın etkisini artırmak veya azaltmak için dilsel ve görsel araçlar kullanılmaktadır. Büyük harfler, ünlemler, hashtag'ler (#) ve abartılı ifadeler; belirli duyguları (öfke, korku, acı veya kararlılık gibi) körükleyerek söylemin gücünü artırmaktadır. Her iki taraf da kendi anlatılarının etkisini bu yolla yoğunlaştırmaktadır.

Analiz bulguları, İsrail-Filistin çatışmasının sadece geleneksel çatışma teorileriyle değil, aynı zamanda iletişim ve söylem teorileriyle de analiz edilmesi gerektiğini vurgulamaktadır. Ruth Wodak'ın söylemsel stratejileri, dijital söylemin somut mekanizmalarını ortaya koyarak, yankı odalarının çatışmayı nasıl sürdürdüğünü ve hatta tırmandırdığını anlamak için güçlü bir analitik araç sunmaktadır. Çalışma, çatışmanın dijital ortamda nasıl "yapılandırıldığını" göstererek, sosyal medyanın bir çatışma çözümü aracı olmaktan çok, mevcut fay hatlarını derinleştiren bir platform olarak da işlev görebileceği yönündeki teorik tartışmalara ampirik bir katkı sunmaktadır. Gelecekteki barış inşası ve diyalog çabaları, bu dijital söylemsel dinamikleri ve yankı odalarının etkilerini göz önünde bulundurmak zorunda kalacaktır, zira çatışmanın çözüm yolu, aynı zamanda farklı anlatılar arasındaki diyalog köprülerini kurmaktan geçmektedir.

Analiz bulgularında öne çıkan bir diğer nokta ise sayısal verilerdeki uçurum olmuştur. Sosyal medya platformlarındaki bu etkileşim dinamikleri incelendiğinde, teknolojik altyapının ve dijital kapasitenin yarattığı eşitsizliklerin söylemsel hegemonyayı nasıl pekiştirdiği açıkça görülmektedir. Şekil 11'de gösterilen verilere bakıldığında, analiz için seçilen X hesabının algoritmaları ekseninde öne çıkan tweetleri bağlamında İsrail tarafının X hesabının metriklerinde (Yanıtlamalar, Yeniden Paylaşımlar, Beğenmeler ve Yer İşaretleri) Filistin tarafına kıyasla kayda değer ölçüde daha yüksek sayılara ulaştığı net bir şekilde gözlemlenmektedir. Özellikle "Beğenme" kategorisinde İsrail hesabı 547400 gibi önemli bir sayıya ulaşırken, Filistin hesabının sadece 13906'da kalması, bu dijital hâkimiyetin çarpıcı bir göstergesidir. Benzer şekilde, "Yanıtlamalar" (83890'a karşı 897), "Yeniden Paylaşımlar" (18170'a karşı 7718) ve "Yer İşaretleri" (12098'e karşı 232) gibi metriklerde de orantısız bir fark bulunmaktadır. Bu veriler, yalnızca içeriklerin yayılma hızını veya erişimini değil, aynı zamanda tezin birinci bölümünde kuramsal olarak da tartışılan duruma yani teknolojik altyapıya, dijital stratejilere, kurumsal desteğe ve genel olarak "teknolojiyi üreten zihinsel yapı"nın sağladığı avantajlara işaret etmektedir. Teknolojinin gelişimi ve kontrolü, sadece fiziksel altyapıyla sınırlı kalmayıp, aynı zamanda içerik üretim, dağıtım ve tüketim pratiklerini de derinden etkileyen bir güç mekanizmasıdır. Bu bağlamda, teknolojik üstünlüğün, platform algoritmalarının, profesyonel iletişim stratejilerinin ve finansal kapasitenin, dijital söylemde önemli bir asimetri yarattığı ve bunun da yankı odalarının oluşumunu ve etkisini belirgin bir şekilde güçlendirdiği sonucuna varılmaktadır. İsrail tarafının daha yüksek etkileşim metrikleri, onların mesajlarının daha geniş kitlelere ulaşmasına, daha fazla görünürlük kazanmasına ve dolayısıyla kendi anlatılarının dijital alanda daha baskın hale gelmesine olanak tanımaktadır. Bu durum, Filistin anlatısının yankı odaları içinde daha sınırlı kalmasına ve küresel çapta daha az etki yaratmasına yol açmaktadır. Bu açıdan sosyolojik ve tarihsel olguların anlaşılması ve bilimsel bakımdan ortaya konması bağlamında yankı odalarının önemli bir kuramsal çerçeve sunduğunu fakat tek başına yeterli olmadığını söylemek mümkündür.

Analizler, dijitalleşen dünyada çatışma söylemlerinin inşasında sosyal medyanın merkezi rolünü ve yankı odalarının oluşum mekanizmalarını Ruth Wodak'ın teorik çerçevesiyle anlamamıza katkıda bulunmaktadır. Her iki tarafın da stratejik ve bilinçli bir

söylem üretimi sergilediği görülmektedir. Bu stratejiler, sadece bilgilendirme amacı taşımamakta, aynı zamanda belirli bir dünya görüşünü pekiştirmekte, karşı tarafı demonize etmekte ve kendi destekçilerini konsolide etmekte kullanılmaktadır. Yankı odaları, bu söylemsel stratejilerin sürekli tekrarı ve benzer düşünen bireylerin bu içeriklerle etkileşimi sonucunda pekişmektedir. Kullanılan dil, olaylara verilen anlam, aktörlerin rolleri ve çatışmanın tarihsel/ahlaki zemini hakkındaki farklı anlatılar, tarafların kendi "gerçekliklerini" inşa etmelerine ve bu gerçeklikleri kendi takipçileri arasında yaygınlaştırmalarına olanak tanımaktadır. Bu durum, sosyal medyada algı yönetiminin ve dezenformasyonun önemini bir kez daha ortaya koymaktadır.

Sonuç olarak, bu tez, sosyal medyadaki yankı odalarının İsrail-Filistin çatışmasının anlaşılması ve algılanması üzerindeki dönüştürücü ve genellikle olumsuz etkilerini gözler önüne sermektedir. Dijital platformların potansiyel olarak geniş bir bilgiye erişim imkânı sunmasına rağmen, algoritma odaklı yankı odalarının bu potansiyeli nasıl kısıtladığı ve belirli dünya görüşlerini pekiştirdiği açıktır. Bundan sonraki bilimsel çalışmalar için bazı öneriler de bulunmak gerekirse; bu çalışma, belirli bir zaman dilimi ve iki resmi X (eski adı ile Twitter) hesabı ile sınırlıdır. Gelecekteki araştırmalar, daha uzun zaman dilimlerini, farklı sosyal medya platformlarını (örn. Facebook, Telegram, vb.) ve sivil toplum kuruluşları, aktivistler veya gazeteciler gibi diğer aktörlerin hesaplarını da dâhil ederek yankı odalarının daha kapsamlı bir resmini sunabilir. Ayrıca, kullanıcı yorumları ve etkileşimleri üzerinde yapılacak derinlemesine nitel analizler, bu söylemsel stratejilerin hedef kitle üzerindeki gerçek etkilerini ve yankı odalarının iç dinamiklerini daha iyi anlamamıza yardımcı olacaktır. Nicel ve nitel yaklaşımların bütünleşmiş bir şekilde kullanıldığı daha büyük ölçekli çalışmalar, sosyal medyadaki çatışma söylemlerinin karmaşık yapısını daha iyi aydınlatabilir. Bu bulgular ışığında, sosyal medya kullanıcılarının eleştirel medya okuryazarlığı becerilerini geliştirmelerinin önemi bir kez daha vurgulanmalıdır. Algoritmaların nasıl çalıştığını anlamak, farklı kaynakları sorgulamak ve teyitli bilgilere yönelmek, yankı odalarının olumsuz etkilerini azaltmada kilit rol oynayacaktır. Ayrıca, sosyal medya platformlarının da sorumlulukları bulunmaktadır; şeffaflık, doğruluk ve kapsayıcılığı teşvik eden algoritmik düzenlemeler ve içerik denetleme mekanizmaları geliştirmek, daha dengeli bir bilgi ekosistemi yaratmak adına elzemdir. Gelecek çalışmalar, yankı odalarının sadece algı üzerindeki

etkilerini değil, aynı zamanda çatışmanın barışçıl çözümlerine yönelik diyalog ve uzlaşma çabalarını nasıl etkilediğini de araştırmalıdır. Ayrıca, farklı kültürel ve coğrafi bağlamlarda yankı odası dinamiklerinin nasıl değiştiği ve bu dinamiklerin uluslararası ilişkilerdeki yansımaları da derinlemesine incelenmeye değerdir. İsrail-Filistin çatışması örneği, dijital çağda bilgi akışının ve kamuoyu oluşumunun ne denli karmaşık ve hassas olduğunu bir kez daha kanıtlamıştır; bu nedenle, yankı odalarının ötesine geçerek daha kapsayıcı ve anlayışlı bir dijital iletişim ortamı inşa etme çabaları büyük önem taşımaktadır.

KAYNAKÇA

Abualrob, M. (2013). 1987-2012 Filistin'deki İç Güvenlik Politikasının Gelişimi ve Geleceği, Yayınlanmayan Yüksek Lisans Tezi, Ankara: T.C. Polis Akademisi Güvenlik Bilimleri Enstitüsü.

Adelman, J. (2008). *The Rise of Israel A history of A Revolutionary State*. USA: Routledge.

Akyüz, S. S., Akpınar, G. (2023). Politik ve Kişisel Yankıların Sosyal Medyada Yanlış Bilgi ve Yalan Habere Verilen Tepkilerin Etkisi. *e-Journal of New Media/Yeni Medya Elektronik Dergisi*, 7/2, 158-174.

Aras, B. (1997). *Filistin- İsrail Barış Süreci ve Türkiye*. İstanbul: Bağlam Yayınları.

Aydoğan, F. (2021). Dijital Teknolojilerin Vatandaşı ve Politikası. *Middle Black Sea Journal of Communication Studies*, 6/2, 58-63.

Bakshy, E., Messing, S., Adamic, L. A. (2015). Exposure to Ideologically Diverse News and Opinion on Facebook. Science, 348(6239), 1130-1132.

Bayraktar, B. (2012). Bir barış süreci örneği olarak Oslo, Yayınlanmayan Doktora Tezi, İstanbul: Marmara Üniversitesi Ortadoğu Araştırmaları Enstitüsü.

Bekar, S. (2024). Yeni Medyada Yapay Zekâ Aracılığıyla Dezenformasyon Oluşturulması: Trump Örneği. *Uluslararası Batı Karadeniz Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi*, 8/1, 40-66. https://doi.org/10.46452/baksoder.1448805 .

Ben-Dror, E. (2008). Ralph Bunche and the Establishment of Israel. *Israel Affairs*, 14/3, 517-535.

Bensalah, M., Elouadi, A., Mharzi, H. (2019). Railway Information Modeling RIM, The Track to Rail Modernization, Great Britain: ISTE Ltd and John Wiley & Sons, Inc.

Chapman, T. (2019) Digital Democracy: Old Problems on New Devices? Digital Debates CyFy Journal Volume 06, 46-52, New Delhi: Times Press.

Çakır, E. (2024). Sosyal medyadaki sağlık haberlerinin yankı odası ve filtre balonu etkisi: Maraş depremi sonrası Twitter'da yayınlanan haberlerin analizi, Yayınlanmayan Yüksek Lisans Tezi, İzmir: Ege Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Çakmak, F., Bilişli, Y. (2019). İdeoloji, Söylem ve İletişim Çalışmalarında Ruth Wodak. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 19/2, 99–124.

Çakmak, Ö. (2023). Yankı odası kuramı çerçevesinde Türk yazılı basınında Suriyeliler, Yayınlanmayan Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Çebi, H. (2024), Yeni medya ve dijital propaganda: İsrail-Filistin savaşı örneği, Yayınlanmayan Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.

Demirer, Y., Özbudun, S. (2002). *İsyanın Adı*. İstanbul: Ütopya Yayınları.

Diaz Ruiz, C., & Nilsson, T. (2022). Disinformation and Echo Chambers: How Disinformation Circulates on Social Media Through Identity-Driven Controversies. *Journal of Public Policy & Marketing*, 42/1, 18-35. https://doi.org/10.1177/07439156221103852.

Dubois, E., Blank, G. (2018). The Echo Chamber is Overstated: The Moderating Effect of Political Interest And Diverse Media, Information, Communication & Society, 21/5: Communication, Information Technologies, and Media Sociology (CITAMS) Special Issue, Vol. 21, No.5, 729-745.

Ertürk, H. A. (2022). Yeni Medya Ekseninde İdeolojiyi Anlamak: Filtre Balonları ve Yankı Odaları. *Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi İletişim Fakültesi Akademik Dergisi*, 1/2, 137-159.

Fairclough, N., Wodak, R. (1997). *Critical discourse analysis*. İçinde Teun van Dijk (ed.), Discourse as Social Interaction. London: Sage. 258–84.

Festinger, L. (1957*). A Theory of Cognitive Dissonance*. California: Stanford University Press.

Fischbach, M. R. (2003). *Records of dispossession: Palestinian refugee property and the Arab-Israeli conflict*. Columbia University Press.

Garrett, R. K. (2009). Echo chambers online?: Politically motivated selective exposure among Internet news users. J. Comput.-Mediat. Commun., 14/2, 265–285. https://doi.org/10.1111/j.1083-6101.2009.01440.x.

Geiss, S., Magin, M., Jurgens, P., Stark, B. (2021). Loopholes in the echo chambers: How the echo chamber metaphor oversimplifies the effects of information gateways on opinion expression. *Digit. Journal.*, 9/5, 660–686. https://doi.org/10.1080/21670811.2021.1873811.

Geschke, D., Lorenz, J., Holtz, P. (2018). The triple-filter bubble: Using agent-based modelling to test a meta-theoretical framework for the emergence of filter bubbles and echo chambers. *British Journal of Social Psychology* , 58, 129–149.

Goffman, E. (1986). *Frame Analysis: An Essay on The Organization of Experience*. Boston: Northeastern University Press.

Goodfellow, I., Bengio, Y., & Courville, A. (2016). *Deep Learning*. MIT Press.

Göker, G. (2015). İletişimin Mcdonaldlaşması: Sosyal Medya Üzerine Bir İnceleme. *Turkish Studies*, 10/2, 389-410.

Graves, A. (2012). *Supervised Sequence Labelling with Recurrent Neural Networks*. Springer.

Guess, A., M., Nagler J. and Tucker, J. (2019). "Less than you think: Prevalence and predictors of fake news dissemination on Facebook". *Science Advances*, 5/1: eaau4586.

Haddad, M., Chughtai, A. (2023). *Israel-Palestine Conflict: A Brief History in Maps and Charts. Aljazeera*.

Haider, J. And Sundin, O. (2019). *Invisible Search and Online Search Engines: The Ubiquity of Search in Everyday Life*. London: Routledge.

Harari, Y.N. (2018). Yuval Noah Harari extract: Humans are a post-truth species. (2022, 7 Haziran). https://www.theguardian.com/culture/2018/aug/05/yuval-noah-harari-extract-fake-news-sapienshomo-deus

Harkabi, Y. (1972). *Arab Attitudes to Israel, Translated by Misha Louvish*. New York: Routledge.

Harms, G., Ferry, T. M. (2008). *The Palestine-Israel Conflict: A Basic Introduction*.

Haz.), Handbook of Language and Social Psycohology içinde (163-183). Chichester: John Wiley and Sons.

Immell, Myra (2010). "Introduction", M. Immel (Ed.) *Perspectives on Modern World History The Creation of the State of Israel* (4-9). Detroit: Green Haven Press.

Issa, Renad (2024). The Israeli-Palestinian Conflict and Securitization Theory: The Questions of the Recognition of a Right to Statehood for Palestinians and the Survival of Israelis. Yayınlanmayan Yüksek Lisans Tezi, Sakarya: Sakarya Üniversitesi, Ortadoğu Enstitüsü.

Jamieson, K.H., Cappella, J.N. (2008). *Echo Chamber: Rush Limbaugh and the Conservative Media Establishment*. New York: Oxford University Press.

Karadağ, F., Banar, F.S. (2022). Üniversite Öğrencilerinin Siber Zorbalık Tutumu ile Sosyal Medya Tutumu Arasındaki İlişkinin İncelenmesi, *Yeni Medya*, 12, 326-339.

Karadağ, İ. (2022), Sosyal medyada yankı odası etkisi ve iletişimsel eylem: Twitter'daki anonim politik hesaplar üzerine bir inceleme, Yayınlanmayan Yüksek Lisans Tezi, Elazığ: Fırat Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Karadağ, İ. (2022). Sosyal Medyada Yankı Odası Etkisi ve İletişimsel Eylem: Twitter'daki Anonim Politik Hesaplar Üzerine Bir İnceleme, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Elâzığ: Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Kaynak, H. (2024), Hakikat sonrası bir dönemde sahte haber: İsrail-Filistin çatışması üzerine bir çözümleme, Yayınlanmayan Yüksek Lisans Tezi, Aksaray: Aksaray Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Kelman, H. C. (1999). The interdependence of Israeli and Palestinian national identities: The role of the other in existential conflicts. *Journal of Social Issues*, 55/3, 581–600.

Khalidi, R. (2006). *The Iron Cage: The Story of the Palestinian Struggle for Statehood*. Beacon Press

Köse, T. (2021). Yahudilerin Devletleşme Sürecinde Dönüm Noktaları: Pogrom, Aliya ve Siyasi Siyonizm (1881-1903). Ortadoğu Etütleri, 13(1), 119-142.

Laqueur, W., (1972). *A History of Zionism*. New York: MJF Books.

Laqueur, W., (2009). *A History of Zionism: From the French Revolution to the Establishment of the State of Israel*. NewYork: Schocken Books.

Lazarsfeld, P., Berbard, B., Gaudet, H. (1960). *The People's Choice: How the Voter Makes Up His Mind in a Presidential Campaign*, New York: Columbia University Press.

LeCun, Y., Bengio, Y., Hinton, G. (2015). *Deep learning. Nature*, 521(7553), 436-444.

London: Pluto Press.

McPherson, M., Smith-Lovin, L. and Cook, J. M. (2001). "Birds of a feather: Homophily in social networks". *Annual review of sociology*, 27/1, 415–444.

McPherson, M., Smith-Lovin, L., Cook, J. M. (2001). Birds of a feather: Homophily in social networks. *Annual Review of Sociology*, 27/1, 415-444. https://doi.org/10.1146/annurev.soc.27.1.415

Morris, B. (2004). *The Birth of the Palestinian Refugee Problem Revisited*. Cambridge University Press.

Morris, B. (2008). *1948: A History of the First Arab-Israeli War*. Yale University Press.

Munson, S. A., Resnick, P. (2010). "Presenting Diverse Political Opinions: How and How Much." *Proceedings of the Sigchi Conference on Human Factors in Computing Systems*, 1457-1466.

Narin, B. (2018). Kişileştirilmiş Çevirimiçi Haber akışının Yankı Odası Etkisi Filtre Balonu ve Siberbalkanizasyon Kavramları Çerçevesinde İncelenmesi. *Selçuk İletişim Dergisi*, 11/2, 232-251.

Nassar, İ., Sheehi, S., Tamari, S. (2022). *Camera Palæstina: Photography and Displaced Histories of Palestine*. University of California Press.

Oren, M. B. (2010). *Six Days of War: June 1967 and the Making of the Modern Middle East*. Oxford University Press.

Özbilek, Ü. (2020), İngiliz okulu ve uluslararası toplum: İsrail-Filistin sorunu, Yayınlanmayan Yüksek Lisans Tezi, Tekirdağ: Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Özkanlı, S. (2024). Suriyeli göçmenlere yönelik olumlu ve olumsuz tutumlarda medyanın rolü: Çerçeveleme ve yankı odası etkisi, Yayınlanmayan Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Pappé, I. (2006). *The ethnic cleansing of Palestine*. England: Oneworld publications.

Pariser, E. (2011). *The Filter Bubble: What The Internet is Hiding From You*. New York: The Penguin Press.

Pendergast, S., Zerbonia, R. G., Pendergast, T. (2010). From Palestine to Israel: An Overview. İçinde M. Immell (Ed.). *The Creation of the State of Israel.* (13-22). New York: Greenhaven Press.

Peretz, D. (1983). *The Government and Politics of Israel- Softcover*. USA: Westview Press.

Peretz, D. (2018). *Intifada: The Palestinian Uprising*. London: Routledge.

Resnick, P., vd. (2013). *Bursting Your (Filter) Bubble: Strategies for Promoting Diverse Exposure*. San Antonio, Texas, USA.

Rotenstreich, N., (2001). "The Present-Day Relationship". *in The Blackwell Reader in Judaism*. ed. J. Neusner and A. Avery-Peck, Oxford: Blackwell.

Russell, S., Norvig, P. (2020). *Artificial Intelligence: A Modern Approach* (4th Edition). Pearson.

Said, E. W. (2000). *Reflections on Exile and Other Essays*. Harvard University Press.

Said, Edward (2000). *The End of the Peace Process: Oslo and After*. New York: Pantheon Books.

Sayigh, R. (1979). *Palestinians: From Peasants to Revolutionaries*. Zed Books.

Schmidt, A., Zollo, F., Del Vicario, M., Bessi, A., Scala, A., Caldarelli, G., Quattrociocchi, W. (2017). Anatomy of news consumption on Facebook. Proc. Natl. Acad. Sci., 114(12), 3035–3039. https://doi.org/10.1073/pnas.1617052114.

Scott-Baumann, M. (2021). *Kısa İsrail- Filistin Tarihi*. çev. Aslı Önal, İstanbul: Say Yayınları.

Shlaim, A. (1994). The Oslo Accord. *Journal of Palestine Studies*, 23/3, 24-40.

Sönmez Yaman, S. (2020), Türk basınında İsrail-Filistin sorunu ve algı yönetimi (1947-2010), Yayınlanmayan Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Sun, Y., Gao, Y., Tobias-Webb, J., Wang, R., Liu, F. (2025). Fractal property: A tool for understanding the generation mechanism of echo chambers. Expert Systems With Applications, 274, 127036. https://doi.org/10.1016/j.eswa.2025.127036.

Sunstein, C. R. (2017*). Republic: divided democracy in the age of social media*. New Jersey: Princeton University Press.

Sutton, R. S., Barto, A. G. (2018). *Reinforcement learning: An introduction*. Cambridge: The MIT Press.

Terzi, A. (2022). Echo Chamber Kavramı ve Türkçe Karşılıkları Üzerine. *Türk Dili Dergisi*, 71, 845.

Topkara, F. (2022), Sosyal medya dolaşımındaki yaygın toplumsal sorunlarda yankı odası etkisinin incelenmesi: Twitter örneği, Yayınlanmayan Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Topkara, F. (2022). Sosyal Medya Dolaşımındaki Yaygın Toplumsal Sorunlarda Yankı Odası Etkisinin İncelenmesi: Twitter Örneği, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Türker, M. (2021), İsrail'de Yahudi eğilimli siyasi partilerin İsrail-Filistin sorununa bakışlarının karşılaştırmalı analizi, Yayınlanmayan Yüksek Lisans Tezi, Polis Akademisi, Ankara: Güvenlik Bilimleri Enstitüsü.

United Nations. (1947). Resolution 181 (II). Future government of Palestine. https://unispal.un.org/unıspal.nsf/0/7f0af2bd897689b785256c330061d253.

Van Dijk, T. A. (1990). Social cognition and discourse. In H. Giles, W. P. Robinson (Eds.), *Handbook of language and social psychology*. (163–183). John Wiley & Sons.

Van Dijk, T. A. (1993). Principles of critical discourse analysis. *Discourse & Society*, 4, 249–83.

Van Dijk, T. A. (1997). *The Study of Discourse*. T. A. van Dijk (Yay. haz), Discourse as Structure and Process içinde (1-34). London: Sage Publications.

Van Dijk, T. A. (2008). *Discourse And Context: A Sociocognitive Approach*. Cambridge: Cambridge University Press.

Varol, S. F. (2022). Yankı Odası: Kavramsal Bir Çerçeve, *The Journal of Academic Social Science Studies*, 15/91, 457-474.

Walter, S., Brüggemann, M., Engesser, S. (2017). Echo Chambers of Denial: Explaining User Comments on Climate Change. Environmental Communication. 1-14.

Wodak, R., Meyer, M. (2015). *Critical discourse studies: History, agenda, theory, and methodology*. İçinde R. Wodak, M. Meyer (Ed.), Methods of Critical Discourse Studies, London: Sage Publications.

Wodak, R., Meyer, M., (2016). *Methods of critical discourse studies*. London: Sage Publications.

Yılmaz, S. (2022). Sosyal Ağ Sitelerinde Yankı Odası Tasarımı: Twitter Örneği, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya: Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

İnternet Kaynakları

www.wikipedia.org, Hamas-İsrail Savaşı. Erişim Tarihi: 27.06.2025

https://www.aa.com.tr/tr/dunya/israilin-gazzeye-7-ekim-2023ten-bu-yana-duzenledigi-saldirilarda-can-kaybi-50-bin-912ye-cikti/3534629

https://www.bible.com

https://encyclopedia.ushmm.org. United States Holocaust Memorial Museum. (Erişim Tarihi: 17.07.2025). Aliyah Bet. Holocaust Encyclopedia,

www.x.com. (Erişim Tarihi: 18.07.2025).